

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

NACRT
Prijedlog Zakona broj_____

KONAČNI PRIJEDLOG PREKRŠAJNOG ZAKONA

Zagreb, rujan 2007.

KONAČNI PRIJEDLOG PREKRŠAJNOG ZAKONA

PRVI DIO MATERIJALNOPRAVNE ODREDBE

Glava prva (I.) TEMELJNE ODREDBE

Određenje prekršaja

Članak 1.

Prekršajem se povrjeđuje javni poredak, društvena disciplina ili druge društvene vrijednosti koje nisu zaštićene Kaznenim zakonom i drugim zakonima u kojima su propisana kaznena djela.

Načelo zakonitosti

Članak 2.

(1) Prekršaji i prekršajnopravne sankcije mogu se propisivati zakonom i odlukama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(2) Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu propisivati prekršaje i prekršajnopravne sankcije samo za povrede propisa koje ona donose na temelju svoje nadležnosti utvrđene Ustavom i zakonom i tu ovlast ne mogu prenijeti na drugoga.

(3) Nitko ne može biti kažnjen niti se prema njemu može primijeniti druga prekršajnopravna sankcija za djelo koje prije nego je bilo počinjeno nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom ili odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave određeno kao prekršaj i za koji zakonom ili odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nije bilo propisano koja se vrsta i mjera prekršajnopravne sankcije počinitelju može izreći, odnosno primijeniti.

Obvezna primjena blažeg propisa

Članak 3.

(1) Prema počinitelju prekršaja primjenjuje se propis koji je bio na snazi u vrijeme kad je prekršaj počinjen.

(2) Ako se nakon počinjenja prekršaja propis jedanput ili više puta izmijeni, obvezno će se primijeniti propis koji je blaži za počinitelja.

Načelo krivnje

Članak 4.

Nitko ne može biti kažnjen niti se prema njemu može primijeniti druga prekršajnopravna sankcija ako nije kriv za počinjeni prekršaj.

Vrste prekršajnopравnih sankcija

Članak 5.

(1) Prekršajnopравne sankcije koje se mogu propisati zakonom kojim se propisuje prekršaj i koje se mogu izreći odnosno primijeniti prema počinitelju prekršaja su:

1. kazna (novčana i zatvor),
2. zaštitne mjere, sukladno članku 50. stavku 2. ovog Zakona.

(2) Prekršajnopравne sankcije koje se propisuju ovim Zakonom su:

1. mjere upozorenja (opomena i uvjetna osuda),
2. zaštitne mjere (članak 50. stavak 1. ovog Zakona),
3. odgojne mjere.

(3) Prekršajnopравna sankcija koja se može propisati odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kojom se propisuje prekršaj i izreći počinitelju prekršaja jest novčana kazna.

(4) Za svaku vrstu prekršajnopравnih sankcija propisom se određuje njihova visina, odnosno trajanje i nijedna se prekršajnopравna sankcija ne može propisati ni izreći, odnosno primijeniti u neodređenoj visini ili na neodređeno vrijeme, osim ako ovim Zakonom nije određeno drukčije.

Opća svrha prekršajnopравnih sankcija

Članak 6.

Opća svrha propisivanja i izricanja ili primjene svih prekršajnopравnih sankcija jest da svi građani poštuju pravni sustav i da nitko ne počini prekršaj, te da se počinitelji prekršaja ubuduće tako ponašaju.

Ograničenja u propisivanju i primjeni prekršajnopравnih sankcija

Članak 7.

Određujući sadržaj prekršajnopравnih sankcija i način njihove primjene, počinitelju prekršaja mogu biti ograničene njegove slobode i prava samo u mjeri koja odgovara vrsti prekršajnopравne sankcije i njezinoj svrsi određenoj zakonom, bez prouzročenja tjelesnih ili duševnih patnji, nečovječnog postupanja ili ponižavajućeg odnosa, uz poštovanje ljudskog dostojanstva i osobnosti.

Pravo na rehabilitaciju

Članak 8.

Počinitelj prekršaja koji je pravomoćno proglašen krivim i prema kojem je primijenjena prekršajnopравna sankcija ili je oslobođen kazne ima pravo, nakon protoka određenog vremena i pod uvjetima koji su određeni ovim Zakonom, smatrati da nije počinio prekršaj a njegova prava i slobode ne mogu se razlikovati od prava i sloboda onih koji nisu počinili prekršaj.

Glava druga (II.)

PRIMJENA PREKRŠAJNOG PRAVA REPUBLIKE HRVATSKE

Prekršajna neodgovornost djeteta

Članak 9.

(1) Osoba koja u vrijeme počinjenja prekršaja nije navršila četrnaest godina života ne odgovara za prekršaj.

(2) Kada se osoba iz stavka 1. ovog Zakona učestalo ponaša na način kojim ostvaruje obilježja težih prekršaja, nadležno državno tijelo za postupanje povodom počinjenih prekršaja obavijestit će o ponašanju te osobe roditelje ili skrbnike i Centar za socijalnu skrb prema njezinu prebivalištu ili boravištu njezinih roditelja ili skrbnika.

(3) Za počinjeni prekršaj osobe iz stavka 1. ovog članka kaznit će se roditelj ili drugi tko je nadzire ako je taj prekršaj u izravnoj vezi s propuštenim nadzorom roditelja ili drugog tko je nadzirao tu osobu.

Nemogućnost primjene prekršajnog prava u posebnim slučajevima

Članak 10.

Protiv počinitelja prekršaja koji je već u kaznenom postupku pravomoćno proglašen krivim za kazneno djelo koje obuhvaća i obilježja počinjenog prekršaja ne može se pokrenuti prekršajni postupak za taj prekršaj, a ako je postupak pokrenut ili je u tijeku, ne može se nastaviti i dovršiti.

Primjena materijalnopравnih odredbi Prekršajnog zakona

Članak 11.

(1) Materijalnopравne odredbe ovoga Zakona odnose se na sve prekršaje propisane zakonima i drugim propisima kojima se propisuju prekršaji.

(2) Ako zakonom nije određeno drukčije, propisi o prekršajima koji se odnose na fizičke osobe primjenjuju se i na odgovorne osobe u pravnoj osobi, obrtnike i osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost.

Primjena prekršajnog prava Republike Hrvatske za prekršaje počinjene na području Republike Hrvatske, njezinu brodu ili zrakoplovu

Članak 12.

(1) Prekršajno pravo Republike Hrvatske primjenjuje se na svakoga tko počini prekršaj na njezinu području.

(2) Prekršaj je počinjen na području Republike Hrvatske kad je počinitelj na tom području radio ili bio dužan raditi ili kad je posljedica nastupila na njezinu području.

(3) Za prekršaj propisan odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave prekršajni će se postupak voditi ako je prekršaj počinjen na području te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(4) Propisi o prekršajima koji važe na cijelom području Republike Hrvatske primjenjivat će se i na svakoga tko izvan njezinog područja počini prekršaj na domaćem brodu ili zrakoplovu.

Zastara prekršajnog progona, tijek i prekid zastare

Članak 13.

(1) Prekršajni se progon ne može pokrenuti kad protekne dvije godine od počinjenja prekršaja.

(2) Posebnim se zakonom može propisati dulji rok za pokretanje prekršajnog postupka za prekršaje propisane tim zakonom ali ne dulji od tri godine.

(3) Zastara ne teče za vrijeme za koje se prema zakonu prekršajni progon ne može poduzeti ili se ne može nastaviti.

(4) Zastara se prekida svakom postupovnom radnjom nadležnog tijela koja se poduzima radi prekršajnog progona počinitelja zbog počinjenog prekršaja.

(5) Nakon svakog prekida zastara počinje ponovno teći.

(6) Zastara prekršajnog progona nastupa u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko je prema zakonu određena zastara prekršajnog progona.

(7) Propisi o zastari, njezinom tijeku i prekidu odnose se i na stegovne kazne koje sud izriče tijekom postupka.

Zastara izvršenja prekršajnopравnih sankcija, tijek i prekid zastare

Članak 14.

(1) Izvršenje izrečene ili primijenjene prekršajnopравne sankcija ne može započeti zbog zastare kad protekne dvije godine od dana pravomoćnosti odluke o prekršaju kojom je sankcija izrečena ili primijenjena.

(2) Zastara izvršenja kazne i primjena drugih prekršajnopравnih sankcija počinje teći od dana pravomoćnosti odluke kojom je kazna izrečena ili određena primjena drugih prekršajnopравnih sankcija. Ako se radi o kazni iz opozvane uvjetne osude, zastara počinje teći od dana pravomoćnosti odluke o opozivu.

(3) Zastara izvršenja ne teče za vrijeme za koje se prema zakonu izvršenje kazne ili primjena druge prekršajnopравne sankcije ne može započeti ili nastaviti.

(4) Zastara izvršenja se prekida svakom radnjom nadležnog tijela poduzetoj radi izvršenja kazne ili primjene druge prekršajnopравne sankcije.

(5) Nakon svakog prekida zastara počinje ponovno teći.

(6) Zastara izvršenja kazne i primjena druge prekršajnopравne sankcije nastupa u svakom slučaju kada protekne tri godine od dana pravomoćnosti odluke kojom je izrečena kazna ili primijenjena druga prekršajnopравna sankcija.

(7) Odredbe o zastari izvršenja prekršajnopравne sankcije primjenjuju se i na zastaru izvršenja stegovnih kazni koje sud izrekne tijekom postupka.

Glava treća (III.)

PREKRŠAJ

Način počinjenja prekršaja

Članak 15.

(1) Prekršaj se može počiniti činjenjem ili nečinjenjem.

(2) Prekršaj je počinjen nečinjenjem ako je počinitelj koji je pravno obavezan spriječiti nastupanje propisom opisane posljedice prekršaja to propustio učiniti, a takvo je propuštanje po djelovanju i značenju jednako počinjenju tog djela činjenjem.

(3) Počinitelj koji je prekršaj počinio nečinjenjem može se blaže kazniti, osim ako se radi o prekršaju koji može biti počinjen samo nečinjenjem.

Vrijeme počinjenja prekršaja

Članak 16.

Prekršaj je počinjen u vrijeme kada je počinitelj radio ili je bio dužan raditi, bez obzira na to kada je nastupila posljedica prekršaja.

Mjesto počinjenja prekršaja

Članak 17.

Prekršaj je počinjen u mjestu gdje je počinitelj radio ili bio dužan raditi i u mjestu gdje je u cjelini ili djelomično nastupila posljedica prekršaja, a u slučaju kažnjivog pokušaja i gdje je posljedica trebala nastupiti.

Nužna obrana

Članak 18.

(1) Nema prekršaja kad je počinitelj postupao u nužnoj obrani.

(2) Nužna obrana je ona obrana koja je prijeko potrebna da počinitelj od sebe ili drugoga odbije istodobni ili izravno predstojeći protupravni napad.

(3) Počinitelj koji je prekoračio granice nužne obrane može se blaže kazniti.

Krajnja nužda

Članak 19.

(1) Nema prekršaja kad je počinitelj ostvario njegova propisana obilježja radi toga da od sebe ili drugoga otkloni istodobnu ili izravno predstojeću neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pri tom je učinjeno zlo manje od onoga koje je prijetilo.

(2) Počinitelj će se osloboditi od kazne za počinjeni prekršaj kad je postupao radi toga da od sebe ili drugoga otkloni istodobnu ili izravno predstojeću neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pri tom je učinjeno zlo jednako onom koje je prijetilo.

Sila ili prijetnja

Članak 20.

(1) Nema prekršaja kad je počinitelj postupao pod djelovanjem neodoljive sile.

(2) Ako je počinitelj počinio prekršaj pod djelovanjem sile kojoj se moglo odoljeti ili pod djelovanjem prijetnje, primijenit će se odredba članka 19. stavka 2.ovoga Zakona, uzimajući tu silu ili prijetnju kao neskrivljenu opasnost.

Pokušaj

Članak 21.

Pokušaj prekršaja je kažnjiv samo ako je to propisom o prekršaju propisano.

Pojedinačni počinitelj prekršaja i sudionici

Članak 22.

(1) Počinitelj prekršaja je osoba koja vlastitim činjenjem ili nečinjenjem ili posredstvom druge osobe počini prekršaj.

(2) Sudionici u počinjenju prekršaja su poticatelj i pomagatelj.

(3) Supočinitelji prekršaja su dvije ili više osoba (počinitelji) koje na temelju zajedničke odluke počine prekršaj tako da svaka od njih sudjeluje u počinjenju ili na drugi način bitno pridonosi počinjenju prekršaja.

(4) Poticatelj i pomagatelj su sudionici koji ne vladajući počinjenjem prekršaja, poticanjem ili pomaganjem pridonose njegovom počinjenju.

Odgovornost i kažnjavanje sudionika

Članak 23.

(1) Svaki supočinitelj odgovara u granicama svoje namjere ili nehaja. Poticatelj i pomagatelj odgovaraju u granicama svoje namjere.

(2) Stvarne ili osobne okolnosti počinitelja koje predstavljaju obilježje prekršaja ili utječu na visinu propisane sankcije, primjenu sankcije i njezino odmjeravanje uzimaju se u obzir i sudionicima, a strogo osobne okolnosti zbog kojih propis isključuje krivnju ili predviđa ublažavanje kazne, mogu se uzeti u obzir samo onom počinitelju ili sudioniku prekršaja kod kojega postoje.

Poticanje i pomaganje

Članak 24.

(1) Tko drugog s namjerom potakne na počinjenje prekršaja ili mu pomogne u njegovu počinjenju bit će kažnjen kao da ga je sam počinio, a za pomaganje se može i blaže kazniti.

(2) Nema prekršajne odgovornosti poticatelja i pomagatelja ako je prekršaj ostao u pokušaju za koji nije propisana prekršajna odgovornost.

(3) Pomaganjem u počinjenju prekršaja smatra se osobito: davanje savjeta ili uputa kako da se počini prekršaj, stavljanje počinitelju na raspolaganje sredstava za počinjenje prekršaja, te unaprijed obećano prikrivanje prekršaja, počinitelja, sredstava kojim je prekršaj počinjen, tragova prekršaja ili predmeta pribavljenih prekršajem.

Glava četvrta (IV.) KRIVNJA

Sadržaj krivnje

Članak 25.

(1) Kriv je za prekršaj počinitelj koji je u vrijeme počinjenja prekršaja bio ubrojav, koji je postupao iz nehaja, a bio je svjestan ili je bio dužan i mogao biti svjestan da je djelo zabranjeno ili s namjerom, kad je propisom o prekršaju propisana prekršajna odgovornost za taj oblik krivnje.

(2) Iznimno, propisom o prekršaju može se propisati odgovornost samo za namjeru.

Neubrojivost i u znatnoj mjeri smanjena ubrojivost

Članak 26.

(1) Neubrojiva osoba nije kriva i prema njoj se ne može izreći ili primijeniti prekršajnoppravna sankcija.

(2) Neubrojiva je osoba koja u vrijeme ostvarenja propisanih obilježja prekršaja nije bila u mogućnosti shvatiti značenje svojeg postupanja ili nije mogla vladati svojom voljom zbog duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti, nedovoljnoga duševnog razvitka ili neke druge teže duševne smetnje.

(3) Počinitelj koji je u vrijeme počinjenja prekršaja zbog nekog stanja iz st. 2. ovog članka bio u znatnoj mjeri smanjeno ubrojav može se blaže kazniti, ako do znatne mjere smanjene ubrojivosti nije došlo samoskrivljeno.

Samoskrivljena neubrojivost

Članak 27.

Ne smatra se neubrojivim počinitelj prekršaja koji se svojom krivnjom doveo u stanje u kojem nije mogao shvatiti značenje svojeg postupanja ili nije mogao vladati svojom voljom uporabom alkohola, droga ili drugih sredstava ako je u vrijeme kada se dovodio u takvo stanje kod njega postojao nehaj glede prekršaja što ga je počinio, odnosno namjera kada je propisom o prekršaju propisano kažnjavanje za taj oblik krivnje.

Nehaj i namjera

Članak 28.

(1) Prekršaj se može počinuti svjesnim ili nesvjesnim nehajem.

(2) Počinitelj postupa svjesnim nehajem kad je svjestan da može počinuti prekršaj, ali lakomisleno smatra da se to neće dogoditi ili da će to moći spriječiti.

(3) Počinitelj postupa nesvjesnim nehajem kada nije svjestan da može počinuti prekršaj iako je prema svojim osobnim svojstvima i okolnostima bio dužan i mogao biti svjestan te mogućnosti.

(4) Prekršaj se može počinuti izravnom ili neizravnom namjerom.

(5) Počinitelj postupa izravnom namjerom kad je svjestan svoga prekršaja i hoće njegovo počinjenje.

(6) Počinitelj postupa neizravnom namjerom kad je svjestan da može počinuti prekršaj pa na to pristaje.

Zabluda o protupravnosti prekršaja

Članak 29.

(1) Nije kriv počinitelj koji iz opravdanih razloga nije znao i nije mogao znati da je djelo zabranjeno.

(2) Ako je zabluda bila otklonjiva, počinitelj se za počinjeni prekršaj može blaže kazniti.

(3) Zabluda će biti smatrana otklonjivom ako bi svatko pa i počinitelj mogao lako spoznati protupravnost djela ili ako se radi o počinitelju koji je s obzirom na svoje zvanje, zanimanje ili službu bio dužan upoznati se s odgovarajućim propisom.

Zabluda o biću prekršaja i zabluda o okolnostima koje isključuju protupravnost

Članak 30.

(1) Nije kriv počinitelj koji u vrijeme počinjenja prekršaja nije bio svjestan nekog njegovog zakonom ili drugim propisom određenog obilježja.

(2) Ako je počinitelj bio u zabludi o propisanim obilježjima prekršaja iz nehaja, kriv je za taj prekršaj.

(3) Nema prekršaja iako je njegova propisana obilježja počinitelj ostvario s namjerom, ako je u vrijeme počinjenja djela pogrešno smatrao da postoje okolnosti prema kojima bi djelo bilo dozvoljeno da su one stvarno postojale.

(4) Ako je počinitelj bio u zabludi o okolnostima koje isključuju protupravnost iz nehaja, kaznit će se za počinjenje prekršaja.

Glava peta (V.)

KAZNE I KAŽNJAVANJE

Vrste kazni

Članak 31.

(1) Za prekršaj propisan zakonom može se počinitelj kazniti: novčanom kaznom ili kaznom zatvora.

(2) Za prekršaj propisan odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave može se počinitelj kazniti novčanom kaznom.

(3) Kazna zatvora zakonom se može propisati samo kao stroža kazna uz propisanu novčanu kaznu.

Svrha kažnjavanja

Članak 32.

Svrha je kažnjavanja da se, uvažavajući opću svrhu prekršajnopравnih sankcija, izrazi društveni prijekor zbog počinjenog prekršaja, utječe na počinitelja i sve ostale da ubuduće ne čine prekršaje, a primjenom propisanih kazni utječe na svijest građana o povredi javnog poretka, društvene discipline i drugih društvenih vrijednosti, te pravednosti kažnjavanja njihovih počinitelja.

Novčana kazna

Članak 33.

(1) Za prekršaj propisan zakonom, za počinitelja prekršaja pravnu osobu ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 2000,00 kuna ni većem od 1.000.000,00 kuna.

(2) Za prekršaj propisan zakonom, za počinitelja prekršaja fizičku osobu obrtnika i osobu koja obavlja drugu samostalnu djelatnost koji je počinila u vezi s obavljanjem njezina obrta ili samostalne djelatnosti ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 1000,00 kuna ni većem od 500.000,00 kuna.

(3) Za prekršaj propisan zakonom, za počinitelja prekršaja fizičku osobu ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 100,00 kuna ni većem od 50.000,00 kuna.

(4) Za prekršaj propisan odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, za počinitelja prekršaja pravnu osobu ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 500,00 kuna ni većem od 10.000,00 kuna.

(5) Za prekršaj propisan odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, za počinitelja prekršaja fizičku osobu obrtnika i osobu koja obavlja drugu samostalnu djelatnost koji je počinila u vezi obavljanja njezina obrta ili druge samostalne djelatnosti ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 300,00 kuna ni većem od 5.000,00 kuna.

(6) Za prekršaj propisan odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, za počinitelja prekršaja fizičku osobu ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 100,00 kuna ni većem od 2.000,00 kuna.

(7) Za najteže prekršaje propisane zakonom u području ugrožavanja prirodnih bogatstava, okoliša i očuvanja prirode, sigurnosti i zdravlja na radu, rada i zapošljavanja na crno, socijalne sigurnosti, poreza, carine i financija, telekomunikacija (elektroničkih komunikacija), ugrožavanja tržišnog natjecanja, državnih robnih pričuva, biološke raznolikosti te unošenja u okoliš i stavljanja na tržište genetski modificiranih organizama ili proizvoda od njih te u području graditeljstva njeispunjavanje bitnih zahtjeva za građevinu može se propisati i izreći novčana kazna u visini najviše do dvostrukih općih maksimuma propisanih stavcima 1. do 3. ovog članka, a za prekršaj u području ugrožavanja prirodnih bogatstava, okoliša i očuvanja prirode iznimno je moguće propisati i izreći novčanu kaznu do 1.000.000,00 kuna okrivljeniku fizičkoj osobi.

(8) Za prekršaj iz koristoljublja kojim je ostvarena imovinska korist počinitelj se može strože kazniti, najviše do dvostruko propisane kazne za taj prekršaj.

(9) Propisom o prekršaju može se, za najteže prekršaje iz stavka 7. ovoga članka, propisati i izreći novčana kazna u postotku od 1% do 10% prema povrijeđenoj zaštićenoj vrijednosti, s naznakom posebnog minimuma i maksimuma postotka novčane kazne. U tom slučaju ne vrijede ograničenja o maksimumu novčane kazne iz stavaka 1. do 8. ovoga članka, ni prigodom utvrđivanja kazne ni prigodom izricanja ukupne novčane kazne).

(10) Rok za plaćanje novčane kazne određuje sud u samoj presudi vodeći računa o visini novčane kazne. Rok ne može biti kraći od osam dana ni dulji od tri mjeseca, a u opravdanim slučajevima (ovisno o visini novčane kazne i imovinskim prilikama okrivljenika) sud može odrediti obročnu otplatu novčane kazne u vremenu do šest mjeseci, osim ako propisom o prekršaju za to nije određen dulji rok. Ako se radi o okrivljeniku iz članka 136. stavka 1. ovoga Zakona, rok plaćanja izrečene novčane kazne se može odrediti odmah.

(11) Opći minimumi novčane kazne propisani ovim člankom primijenjuju se i prilikom utvrđivanja novčane kazne za prekršaje u stjecaju.

Prisilna naplata i zamjena novčane kazne

Članak 34.

(1) Ako novčana kazna nije u roku određenom odlukom o izricanju novčane kazne plaćena u cijelosti ili djelomično naplatit će se prisilno, sukladno odredbama ovoga Zakona.

(2) Ako se novčana kazna u cijelosti ili djelomično ne naplati ni prisilno u roku od godine dana od kada je nadležno tijelo za prisilnu naplatu primilo za to zahtjev, nadležni će sud, osim pravnoj osobi i maloljetnom osuđeniku, zamijeniti je zatvorom računajući svakih započelih tristo kuna kazne za jedan dan zatvora, time da se zatvor ne može odrediti u vremenu kraćem od tri dana ni duljem od šezdeset dana. Neće se protiv okrivljenika iz članka 136. stavka 1. ovoga Zakona pokretati postupak prisilne naplate ne plaćene novčane kazne. U tom slučaju će sud koji je donio pravomoćnu odluku o prekršaju odmah zamijeniti neplaćenu novčanu kaznu kaznom zatvora na način predviđen ovim Zakonom.

(3) Ako to ocijeni opravdanim s obzirom na težinu prekršaja i visinu neplaćene novčane kazne sud može umjesto kazne zatvora, prema pravilu iz stavka 2. ovoga članka, odrediti rad za opće dobro na slobodi. Odredbe ovoga Zakona o radu za opće dobro na slobodi ne primjenjuju se protiv okrivljenika iz članka 136. stavka 1. ovoga Zakona.

(4) Ako se radi o odluci tijela državne uprave kojom je izrečena novčana kazna, na zahtjev toga tijela će nadležni sud odlučiti prema stavku 2. ili 3. ovoga članka.

(5) Ako osuđenik nakon donošenja rješenja iz stavaka 2. do 3. ovoga članka plati novčanu kaznu u cjelini, rješenje će se staviti izvan snage i obustaviti daljnji postupak izvršenja, a ako plati dio novčane kazne, rješenje će se preinačiti tako što će se uvijek neplaćeni dio novčane kazne zamijeniti zatvorom odnosno radom za opće dobro na slobodi primjenom pravila o tome iz stavaka 2. i 3. ovoga članka.

Kazna zatvora

Članak 35.

(1) Kazna zatvora se može propisati i izreći u trajanju od najmanje tri dana do najdulje trideset dana a za najteže oblike prekršaja i do šezdeset dana.

(2) Za prekršaje nasilja u obitelji, druge prekršaje povezane s nasiljem, teške prekršaje protiv okoliša i teške prekršaje vezane za zlorabu opojnih droga zakonom se može propisati kazna zatvora do devedeset dana.

(3) Kaznu zatvora počinitelju prekršaja može izreći samo sud.

(4) Kazna zatvora izriče se na pune dane.

Opće pravilo o izboru vrste i mjere kazne

Članak 36.

(1) Izbor vrste i mjere kazne počinitelju prekršaja određuje sud u granicama koje su određene propisom za počinjeni prekršaj, a na temelju stupnja krivnje, opasnosti djela i svrhe kažnjavanja.

(2) Određujući vrstu i mjeru kazne koju će primijeniti, sud će uzeti u obzir sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža za počinitelja prekršaja (olakotne i otegotne okolnosti), a osobito ove: stupanj krivnje, pobude iz kojih je prekršaj počinjen, ranije ponašanje počinitelja, njegovo ponašanje nakon počinjenog prekršaja, te ukupnost društvenih i osobnih uzroka koji su pridonijeli počinjenju prekršaja. Izričući počinitelju prekršaja novčanu kaznu, sud će uzeti u obzir i njegovo imovinsko stanje,

Ublažavanje kazne

Članak 37.

Kazna propisana za određeni prekršaj može se ublažiti kad to ovaj Zakon izričito propisuje ili kad sud smatra da se s obzirom na postojanje posebno izraženih olakotnih okolnosti svrha kažnjavanja može postići i blažom kaznom od propisane, pa sud može:

1. umjesto kazne u propisanom iznosu ili trajanju, izreći kaznu ispod propisanog posebnog minimuma kazne, ali ne ispod općeg zakonskog minimuma za tu vrstu kazne predviđenu za odgovarajuću vrstu okrivljenika (članak 33. stavci 1.-6. ovoga Zakona).

2. ako je za prekršaj zakonom propisana novčana kazna ili kao stroža kazna zatvora, sud može na način iz točke 1. ovoga članka ublažiti svaku od tih kazni koju izriče,

3. ako je za prekršaj propisan poseban minimum novčane kazne u iznosu većem od općeg minimuma novčane kazne, novčana se kazna može, na način prema točki 1. ovoga članka, ublažiti najviše do jedne trećine propisanog posebnog minimuma novčane kazne, ali ne ispod odnosnog općeg minimuma novčane kazne,

4. za prekršaje iz koristoljublja novčana se kazna može ublažiti do polovice propisanog minimuma novčane kazne, ali ne ispod općeg minimuma novčane kazne.

Oslobodjenje od kazne

Članak 38.

(1) Sud će počinitelja prekršaja osloboditi od kazne kad to zakon izričito propisuje.

(2) Sud može počinitelja prekršaja osloboditi od kazne kad zakon propisuje takvu mogućnost.

(3) Kad zakon propisuje mogućnost oslobodjenja od kazne, sud može umjesto osloboditi od kazne počinitelja prekršaja blaže ga kazniti na način propisan člankom 37. ovoga Zakona.

(4) Sud može osloboditi od kazne i počinitelja prekršaja koji je nakon počinjenja prekršaja u cijelosti nadoknadio štetu učinjenu prekršajem ili platio propisana davanja zbog čijeg je ne plaćanja pokrenut prekršajni postupak.

Stjecaj prekršaja i produljeni prekršaj

Članak 39.

(1) Ako počinitelj prekršaja s jednom ili više radnji počini više prekršaja za koje mu se istodobno sudi i sud se odlučio kazniti ga, sud će za svaki počinjeni prekršaj utvrditi kaznu prema zakonu a zatim će za sve te prekršaje izreći ukupnu kaznu, pri tome sud je dužan držati se ovih pravila:

1. ako je za svaki prekršaj utvrdio kaznu zatvora, izreći će ukupnu kaznu zatvora koja je jednaka zbroju pojedinačno utvrđenih kazni zatvora, time da ona ne može premašiti stodvadeset dana,

2. ako je za svaki prekršaj utvrdio novčanu kaznu, izreći će ukupnu novčanu kaznu koja je jednaka zbroju pojedinačno utvrđenih novčanih kazni, time da ona ne može premašiti dvostruke opće maksimume novčane kazne propisane odredbom članka 33. stavcima 1. do 8. ovoga Zakona (osim u slučaju iz članka 33. stavka 9. ovoga Zakona).

3. ako je za neke prekršaje utvrdio pojedinačne kazne zatvora a za neke novčane kazne, izreći će ukupnu kaznu zatvora i ukupnu novčanu kaznu, sukladno pravilima iz točki 1. i 2. ovoga članka,

4. u slučaju iz točke 3.ovoga članka, ako se ukupna novčana kazna zamjenjuje kaznom zatvora, ta kazna zatvora i izrečena ukupna kazna zatvora skupa ne mogu premašiti stodvadeset dana.

(2) Odredbe o stjecaju prekršaja neće se primijeniti kod produljenog prekršaja.

(3) Produljeni prekršaj je počinjen kad je počinitelj počinio više istih ili istovrsnih prekršaja koja s obzirom na način počinjenja, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti što ih povezuju čine jedinstvenu cjelinu.

Uračunavanje zadržavanja

Članak 40.

(1) Vrijeme provedeno u zadržavanju i svako oduzimanje slobode u svezi s prekršajem uračunava se u izrečenu kaznu zatvora, maloljetničkog zatvora i novčanu kaznu.

(2) Ako je okrivljenik u tijeku kaznenog postupka bio zadržan ili u pritvoru, a kazneni je postupak potom obustavljen, ili je donesena odbijajuća ili oslobađajuća presuda, vrijeme koje je bio lišen slobode uračunat će se u kaznu izrečenu za istu radnju u prekršajnom postupku.

(3) Uračunavanjem po odredbama ovoga članka izjednačavaju se:

1. svako vrijeme uhićenja po policiji s jednim danom kazne zatvora, kazne maloljetničkog zatvora i 300,00 kuna novčane kazne,

2. svaki započeti dan zadržavanja ili pritvora s jednim danom kazne zatvora, kazne maloljetničkog zatvora i 300,00 kuna novčane kazne,

Glava šesta (VI.) MJERE UPOZORENJA

Vrste mjera upozorenja

Članak 41.

Mjere upozorenja koje se propisuju ovim Zakonom jesu: opomena i uvjetna osuda.

Svrha mjera upozorenja

Članak 42.

(1) Svrha je opomene da se počinitelju prekršaja uputi takva vrsta prijekora kad se s obzirom na sve okolnosti koje se tiču prekršaja i počinitelja radi ostvarenja svrhe prekršajnopравnih sankcija ne mora primijeniti kažnjavanje.

(2) Svrha je uvjetne osude da se počinitelju prekršaja uputi takva vrsta prijekora kojom se omogućava ostvarenje svrhe prekršajnopравnih sankcija izricanjem kazne bez njezina izvršenja.

Opomena

Članak 43.

(1) Opomena je prekršajnoppravna sankcija koja se kao mjera upozorenja može primijeniti prema počinitelju prekršaja za koji je propisana kao jedina kazna novčana kazna do 5.000,00 kuna ako se prema postupanju počinitelja, njegovoj krivnji i prouzročenoj posljedici radi o očito lakom obliku tog prekršaja i kad se s obzirom na sve okolnosti koje se tiču počinitelja ili posebno njegova odnosa prema oštećeniku i naknadi štete prouzročene prekršajem steknu uvjeti za postignuće svrhe mjere upozorenja bez kažnjavanja.

(2) Opomena se može primijeniti i za prekršaje počinjene u stjecađu ako su se za svaki od tih prekršaja stekli uvjeti iz stavka 1. ovoga članka.

Uvjetna osuda

Članak 44.

(1) Uvjetna je osuda prekršajnoppravna sankcija koja se kao mjera upozorenja sastoji od izrečene kazne zatvora ili maloljetničkog zatvora i roka u kojem se ta kazna ne izvršava pod uvjetima određenim ovim Zakonom.

(2) Sud može primijeniti uvjetnu osudu kad ocijeni da se i bez izvršenja kazne može očekivati ostvarenje svrhe kažnjavanja, posebno imajući u vidu odnos počinitelja prekršaja prema tom prekršaju ili prema oštećeniku i naknadi štete prouzročene prekršajem.

(3) Uvjetnom osudom odgađa se izvršenje izrečene kazne za vrijeme koje ne može biti kraće od tri mjeseca niti dulje od jedne godine.

Obveze uvjetno osuđene osobe

Članak 45.

(1) Uz primjenu uvjetne osude sud može počinitelju prekršaja odrediti jednu ili više obveza i to:

1. da nadoknadi štetu koju je prouzročio,
2. da vrati korist koju je prekršajem pribavio; ili
3. da ispuni druge obveze predviđene zakonom koje su primjerene naravi prekršaja.

(2) Rok za ispunjenje obveze iz stavka 1. ovoga članka određuje sud unutar odmjerenog vremena provjeravanja.

Opoziv uvjetne osude

Članak 46.

(1) Sud može opozvati uvjetnu osudu i odrediti izvršenje izrečene kazne ako kažnjnik u vrijeme provjeravanja počini jedan ili više prekršaja za koje mu je izrečena ista ili teža kazna od izrečene uvjetnom osudom.

(2) Kad opozove uvjetnu osudu i odredi izvršenje izrečene kazne u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka, glede izrečenih kazni postupit će sud prema odredbama ovoga Zakona o odmjerenju kazne za prekršaje u stjecađu.

(3) Kad sud ne opozove uvjetnu osudu za novi prekršaj može izreći kaznu ili primijeniti uvjetnu osudu. Ako primijeni uvjetnu osudu, sa prije izrečenom i novom izrečenom kaznom postupit će se prema odredbama ovoga Zakona o odmjerenju kazne za prekršaje u stjecađu, ali će se odrediti novi rok u kojem se ukupna izrečena kazna neće izvršiti.

(4) Sud će opozvati uvjetnu osudu i odrediti izvršenje izrečene kazne ako osuđenik tijekom provjeravanja ne izvrši obveze koje su mu određene, a mogao ih je izvršiti. U slučaju da se utvrdi nemogućnost izvršenja obveza, sud te obveze može zamijeniti drugima, ili osuđenika osloboditi obveza.

(5) Bez obzira na razloge za opoziv, uvjetna osuda se ne može opozvati nakon što je protekla godina dana od isteka vremena provjeravanja.

Uvjetna osuda sa zaštitnim nadzorom

Članak 47.

(1) U slučaju kad su ostvareni uvjeti za primjenu uvjetne osude, ali s obzirom na okolnosti u kojima počinitelj prekršaja živi i s obzirom na njegovu ličnost sud ocijeni da mu je potrebna pomoć, zaštita i nadzor radi ostvarenja obveze da u roku provjeravanja ne počini novi prekršaj, može primijeniti uvjetnu osudu sa zaštitnim nadzorom.

(2) Zaštitni nadzor obavljaju stručne osobe državnog tijela koje je nadležno za izvršenje kaznenopravnih sankcija.

(3) Zaštitni nadzor može trajati za sve vrijeme provjeravanja, ali se odlukom suda može ukinuti i prije, ako su prestale potrebe pomoći, zaštite i nadzora.

Posebne obveze uz zaštitni nadzor

Članak 48.

Primjenjujući uvjetnu osudu sa zaštitnim nadzorom, pored obveza iz članka 45. stavka 1. ovoga Zakona, sud može odrediti počinitelju prekršaja jednu ili više obveza tijekom provjeravanja, i to:

1. podvrgavanje liječenju koje je nužno radi otklanjanja tjelesnih ili duševnih smetnji koje mogu poticajno djelovati za počinjenje novog prekršaja,

2. podvrgavanje odvikavanju od ovisnosti o alkoholu i opojnim drogama u zdravstvenoj ustanovi ili terapijskoj zajednici,

3. sudjelovanje u postupku psihosocijalne terapije u specijaliziranim ustanovama u okviru nadležnih državnih tijela radi otklanjanja nasilničkog ponašanja,

4. da ne posjećuje određena mjesta, lokale i priredbe, koje mogu biti prilika i poticaj za počinjenje novog prekršaja,

Opoziv uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom

Članak 49.

Za opoziv uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom primjenjuju se u cijelosti odredbe ovoga Zakona o opozivu uvjetne osude, time da se u pogledu posebnih obveza uz zaštitni nadzor ima postupiti kao s ostalim obvezama uz uvjetnu osudu (članak 46. stavak 4. ovoga Zakona).

Glava sedma (VII.) ZAŠTITNE MJERE

Vrste zaštitnih mjera

Članak 50.

(1) Zaštitne mjere koje ovaj Zakon propisuje i sud može jednu ili više njih počinitelju prekršaja primijeniti su:

1. Obvezno psihijatrijsko liječenje,
2. Obvezno liječenje od ovisnosti,
3. zabrana obavljanja zvanja, određenih djelatnosti, poslova ili dužnosti fizičkoj osobi,
4. zabrana obavljanja određenih djelatnosti ili poslova pravnoj osobi,
5. protjerivanje stranca iz zemlje,
6. oduzimanje predmeta,
7. zabrana upravljanja motornim vozilom.

(2) Osim zaštitnih mjera propisanih ovim Zakonom (stavak 1. ovoga članka), zakonom se mogu propisati i druge vrste zaštitnih mjera, koje prema trajanju i svrsi moraju biti usklađene s odredbama ovoga Zakona. Te se zaštitne mjere primjenjuju pod jednakim uvjetima propisanim za primjenu zaštitnih mjera iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Zaštitne mjere propisane ovim Zakonom i posebnim zakonima mogu se, ako ovim Zakonom nije propisano drukčije, propisati i primijeniti u trajanju koje ne može biti kraće od jednog mjeseca niti dulje od dvije godine. Zaštitna mjera oduzimanja predmeta primjenjuje se trajno.

(4) Zaštitne mjere predviđene za fizičku osobu primjenjuju se i na odgovornu osobu u pravnoj osobi, obrtnika ili drugu osobu koja obavlja samostalnu djelatnost.

Svrha zaštitnih mjera

Članak 51.

Svrha je zaštitnih mjera da se njihovom primjenom otklanjaju uvjeti koji omogućavaju ili poticajno djeluju na počinjenje novog prekršaja.

Obvezno psihijatrijsko liječenje

Članak 52.

(1) Zaštitna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja može se primijeniti samo prema počinitelju koji je prekršaj počinio u stanju znatno smanjene ubrojivosti ako postoji opasnost da razlozi za takvo stanje mogu i u budućnosti poticajno djelovati za počinjenje novog prekršaja.

(2) Zaštitna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja može se pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka primijeniti za vrijeme izvršenja kazne zatvora, kazne maloljetničkog zatvora ili uz zamjenu za kaznu zatvora odnosno maloljetničkog zatvora ili uz uvjetnu osudu.

(3) Obvezno psihijatrijsko liječenje traje do prestanka razloga zbog kojih je primijenjeno, ali u svakom slučaju do prestanka izvršenja kazne zatvora odnosno kazne maloljetničkog zatvora, proteka roka provjeravanja primjenom uvjetne osude, ali u svim ovim slučajevima ne može trajati dulje od godine dana.

(4) Prema počinitelj prekršaja koji se ne podvrgne psihijatrijskom liječenju na slobodi uz uvjetnu osudu, uz zamjenu za kaznu zatvora odnosno maloljetničkog zatvora može se postupiti prema odredbi članka 46. stavka 4. ovoga Zakona.

Obvezno liječenje od ovisnosti

Članak 53.

(1) Zaštitna mjera obveznog liječenja od ovisnosti može se primijeniti prema počinitelju prekršaja koji je prekršaj počinio pod odlučujućim djelovanjem ovisnosti od alkohola ili opojnih droga kad postoji opasnost da će zbog te ovisnosti ponovno počiniti neki prekršaj.

(2) Zaštitna mjera obveznog liječenja od ovisnosti može se pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka primijeniti uz iste prekršajnopravne sankcije, u jednakom trajanju i na isti način kako je ovim Zakonom određeno za zaštitnu mjeru obveznog psihijatrijskog liječenja.

(3) Prema počinitelju prekršaja koji se ne podvrgne obveznom liječenju od ovisnosti uz uvjetnu osudu, uz zamjenu za kaznu zatvora odnosno maloljetničkog zatvora može se postupiti prema članku 46. stavak 4. ovoga Zakona.

Zabrana obavljanja zvanja, određenih djelatnosti, poslova ili dužnosti fizičkoj osobi

Članak 54.

(1) Zaštitna mjera zabrane obavljanja zvanja, određenih djelatnosti, poslova ili dužnosti fizičkoj osobi može se primijeniti prema počinitelju koji je prekršaj počinio u obavljanju zvanja, određene djelatnosti, poslova ili dužnosti, ako postoji opasnost da bi takvo obavljanje moglo poticajno djelovati za počinjenje novog prekršaja zlouporabom zvanja, određene djelatnosti, poslova ili dužnosti.

(2) Zabrana obavljanja zvanja, određenih djelatnosti, poslova ili dužnosti može se primijeniti u odnosu na jedno ili više zvanja, jednu ili više djelatnosti, poslova ili dužnosti u čijem obavljanju je prekršaj počinjen.

(3) Zaštitna mjera zabrane obavljanja zvanja, određenih djelatnosti, poslova ili dužnosti ne može se primijeniti u trajanju kraćem od jednog mjeseca niti duljem od jedne godine, time da se vrijeme izvršenja kazne zatvora, zatvora određenog u zamjenu za neplaćenu novčanu kaznu ili maloljetničkog zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.

(4) Prema počinitelju prekršaja kojem je zabranjeno obavljanje zvanja, određenih djelatnosti, poslova ili dužnosti uz uvjetnu osudu uz zamjenu za kaznu zatvora odnosno maloljetničkog zatvora, ako ne postupi prema toj zabrani može se postupiti prema članku 46. stavak 4. ovoga Zakona.

Zabrana obavljanja određenih djelatnosti ili poslova pravnoj osobi

Članak 55.

(1) Zaštitna mjera zabrane obavljanja određenih djelatnosti ili poslova pravnoj osobi može se primijeniti prema pravnoj osobi koja je počinila prekršaj u obavljanju određenih djelatnosti ili poslova, ako postoji opasnost da bi takvo obavljanje moglo poticajno djelovati za počinjenje novog prekršaja.

(2) Zabrana obavljanja određenih djelatnosti ili poslova može se primijeniti u odnosu na sve ili pojedine djelatnosti ili poslova u čijem obavljanju je prekršaj počinjen.

(3) Zaštitna mjera zabrane obavljanja određenih djelatnosti ili poslova ne može se primijeniti u trajanju kraćem od tri mjeseca niti duljem od jedne godine.

(4) Zabrana obavljanja određenih djelatnosti ili poslova ne može se primijeniti prema jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i političkim strankama.

Protjerivanje stranca iz zemlje

Članak 56.

(1) Zaštitna mjera protjerivanja stranca iz zemlje može biti primijenjena prema počinitelju prekršaja koji nije državljanin Republike Hrvatske za kojeg postoji opasnost da će nastaviti činiti prekršaje.

(2) Zaštitna mjera protjerivanja stranca iz zemlje ne može biti primijenjena u trajanju kraćem od tri mjeseca, niti duljem od tri godine.

Oduzimanje predmeta

Članak 57.

(1) Zaštitna mjera oduzimanja predmeta može se primijeniti glede predmeta koji je bio namijenjen ili uporabljen za počinjenje prekršaja ili je nastao počinjenjem prekršaja, kad postoji opasnost da će se taj predmet ponovno uporabiti za počinjenje prekršaja, ili kad se oduzimanje predmeta čini prijeko potrebnim zbog zaštite opće sigurnosti, zdravlja ljudi, ili iz moralnih razloga.

(2) Zakonom se u određenim slučajevima može propisati obvezno oduzimanje predmeta.

(3) Primjena ove zaštitne mjere ne utječe na pravo trećih osoba za naknadu štete zbog oduzetog predmeta prema počinitelju prekršaja.

(4) Predmeti iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se i kad postupak ne završi odlukom o prekršaju kojom se okrivljenik proglašava krivim ako je to prijeko potrebno zbog zaštite opće sigurnosti, zdravlja ljudi, ili iz moralnih razloga kao i kada je to određeno zakonom.

(5) Predmeti koje prema zakonu okrivljenik ili druga osoba ne može imati ili predmeti namijenjeni prometu ali se u promet mogu pustiti samo pod posebnim uvjetima (s nadzornim markicama i sl.), oduzet će se i kada postupak ne završi odlukom o prekršaju kojom se okrivljenik proglašava krivim.

Zabrana upravljanja motornim vozilom

Članak 58.

(1) Zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom može biti primijenjena prema počinitelju prekršaja protiv sigurnosti prometa kad postoji opasnost da će upravljajući motornim vozilom ponovno počiniti takav prekršaj.

(2) Zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka može se primijeniti samo za određenu vrstu ili kategoriju ili za sve vrste ili kategorije motornih vozila, a primjenjujući ovu mjeru sud će imati u vidu i okolnost je li počinitelj prekršaja vozač motornog vozila po zanimanju.

(3) Zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom ne može se primijeniti u trajanju kraćem od jednog mjeseca ni duljem od dvije godine.

Glava osma (VIII.)

PRIMJENA PREKRŠAJNOG PRAVA REPUBLIKE HRVATSKE PREMA PRAVNIM OSOBAMA I S NJOM IZJEDNAČENIM SUBJEKTIMA

Prekršajna odgovornost pravnih osoba i odgovornih osoba u pravnim osobama

Članak 59.

(1) Ovim se Zakonom određuju pretpostavke za prekršajnu odgovornost pravnih osoba te odgovornih osoba u pravnim osobama.

(2) Prekršajna odgovornost pravne osobe prestaje prestankom njezina postojanja, a u slučaju postojanja njezina pravnog sljednika, za prekršaj odgovara njezin sveopći pravni sljednik. Ako je sljednika više, sud će utvrditi koji od njih, s obzirom na narav sljedništva, odgovara za prekršaj.

(3) Prestane li pravna osoba postojati nakon pravomoćnosti odluke o prekršaju, prekršajne sankcije izvršit će se u odnosu na pravnog sljednika. Pojedine sankcije neće se u tom slučaju izvršiti ako to očito ne bi bilo pravično. O izvršenju prekršajne sankcije protiv pravnog sljednika sud će donijeti posebno rješenje.

(4) Odredbe ovoga Zakona kao i drugih propisa koji se odnose na prekršajnu odgovornost pravne osobe i u njoj odgovorne osobe primjenjuju se i na s njima izjednačene subjekte: podružnice i predstavništva domaćih i stranih pravnih osoba, druge subjekte koji nemaju pravnu osobnost ali samostalno nastupaju u pravnom prometu te na odgovorne osobe u tim subjektima.

Temelj odgovornosti pravne osobe i odgovorne osobe u pravnoj osobi

Članak 60.

(1) Pravna osoba i njezina odgovorna osoba prekršajno su odgovorni za skrivljene povrede propisa o prekršaju.

(2) Propisom o prekršaju može se za prekršaj propisati prekršajna odgovornost samo pravne osobe.

(3) Sud će utvrditi prekršajno odgovornom pravnu osobu i u slučaju kada se utvrdi postojanje pravnih ili stvarnih zapreka za utvrđivanje odgovornosti odgovorne osobe, ili se ne može utvrditi tko je odgovorna osoba.

Odgovorna osoba

Članak 61.

(1) Odgovorna osoba u smislu ovoga Zakona je fizička osoba koja vodi poslove pravne osobe ili joj je povjereno obavljanje određenih poslova iz područja djelovanja pravne osobe.

(2) Propisom o prekršaju može se odrediti koja odgovorna osoba u pravnoj osobi odgovara za određeni prekršaj.

(3) Odgovorna osoba prekršajno odgovara za počinjeni prekršaj i u slučaju ako nakon počinjenja prekršaja prestane raditi u pravnoj osobi ili ako je nakon počinjenja prekršaja pravna osoba prestala postojati.

Isključenje i ograničenje odgovornosti pravnih osoba

Članak 62.

(1) Republika Hrvatska ne može prekršajno odgovarati.

(2) Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju za prekršaje koji su počinjeni radnjama koje ne ulaze u izvršavanje njihovih javnih ovlasti.

(3) Prekršajna neodgovornost državnih tijela i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stavcima 1. i 2. ovoga članka, ne isključuje mogućnost prekršajne odgovornosti odgovorne osobe za taj prekršaj u tijelima iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

Glava deveta (IX.)

PRIMJENA MATERIJALNOPRAVNIH ODREDBI OVOG ZAKONA PREMA MALOLJETNIM POČINITELJIMA PREKRŠAJA

Primjena prekršajnog materijalnog zakonodavstva prema maloljetnicima

Članak 63.

Prema maloljetnim počiniteljima prekršaja primjenjuju se materijalnopravne odredbe ovog Zakona osim ako odredbama ove glave nije drukčije propisano.

Pojam maloljetnika

Članak 64.

- (1) Maloljetnik je osoba koja je navršila četrnaest a nije navršila osamnaest godina života.
- (2) Mlađi maloljetnik je osoba koja je navršila četrnaest a nije navršila šesnaest godina života.
- (3) Stariji maloljetnik je osoba koja je navršila šesnaest a nije navršila osamnaest godina života.

Vrste sankcija

Članak 65.

- (1) Prema osobi koja je prekršaj počinila kao maloljetnik, kao prekršajnopravne sankcije primjenjuju se odgojne mjere, zaštitne mjere i kazne (novčana kazna i maloljetnički zatvor).
- (2) Prema osobi koja je počinila prekršaj kao mlađi maloljetnik, kao prekršajnopravne sankcije za počinjeni prekršaj mogu se primijeniti samo odgojne mjere.
- (3) Prema osobi koja je počinila prekršaj kao stariji maloljetnik, kao prekršajnopravne sankcije za počinjeni prekršaj mogu se primijeniti odgojne mjere, a uz uvjete predviđene ovim Zakonom mogu se izreći novčana kazna i maloljetnički zatvor.
- (4) Zaštitne mjere prema maloljetnim počiniteljima prekršaja mogu se primijeniti uz uvjete određene ovim Zakonom.

Svrha odgojnih mjera i maloljetničkog zatvora

Članak 66.

Uz opću svrhu prekršajnopравnih sankcija, svrha je posebnih maloljetničkih sankcija pružanjem zaštite, brige, pomoći i nadzora te osiguranjem opće izobrazbe maloljetnog počinitelja prekršaja utjecati na njegov odgoj, razvijanje njegove cjelokupne ličnosti i jačanje njegove osobne odgovornosti.

Vrste odgojnih mjera

Članak 67.

(1) Odgojne mjere su:

1. sudski ukor,
2. posebne obveze,
3. upućivanje u centar za odgoj.

(2) Odgojne mjere iz stavka 1. ovoga članka primjenjuju se kada je potrebno utjecati na maloljetnikovu ličnost i ponašanje mjerama upozorenja, usmjeravanjem ili drugim primjerenim mjerama.

Sudski ukor

Članak 68.

(1) Sud će primijeniti sudski ukor ako se iz maloljetnikovog odnosa prema počinjenom prekršaju i njegovoj spremnosti da ne čini prekršaje može zaključiti da će i samim prijekorom biti postignuta svrha odgojne mjere.

(2) Pri primjeni ukora sud će maloljetniku ukazati na društvenu neprihvatljivost i štetnost njegova ponašanja te da mu se za slučaj ponovnog počinjenja prekršaja može primijeniti i teža sankcija.

Posebne obveze

Članak 69.

(1) Sud može maloljetniku odrediti jednu ili više posebnih obveza ako ocijeni da će njihovom primjenom pozitivno utjecati na maloljetnika i njegovo ponašanje.

(2) Sud može maloljetniku odrediti obvezu:

1. da se ispriča oštećeniku,
2. da prema vlastitim mogućnostima popravi ili nadoknadi štetu nastalu prekršajem,
3. da se uzdrži od posjećivanja određenih mjesta i kloni društva određenih osoba koje na njega štetno utječu,
4. da se uz suglasnost maloljetnikovoga zakonskog zastupnika podvrgne odvikavanju i liječenju od droge ili drugih ovisnosti,
5. da se radi učenja ili provjere znanja prometnih propisa uputi u nadležnu ustanovu za osposobljavanje vozača,
6. da se uključi u rad humanitarnih organizacija ili na poslove komunalnog ili ekološkog značenja,
7. da se uključi u rad športskih i drugih sekcija uz pedagoški nadzor u školi,
8. da se uključi u pojedinačni ili skupni rad u savjetovalištu za mlade.

(3) Određene posebne obveze mogu trajati najdulje šest mjeseci i ne smiju ometati maloljetnikovo školovanje ili zaposlenje.

(4) U okviru obveze iz stavka 2. točke 2. ovoga članka sud će odrediti oblike i način popravljivanja naknade štete, no pri tome osobni rad maloljetnika ne smije trajati više od 20 sati unutar roka od mjesec dana i mora biti tako raspoređen da ne ometa školovanje ili zaposlenje maloljetnika.

(5) Pri određivanju posebnih obveza sud će maloljetnika posebno upozoriti da ga se zbog skrivljenog neispunjavanja obveza može uputiti u centar za odgoj.

(6) Izvršenje posebnih obveza provodi se uz nadzor centra za socijalnu skrb koji o tome izvještava sud.

(7) Centar za socijalnu skrb dužan je voditi posebnu evidenciju za svakog maloljetnika prema kojem je sud primijenio odgojnu mjeru.

Upućivanje u centar za odgoj

Članak 70.

(1) Sud će primijeniti mjeru upućivanja maloljetnika u centar za odgoj kada ocijeni da je za ostvarenje svrhe odgojnih mjera potrebno pojačanim mjerama utjecati na njegovu ličnost i ponašanje.

(2) Maloljetnika prema kojem je primijenjena mjera iz stavka 1. ovoga članka sud može uputiti u centar:

1. na određen broj sati tijekom dana u trajanju od najmanje osam, a najdulje četrnaest dana,
2. na neprekidni boravak u trajanju od osam dana.

(3) Pri primjeni mjere iz stavka 1. ovoga članka pazit će se da radi njezina izvršenja maloljetnik ne izostane s redovnog školovanja ili s radnog mjesta.

(4) Boravak maloljetnika u centru mora biti ispunjen djelatnostima primjerenim njegovim osobinama i usmjeren na razvijanje osjećaja odgovornosti.

Novčana kazna

Članak 71.

(1) Novčanu kaznu sud može izreći počinitelju prekršaja starijem maloljetniku koji ostvaruje osobne prihode vlastitim radom ili imovinom ako utvrdi da s obzirom na narav i težinu počinjenog prekršaja treba izreći tu kaznu

(2) Neplaćena novčana kazna ne može se zamijeniti mjerom zatvora ni radom za opće dobro na slobodi, ali će se prisilno naplatiti na imovini maloljetnika, njegova roditelja ili druge osobe koja za njega skrbi.

Maloljetnički zatvor

Članak 72.

(1) Počinitelju prekršaja starijem maloljetniku može se izreći kazna maloljetničkog zatvora za prekršaj za koji je zakonom propisana kao teža kazna zatvor, ako sud utvrdi da je s obzirom na narav i težinu prekršaja i visok stupanj krivnje potrebno izreći tu kaznu.

(2) Kazna maloljetničkog zatvora izriče se u okviru kazne zatvora propisane za određeni prekršaj, time da ne može biti kraća od tri dana ni dulja od deset dana.

(3) Prije izricanja kazne maloljetničkog zatvora, sud može prethodno pribaviti mišljenje nadležnog centra za socijalnu skrb o primjerenosti te kazne.

Primjena odgojnih mjera za stjecaj prekršaja

Članak 73.

(1) Za prekršaje u stjecaju za koje odluči primijeniti odgojne mjere sud će primijeniti samo jednu odgojnu mjeru.

(2) Prema odredbi stavka 1. ovoga članka sud će postupiti i kada nakon primijenjene odgojne mjere utvrdi da je maloljetnik prije ili poslije njezine primjene počinio prekršaj.

Izricanje kazne maloljetničkog zatvora za prekršaje u stjecaju

Članak 74.

(1) Za prekršaje u stjecaju sud će izreći ukupnu kaznu maloljetničkog zatvora u granicama iz članka 72. stavka 2. ovoga Zakona bez prethodnog utvrđivanja kazne za svaki pojedini prekršaj. Ako smatra da za neki prekršaj maloljetnika treba kazniti kaznom maloljetničkog zatvora, a za drugi primijeniti odgojnu mjeru, sud će izreći samo kaznu maloljetničkog zatvora.

(2) Kad sud nakon izricanja kazne maloljetničkog zatvora utvrdi da je maloljetnik prije ili poslije izricanja te kazne počinio neki prekršaj, postupit će po odredbi stavka 1. ovoga članka.

Izricanje novčane kazne za prekršaje u stjecaju

Članak 75.

(1) Za prekršaje u stjecaju sud će izreći ukupnu novčanu kaznu prema pravilu iz čl. 39. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona a bez prethodnog utvrđivanja kazne za svaki pojedini prekršaj. Ako smatra da za neki prekršaj maloljetniku treba izreći novčanu kaznu, a za drugi primijeniti odgojnu mjeru, sud će izreći samo novčanu kaznu.

(2) Ako smatra da za neki prekršaj maloljetniku treba izreći novčanu kaznu, a za drugi kaznu maloljetničkog zatvora, sud će izreći samo kaznu maloljetničkog zatvora.

(3) Kad sud nakon izricanja novčane kazne utvrdi da je maloljetnik prije ili poslije izricanja te kazne počinio neki prekršaj postupit će po odredbi stavka 1. i 2. ovoga članka.

Glava deseta (X.)

ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI, REHABILITACIJA, PODACI IZ PREKRŠAJNE EVIDENCIJE I PRAVNA POSLJEDICA OSUDE

Oduzimanje imovinske koristi ostvarene prekršajem

Članak 76.

(1) Nitko ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu prekršajem.

(2) Imovinska korist ostvarena prekršajem oduzima se odlukom o prekršaju kojom se utvrđuje da je prekršaj počinjen. Kad se utvrdi nemogućnost oduzimanja imovinske koristi u cijelosti ili djelomično, prekršajni će sud obvezati počinitelja prekršaja na isplatu odgovarajuće protuvrijednosti u novčanom iznosu.

(3) Imovinska korist ostvarena prekršajem oduzet će se i kad se po bilo kojem pravnom temelju nalazi kod treće osobe ako je ona prema okolnostima pod kojima je ostvarila korist znala ili je mogla znati da su vrijednosti ostvarene prekršajem.

(4) Posebnim se zakonom može propisati što se smatra imovinskom koristi ostvarenom prekršajem.

Rehabilitacija

Članak 77.

(1) Nakon izdržane, oprostene ili zastarjele kazne zatvora odnosno maloljetničkog zatvora, osuđenik ima sva prava utvrđena Ustavom, zakonom ili drugim propisom i može stjecati sva prava osim onih koja su mu ograničena zaštitnom mjerom, a jednako se to odnosi i na počinitelja prekršaja kojom je primijenjena mjera upozorenja ili je odlukom o prekršaju oslobođen kazne.

(2) Protekom tri godine od pravomoćnosti odluke o prekršaju počinitelj prekršaja smatra se neosuđivanim po toj odluci o prekršaju i svaka uporaba tih podataka o njemu kao počinitelju prekršaja zabranjena je i nema nikakav pravni učinak. Rehabilitirani osuđenik ima pravo nijekati

prijašnju osuđivanost i zbog toga ne može biti pozvan na odgovornost niti može imati bilo kakve pravne posljedice.

(3) Rehabilitacija iz stavaka 1. i 2. ovoga članka nastupa po sili zakona.

Podaci iz prekršajne evidencije

Članak 78.

(1) Podaci iz prekršajne evidencije mogu se dati samo sudovima, tijelima državne uprave koja vode prekršajni postupak i državnim tijelima - ovlaštenim tužiteljima kad se radi o prekršajnom postupku protiv počinitelja prekršaja za kojeg se traže podaci.

(2) Podaci iz prekršajne evidencije mogu se dati i drugim državnim tijelima na njihov obrazloženi zahtjev kad se radi o povjeravanju određenih poslova i zadataka u državnoj službi ili kada je to potrebno za ostvarivanje određenih prava osobe za koju se traže podaci kod tijela državne uprave ili tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave u upravnom postupku iz njihove nadležnosti. U postupku javne nabave tijela koja je provode mogu zatražiti podatke iz prekršajne evidencije samo putem nadležnog tijela državne uprave.

(3) Prekršajnom evidencijom mogu se u okviru svoje zakonske ovlasti koristiti i tijela unutarnjih poslova radi otkrivanja počinitelja prekršaja. Navedeni podaci smatraju se službenom tajnom.

(4) Nitko nije dužan podnositi dokaze o svojoj prekršajnoj osuđivanosti ili neosuđivanosti.

(5) Svatko ima pravo tražiti podatke iz prekršajne evidencije za sebe samo ako dokaže da su mu ti podaci potrebni radi ostvarivanja prava u stranoj državi.

(6) Podaci o prekršaju za koji je nastupila rehabilitacija ne mogu se nikome dati a ni koristiti za bilo koje potrebe.

Pravne posljedice osude

Članak 79.

(1) Pravne posljedice osude, koje se sastoje od gubitka ili zabrane stjecanja određenih prava, propisuju se zakonom.

(2) Pravna posljedica osude koja se sastoji u stjecanju negativnih prekršajnih bodova propisuje se zakonom.

Propisivanje negativnih prekršajnih bodova

Članak 80.

(1) Negativni prekršajni bodovi kao pravna posljedica osude mogu se propisati za počinitelja koji je pravomoćno proglašen krivim za osobito teške prekršaje.

(2) Pravna posljedica negativni prekršajni bodovi nastupa danom pravomoćnosti odluke kojom je utvrđeno da je počinjen prekršaj za koji su zakonom propisani negativni prekršajni bodovi.

(3) Za jedan prekršaj može se propisati najviše do tri negativna prekršajna boda.

Primjena pravne posljedice negativnih prekršajnih bodova

Članak 81.

(1) Nakon proteka dvije godine od dana pravomoćnosti odluke na temelju koje je počinitelj prikupio negativne prekršajne bodove, ti se bodovi prestaju računavati.

(2) Za izvršenje posljedice prema stavku 1. ovoga članka smisleno se primjenjuju odredbe o zastari izvršenja prekršajnopравниh sankcija prema ovom Zakonu.

DRUGI DIO

POSTUPOVNE ODREDBE

Glava jedanaesta (XI.)

UVODNE ODREDBE

Temeljna svrha postupovnih odredbi

Članak 82.

(1) Postupovnim odredbama ovog Zakona utvrđuju se pravila kojima se pred prekršajnim sudovima i svim drugim tijelima koja vode prekršajni postupak, osigurava pravično vođenje prekršajnog postupka, zaštita ljudskih prava, pravilno utvrđivanje činjenica i zakonito odlučivanje o prekršajnoj odgovornosti tako da nitko nedužan ne bude osuđen, a da se počinitelju prekršaja izrekne kazna ili primijeni druga prekršajnoppravna sankcija.

(2) Prije donošenja pravomoćne odluke o prekršaju okrivljenik može biti ograničen u svojoj slobodi i drugim pravima samo uz uvjete koje određuje ovaj Zakon.

(3) Ako ovaj Zakon ne sadrži odredbe o pojedinim pitanjima postupka, na odgovarajući će se način, kada to bude primjereno svrsi prekršajnog postupka, primijeniti odredbe Zakona o kaznenom postupku.

Pokretanje i vođenje postupka

Članak 83.

Ako ovim Zakonom nije drukčije određeno, prekršajni se postupak može pokrenuti i provesti samo na zahtjev ovlaštenog tužitelja.

Nedužnost

Članak 84.

Svatko je nedužan i nitko ga ne može smatrati krivim za prekršaj dok mu se pravomoćnom odlukom o prekršaju ne utvrdi krivnja.

Pravo na obranu

Članak 85.

(1) Okrivljenik mora već na prvom ispitivanju biti obaviješten o prekršaju za koji se tereti i dokazima koji ga terete. Smatra se da je okrivljenik obaviješten o prekršaju za koji se tereti ako je uredno primio optužni prijedlog.

(2) Okrivljeniku se mora omogućiti da se očituje o svim činjenicama i dokazima koji ga terete i da iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist.

(3) Okrivljenik nije dužan iznijeti svoju obranu niti odgovarati na pitanja. Zabranjeno je i kažnjivo od okrivljenika ili druge osobe koja sudjeluje u postupku iznuđivati priznanja ili druge izjave.

Prava uhićene ili zadržane osobe

Članak 86.

(1) Osoba uhićena ili zadržana pod sumnjom da je počinila prekršaj mora biti odmah upoznata o razlozima uhićenja ili zadržavanja, na njezin će zahtjev nadležno tijelo o uhićenju ili zadržavanju izvijestiti njezinu obitelj ili drugu osobu koju ona odredi, a ako se ispituje kao

osumnjichenik ili okrivljenik i poučiti da nije dužna iskazivati te da ima pravo na stručnu pomoć branitelja kojeg može sama izabrati.

(2) Pod uhićenjem ili zadržavanjem se smatra svaka mjera ili radnja koja uključuje lišenje slobode osobe pod sumnjom da je počinila prekršaj.

Jezik i pismo u postupku

Članak 87.

(1) U prekršajnom postupku u uporabi je hrvatski jezik i latinično pismo, ako za uporabu u pojedinim područjima sudova nije zakonom uveden i drugi jezik ili pismo.

(2) Stranke, sudionici u postupku, svjedoci i ostale osobe koje sudjeluju u postupku imaju se pravo služiti svojim jezikom. Ako se postupak ili pojedina radnja u postupku ne vodi na jeziku te osobe, osigurat će se na zahtjev tih osoba usmeno prevođenje onoga što ona odnosno drugi iznose te isprava i drugog pisanog dokaznog materijala. Ako osoba ne razumije jezik na kojem se vodi postupak, u svakom će se slučaju osigurati prevođenje. Prevođenje obavlja tumač.

(3) Pozive i odluke upućuje sud na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu. Na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu dostavljaju se sudu optužni prijedlog, žalba i drugi podnesci. Ako je na pojedinom sudskom području u službenu uporabu zakonom uveden i drugi jezik ili pismo, podnesci se mogu sudu dostavljati i na tom jeziku ili pismu.

(4) Okrivljeniku koji je u zadržavanju kao i osobi na izdržavanju kazne dostavit će se prijevod poziva, odluka i podnesaka na jeziku kojim se služi u postupku.

(5) Stranac koji je zadržan zbog sumnje da je počinio prekršaj, ili se nalazi u pritvoru ili u zatvoru zbog kaznenog djela ili je iz drugih razloga lišen slobode, može od započinjanja postupka do njegova dovršetka dostavljati sudu podneske na svom jeziku, a prije i nakon toga samo pod uvjetom uzajamnosti.

Dužnost utvrđivanja svih važnih činjenica

Članak 88.

(1) Sud je dužan temeljem izvedenih dokaza potpuno i točno utvrditi činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonite odluke i s jednakom pažnjom utvrđuje činjenice koje terete okrivljenika i koje mu idu u korist.

(2) Sud slobodno cijeni dokaze i postojanje ili nepostojanje činjenica i pri tome nije ograničen ili vezan nikakvim dokaznim pravilima.

Ekonomičnost postupka i sprječavanje zlouporabe prava iz ovoga Zakona

Članak 89.

(1) Sud je dužan postupak provesti brzo i bez odugovlačenja, uz izbjegavanje svih nepotrebnih radnji i troškova te onemogućiti svaku zlouporabu prava što pripadaju strankama i sudionicima u postupku.

(2) Stranci i sudioniku u prekršajnom postupku koji očigledno odugovlači postupak ili na drugi način zlouporabljuje prava iz ovoga Zakona sud će rješenjem uskratiti pravo na tu radnju. Žalba protiv toga rješenja ne odgađa njegovo izvršenje.

Nezakoniti dokazi

Članak 90.

(1) Sudske se odluke ne mogu utemeljiti na dokazima pribavljenim na nezakonit način (nezakoniti dokazi).

(2) Nezakoniti su oni dokazi koji su:

1. pribavljeni kršenjem Ustavom, zakonom ili međunarodnim pravom zajamčenih prava:

- a) obrane,
- b) na dostojanstvo,
- c) na ugled i čast; te
- d) na nepovredivost osobnog i obiteljskog života,

2. pribavljeni povredom odredaba prekršajnog postupka i koji su izričito predviđeni ovim Zakonom te drugi dokazi za koje se iz njih saznalo.

Pouka o pravima u postupku

Članak 91.

Okrivljenika ili drugog sudionika u postupku, koji iz očitog neznanja bi mogao propustiti kakvu radnju ili se zbog toga ne bi koristio svojim pravima, sud će poučiti o pravima koja mu prema ovom Zakonu pripadaju i o posljedicama propuštanja radnje.

Prethodno pitanje

Članak 92.

Ako primjena propisa o prekršaju ovisi o prethodnom rješenju kakvoga pravnog pitanja za čije je rješenje nadležan sud u kojem drugom postupku ili koje drugo državno tijelo, prekršajni sud ili tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak može samo riješiti i to pitanje prema odredbama koje važe za dokazivanje u prekršajnom postupku. Rješenje toga pravnog pitanja ima učinak samo za prekršajni predmet o kojem se raspravlja.

Glava dvanaesta (XII.)

NADLEŽNOST SUDOVA I TIJELA DRŽAVNE UPRAVE

Stvarna nadležnost suda i tijela državne uprave

Članak 93.

(1) U prekršajnim predmetima sude prekršajni sudovi i Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske. Posebnim se zakonom može propisati stvarna nadležnost tijela državne uprave za vođenje prekršajnog postupka u prvom stupnju, osim u postupku po prigovoru protiv obaveznog prekršajnog naloga (članci 239. do 244. ovoga Zakona).

(2) Maloljetnim počiniteljima prekršaja uvijek sude sudovi, osim ako ovim Zakonom nije propisano drukčije.

Nadležnost prekršajnih sudova

Članak 94.

Prekršajni sudovi su nadležni:

1. suditi u prvom stupnju za sve prekršaje osim za one za koje je posebnim zakonom propisana stvarna nadležnost tijela državne uprave,
2. odlučivati o zahtjevu za obnovu prekršajnog postupka:
 - a) u predmetima u kojima su sudili,
 - b) protiv pravomoćnih prekršajnih naloga ovlaštenih tužitelja ako je riječ o prekršajima iz stvarne nadležnosti suda; te
 - c) protiv svih pravomoćnih obaveznih prekršajnih naloga.
3. pružati pravnu pomoć prema odredbama međunarodnih ugovora i ovoga Zakona,
4. obavljati i druge poslove propisane zakonom.

Nadležnost Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske

Članak 95.

Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske nadležan je:

1. odlučivati u drugom stupnju o žalbama protiv odluka prekršajnih sudova i tijela državne uprave,
2. odlučivati o izvanrednim pravnim lijekovima u slučajevima propisanim ovim Zakonom,
3. odlučivati o sukobu nadležnosti između sudova,
4. odlučivati o zahtjevima za izuzećem predsjednika sudova,
5. obavljati i druge poslove propisane zakonom.

Nadležnost tijela državne uprave

Članak 96.

Tijela državne uprave nadležna su:

1. odlučivati u prvom stupnju o prekršajima kada je to propisano posebnim zakonom,
2. odlučivati o zahtjevima za obnovu prekršajnog postupka:
 - a) u predmetima iz svoje nadležnosti; te
 - b) protiv pravomoćnih prekršajnih naloga u predmetima za koje je za vođenje prekršajnog postupka predviđeno prvostupanjsko odlučivanje toga tijela državne uprave.
3. obavljati i druge poslove propisane zakonom.

Sastav sudova

Članak 97.

- (1) U prekršajnom sudu odluku o prekršaju i druge odluke donosi sudac pojedinac.
- (2) Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske odlučuje u vijećima sastavljenim od tri suca.

Mjesna nadležnost

Članak 98.

- (1) Mjesno je nadležan sud na čijem je području prekršaj počinjen ili pokušan.
- (2) Zakonom se može odrediti jedan prekršajni sud koji će odlučivati u određenoj vrsti prekršaja iz nadležnosti prekršajnih sudova s područja više prekršajnih sudova ili na području Republike Hrvatske.
- (3) Ako je prekršaj počinjen ili pokušan na područjima raznih sudova ili granici tih područja, ili se ne zna na kojem je području počinjen ili pokušan, nadležan je onaj od tih sudova koji je prvi započeo postupak, a ako postupak još nije započeo - sud kojem je prije podnesen optužni prijedlog.
- (4) Ako je prekršaj počinjen na brodu ili zrakoplovu, dok se nalazi u domaćoj luci ili pristaništu, nadležan je sud na čijem se području nalazi ta luka ili pristanište. U ostalim slučajevima kad je prekršaj počinjen na brodu ili zrakoplovu, nadležan je sud na čijem se području nalazi matična luka domaćeg broda odnosno zrakoplova ili domaće pristanište u kojem se brod odnosno zrakoplov (domaći ili strani) prvi put zaustavi, ako posebnim zakonom nije određeno drukčije.
- (5) Ako je prekršaj počinjen tiskom, nadležan je sud na čijem je području spis tiskan. Ako to mjesto nije poznato ili je spis tiskan izvan područja Republike Hrvatske, nadležan je sud na čijem se području tiskani spis raspačava.
- (6) Ako prema propisu za prekršaj odgovara sastavljač spisa, nadležan je i sud mjesta u kojem sastavljač ima prebivalište ili boravište, odnosno sjedište ili sud mjesta gdje se dogodio događaj na koji se spis odnosi.
- (7) Odredbe stavka 4. ovoga članka primijenit će se odgovarajuće ako je spis ili izjava objavljena preko radija, televizije ili drugog elektroničkog medija.
- (8) Ako nije poznato mjesto počinjenja prekršaja, nadležan je sud na čijem području okrivljenik ima prebivalište ili boravište, odnosno sjedište. Nakon započinjanja postupka, ostaje nadležnim taj sud i ako se nakon toga saznalo za mjesto počinjenja prekršaja.

(9) Ako se prema odredbama ovoga Zakona ne može utvrditi koji je sud mjesno nadležan, Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske odredit će jedan od prekršajnih sudova pred kojim će se provesti postupak.

Spajanje postupka

Članak 99.

(1) Ako je ista osoba okrivljena za više prekršaja za koja su nadležna dva ili više sudova, nadležan je onaj sud koji je na zahtjev ovlaštenog tužitelja prvi započeo postupak, a ako postupak još nije započet, sud kojem je prije podnesen optužni prijedlog.

(2) Prema odredbama stavka 1. ovoga članka određuje se nadležnost i ako je oštećenik istovremeno počinio prekršaj prema okrivljeniku.

(3) Za supočinitelje nadležan je, u pravilu, sud koji je kao nadležan za jednog od njih prvi započeo postupak.

(4) Sud koji je nadležan za počinitelja prekršaja nadležan je, u pravilu, i za sudionike (poticatelja i pomagača).

(5) U svim slučajevima iz stavka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka provest će se, u pravilu, jedinstveni postupak i donijeti jedna presuda.

(6) Jedinstveni će se postupak, u pravilu, provesti i jedna presuda donijeti i protiv okrivljenika pravne osobe i odgovorne osobe u pravnoj osobi.

(7) Sud može odlučiti da se provede jedinstveni postupak i donese jedna presuda i kad je više osoba okrivljeno za više prekršaja, ali samo ako između počinjenih prekršaja postoji međusobna veza i ako postoje većina istih dokaza.

(8) Sud može odlučiti da se provede jedinstveni postupak i donese jedna presuda ako se pred istim sudom vode odvojeni postupci protiv iste osobe za više prekršaja ili protiv više osoba za isti prekršaj.

(9) O spajanju postupka rješenje donosi sud koji je nadležan za provođenje jedinstvenog postupka.

(10) Protiv rješenja o spajanju postupka nije dopuštena žalba.

Razdvajanje postupka

Članak 100.

(1) Sud nadležan sukladno članku 99. ovoga Zakona može iz važnih razloga ili iz razloga svrhovitosti do završetka glavne rasprave odnosno postupka donijeti rješenje kojim se postupak za pojedine prekršaje ili protiv pojedinih okrivljenika razdvaja. Tako razdvojene postupke dovršit će sam ili ih predati drugom nadležnom sudu.

(2) Protiv rješenja o razdvajanju postupka nije dopuštena žalba.

Prenošenje nadležnosti

Članak 101.

(1) Kad je nadležni sud iz pravnih ili stvarnih razloga spriječen da postupa, dužan je o tome izvijestiti Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske koji će za postupanje odrediti drugi stvarno nadležni sud.

(2) Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske može rješenjem za vođenje postupka odrediti drugi stvarno nadležni sud, ako je očito da će se tako lakše provesti postupak ili ako za to postoje drugi važni razlozi.

(3) Rješenje iz stavka 2. ovoga članka sud može donijeti na prijedlog suca prekršajnog suda ili državnog odvjetnika ako je tužitelj u postupku.

(4) U prekršajnom postupku pred tijelom državne uprave koje vodi prekršajni postupak, rješenje iz stavka 3. ovoga članka donosi nadležno ministarstvo.

Nenadležnost

Članak 102.

(1) Sud je dužan paziti na svoju stvarnu i mjesnu nadležnost te će se, čim primijeti da nije nadležan, rješenjem proglasiti nenadležnim. Nakon pravomoćnosti rješenja sud će ustupiti predmet nadležnom sudu, odnosno drugom nadležnom prekršajnom tijelu.

(2) Nakon započinjanja postupka, sud se ne može proglasiti mjesno nenadležnim niti stranke mogu isticati prigovor mjesne nenadležnosti.

(3) Nenadležni sud dužan je poduzeti one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odgode.

Sukob nadležnosti

Članak 103.

(1) Ako sud kojemu je ustupljen predmet na temelju članka 102. stavka 1. ovoga Zakona smatra da nije nadležan, pokrenut će postupak za rješavanje sukoba nadležnosti.

(2) Kad je u povodu žalbe protiv rješenja suda kojim se on proglasio mjesno nenadležnim (članak 102. stavak 1. ovoga Zakona) Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske svojim rješenjem odlučio koji je sud nadležan, taj je sud vezan za tu odluku o nadležnosti.

(3) O sukobu nadležnosti između prekršajnih sudova odlučuje Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske.

(4) O sukobu nadležnosti između tijela državne uprave koja vode prekršajni postupak odlučuje nadležno ministarstvo, a ako je riječ o sukobu nadležnosti između tijela državne uprave različitih ministarstava, Vlada Republike Hrvatske.

(5) O sukobu nadležnosti sudova i tijela državne uprave koja vode prekršajni postupak odlučuje Ustavni sud Republike Hrvatske.

(6) Pri odlučivanju o sukobu nadležnosti Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske, odnosno nadležno ministarstvo ili Vlada Republike Hrvatske mogu istovremeno s rješenjem o sukobu nadležnosti po službenoj dužnosti donijeti odluku o prenošenju mjesne nadležnosti, ako je udovoljeno uvjetima predviđenim člankom 101. ovoga Zakona.

(7) Dok se ne riješi sukob nadležnosti, sud je dužan poduzimati one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odgode.

Glava trinaesta (XIII.)

IZUZEĆE

Isključenje i otklon

Članak 104.

(1) Sudac je isključen od obavljanja sudske dužnosti:

1. ako je oštećen prekršajem,

2. ako mu je okrivljenik, njegov branitelj, tužitelj, oštećenik, njihov zakonski zastupnik ili opunomoćenik ili predstavnik pravne osobe bračni drug ili srodnik u uspravnoj liniji do bilo kojeg stupnja, u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja, odnosno u tazbinskom srodstvu do drugog stupnja,

3. ako je s okrivljenikom ili njegovim braniteljem ili okrivljenikovim bračnim drugom, tužiteljem, oštećenikom ili predstavnikom pravne osobe u odnosu skrbnika, štićenika, posvojitelja, posvojenika, udomitelja ili udomljenika,

4. ako je u istome predmetu vodio prvostupanjski postupak ili u prvostupanjskom postupku sudjelovao kao: donositelj neke odluke u postupku, tužitelj, branitelj, zakonski zastupnik ili opunomoćenik oštećenika odnosno tužitelja ili je ispitan kao svjedok ili vještak, ili je sudjelovao u inspeksijskom ili drugom nadzoru na temelju kojega je pokrenut prekršajni postupak.

(2) Sudac može biti otklonjen od obavljanja sudske dužnosti ako se izvan slučajeva navedenih u stavku 1. ovoga članka naveđu i dokažu okolnosti koje izazivaju sumnju u njegovu nepristranost.

(3) Sudac čim sazna da postoji koji od razloga za izuzeće iz stavka 1. ovoga članka ili okolnosti koje opravdavaju njegov otklon (stavak 2. ovoga članka), dužan je odmah o tome izvijestiti predsjednika suda koji će mu odrediti zamjenu. Ako je riječ o izuzeću ili otklonu predsjednika suda, on će odrediti sebi zamjenika između sudaca toga suda, a ako to nije moguće, postupit će prema članku 101. stavku 1. ovoga Zakona.

(4) Kad sudac sazna da je stavljen zahtjev za njegovo izuzeće, dužan je odmah obustaviti svaki rad na predmetu, a ako je riječ o otklonu iz stavka 2. ovoga članka može do donošenja rješenja o zahtjevu poduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odgode.

Zahtjev stranaka za izuzećem

Članak 105.

(1) Izuzeće mogu tražiti i stranke.

(2) Stranke mogu podnijeti zahtjev za izuzeće do započinjanja prekršajnog postupka (članak 157. stavak 2.), a ako su za razlog isključenja (članak 104. stavak 1.) saznale kasnije, zahtjev podnose odmah nakon saznanja.

(3) Zahtjev za izuzeće suca Visokoga prekršajnog suda Republike Hrvatske može se staviti u žalbi, ali najkasnije do početka sjednice vijeća toga suda.

(4) Stranka može tražiti izuzeće samo poimenično određenog suca koji u predmetu postupka, odnosno suca Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske.

(5) Stranka je dužna u zahtjevu navesti dokaze i okolnosti zbog kojih smatra da postoji kakva zakonska osnova za izuzeće. U zahtjevu se ne mogu navoditi razlozi koji su isticali u prijašnjem zahtjevu za izuzeće koji je odbijen.

Odlučivanje o zahtjevu za izuzeće

Članak 106.

(1) O zahtjevu za izuzeće iz članka 105. ovoga Zakona odlučuje predsjednik prekršajnog suda. Ako se traži izuzeće i predsjednika suda, o tom zahtjevu odlučuje zamjenik predsjednika suda.

(2) Ako se traži izuzeće predsjednika suda koji nema zamjenika, odluku o izuzeću donosi predsjednik Visokoga prekršajnog suda Republike Hrvatske, a ako se traži izuzeće predsjednika Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske, odluka o izuzeću donosi se na sjednici svih sudaca toga suda na kojoj pri donošenju odluke o izuzeću ne može sudjelovati predsjednik suda.

(3) Prije donošenja rješenja o izuzeću pribavit će se izjava suca odnosno predsjednika suda, a prema potrebi provest će se i drugi izvidi.

(4) Ako je zahtjev za otklon iz članka 104. stavka 2. ovoga Zakona podnesen nakon započinjanja postupka ili je zahtjev za izuzeće podnesen protivno odredbi članka 105. stavka 4. i 5. ovoga Zakona, zahtjev će se rješenjem odbaciti u cijelosti ili djelomično. Rješenje može donijeti i sudac odnosno predsjednik suda čije se izuzeće zahtjeva.

(5) Ako sudac ili predsjednik prekršajnog suda smatra da je zahtjev za njegovim izuzećem očito neosnovan, može takav zahtjev sam odbiti i nastaviti postupak. U tom slučaju ne primjenjuje se odredba stavka 3. ovoga članka.

(6) Protiv rješenja o zahtjevu za izuzeće nije dopuštena posebna žalba, ali se razlozi za izuzeće mogu isticati u žalbi na presudu.

Izuzeće ostalih sudionika u postupku

Članak 107.

(1) Odredbe o izuzeću suca primjenjivat će se i na državne odvjetnike i osobe koje su na temelju Zakona o državnom odvjetništvu ovlaštene da državnog odvjetnika zastupaju u postupku, osobe koje u postupku zastupaju druge tužitelje, zapisničare, tumače, branitelje, druge stručne osobe i na vještake ako za njih nije što drugo određeno. Razlog za izuzeće ne postoji u slučaju kada okrivljenika, oštećenika i druge tužitelje zastupaju osobe koje su njima u srodstvu.

(2) O izuzeću zapisničara, tumača, stručne osobe, vještaka i branitelja te osobe koja zastupa tužitelja odlučuje sud pred kojim se vodi postupak.

(3) O zahtjevu za izuzeće državnog odvjetnika i osobe koja ga zamjenjuje obavijestit će se nadležni državni odvjetnik te će mu se dati rok da, ako to smatra potrebnim, odredi drugu osobu koja će ga u postupku zamjenjivati. U obavijesti, dat će se i upozorenje o posljedicama koje Zakon predviđa za sudjelovanje u postupku osoba koje su trebale biti izuzete.

Glava četrnaesta (XIV) SUBJEKTI PREKRŠAJNOG POSTUPKA

Stranke i sudionici u postupku

Članak 108.

(1) Stranke u prekršajnom postupku su:

1. Ovlašteni tužitelj,
2. Okrivljenik.

(2) Sudionici u prekršajnom postupku su:

1. branitelj okrivljenika,
2. zakonski zastupnik ili opunomoćenik,
3. oštećenik,
4. druga osoba koje se tiče vođenje određenog prekršajnog postupka.

Ovlašteni tužitelj

Članak 109.

(1) Ovlašteni tužitelji su:

1. državni odvjetnik,
2. tijelo državne uprave,
3. pravna osoba s javnim ovlastima,
4. oštećenik.

(2) Ako je dva ili više ovlaštenih tužitelja podnijelo optužni prijedlog protiv istog okrivljenika i za isti prekršaj prije nego je zakazana glavna rasprava ili okrivljenik pozvan na ispitivanje, a jedan od podnositelja je državni odvjetnik, postupak će se voditi po zahtjevu državnog odvjetnika.

(3) Ako su optužne prijedloge protiv istog okrivljenika i za isti prekršaj u roku iz stavka 2. ovoga članka podnijeli ovlašteni tužitelji tijelo državne uprave odnosno pravna osoba s javnim ovlastima i oštećenik, postupak će se voditi temeljem optužnog prijedloga tijela državne uprave odnosno pravne osobe s javnim ovlastima.

(4) Ako je istim prekršajem okrivljenika više oštećeno osoba i samo je neka ili su sve u roku iz stavka 1. ovoga članka podnijele protiv tog okrivljenika optužni prijedlog, postupak će se spojiti po svim podnesenim optužnim prijedlozima i provesti jedinstven postupak i donijeti jedna presuda.

(5) Ako tijekom postupka tužitelj temeljem čijeg se optužnog prijedloga vodi postupak odustane od optužnog prijedloga, postupak će se nastaviti na temelju već podnesenog optužnog prijedloga drugog ovlaštenog tužitelja, prema pravilima stavaka 2. do 4. ovoga članka. Ako u ovom slučaju drugi ovlašteni tužitelj nije već bio, u smislu stavaka 2. do 4. ovoga članka, podnio optužni prijedlog, samo je državni odvjetnik ovlašten preuzeti prekršajni progon ili podnijeti novi optužni prijedlog protiv istog okrivljenika i za isti prekršaj.

(6) Ako je optužni prijedlog podnijelo više ovlaštenih tužitelja, sud neće postupati po onim optužnim prijedlozima po kojima sukladno ovome članku ne vodi postupak. Te će optužne prijedloge po pravomoćnosti odluke o prekršaju rješenjem odbaciti. Protiv tog rješenja nije dopuštena žalba.

(7) Tužitelj može odustati od optužnog prijedloga do donošenja nepravomoćne odluke o prekršaju.

(8) Prema ovome Zakonu, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju iste ovlasti, prava i obveze kada je riječ o prekršajima iz njihove nadležnosti. Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na tijela državne uprave, na odgovarajući se način primijenjuju i na tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kada je riječ o prekršajima iz njihove nadležnosti.

Državni odvjetnik

Članak 110.

(1) Državni odvjetnik može podnijeti optužni prijedlog za sve prekršaje.

(2) Za prekršajni progon pred prekršajnim sudom stvarno je nadležan općinski državni odvjetnik.

(3) Mjesno je nadležan onaj općinski državni odvjetnik prema odredbama koje važe za nadležnost suda onoga područja za koje je državni odvjetnik postavljen.

(4) Pred Visokim prekršajnim sudom Republike Hrvatske postupa Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske.

(5) Državni odvjetnik poduzima sve radnje u postupku na koje je po zakonu ovlašten sam ili preko osoba koje su na temelju zakona ovlaštene da ga zastupaju u prekršajnom postupku.

Tijelo državne uprave

Članak 111.

(1) Tijelo državne uprave koje je ovlašteno neposredno provoditi ili nadzirati provođenje propisa kojim je predviđen prekršaj ovlašteno je za prekršaj iz tog propisa podnijeti optužni prijedlog. Ako to tijelo ne podnese optužni prijedlog, može to učiniti tijelo državne uprave višeg stupnja koje nadzire provođenje istog propisa o prekršaju.

(2) Tijelo državne uprave kao podnositelj optužnog prijedloga poduzima sve radnje u postupku na koje je po zakonu ovlašteno putem ovlaštene osobe.

Pravna osoba s javnim ovlastima

Članak 112.

(1) Pravne osobe koje imaju javne ovlasti, ovlaštene su za prekršajni progon za one prekršaje koji su propisani u području javnih ovlasti koje imaju.

(2) Pravna osoba s javnim ovlastima u tijeku prekršajnog postupka poduzima sve radnje na koje je po zakonu ovlaštena putem osobe koju za to ovlasti kao svog predstavnika.

Oštećenik tužitelj

Članak 113.

(1) Oštećenik, kojem je prekršajem povrijeđeno ili ugroženo kakvo imovinsko ili osobno pravo, ovlašten je sudu za taj prekršaj podnijeti optužni prijedlog.

(2) Oštećenik se u postupku može ispitati kao svjedok.

(3) Oštećenik tužitelj poduzima sve radnje u postupku na koje je po zakonu ovlašten sam ili putem ovlaštenog opunomoćenika odnosno predstavnika.

(4) Za oštećenika maloljetnika ili osobu lišenu poslovne sposobnosti optužni prijedlog podnosi njihov zakonski zastupnik i poduzima sve radnje u postupku a može za to imati i ovlaštenog opunomoćenika.

(5) Oštećenik stariji maloljetnik (osoba s navršениh šesnaest godina života) može i sama podnijeti optužni prijedlog i u vezi s tim obavljati radnje u postupku.

(6) Ako oštećenik tužitelj umre u tijeku roka za podnošenje optužnog prijedloga ili u tijeku postupka koji se vodi po njegovu optužnom prijedlogu, njegov bračni drug, izvanbračni drug, djeca, roditelji, braća i sestre, posvojitelj i posvojenik mogu u roku od mjesec dana poslije njegove smrti podnijeti optužni prijedlog ili dati izjavu da postupak nastavlja.

Okrivljenik

Članak 114.

(1) Okrivljenik u prekršajnom postupku jest:

1. fizička osoba,

2. fizička osoba obrtnik i osoba koja se bavi drugom samostalnom djelatnošću. Ako propisom o prekršaju nije predviđeno sankcioniranje i kazna za okrivljenika fizičku osobu obrtnika i osobu koja se bavi drugom samostalnom djelatnošću, prekršajno odgovara kao okrivljenik fizička osoba.

3. pravna osoba i s njom izjednačeni subjekti,

4. odgovorna osoba u pravnoj osobi.

(2) Okrivljenici iz stavka 1. točaka 1., 2. i 4. ovoga članka svoju obranu iznose sami, a druge radnje u postupku mogu obavljati sami ili putem opunomoćenog branitelja.

(3) Ako ovim Zakonom nije određeno drukčije, za okrivljenika pravnu osobu i s njom izjednačeni subjekt obranu daje isključivo njihov ovlaštenu predstavnik a druge radnje u postupku poduzimaju putem ovlaštenog predstavnika ili putem opunomoćenog branitelja.

(4) Ako se istovremeno vodi prekršajni postupak za isti prekršaj protiv pravne osobe i njegove odgovorne osobe a radi se o slučaju kada je odgovorna osoba jedini ovlaštenu predstavnik i zaposlenik pravne osobe, ta odgovorna osoba je ujedno i predstavnik pravne osobe.

(5) Za okrivljenu pravnu osobu i s njom izjednačen subjekt, izvan slučaja stavka 4. ovoga članka, u prekršajnom postupku sudjeluje njezin predstavnik koji je ovlašten poduzimati sve radnje koje može poduzeti okrivljenik. Okrivljena pravna osoba može imati samo jednog predstavnika, kojeg tijekom postupka može zamijeniti.

(6) Sud će u prvom pozivu okrivljenu pravnu osobu pozvati da pisanim putem imenuje svog predstavnika i dostavi dokaze da je ta osoba sukladno ovome Zakonu ovlaštena predstavljati tu pravnu osobu. Pravna osoba odluku o imenovanju predstavnika dostavlja prije započinjanja postupka ili tu odluku prilikom poduzimanja prve radnje u postupku sudu predaje sam predstavnik pravne osobe.

(7) Za okrivljenu pravnu osobu i s njom izjednačenog subjekta može se predstavnikom u prekršajnom postupku imenovati:

1. osoba upisana u sudskom ili drugom registru kao osoba ovlaštena za zastupanje,

2. zaposlenik ili član pravne osobe kojeg direktor ili druga čelna osoba okrivljene pravne osobe i s njom izjednačenog subjekta imenuje kao predstavnika pravne osobe.

(8) Ako okrivljena pravna osoba i s njom izjednačen subjekt ne postupi sukladno stavcima 6. i 7. ovoga članka, ili sud ocijeni da u slučaju iz stavka 4. ovoga članka postoji sukob interesa između pravne osobe i odgovorne osobe, sud će rješenjem odrediti njezina predstavnika u prekršajnom postupku prema odredbi stavka 7. ovoga članka. Ako takve osobe nema, sud će odrediti rješenjem pravnoj osobi branitelja po službenoj dužnosti koji će imati sve ovlasti predstavnika pravne osobe. Protiv tako postavljenog branitelja ne mogu se primjenjivati prisilne mjere koje se prema zakonu mogu primijeniti prema predstavniku okrivljenika – pravne osobe.

(9) Neće se, prema stavku 8. ovoga članka, određivati predstavnik pravne osobe ako su ispunjeni uvjeti za vođenje postupka bez nazočnosti okrivljene pravne osobe.

(10) Protiv rješenja donesenih na temelju stavka 8. ovoga članka nije dopuštena posebna žalba.

Branitelj

Članak 115.

(1) Branitelj okrivljenika može biti samo odvjetnik kojeg u postupku može zamijeniti odvjetnički vježbenik s položenim pravosudnim ispitom.

(2) Branitelj je dužan sudu prije poduzimanja prve radnje u postupku predati od okrivljenika potpisanu punomoć, a okrivljenik može branitelju dati i usmenu punomoć na zapisniku kod suda koji vodi postupak.

(3) Prava i dužnosti branitelja prestaju kad okrivljenik opozove punomoć i o tome obavijesti sud a u svakom slučaju s pravomoćnim dovršetkom prekršajnog postupka.

(4) Branitelja okrivljeniku, osim ako se on tome izričito ne protivi, mogu uzeti i njegov zakonski zastupnik, bračni ili izvanbračni drug, srodnik u uspravnoj liniji, posvojitelj, posvojenik, brat, sestra ili hranitelj.

(5) Jedan odvjetnik može u istom ili odvojenim postupcima biti zajednički branitelj za dva ili više okrivljenika samo ako to nije protivno probitcima njihovih obrana.

(6) Branitelj ne može biti:

1. oštećenik prekršajem, odnosno oštećenikov bračni ili izvanbračni drug, ni njegov srodnik u uspravnoj liniji bilo do kojeg stupnja, u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja ili po tzbini do drugog stupnja,

2. oštećenik tužitelj, odnosno njegov bračni ili izvanbračni drug, ni njegov srodnik u uspravnoj liniji bilo do kojeg stupnja, u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja ili po tzbini do drugog stupnja,

3. osoba koja je u postupku pozvana kao svjedok, osim ako je prema ovom Zakonu oslobođena dužnosti svjedočenja i izjavila je da neće svjedočiti ili ako je u postupku okrivljenik stavio zahtjev da se njegov branitelj ispita kao svjedok,

4. osoba koja je u istom predmetu postupala kao sudac ili državni odvjetnik, odnosno kao neki od drugih ovlaštenih tužitelja ili sudjelovala u pripremi za podnošenje optužnog prijedloga,

5. predstavnik pravne osobe koja je okrivljena u prekršajnom postupku.

6. osoba koja je suokrivljenik u istom prekršajnom postupku,

7. osoba koja je tumač u postupku.

(7) Branitelj može u postupku u korist okrivljenika poduzimati sve radnje koje može poduzimati i okrivljenik, osim što ne može za okrivljenika dati obranu.

(8) Nakon što je sudu podnesen optužni prijedlog, branitelj ima pravo razgledati spise i pribavljene predmete koji služe za utvrđivanje činjenica u postupku.

Oštećenik i drugi sudionici u postupku

Članak 116.

(1) Osoba koja je oštećena prekršajem, a postupak se ne vodi po njezinom optužnom prijedlogu, sudionik je prekršajnog postupka u kojem svoja prava ostvaruje na način i pod uvjetima prema ovom Zakonu.

(2) Oštećenik ima pravo do završetka postupka staviti sudu zahtjev da okrivljenika presudom obveže da mu nadoknadi štetu koja mu je prouzročena prekršajem i s tim u vezi predlagati sudu izvođenje potrebnih dokaza, predlagati dokaze radi utvrđivanja krivnje okrivljenika za prekršaj, prigodom ispitivanja postavljati pitanja okrivljeniku, svjedocima i vještacima te stavljati primjedbe na njihove izjave, te davati druge izjave i prijedloge.

(3) Oštećenik može svoja prava u postupku ostvarivati sam ili putem ovlaštenog opunomoćenika. Za oštećenika koji nije navršio šesnaest godina života ili mu je oduzeta poslovna sposobnost radnje u postupku poduzima zakonski zastupnik koji može imati opunomoćenika.

(4) Oštećenika se može tijekom postupka ispitati kao svjedoka o prekršaju i šteti koju je pretrpio te o drugi činjenicama koje se utvrđuju u postupku.

(5) Kada je oštećenik pravna osoba, za nju će se na okolnosti iz stavka 4. ovoga članka ispitati njezin ovlašten predstavnik.

(6) Sudac će, kada to oštećenik traži ili ako je očito neuk, upoznati oštećenika s njegovim pravima u smislu ovoga članka i drugim pravima koje ima prema ovom Zakonu.

(7) Sudionik u postupku je i osoba koja nije oštećena prekršajem ali je od nje privremeno oduzet kakav predmet ili se predlaže oduzimanje njezinog predmeta kao predmeta kojim je počinjen prekršaj ili je nastao prekršajem ili se predlaže da se od nje oduzme imovinska korist pribavljena prekršajem, ili je već donesena takva odluka. Svoja prava u postupku ostvaruje na način i pod uvjetima propisanim ovim Zakonom.

Glava petnaesta (XV.) PODNESCI I ZAPISNICI

Podnesci

Članak 117.

(1) Optužni prijedlog, prijedlozi, pravni lijek i druge izjave i priopćenja podnose se pisano ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

(2) Podnesci iz stavka 1. ovoga članka moraju biti razumljivi i sadržavati sve što je potrebno da bi se na temelju njih moglo postupiti.

(3) Podnesci koji se prema ovom Zakonu dostavljaju protivnoj stranci predaju se sudu u dovoljnom broju primjeraka za sud i drugu stranku. Ako podnesak nije predan u dovoljnom broju primjeraka, sud će isti umnožiti na trošak podnositelja podneska.

(4) Ako u ovom Zakonu nije drukčije propisano, sud će rješenjem odbaciti podnesak koji je nerazumljiv ili ne sadrži što je potrebno da bi se na temelju njega moglo postupati. Podnositelj može ponovo podnijeti podnesak, osim ako njegovo podnošenje nije vezano za rok koji je već protekao.

(5) Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka kojim se podnesak odbacuje, pravo žalbe ima njegov podnositelj.

Vrijedanje u podnesku

Članak 118.

(1) Sud može rješenjem kazniti novčanom kaznom do 5.000,00 kuna svakoga tko u podnesku vrijeđa sud ili osobu koja sudjeluje u postupku.

(2) Rješenje o kažnjavanju donosi sud kojem se podnesak podnosi ili kojemu je podnesak dostavljen.

(3) O kažnjavanju odvjetnika, odnosno odvjetničkog vježbenika izvijestit će se Hrvatska odvjetnička komora a o kažnjavanju službenika državne uprave nadležni ministar.

(4) Državni odvjetnik se neće kazniti za podnesak iz stavka 1. ovoga članka ali će se o podnesku izvijestiti Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske.

(5) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka ima pravo žalbe onaj prema kojem je izrečena kazna.

(6) Kažnjavanje prema stavku 1. ovoga članka ne utječe na progon i izricanje prekršajnopravne sankcije za prekršaj počinjen vrijeđanjem.

Zapisnik o radnjama u postupku i njegov sadržaj

Članak 119.

(1) O svakoj radnji poduzetoj tijekom prekršajnog postupka sastavit će se zapisnik istovremeno kad se radnja obavlja, a ako to nije moguće, onda neposredno nakon toga.

(2) Zapisnik piše zapisničar. Samo kad se obavlja pretraga stana ili osoba ili se radnja poduzima izvan službenih prostorija tijela, a zapisničar se ne može osigurati, zapisnik može pisati osoba koja poduzima radnju.

(3) Kad zapisnik piše zapisničar, zapisnik se sastavlja tako da osoba koja poduzima radnju govori glasno zapisničaru što će unijeti u zapisnik, osim u slučajevima kada po ovom Zakonu zapisnik može sastaviti sudski savjetnik ili sudački vježbenik.

(4) Osobi koja se ispituje može se dopustiti da sama kazuje odgovore u zapisnik. U slučaju zlouporabe to joj se pravo može uskratiti.

(5) U zapisnik se unosi naziv državnog tijela pred kojim se obavlja radnja, mjesto gdje se obavlja radnja, dan i sat kad je radnja započeta i završena, imena i prezimena nazočnih osoba i u kojem su svojstvu nazočne te naznaka prekršajnog predmeta u kojem se poduzima radnja.

(6) Zapisnik treba sadržavati bitne podatke o tijeku i sadržaju poduzete radnje. U zapisnik se ubilježava u obliku pripovijedanja samo bitni sadržaj danih iskaza i izjava. Pitanja se unose u zapisnik samo ako je potrebno da se razumije odgovor. Ako je potrebno, u zapisnik će se doslovce unijeti pitanje koje je postavljeno i odgovor koji je dan. Ako su pri poduzimanju radnje oduzeti predmeti ili spisi, to će se naznačiti u zapisniku, a oduzete stvari priključit će se zapisniku ili će se navesti gdje se nalaze na čuvanju.

(7) Pri poduzimanju radnji kao što je očevid, pretraga stana ili osoba, ili prepoznavanje, u zapisnik će se unijeti i podaci koji su važni s obzirom na značenje takve radnje ili za utvrđivanje istovjetnosti pojedinih predmeta (opis, mjere i veličina predmeta ili tragova, stavljanje oznake na predmete i dr.), a ako su napravljene skice, crteži, planovi, fotografije, filmske ili druge tehničke snimke, to će se navesti u zapisniku i priključiti zapisniku.

(8) Zapisnik se mora voditi uredno, u njemu se ne smije ništa dodati ili mijenjati. Prekrižena mjesta moraju ostati čitljiva. Zapisnik se vodi uporabom pisaće mašine ili računala, osim ako i zbog posebnih okolnosti to nije moguće. Takve će se okolnosti naznačiti u zapisniku. Ako zapisnik ima više listova, oni će se označiti rednim brojevima. Sve preinake, ispravci i dodaci unose se na kraju zapisnika i moraju ih ovjerovati osobe koje potpisuju zapisnik.

Potpis zapisnika

Članak 120.

(1) Ispitana osoba, osobe koje su obvezno nazočne radnjama u postupku te stranke, branitelj i oštećenik, ako su nazočni, imaju pravo pročitati zapisnik ili, ako ne znaju ili ne mogu čitati, zahtijevati da im se zapisnik pročita. Na to ih je dužna upozoriti osoba koja poduzima radnju, a u zapisniku će se naznačiti je li upozorenje učinjeno i je li zapisnik pročitano.

(2) Zapisnik potpisuje ispitana osoba. Ako se zapisnik sastoji od više stranica, ispitana osoba

potpisuje svaku stranicu.

(3) Na kraju zapisnika potpisat će se tumač, ako ga je bilo, svjedoci čija je nazočnost obvezna pri poduzimanju radnje, a pri pretrazi i osoba koja se pretražuje ili čiji se dom ili druge prostorije pretražuju. Ako zapisnik ne piše zapisničar (članak 119. stavak 2.), zapisnik potpisuju osobe koje su nazočne radnji. Ako takvih osoba nema ili ne mogu shvatiti sadržaj zapisnika, zapisnik potpisuju dva svjedoka, osim ako nije moguće osigurati njihovu nazočnost.

(4) Osoba koja ne zna pisati umjesto potpisa stavlja otisak kažiprsta desne ruke, a zapisničar ispod otiska upisuje njezino ime i prezime. Ako se zbog nemogućnosti da se stavi otisak desnog kažiprsta stavlja otisak kakva drugog prsta ili otisak prsta lijeve ruke, u zapisniku će se naznačiti od kojeg je prsta i s koje ruke uzet otisak.

(5) Ako ispitana osoba nema obje ruke, pročitat će zapisnik, a ako ne zna pisati, zapisnik će joj se pročitati, i to će se zabilježiti u zapisniku. Ako ispitana osoba odbije potpisati zapisnik ili staviti otisak prsta, to će se zabilježiti u zapisniku i navesti razlog odbijanja.

(6) Ako se radnja nije mogla obaviti bez prekida, u zapisniku će se naznačiti dan i sat kad je nastao prekid te dan i sat kad se radnja nastavlja.

(7) Ako je bilo prigovora u svezi sa sadržajem zapisnika, navest će se u zapisniku i ti prigovori.

(8) Zapisnik na kraju potpisuju osoba koja je obavila radnju i zapisničar.

Izdvajanja zapisnika iz spisa predmeta

Članak 121.

(1) Kad je u ovom Zakonu određeno da se na nekom dokazu ne može utemeljiti sudska odluka, sudac će na prijedlog stranaka ili po službenoj dužnosti rješenjem odmah odlučiti o njegovu izdvajanju iz spisa predmeta. Izdvojit će se i zapisnik ili njegov dio koji sadrži takav dokaz.

(2) Materijali izdvojeni prema stavku 1. ovoga članka zatvaraju se u poseban omot, čuvaju odvojeno u spisu i ne može ih se razgledati ili koristiti u postupku. Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske može čitati i koristiti izdvojene materijale kada rješava o žalbi protiv presude u povodu žalbenog prigovora u vezi odluke o izdvajanju.

(3) Protiv rješenja kojim je odlučeno o izdvajanju nije dopuštena posebna žalba.

(4) U postupku u kojem se izdaje prekršajni nalog, izdvajanje zapisnika se ne provodi.

Glava šesnaesta (XVI.) ROKOVI I POVRAT U PRIJAŠNJE STANJE

1. ROKOVI

Opće odredbe

Članak 122.

(1) Rokovi predviđeni ovim Zakonom ne mogu se produžiti osim kad to zakon izričito dopušta. Ako je riječ o roku koji je ovim Zakonom propisan radi zaštite prava obrane i drugih procesnih prava okrivljenika, taj se rok može skratiti ako to zahtijevaju okrivljenik ili branitelj pisano ili usmeno na zapisnik pred sudom.

(2) Kad je izjava vezana za rok, smatra se da je dana u roku ako je prije nego što rok protekne predana (osobno ili na drugi način komuniciranja) onome tko je ovlašten da je primi.

(3) Kad je izjava predana poštom preporučenom pošiljkom, brzojavom ili drugim sredstvom komunikacije na daljinu, dan predaje pošti ili drugoj ovlaštenoj organizaciji smatra se danom predaje onomu komu je dostavljena. Smatrat će se da pošiljatelj izjave nije propustio rok ako primatelj

poslanu izjavu nije dobio na vrijeme zbog pogrešnog rada uređaja za predaju ili prijam poruka, a za koji pošiljatelj nije znao.

(4) Okrivljenik koji je uhićen ili zadržan može izjavu koja je vezana za rok dati i na zapisnik kod tijela koje vodi postupak ili tijela koje ga je uhitilo ili kod kojega je zadržan, a osoba koja se nalazi na izdržavanju kazne ili se nalazi u kakvoj ustanovi radi primjene zaštitne mjere ili odgojne mjere može takvu izjavu predati upravi ustanove u kojoj je smještena. Dan i sat predaje takve izjave upravi ustanove smatra se časom predaje tijelu koje je nadležno da je primi.

(5) Ako je podnesak koji je vezan za rok zbog neznanja ili očite pogreške podnositelja, predan ili dostavljen nenadležnom sudu prije protoka roka, pa nadležnom sudu stigne nakon protoka roka, uzet će se da je podnesen na vrijeme.

Računanje rokova

Članak 123.

(1) Rokovi se računaju na sate, dane, mjesece i godine.

(2) Sat ili dan kad su dostava ili priopćenje obavljeno, odnosno u koji pada događaj od kada treba računati trajanje roka ne uračunava se u rok, već se za početak roka uzima prvi sljedeći sat odnosno dan. Kao dan računaju se dvadesetčetiri sata, a mjesec se računa po kalendarskom vremenu.

(3) Rokovi određeni po mjesecima, odnosno godinama završavaju se protekom onog dana posljednjeg mjeseca, odnosno godine koji po svom broju odgovara danu kad je rok počeo (sukladno stavku 2.). Ako nema tog dana u posljednjem mjesecu, rok se završava posljednjeg dana tog mjeseca.

(4) Ako posljednji dan roka pada na državni praznik ili blagdan ili u subotu ili u nedjelju, ili u koji drugi dan kad državno tijelo nije radilo, rok istječe protekom prvoga sljedećeg radnog dana.

2. POVRAT U PRIJAŠNJE STANJE

Uvjeti

Članak 124.

(1) Okrivljeniku koji iz opravdanih razloga propusti rok za podnošenje žalbe protiv presude sud će dopustiti povrat u prijašnje stanje radi podnošenja žalbe, ako u roku od osam dana nakon prestanka uzroka zbog kojega je propustio rok podnese molbu za povrat u prijašnje stanje te ako istovremeno s molbom podnese i žalbu.

(2) Nakon protoka jednog mjeseca od dana propuštanja roka ne može se tražiti povrat u prijašnje stanje.

Odlučivanje o molbi

Članak 125.

(1) Molba za povrat u prijašnje stanje, zajedno sa žalbom, podnosi se sudu prvog stupnja. Sud prvog stupnja molbu skupa sa žalbom dostavlja Visokom prekršajnom sudu koji donosi odluku.

(2) Odlučujući o molbi za povrat u prijašnje stanje, Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske rješenjem će:

1. molbu odbaciti kao nedopuštenu ne odlučujući o njezinoj osnovanosti i ne upuštajući se u razmatranje žalbe, ako je podnesena zajedno s molbom, ako je:

- a) molbu podnijela osoba koja nije za to ovlaštena,
- b) molba podnesena a da istodobno nije podnesena i žalba,
- c) molba podnesena nakon odbacivanja žalbe,
- d) molba podnesena nakon protoka rokova iz članka 124. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

2. prihvatiti osnovanom molbu za povrat u prijašnje stanje i žalbu prihvatiti pravodobnom, ako utvrdi da je razlog propuštanja roka opravdan, a potom nastaviti postupak po žalbi,

3. odbiti kao neosnovanom molbu za povrat u prijašnje stanje ako utvrdi da razlog propuštanja roka za podnošenje žalbe nije osnovan a samu će žalbu odbaciti kao nepravodobnu,

Molba za povrat u prijašnje stanje i odgoda izvršenja odluke

Članak 126.

Molba za povrat u prijašnje stanje u pravilu ne zadržava izvršenje odluke iz članka 124. stavak 1. ovoga Zakona, ali Visoki prekršajni sud može na prijedlog podnositelja molbe u posebno opravdanim slučajevima odlučiti da se s izvršenjem zastane do donošenja odluke o molbi.

Glava sedamnaesta (XVII.)

MJERE ZAOSIGURANJE NAZOČNOSTI OKRIVLJENIKA I USPJEŠNO PROVOĐENJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA

1. ZAJEDNIČKE ODREDBE

Vrste mjera i načela primjene

Članak 127.

(1) Mjere osiguranja nazočnosti okrivljenika u postupku i mjere za uspješno provođenje postupka koje se mogu odrediti tijekom trajanja prekršajnog postupka pa i prije njegova pokretanja jesu:

1. poziv okrivljeniku,
2. dovođenje okrivljenika,
3. mjere opreza,
4. jamstvo,
5. uhićenje,
6. zadržavanje.

(2) Sud će pri odlučivanju o mjerama osiguranja nazočnosti okrivljenika u postupku paziti da se ne primjenjuje teža mjera ako se ista svrha može postići blažom mjerom.

(3) Sud će po službenoj dužnosti ukinuti mjere iz stavka 1. ovoga članka ili ih zamijeniti blažim mjerama ako su prestali zakonski uvjeti za njihovu primjenu, ili ako su nastupili uvjeti da se ista svrha može postići blažom mjerom.

2. POZIV I DOVOĐENJE

Poziv okrivljeniku

Članak 128.

(1) Nazočnost okrivljenika u tijeku vođenja prekršajnog postupka osigurava se njegovim pozivanjem. Poziv okrivljeniku upućuje sud.

(2) Pozivanje se obavlja dostavom zatvorenoga pisanog poziva koji obvezno sadrži:

1. naziv suda koji poziva,
2. ime i prezime okrivljenika,
3. naziv ili oznaku prekršaja koji mu se stavlja na teret,
4. mjesto kamo okrivljenik treba doći,
5. dan i sat kad treba doći,
6. naznaku da se poziva u svojstvu okrivljenika,
7. upozorenje da u slučaju nedolaska može biti određeno njegovo prisilno dovođenje, ili da će se pod uvjetima ovoga Zakona postupak ili rasprava provesti i donijeti presuda i bez njegove

nazočnosti (članak 167. stavak 3. ovoga Zakona).

8. službeni pečat i potpis suca.

(3) Kada se okrivljenik prvi puta poziva, poučit će se da je do pravomoćnog dovršetka postupka kao i do dovršetka postupka izvršenja odluke o prekršaju dužan odmah izvijestiti sud o promjeni adrese ili namjeri da promjeni boravište, te će se upozoriti na posljedice koje propisuje ovaj Zakon ako tako ne postupi (članak 145. stavak 5. ovoga Zakona). Uz prvi poziv okrivljeniku se dostavlja i primjerak optužnog prijedloga s upozorenjem da može sudu dostaviti i pisanu obranu.

(4) Ako se okrivljenik ne može odazvati pozivu zbog bolesti ili druge neotklonjive smetnje, može se ispitati u mjestu gdje se nalazi ili se njegovo ispitivanje može odgoditi.

(5) Odredbe stavka 1. do 4. ovoga članka smisleno se primjenjuju i u odnosu na okrivljenika pravnu osobu i njezina predstavnika.

Dovođenje

Članak 129.

(1) Sud će izdati dovedbeni nalog ako uredno pozvani okrivljenik ne dođe a svoj izostanak ne opravda, ili ako se nije mogla obaviti uredna dostava poziva a iz okolnosti očito proizlazi da okrivljenik izbjegava primiti poziv ili odazvati se na uredno primljeni poziv. Ako sud ocijeni da postoje uvjeti za vođenje postupka i donošenje presude i bez ispitivanja okrivljenika, dovedbeni nalog se ne mora izdati.

(2) Dovedbeni nalog izvršava policija.

(3) Dovedbeni nalog izdaje se u pisanom obliku i sadrži: ime i prezime okrivljenika kojeg treba dovesti te druge potrebne podatke koji su poznati, prekršaj koji mu se stavlja na teret uz navođenje odredaba propisa o prekršaju, razlog zbog kojeg se nalaže dovođenje, službeni pečat i potpis suca koji izdaje nalog.

(4) Osoba kojoj je povjereno izvršenje naloga predaje nalog okrivljeniku i poziva ga da pođe s njom. Ako okrivljenik to odbije, dovest će se prisilno.

(5) Protiv vojnih osoba, pripadnika policije i pripadnika pravosudne policije u pravilu se neće izdavati dovedbeni nalog, već će se zatražiti od njihova zapovjedništva, odnosno ustanove da ih dovede. Ako je to nužno s obzirom na okolnosti slučaja, te će se osobe dovesti prema općim propisima o dovođenju (stavci 1. do 4. ovoga članka).

(6) Odredbe stavaka 1. do 5. ovoga članka smisleno se primjenjuju i protiv predstavnika okrivljene pravne osobe.

3. MJERE OPREZA I JAMSTVO

Svrha, vrste i načela primjene mjera opreza

Članak 130.

(1) U postupku za prekršaje propisane zakonom, nakon što je podnesen optužni prijedlog, sud može po službenoj dužnosti ili na prijedlog tužitelja obrazloženim rješenjem odrediti da se protiv okrivljenika primijeni jedna ili više mjera opreza ako je to potrebno radi osiguranja nazočnosti okrivljenika u postupku, sprječavanja okrivljenika da čini nove prekršaje ili da sprječi ili oteža dokazivanje u postupku.

(2) Mjere opreza su:

1. zabrana napuštanja boravišta, bez dozvole suda,
2. zabrana posjećivanja određenog mjesta ili područja,
3. zabrana približavanja određenoj osobi i zabrana uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom,
4. zabrana poduzimanja određene poslovne aktivnosti,
5. privremeno oduzimanje putne i druge isprave za prijelaz državne granice, sa zabranom,
6. privremeno oduzimanje vozačke dozvole za upravljanje vozilom ili dozvole za

upravljanje plovilom, zrakoplovom ili drugim prijevoznim sredstvom .

(3) Mjerama opreza ne može se ograničiti pravo okrivljenika na vlastiti stan, te pravo na nesmetane veze s ukućanima, bračnim, izvanbračnim ili bivšim bračnim drugom, s djecom svakog od njih, roditeljima, posvojenikom, posvojiteljem i osobom s kojom ima zajedničku djecu, s istospolnim partnerom s kojim živi u životnoj zajednici i s bivšim istospolnim partnerom s kojim je živio u životnoj zajednici, osim ako se postupak vodi zbog prekršaja povezanih s nasiljem u obitelji“.

(4) Mjere opreza mogu se odrediti tijekom cijeloga prekršajnog postupka.

(5) Mjere opreza mogu trajati dok za to postoji potreba, a najdulje do pravomoćnosti odluke o prekršaju. Sud će svaka dva mjeseca, računajući od dana pravomoćnosti prethodnog rješenja o mjeri opreza, ispitati po službenoj dužnosti postoji li još potreba za mjerama opreza, te ih rješenjem produljiti ili ukinuti ako one više nisu potrebne. Mjere opreza će se ukinuti i prije protoka roka od dva mjeseca ako je za njima prestala potreba ili ako više nema zakonskih uvjeta za njihovu primjenu.

(6) U slučaju vjerojatnosti da je počinjen prekršaj propisan zakonom, jednu ili više mjera opreza iz stavka 2. ovoga članka mogu privremeno a najdulje do osam dana naredbom odrediti policija i inspekcijska tijela državne uprave prema osobi za koju postoji osnova sumnje da je počinitelj prekršaja.

(7) Ako policija ili inspekcijska tijela državne uprave u slučaju iz stavka 6. ovoga članka u roku od 8 dana od dana određivanja mjere opreza ne podnesu optužni prijedlog s prijedlogom sudu da produlji primjenu mjere opreza ili ako nakon podnošenja takvoga zahtjeva sud o mjeri opreza ne odluči u daljnjem roku od 3 dana, primijenjena mjera opreza prestaje.

(8) Protiv rješenja kojim se odbija prijedlog za određivanje odnosno produljenje mjere opreza i rješenja kojim se ukida primijenjena mjera opreza nije dopuštena žalba. Protiv rješenja kojim se određuje ili produljuje mjera opreza pravo žalbe ima okrivljenik. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(9) Ako je prije ili tijekom trajanja postupka prema okrivljeniku određena mjera opreza koja po svojem sadržaju i svrsi odgovara zaštitnoj mjeri koja je odlukom o prekršaju primijenjena prema okrivljeniku, vrijeme trajanja mjere opreza uračunava se u vrijeme trajanja primijenjene zaštitne mjere.

Određivanje mjera opreza

Članak 131.

(1) U odluci kojom se određuje mjera opreza zabrane napuštanja boravišta bez dozvole suda, određuje se mjesto u kojem okrivljenik mora boraviti dok traje mjera opreza i granice izvan kojih se ne smije udaljavati. Mjera zabrane napuštanja boravišta može se odnositi i samo na odlazak u inozemstvo.

(2) U odluci kojom se određuje mjera opreza zabrane posjećivanja određenog mjesta ili područja, određuje se mjesto ili područje te udaljenost ispod koje im se okrivljenik ne smije približiti.

(3) U odluci kojom se određuje mjera opreza zabrane približavanja određenoj osobi i zabranom uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom, određuje se razdaljina ispod koje se okrivljenik ne smije približiti određenoj osobi, te osoba s kojom se zabranjuje uspostavljanje ili održavanje izravne ili neizravne veze.

(4) U odluci kojom se određuje mjera opreza zabrane poduzimanja određene poslovne aktivnosti, potanje se određuje vrsta i predmet poslovne aktivnosti.

(5) U odluci kojom se određuje mjera opreza privremenog oduzimanjem putne i druge isprave za prijelaz državne granice, navest će se osobni podaci, tijelo koje je izdalo ispravu, broj i datum izdavanja, te zabrana da napušta Republiku Hrvatsku. Ako nema druge isprave za

utvrđivanje istovjetnosti, okrivljenik može svoju istovjetnost dokazivati pisanom odlukom o oduzimanju isprave.

(6) U odluci kojom se određuje mjera opreza privremenog oduzimanja vozačke dozvole za upravljanje motornim vozilom, plovilom, zrakoplovom ili drugim prijevoznim sredstvom, navest će se podaci o toj dozvoli (osobni podaci, tijelo koje je izdalo dozvolu, broj, datum, vrsta vozila ili drugog prijevoznog sredstva i dr.).

Izvršavanje mjera opreza

Članak 132.

(1) Odluka kojom se određuje mjera opreza dostavlja se okrivljeniku i tijelu koje izvršava mjeru opreza.

(2) Mjere opreza iz članka 130. stavka 2. ovoga Zakona izvršava policija, osim mjeru iz članka 130. stavka 2. točke 4. koju izvršava tijelo državne uprave nadležno za nadzor nad tom poslovnom aktivnošću.

(3) Sud može u svako doba zatražiti provjeru izvršavanja mjere opreza i izvješće od policije ili drugog tijela koje izvršava mjeru opreza. Tijelo koje izvršava mjeru opreza hitno će provesti zatražene provjere i odmah o tome obavijestiti sud.

(4) O postupanju okrivljenika protivno zabrani ili neispunjavanju obveze koja je određena mjerom opreza, tijelo koje izvršava mjeru opreza odmah obavještava sud.

(5) Na temelju pribavljenog izvješća, sud može okrivljenika koji postupuje protivno određenoj mjeri opreza ili je u cijelosti ili djelomično ne ispunjava kazniti novčanom kaznom do 10.000,00 kuna. Ovako izrečena novčana kazna ne utječe na prekršajnopravnu sankciju koja će se eventualno izreći za počinjeni prekršaj. Protiv rješenja kojim se izriče kazna pravo žalbe ima okrivljenik.

(6) Osobi različitoj od okrivljenika sud može posebnim rješenjem zabraniti aktivnosti kojima se narušavaju mjere opreza prema okrivljeniku. Ako ta osoba postupi protivno rješenju, može se rješenjem kazniti novčanom kaznom do 10.000,00 kuna.

(7) Za ponovno kršenje naloženih mjera opreza ili zabrane aktivnosti iz stavka 6. ovoga članka, sud može izreći novčanu kaznu do 20.000 kuna.

Jamstvo

Članak 133.

(1) Okrivljenika, protiv kojeg treba odrediti zadržavanje ili je zadržavanje protiv njega već određeno zbog bojazni da će pobjeći, sud može ostaviti na slobodi, odnosno pustiti na slobodu ako on osobno ili tko drugi za njega dade jamstvo da do kraja prekršajnog postupka neće pobjeći, a sam on na zapisnik obeća da se neće kriti i da bez odobrenja neće napustiti svoje boravište.

(2) Jamčevina uvijek glasi na svotu novca koja se određuje s obzirom na težinu prekršaja, nastalu štetu prekršajem, pribavljenu imovinsku korist prekršajem i očekivane troškove provođenja postupka, osobne i obiteljske prilike okrivljenika, te imovno stanje okrivljenika ili osobe koja za njega daje jamstvo. Umjesto gotovog novca kao jamstvo se može položiti vrijednosne papire, dragocjenosti ili druga pokretnina koje se lako mogu unovčiti.

(3) Položeno jamstvo ostaje do pravomoćnog završetka postupka, ako ovim Zakonom nije određeno drukčije, ili ako nisu ostvareni zakonski uvjeti za raniji prestanak jamstva.

(4) Sud rješenjem:

1. određuje ili odbija jamstvo prema stavku 1. ovoga članka,

2. utvrđuje nastupanje razloga za prestanak jamstva prema stavku 3. ovoga članka i određuje da se jamstvo ima vratiti onomu tko je položio jamstvo,

3. utvrđuje da je okrivljenik pobjegao i određuje da položeno jamstvo pripada u državni proračun, a ako je postupak već dovršen odlukom kojom je okrivljenik proglašen krivim i kažnjen određuje da se iz položenog jamstva ima naplatiti novčana kazna, troškovi postupka, šteta

prouzročena prekršajem ili oštećenik ako mu je dosuđen imovinskopravni zahtjev a ostatak jamstva pripada državnom proračunu,

(5) Ako je prekršajni postupak pravomoćno dovršen i okrivljenik kažnjen zatvorom, sud će, nakon što okrivljenik stupi na izdržavanje kazne zatvora, rješenjem odrediti da se jamstvo ima vratiti okrivljeniku ili osobi koja je položila jamstvo za njega. Ako je jamstvo položio okrivljenik osobno prethodno će se iz jamstva naplatiti sve novčane obveze okrivljenika prema odluci o prekršaju. Jednako će sud postupiti ako je presudom okrivljeniku izrečena novčana kazna kao i u pogledu kazni koje su okrivljeniku izrečene tijekom postupka posebnom odlukom.

(6) Protiv rješenja iz stavka 4. točke 1. i 2. ovoga članka nije dopuštena žalba.

(7) Ako okrivljenik koji ima pravo na povrat jamstva, povrat novca i drugih stvari ne zatraži u roku od dvije godine od dana stjecanja prava na povrat, gubi pravo na povrat. U takvom slučaju hipoteka prestaje a sud će provesti njezino brisanje. Treća osoba za preuzimanje jamstva mora imati posebnu punomoć osobe koja je dala jamstvo.

4. UHIĆENJE I ZADRŽAVANJE

Uhićenje

Članak 134.

(1) Policija je ovlaštena uhititi osobu zatečenu u počinjenju prekršaja propisanog zakonom ako postoje razlozi za zadržavanje iz članka 135. ovoga Zakona.

(2) Nakon uhićenja, policija je dužna:

1. odmah obavijestiti uhićenika o razlozima njegova uhićenja,

2. na traženje uhićenika u roku od 12 sati od uhićenja obavijestiti njegovu obitelj o uhićenju. Roditelja ili skrbnika uhićenog maloljetnika o uhićenju će se obavijestiti neovisno o želji uhićenika.

3. o uhićenju obavijestiti nadležno tijelo socijalne skrbi ako je potrebno poduzeti mjere za zbrinjavanje djece i drugih članova obitelji uhićenika o kojima se on brine, a u postupku povezanim s nasiljem u obitelji obavezno odmah obavijestiti radi radi mogućeg zbrinjavanja članova obitelji oštećenih tim nasiljem.

(3) Policija će uhićenika uz optužni prijedlog dovesti sucu ili ga pustiti na slobodu čim prestane potreba lišenja slobode a najkasnije u roku od 12 sati od uhićenja. Policija će od uhićenika uzeti osobne i druge potrebne podatke. Ako navedeni rok za uhićenje pada izvan radnog vremena ili dežurstva suda, uhićenik će se dovesti do kraja vremena u kojemu sud radi. Ako to nije moguće zbog okolnosti uhićenja ili drugih važnih razloga, policija će uhićenika, uz pisano obrazloženje, dovesti sucu početkom radnog vremena ili dežurstva narednog dana. U svakom slučaju, zadržavanje ne može trajati dulje od 24 sata.

(4) Nakon što mu je uhićena osoba prema stavku 3. ovoga članka dovedena, sudac je dužan odmah ispitati uhićenu osobu na navode optužnog prijedloga i na prijedlog policije ili po službenoj dužnosti obrazloženim rješenjem odlučiti o njezinu zadržavanju ili puštanju na slobodu.

Zadržavanje

Članak 135.

(1) Ako je protiv određene osobe podnesen optužni prijedlog za prekršaj propisan zakonom, a radi se o prekršaju protiv javnog reda i mira, prekršaju vezanom za nasilje u obitelji ili prekršaju za koji se može izreći kazna zatvora ili novčana kazna veća od 10.000 kuna, sud može sam ili na prijedlog tužitelja, nakon što je ispitao okrivljenika i utvrdio da ne postoje razlozi za odbacivanje optužnog prijedloga iz članka 161. ovoga Zakona, odrediti zadržavanje te osobe ako:

1. postoje okolnosti koje upućuju na opasnost da će pobjeći (krije se i dr.),

2. postoji opasnost da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili krivotvoriti dokaze ili tragove važne za prekršajni postupak ili da će ometati prekršajni postupak utjecajem na svjedoke ili sudionike,

3. osobite okolnosti opravdavaju bojazan da će ponoviti istovrsni prekršaj.

(2) Zadržavanje određeno prema stavku 1. ovoga članka može trajati dok za to postoje razlozi zbog kojih je određeno ali ne dulje od petnaest dana računajući u to i vrijeme uhićenja, a protiv maloljetnika zadržavanje može trajati dvadesetčetiri sata računajući od časa kada je zadržavanje odredio sud.

(3) Nakon donesene nepravomoćne presude, protiv okrivljenika se može produljiti ili odrediti zadržavanje ako je izrečena kazna zatvora ili maloljetnički zatvor a osobite okolnosti opravdavaju bojazan da će počiniti istovrsni prekršaj.

(4) Zadržavanje prema stavku 3. ovoga članka može trajati petnaest dana ali ne dulje od izrečene kazne, a okrivljenika se na njegov zahtjev može uputiti na izdržavanje izrečene kazne i prije pravomoćnosti presude.

(5) Ako se okrivljenik u času pravomoćnosti presude nalazi u zadržavanju, ostat će u zadržavanju do upućivanja na izdržavanje kazne, a najdulje do isteka trajanja izrečene kazne.

(6) Zadržavanje prema stavku 1. i 3. ovoga članka se određuje ili produljuje pisanim i obrazloženim rješenjem koje se predaje odmah zadržanom okrivljeniku. U spisu se naznačuje vrijeme predaje rješenja a okrivljenik to potvrđuje svojim potpisom.

(7) Protiv rješenja kojim se određuje ili produljuje zadržavanje okrivljenik ima pravo žalbe u roku od 48 sati. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

(8) Sud u predmetu u kojem je određeno zadržavanje postupa naročito žurno te pazi po službenoj dužnosti jesu li prestali razlozi i zakonski uvjeti za daljnje trajanje zadržavanja i u tom slučaju odmah ukida zadržavanje.

(9) Kada odredi protiv okrivljenika zadržavanje, sud će postupiti na način propisan u članku 134. stavak 2. točke 2. i 3. ovoga Zakona.

(10) Protiv rješenja kojim se odbija prijedlog za određivanje ili produljenje zadržavanja i rješenja kojim se ukida zadržavanje nije dopuštena žalba.

(11) Ukupno trajanje zadržavanja u prekršajnom postupku ne može biti dulje od 15 dana prije donošenja nepravomoćne presude te još najviše 15 dana nakon donošenja nepravomoćne presude prema stavku 3. ovoga članka, osim u slučaju iz stavka 12. ovoga članka i članka 136. ovoga Zakona.

(12) Ako Visoki prekršajni sud ukine nepravomoćnu presudu i predmet vrati na ponovno suđenje, ispitat će postoji li i dalje osnov za zadržavanje okrivljenika iz stavka 3. ovoga članka i može produljiti zadržavanje najviše do petnaest dana. Takvo zadržavanje može se, osim ako nije riječ o osobi iz članka 136. stavak 1. ovoga Zakona, odrediti samo jedanput u tijeku trajanja postupka, a njegovo trajanje nije ograničeno prema stavku 11. ovoga članka. U odnosu na osobu iz članka 136. stavak 1. ovoga Zakona takvo zadržavanje može trajati ukupno najdulje 30 dana preko roka iz stavka 11. ovoga članka.

5. MJERE U POSEBNIM SLUČAJEVIMA

Zadržavanje ili jamstvo u posebnim slučajevima

Članak 136.

(1) Kad je okrivljeniku koji nema stalno prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj nepravomoćnom presudom izrečena kazna, a nema zakonskih uvjeta da se protiv njega odredi ili produlji zadržavanje (članak 135. stavak 3. ovoga Zakona), ponudit će mu sud da položi jamstvo u visini iznosa izrečene novčane kazne, visine određenih troškova postupka i naknade štete koju je obvezan naknaditi. Ako je izrečena kazna zatvora dio jamstva kojim se osigurava izvršavanje kazne

zatvora odredit će se srazmjerno visini izrečene kazne, pri čemu će se uzeti u obzir i vrijeme koje je proveo u zadržavanju.

(2) Ako okrivljenik ne položi jamstvo prema stavku 1. ovoga članka, sud će, i mimo uvjeta iz članka 135. stavka 3. ovoga Zakona, produljiti ili odrediti njegovo zadržavanje koje može trajati do isteka izrečene kazne zatvora, odnosno onoliko koliko bi mu zamjenom umjesto neplaćene novčane kazne bio određen zatvor. Okrivljenik može u roku od četrdesetosam sati podnijeti žalbu protiv tog rješenja koja ne odgađa izvršenje rješenja.

(3) Ako okrivljenik položi jamstvo prema stavku 1. ovoga članka, o tome će se jamstvu odlučivati smislenom primjenom odredbe članka 133. ovoga Zakona.

(4) Prigodom polaganja jamstva prema stavku 1. ovoga članka, okrivljenik je dužan sudu predati punomoć za osobu koju on izabere i ovlasti za primanje pismena i svih sudskih odluka u daljnjem tijeku postupka, za slučaj njegova napuštanja Republike Hrvatske prije pravomoćnosti i izvršenja odluke o prekršaju. Ako to ne učini, sud je ovlašten dostavu obavljati oglašavanjem na oglasnoj ploči suda.

Posebne mjere policije za neposredno sprječavanje počinitelja prekršaja pod utjecajem opojnih sredstava da nastavi s činjenjem prekršaja

Članak 137.

(1) Prema osobi pod utjecajem opojnih sredstava koja je zatečena u počinjenju prekršaja, ako osobite okolnosti upućuju da će nastaviti s radnjom prekršaja, policija može naredbom radi neposrednog sprječavanja nastavka činjenja prekršaja odrediti mjeru:

1. smještanja u posebnu prostoriju do prestanka djelovanja opojnog sredstva ali ne u trajanju duljem od 12 sati,

2. premještanja motornog vozila na određeno mjesto do prestanka djelovanja opojnog sredstva ali ne dulje od 12 sati. O mjestu premještanja vozila, policija obavještava osobu prema kojoj je naređena ta mjera i vlasnika vozila, ako je riječ o osobi različitoj od vozača, čim je to moguće, a najkasnije do prestanka mjere. Nakon prestanka poduzete mjere vozač ili vlasnik mogu preuzeti vozilo. Ako policija smatra da to ne ugrožava ostvarivanje svrhe mjere, može vozilo i prije isteka roka na koji je mjera određena predati vlasniku ili od njega opunomoćenoj osobi. Troškove premještanja i čuvanja vozila snosi vozač.

(2) Ministar nadležan za unutarnje poslove potanko će pravilnikom propisati način provedbe mjere iz stavka 1. točke 2. ovoga članka.

(3) Za neosnovanu ili nezakonitu primjenu mjere iz stavka 1. ovoga članka, osoba prema kojoj je mjera poduzeta ima pravo na naknadu štete.

Glava osamnaesta (XVIII.)

TROŠKOVI PREKRŠAJNOG POSTUPKA

Struktura troškova postupka

Članak 138.

(1) Troškovi prekršajnog postupka su izdaci učinjeni u povodu prekršajnog postupka od njegova pokretanja, pa i prije, pa sve do njegova završetka.

(2) Troškovi prekršajnog postupka obuhvaćaju:

1. troškove tužitelja iz članka 109. stavak 1. točke 2. i 3. ovoga Zakona nastali utvrđivanjem prekršaja upotrebom tehničkih sredstava ili provođenjem potrebnih analiza i vještačenja,

2. sve troškove suda koje je unaprijed iz svojih proračunskih sredstava isplatio tijekom vođenja postupka (troškovi svjedoka, vještaka, tumača, drugih stručnih osoba, očevida, dovođenja okrivljenika i drugih osoba, putni troškovi i naknade službenih osoba i dr.)

3. paušalnu svotu suda,

4. troškove liječenja okrivljenika koji nema pravo na zdravstvenu zaštitu dok se nalazi u zadržavanju ili zdravstvenoj ustanovi na temelju odluke suda,

5. putne troškove okrivljenika,

6. nužne izdatke oštećenika i oštećenika tužitelja te njihovih zakonskih zastupnika i njihovih opunomoćenika,

7. nužne izdatke i nagradu branitelja okrivljenika.

(3) Paušalna se svota određuje u okvirima određenim posebnim propisom s obzirom na složenost i trajanje postupka te imovno stanje okrivljenika.

(4) Troškove postupka koje unaprijed isplati iz svojih proračunskih sredstava, sud naplaćuje kasnije od okrivljenika ili drugih osoba koje su dužne naknaditi ih prema odredbama ovoga Zakona.

(5) Sud vodi poseban popis troškova učinjenih prema stavku 2. točkama 1., 2. i 4. ovoga Zakona. Osoba koja traži da joj se naknadi kakav trošak, sudu podnosi troškovnik s potrebnim podacima i dokazima o nastalom trošku.

(6) Troškovi za prevođenja na jezike manjina u Republici Hrvatskoj koji nastanu primjenom odredaba Ustava i zakona o pravu pripadnika manjina u Republici Hrvatskoj na uporabu svog jezika neće se naplaćivati od osoba koje su prema ovom Zakonu dužne nadoknaditi troškove postupka.

(7) Ministar nadležan za poslove pravosuđa potanje pravilnikom propisuje naknadu troškova u prekršajnom postupku.

Obveznik plaćanja troškova

Članak 139.

(1) Okrivljenik, oštećenik, oštećenik tužitelj, branitelj, zakonski zastupnik, opunomoćenik, predstavnik okrivljenika pravne osobe, svjedok, vještak, tumač i stručna osoba, bez obzira na ishod postupka, podmiruju troškove svog dovođenja, odgode ročišta ili glavne rasprave i druge troškove postupka koje su prouzročili svojom krivnjom.

(2) O troškovima iz stavka 1. ovoga članka donosi se posebno rješenje, osim ako se radi o obvezniku o čijoj se obvezi podmirivanja troškova postupka odlučuje presudom.

(3) Ako je sud okrivljenika proglasio krivim, izreći će u presudi da je obavezan naknaditi troškove postupka, osim ako ovim Zakonom nije određeno drukčije.

(4) Ako je okrivljenik istom presudom za neke prekršaje proglašen krivim a za neke je postupak obustavljen, neće se obvezati na naknadu troškova postupka u vezi s prekršajima za koje je postupak obustavljen ako se ti troškovi mogu izdvojiti iz ukupnih troškova.

(5) U presudi kojom je više okrivljenika proglašeno krivima, sud će odrediti koliki će dio troškova podmiriti svaki od njih, a ako to nije moguće, odlučit će da svi okrivljenici solidarno podmire troškove. Plaćanje paušalne svote odredit će se za svakog okrivljenika pojedinačno.

(6) U odluci kojom rješava o troškovima postupka, sud može okrivljenika djelomično ili u cijelosti osloboditi obveze da naknadi troškove postupka iz članka 138. stavak 2. točke 1. do 4. ovoga Zakona ako bi njihovim plaćanjem bilo dovedeno u pitanje njegovo uzdržavanje ili uzdržavanje osoba koje je dužan uzdržavati.

Odlučivanje o troškovima postupka

Članak 140.

(1) U svakoj presudi i rješenju kojim se obustavlja prekršajni postupak odlučit će se tko snosi troškove postupka, koliki su, kome i u kojem roku se imaju platiti.

(2) Ako se obustavlja prekršajni postupak, izreći će se u odluci o tome da troškovi postupka iz članka 138. stavak 2. točke 2. do 4. ovoga Zakona padaju na teret proračunskih sredstava suda, osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno, a troškovi iz članka 138. stavka 2. točke 5. i 7. ovoga Zakona samo ako se postupak obustavlja iz razloga što djelo okrivljenika nije prekršaj ili nema dokaza da je počinio prekršaj.

(3) Ako se postupak vodi i dovrši na zahtjev oštećenika tužitelja, obvezat će ga se da podmiri troškove postupka iz članka 138. stavka 2. točke 2. do 5. ovoga Zakona te nužne izdatke i nagradu branitelja okrivljenika, ako je svjesno podnio lažan optužni prijedlog.

(4) Odredbe ovoga Zakona o troškovima postupka na jednak se način primijenjuju na sve ovlaštene tužitelje.

(5) Osobe koje imaju pravo na trošak u postupku, dužne su postaviti zahtjev za ostvarenje troškova odmah. Sud će te osobe upozoriti da imaju pravo na trošak. Iznimno, ako te osobe nemaju sve podatke potrebne za izračun troška, sud može odobriti da zahtjev postave u roku koji odredi sud a najdulje u roku od 3 mjeseca.

(6) Osobe koje ne postave u roku iz stavka 5. ovoga članka zahtjev za isplatu troškova gube pravo na ostvarenje tih troškova.

(7) Okrivljenik koji je pravo na troškove stekao nakon donošenja odluke o prekršaju može to pravo ostvariti ako zahtjev za naknadu troškova podnese u roku tri mjeseca od dana kada mu je uručena pravomoćna odluka o prekršaju.

(8) Ako sud nije dijelom ili u cijelosti odlučio o troškovima postupka u odluci o prekršaju, učiniti će to posebnim rješenjem.

Glava devetnaesta (XIX.) IMOVINSKOPRAVNI ZAHTJEVI

Podnošenje zahtjeva

Članak 141.

(1) Osoba oštećena prekršajem (oštećenik) može do kraja prvostupanjskog postupka protiv okrivljenika podnijeti imovinskopravni zahtjev. Sud će imovinskopravni zahtjev raspraviti ako su u njemu navedene sve činjenice i dokazi na kojima se temelji zahtjev i ako se njegovim raspravljanjem ne bi znatno odugovlačio prekršajni postupak.

(2) Imovinskopravni zahtjev može se odnositi na naknadu štete, povrat stvari i poništenje pravnog posla.

Raspravljanje i odlučivanje o zahtjevu

Članak 142.

(1) Ako bi se raspravljanjem imovinskopravnog zahtjeva znatno odugovlačio prekršajni postupak, sud će se ograničiti na prikupljanje onih podataka čije utvrđivanje kasnije ne bi bilo moguće ili bi bilo znatno otežano.

(2) Presudom kojom se okrivljenika proglašava krivim sud može oštećeniku dosuditi imovinskopravni zahtjev u cijelosti ili djelomično, a za ostatak uputiti ga na parnicu. Ako podaci prekršajnog postupka ne daju pouzdanu osnovu ni za potpuno ni za djelomično presuđenje, sud će oštećenika uputiti da imovinskopravni zahtjev u cijelosti može ostvarivati u parnici. Ako je oštećenik do završetka postupka odustao od imovinskopravnog zahtjeva, taj zahtjev može ostvarivati u parnici.

(3) Presudom kojom se optužba odbija ili se okrivljenik oslobađa od optužbe i rješenjem kojim se obustavlja prekršajni postupak sud će uputiti oštećenika da imovinskopravni zahtjev može ostvarivati u parnici.

Glava dvadeseta (XX.)

ODLUKE U PREKRŠAJNOM POSTUPKU I NJIHOVO DONOŠENJE

Odluke u prekršajnom postupku

Članak 143.

(1) Odluke u prekršajnom postupku su:

1. presuda,
2. rješenje o prekršaju,
3. prekršajni nalog,
4. rješenje,
5. naredba.

(2) Presudu donosi samo sud.

(3) Rješenje o prekršaju donosi tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak,

(4) Prekršajni nalog, rješenje i naredbu donose i druga tijela koja sudjeluju u prekršajnom postupku.

Donošenje odluka

Članak 144.

(1) Odluke u prekršajnom postupku, sukladno ovome Zakonu, donose vijeće, sudac, predsjednik vijeća i voditelj prekršajnog postupka. Prekršajni nalog, rješenje i naredbu prije pokretanja odnosno započinjanja prekršajnog postupka a u vezi s njim donose zakonom ovlaštena tijela.

(2) Odluke vijeća donose se nakon usmenog vijećanja i glasovanja. Odluka je donesena kad je za nju glasovala većina članova vijeća.

(3) Predsjednik vijeća upravlja vijećanjem i glasovanjem te glasuje posljednji. On je dužan brinuti se da se sva pitanja svestrano i potpuno razmotre. Članovi vijeća ne mogu odbiti glasovati o pitanjima koja postavi predsjednik vijeća.

(4) Vijećanje i glasovanje obavlja se u nejavnom zasjedanju u nazočnosti članova vijeća i zapisničara o čemu se vodi poseban zapisnik koji potpisuju predsjednik vijeća, članovi vijeća i zapisničar i ostaje u spisu predmeta.

Glava dvadesetprva (XXI.)

DOSTAVA ODLUKA, PODNESAKA I DOPISA TE RAZGLEDANJE SPISA

Opće odredbe

Članak 145.

(1) Odluke, podnesci i drugi dopisi dostavljaju se:

1. poštom,
2. vlastitom dostavom tijela koje je odluku donijelo,
3. neposrednim uručivanjem kod tijela koje je odluku donijelo; ili
4. na drugi način kojim se ostvaruje svrha dostave i ne dovodi u pitanje pravo na obranu.

(2) Poziv za glavnu raspravu ili druge pozive sud može i usmeno priopćiti osobi koja se nalazi pred sudom, uz pouku o posljedicama nedolaska. Poziv priopćen na taj način zabilježiti će se u zapisniku, koji će pozvana osoba potpisati, osim ako je taj poziv zabilježen u zapisniku o glavnoj raspravi. Smatra se da je time dostava postala pravovaljanom.

(3) Sud može dostavu povjeriti pravnoj osobi koja je na temelju Zakona o pošti ovlaštena za obavljanje univerzalnih poštanskih usluga (dostavu pismena u prekršajnom postupku).

(4) Troškovi dostave prema stavku 3. ovoga članka sastavni su dio troškova prekršajnog postupka.

(5) Ako se poziv ili odluka ne može stranci ili sudioniku u postupku (članak 108. stavci 1. i 2. ovoga Zakona) dostaviti jer nije sudu prijavila promjenu adrese ili postoje okolnosti koje ukazuju da očitó izbjegava primitak poziva ili odluke, sud će istaknuti poziv ili odluku, osim presude kojom je okrivljeniku izrečena kazna zatvora ili maloljetnički zatvor, na oglasnu ploču suda i protekom osmog dana od stavljanja na oglasnu ploču dostava se smatra uredno obavljenom. Na jednak način postupit će se i u svezi dostave pravomoćne odluke radi njezina izvršavanja.

(6) Dostava se obavlja:

1. tužitelju na adresu koju je naznačio u optužnom prijedlogu, odnosno na adresu koju je prijavio sudu,

2. okrivljeniku fizičkoj osobi na adresu njegova stanovanja ili drugu adresu koju je prijavio sudu, radnom mjestu ili bilo koje drugo mjesto gdje je vjerojatno da će se zateći.

3. okrivljeniku fizičkoj osobi obrtniku i okrivljeniku koji se bavi drugom samostalnom djelatnošću na adresu sjedišta obrta ili samostalne djelatnosti, na adresu stanovanja ili na drugu adresu koju je prijavio sudu ili na bilo koje drugo mjesto gdje je vjerojatno da će se zateći.

4. okrivljeniku pravnoj osobi i drugom subjektu koji je s njom izjednačen na adresu sjedišta, odnosno na adresu koju je prijavila sudu ili na bilo koje drugo mjesto gdje je vjerojatno da će se zateći osoba koja je za nju ovlaštena primiti dopis.

5. sudionicima prekršajnog postupka iz članka 108. stavak 2. točke 1. do 4. ovoga Zakona na adresu sjedišta djelatnosti, adresu stanovanja, adresu naznačenu u punomoćju, odnosno na adresu koju su prijavili sudu ili na bilo koje drugo mjesto gdje je vjerojatno da će se zateći.

Način dostave

Članak 146.

(1) Dostava se obavlja:

1. osobno

2. posredno

(2) Okrivljeniku, osim pravnoj osobi, se osobno dostavlja:

1. poziv za prvo ispitivanje skupa s optužnim prijedlogom,

2. presuda i druge odluke od čije dostave teče rok za pravni lijek ako nema branitelja u postupku.

(3) Na zahtjev okrivljenika poziv, presuda i druge odluke te druga pismena dostavit će se samo branitelju ili drugoj osobi koju on odredi (opunomoćenik za primanje pismena). Dostava toj osobi smatra se dostavom okrivljeniku. Presuda kojom je okrivljeniku izrečena kazna zatvora uvijek se dostavlja i okrivljeniku.

(4) Poziv i odluke iz stavka 2. točke 1. i 2. ovoga članka osobno se dostavljaju okrivljeniku tako što mu se predaju neposredno. Ako se ne zatekne tamo gdje se ima obaviti dostava, dostavljač će se izvijestiti kad i na kojem mjestu može ga zateći i ostaviti mu kod jedne od osoba navedenih u stavku 7. ovoga članka pisanu obavijest da radi primanja dopisa bude u određen dan i sat u svom stanu ili na svome radnom mjestu. Ako i nakon toga dostavljač ga ne zatekne, postupit će prema odredbi stavka 7. ovoga članka. Time se smatra da su poziv ili odluka dostavljeni.

(5) Ako okrivljeniku koji nema branitelja treba dostaviti presudu kojom mu je izrečena kazna zatvora, a presuda se ne može dostaviti, sud može okrivljeniku postaviti branitelja po službenoj dužnosti koji će razmotriti spis i po potrebi podnijeti žalbu.

(6) Ako okrivljenik ima branitelja, sve odluke od čije dostave teče rok za podnošenje pravnog lijeka, dostavit će se okrivljeniku prema odredbama stavka 7. ovoga članka. Ako se

dostava obavlja i okrivljeniku i branitelju, rok za podnošenje pravnog lijeka teče od kasnije dostave.

(7) Dopisi za koje u ovom Zakonu nije propisano da se moraju osobno dostaviti dostavljaju se također osobno, no oni se, ako se primatelj ne zatekne u stanu ili na poslu, mogu predati kojem od njegovih punoljetnih članova domaćinstva, koji su dužni primiti dopis. Ako se oni ne zateknu u stanu, dopis će se predati nadstojniku ili susjedu, ako oni na to pristanu. Ako se dopis dostavlja osobi na poslu, a ona se tamo ne zatekne, dopis se može ostaviti osobi ovlaštenoj za primanje pošte koja ga je dužna primiti, ili osobi koja je zaposlena na istome mjestu, ako ona pristane da primi podnesak.

(8) Ako se utvrdi da je osoba kojoj se dopis ima dostaviti odsutna i da joj ga osobe iz stavka 7. ovoga članka zbog toga ne mogu predati na vrijeme, dopis će se vratiti uz naznaku gdje se odsutni nalazi.

(9) Dostava pravnim osobama obavlja se predajom pismena osobi ovlaštenoj za primanje pismena ili drugoj osobi koja radi za pravnu osobu.

Dostava tužiteljima i drugim osobama

Članak 147.

(1) Prvi poziv za glavnu raspravu ili ispitivanje i pismena kojima sud traži od osobe da poduzme neku radnju ili izvrši kakvu obvezu dostavljaju se osobno (članak 146. stavak 4. ovoga Zakona), oštećeniku tužitelju, oštećeniku i osobama iz članka 108. stavak 2. točka 4. ovoga Zakona, odnosno njihovim zakonskim zastupnicima i opunomoćenicima koji nisu odvjetnici. Na isti način dostavljaju im se i odluke za koje od dana dostave teče rok za pravni lijek. Ako navedene osobe imaju opunomoćenika, dostava se obavlja samo njihovu opunomoćeniku.

(2) Državnom odvjetniku odluke i drugi dopisi mogu se dostavljati i predajom njegovoj pisarnici.

(3) Pozivi za glavnu raspravu i drugi pozivi kao i odluke za koje od dana dostave teče rok za pravni lijek svim tužiteljima dostavljaju se na adresu koju su naznačili u optužnom prijedlogu. Ako se pozivi i odluke ne mogu dostaviti na adresu koja je naznačena u optužnom prijedlogu ili na adresu koju su prijavili sudu, istaknut će se na oglasnu ploču suda i protekom roka od osam dana od isticanja na oglasnoj ploči smatra se da je dostava postala pravovaljanom.

Potvrda o dostavi

Članak 148.

(1) Potvrdu o obavljenoj dostavi (dostavnicu) potpisuju primatelj i dostavljač. Primatelj će na dostavnici sam naznačiti datum i sat primitka.

(2) Ako primatelj ne zna pisati ili se nije u stanju potpisati, dostavljač će ga potpisati, naznačiti datum i sat primitka i staviti napomenu zašto je potpisao primatelja.

(3) Ako primatelj odbije potpisati dostavnicu, dostavljač će to zabilježiti na dostavnici i naznačiti datum i sat predaje. Ako primatelj ne zna naznačiti datum i sat primitka, učinit će to dostavljač te to naznačiti na dostavnici. U ovim slučajevima, dostava se smatra uredno obavljenom.

(4) Kad primatelj ili punoljetni član njegova domaćinstva odbije primiti dopis, dostavljač će zabilježiti na dostavnici datum i sat i razlog odbijanja primitka, a dopis će ostaviti u stanu primatelja, u poslovnom prostoru gdje radi ili će, ako tako što nije moguće, dopis staviti na vrata stana ili poslovnog prostora ili ostaviti na mjestu gdje se uobičajeno ostavlja pošta. Tako što naznačiti će se na dostavnici. Time je dostava obavljena. U slučaju dostave na mjestu počinjenja prekršaja, ako primatelj svojim potpisom odbije potvrditi prijam odluke ili drugog dopisa, postupit će se na način predviđen ovim stavkom a odluka ili drugi dopis ostavit će se primatelju tako što će mu se na pogodan način učiniti dostupnim i to će se zabilježiti, čime se dostava smatra uredno obavljenom.

(5) Dostavnicu kojom se dopis dostavlja pravnoj osobi, obrtniku ili drugoj osobi koja se bavi

samostalnom djelatnošću potpisuje osoba koja je primila dopis.

Dostava u posebnim slučajevima

Članak 149.

(1) Vojnim osobama, pripadnicima redarstvene vlasti i pripadnicima pravosudne policije poziv i drugi dopisi se dostavljaju, osim na način predviđen ovim Zakonom, i preko njihova zapovjedništva, odnosno neposrednog zapovjednika.

(2) Osobama kojima je oduzeta sloboda poziv se dostavlja u sudu ili preko uprave ustanove u kojoj su smještene.

(3) Pozivi i drugi dopisi osobama koje se nalaze u inozemstvu dostavljaju se sukladno međunarodnim ugovorima ili uobičajenoj praksi. Dostava se može obaviti i neposredno putem pošte, ako se strana država tome ne protivi.

(4) Poziv državljanima Republike Hrvatske u stranoj državi, ako se ne primjenjuje postupak propisan odredbama o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima, dostavlja se posredovanjem diplomatskog ili konzularnog poslanstva Republike Hrvatske u stranoj državi, uz uvjet da se strana država ne protivi takvu načinu dostave i uz privolu primatelja poziva. Ovlašteni djelatnik diplomatskog ili konzularnog poslanstva potpisuje dostavnicu kao dostavljač, ako je poziv uručen u samom poslanstvu, a ako je poziv dostavljen poštom, to potvrđuje na dostavnici.

(5) Pozivi i odluke koje se donose do završetka glavne rasprave za osobe koje sudjeluju u postupku, osim za okrivljenika, mogu se predati sudioniku u postupku koji pristane da ih uruči onomu komu su upućeni, ako tijelo postupka smatra da je na taj način zajamčeno njihovo dostavljanje.

(6) Pismena se, osim presude, mogu slati brzojavom, telefaksom, e-mailom ili drugim sredstvom za komuniciranje na daljinu, ako se prema okolnostima može pretpostaviti da će obavijest upućenu na taj način primiti osoba kojoj je upućena. Pozivi, osim prvog poziva i pojedine obavijesti, mogu se sudionicima u postupku priopćiti telefonom.

(7) O dostavi ili obavijesti na način propisan u stavcima 1., 2., 5. i 6. ovoga članka sastavit će se službena bilješka u spisu.

Razgledavanje, prepisivanje i preslikavanje spisa

Članak 150.

(1) Osim stranaka i sudionika u postupku koji nakon pokretanja postupka imaju pravo razgledati, prepisivati i preslikavati pojedine dijelove spisa, može to sud dopustiti i svakomu drugom u čijem je to opravdanom interesu.

(2) Dopuštenje iz stavka 1. ovoga članka u potpunosti ili dijelom može sud uskratiti:

1. ako je potrebno time zaštititi osobu okrivljenika ili drugog sudionika u postupku,
2. ako su radnje iz stavka 1. ovoga članka protivne interesima obrane okrivljenika ili oštećenika.

(3) O uskrati iz stavka 2. ovoga članka, sačinjit će sud službenu bilješku i priložiti je u spis.

(4) Kada je postupak u tijeku, dopuštenje iz stavka 1. ovoga članka daje sudac koji vodi postupak, a u njegovoj odsutnosti predsjednik suda. Kada je postupak završen, dopuštenje daje predsjednik suda.

(5) Radnje iz stavka 1. ovoga članka obavljaju se pod nadzorom suda a na trošak onoga tko ih je zahtijevao

(6) Neovisno je li stranka u postupku, sud će državnom odvjetniku, na njegov zahtjev, dostaviti prekršajni spis na razgledavanje.

Glava dvadesetdruga (XXII.) IZVRŠENJE ODLUKA I OSTALE ODREDBE

1. IZVRŠENJE ODLUKA

Opće odredbe

Članak. 151.

(1) Odluke izvršavaju za to nadležna tijela na zahtjev suda ili drugog nadležnog tijela koje je donijelo odluku, osim ako sud sam ne izvršava svoju odluku.

(2) Presude i rješenja izvršavaju se nakon što su postala pravomoćna i izvršna, ako ovim Zakonom nije određeno drukčije.

(3) Presuda postaje pravomoćna:

1. danom protoka žalbenog roka ako žalba nije podnesena ili je žalba podnesena nakon isteka tog roka, ili kad žalba nije dopuštena,

2. danom odricanja od prava na žalbu, odustanka od podnesene žalbe ili odbijanja podnesene žalbe.

(4) Presuda je izvršna nakon što je:

1. postala pravomoćna,

2. uručena osuđeniku,

3. protekao rok za njezino dragovoljno izvršenje, ako je to određeno presudom; te

4. utvrđeno da nema zakonskih smetnji za njezino izvršenje.

(5) Rješenje postaje pravomoćno kad se više ne može pobijati žalbom ili kada žalba nije dopuštena.

(6) Ako ovim Zakonom nije drukčije propisano, rješenja se izvršavaju kad postanu pravomoćna.

(7) Naredbe se izvršavaju odmah ako tijelo koje je izdalo ne odredi drukčije.

(8) Ako se pojavi sumnja u dopuštenost izvršenja sudske odluke ili odluke drugog tijela prekršajnog postupka (odluka je proglašena pravomoćnom a za to se nisu ostvarili zakonski uvjeti i dr.) ili u računanje kazne, ili u pravomoćnoj odluci nije odlučeno o uračunavanju uhićenja, zadržavanja ili pritvora, ili prije izdržane kazne, ili ta uračunavanja nisu pravilno obavljena, odlučit će o tome posebnim rješenjem prvostupanjski sudac odnosno voditelj postupka. Žalba protiv tog rješenja ne odgađa njegovo izvršenje, osim ako sudac odnosno voditelj postupka nije drukčije odredio.

(9) Ako se pojavi sumnja u tumačenje sudske odluke ili odluke drugog tijela prekršajnog postupka, o tome na način iz stavka 8. ovoga članka odlučuje sud odnosno drugo tijelo prekršajnog postupka koje je donijelo pravomoćnu odluku.

Postupak za izvršenje odluka

Članak 152.

(1) Osuđenika kojem je pravomoćnom presudom izrečena kazna zatvora, prekršajni sud na području kojeg ima prebivalište ili boravište rješenjem upućuje u ustanovu za izdržavanje kazne zatvora, nadležnoj za to prema Zakonu o izvršavanju kazne zatvora.

(2) Ako sud koji je donio presudu iz stavka 1. ovoga članka u prvom stupnju nije nadležan za upućivanje osuđenika na izdržavanje kazne zatvora, dostavit će ovjereni prijepis presude s klauzulom pravomoćnosti sudu nadležnom prema stavku 1. ovoga članka.

(3) Ako osuđenik prema pravomoćnoj odluci o prekršaju nije u određenom roku platio u cijelosti ili djelomično novčanu kaznu, troškove prekršajnog postupka ili oduzetu imovinsku korist, sud ili drugo tijelo koji su u prvom stupnju donijeli o tome pravomoćnu odluku postaviti će

nadležnoj poreznoj upravi-odjelu za prisilnu naplatu prema mjestu prebivališta ili boravišta odnosno sjedišta osuđenika pisani zahtjev za prisilnu naplatu. Uz pisani zahtjev dostavit će se ovjereni prijepis pravomoćne odluke s klauzulom pravomoćnosti. Ako se radi o maloljetnom osuđeniku, postupit će se i sukladno odredbi članka 71. stavka 2. ovoga Zakona, a ako se radi o osuđeniku pravnoj osobi i sukladno odredbi članka 59. stavka 3. ovoga Zakona. Prvostupanjsko prekršajno tijelo može odlučiti i samo provesti postupak prisilnog izvršenja pravomoćne odluke o prekršaju, sukladno ovome stavku.

(4) Ako porezna uprava-odjel za prisilnu naplatu ni u roku od jedne godine od zaprimanja zahtjeva za prisilnu naplatu u cijelosti ili djelomično ne naplati novčanu kaznu, bez odgode će, osim za osuđenika pravnu osobu i maloljetnog osuđenika, podnositelju pisanog zahtjeva vratiti zahtjev s obaviješću da nije uspjela u cijelosti ili djelomično prisilna naplata novčane kazne.

(5) Kada zaprimi obavijest prema stavku 4. ovoga članka, sud prema mjestu prebivališta ili boravišta osuđenika, bez odgode će donijeti rješenje kojim će:

1. odrediti zamjenu novčane kazne zatvorom ili radom za opće dobro na slobodi, sukladno odredbama članka 34. stavci 2. i 3. ovoga Zakona; i

2. uputiti osuđenika na izdržavanje tako određenog zatvora ili rada za opće dobro na slobodi, sukladno stavku 1. ovoga članka.

(6) Sud koji nije nadležan prema stavku 5. ovoga članka te tijelo državne uprave kada prime sukladno odredbi stavka 4. ovoga članka obavijest od porezne uprave, bez odgode će odluku o izrečenoj novčanoj kazni s klauzulom pravomoćnosti i zaprimljenu obavijest od porezne uprave dostaviti nadležnom sudu sukladno stavku 5. ovoga članka radi postupanja sukladno toj odredbi.

(7) Način i tijek izdržavanja zatvora iz stavaka 1. i 5. ovoga članka provodi se u svemu prema Zakonu o izvršavanju kazne zatvora.

(8) Osuđeniku koji nije u određenom roku platio novčanu kaznu, zakonom se može propisati uskrata izdavanja ili produljenja pojedine dozvole, registracije, ili potvrde iz službene evidencije iz onog upravnog područja u kojem je bio počinjen prekršaj za koji nije plaćena novčana kazna. Ovu uskratu nije moguće primijeniti u području službenih evidencija koje se tiču osobnih (statusnih) prava, ili onih koje služe slobodi kretanja, ostvarivanju prava iz rada, mirovinskog i socijalnog osiguranja ili čijim bi se neizdavanjem ugrozilo zdravlje ili sigurnost građana. Uskrata može trajati sve do plaćanja novčane kazne, ali ne nakon što je nastupila zastara izvršenja novčane kazne ili dok osuđenik nije stupio na izvršavanje zatvora ili rada za opće dobro na slobodi, sukladno stavku 5. ovoga članka.

(9) Nadležnost i način izvršavanja rada za opće dobro na slobodi, zaštitnih mjera, odgojnih mjera, mlt. zatvora i zaštitnog nadzora uz uvjetnu osudu uređuje se posebnim zakonom.

(10) Raspolaganje pravomoćno oduzetim predmetima u prekršajnim postupcima uređuje se pravilnikom kojeg donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa uz suglasnost ministra nadležnog za financije.

(11) Nakon smrti osuđenika, ne pokreće se postupak za izvršavanje prekršajnopравnih sankcija. Ako je postupak u tijeku, rješenjem suda ili drugog tijela na čiji zahtjev je pokrenut obustavit će se.

(12) Žalba protiv rješenja donesenog na temelju članka 34. stavka 2. treće rečenice ovoga Zakona ne odgađa izvršenje rješenja.

2. OSTALE ODREDBE

Prekršajna evidencija

Članak 153.

(1) Prekršajnu evidenciju ustrojava i vodi ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa prema pravilniku kojeg donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

(2) Propise o evidenciji izrečenih odgojnih mjera donosi ministar nadležan za poslove

socijalne skrbi.

(3) Evidencije iz stavaka 1. i 2. ovoga članka vode se u elektroničkom obliku.

Pravna pomoć

Članak 154.

(1) Sudovi međusobno, a sva državna tijela sudovima i drugim tijelima koja sudjeluju u prekršajnom postupku dužni su pružiti potrebnu pravnu pomoć.

(2) Sudovi će, u okviru svoje nadležnosti, pružiti pravnu pomoć drugim državnim tijelima.

Smrt okrivljenika i prestanak postojanja okrivljene pravne osobe

Članak 155.

(1) Ako se prije započinjanja prekršajnog postupka utvrdi da je okrivljenik umro odnosno okrivljena pravna osoba prestala postojati (članak 59. stavak 2., prva rečenica), rješenjem će se odbaciti optužni prijedlog, a ako se činjenica smrti ili prestanak postojanja pravne osobe utvrdi nakon započinjanja postupka, rješenjem će se obustaviti prekršajni postupak.

(2) Ako se postupak može provesti protiv pravnog sljednika pravne osobe, neće se donositi rješenje iz stavka 1. ovoga članka, već će se zastati s postupanjem i postupak nastaviti nakon što ovlaštenu tužitelj na odgovarajući način izmijeni optužni prijedlog. Ako je već doneseno rješenje iz stavka 1. ovoga članka, nakon što tužitelj izmijeni optužni prijedlog, to će se rješenje staviti izvan snage i nastaviti postupak.

(3) Ako se nakon izdavanja prekršajnog naloga, a prije njegove pravomoćnosti ili stavljanja izvan snage, utvrdi da je okrivljenik umro odnosno okrivljena pravna osoba prestala postojati, rješenjem će se prekršajni nalog staviti izvan snage.

(4) Rješenje iz stavaka 1. i 2. ovoga članka donosi sud kod kojeg se nalazi spis u času utvrđenja smrti okrivljenika odnosno prestanka postojanja pravne osobe.

Imunitet

Članak 156.

(1) Nitko tko u Republici Hrvatskoj počini prekršaj ne uživa imunitet od prekršajnog progona, ako ovim Zakonom nije određeno drukčije.

(2) Za osobe koje po međunarodnom pravu u Republici Hrvatskoj uživaju imunitet od prekršajnog progona, primjenjuju se o tome pravila međunarodnog prava.

(3) U sumnji jesu li u pitanju osobe koje uživaju pravo imuniteta po pravilima međunarodnog prava sud će se obratiti za objašnjenje ministarstvu nadležnom za poslove vanjskih poslova.

Pokretanje i započinjanje prekršajnog postupka

Članak 157.

(1) Ako ovim Zakonom nije drukčije određeno, prekršajni se postupak pokreće:

1. izdavanjem prekršajnog naloga,
2. podnošenjem optužnog prijedloga ovlaštenog tužitelja.

(2) Prekršajni postupak započinje:

1. otvaranjem glavne rasprave
2. u postupku bez glavne rasprave, ispitivanjem okrivljenika ili izvođenjem drugog dokaza.

(3) Ako tijelo prekršajnog postupka vodi prekršajni postupak po službenoj dužnosti, postupak se pokreće donošenjem rješenja o provođenju prekršajnog postupka.

(4) Rješenje o pokretanju prekršajnog postupka dostavlja se okrivljeniku s pozivom za

raspravu ili ispitivanje a protiv njega nije dopuštena žalba.

(5) Rješenje iz stavka 3. ovoga članka sadrži podatke o okrivljeniku te kratak činjenični i zakonski opis prekršaja. Ako je to potrebno zbog činjenica koje su se utvrdile u postupku, tijelo prekršajnog postupka će izmijeniti ili proširiti rješenje na novi prekršaj ili u pogledu činjeničnog i zakonskog opisa prekršaja radi kojeg se već vodi postupak.

Glava dvadesetteća (XXIII.) TIJEK POSTUPKA DO DONOŠENJA PRESUDE

1. IZVIDI I HITNO IZVOĐENJE DOKAZA

Izvidi prekršaja i prikupljanje dokaza u provođenju nadzora

Članak 158.

(1) Ovlaštene osobe tijela državne uprave kada postupaju u okviru svoje nadležnosti za provođenje nadzora ili ako postoje osnove sumnje da je počinjen prekršaj, dužne su poduzeti potrebne mjere da se:

1. utvrdi je li počinjen prekršaj i tko je počinitelj,
2. počinitelj ili sudionik ne sakrije ili pobjegne,
3. otkriju i osiguraju tragovi prekršaja i predmeti koji mogu poslužiti pri utvrđivanju činjenica,
4. prikupe sve obavijesti koje bi mogle biti od koristi za uspješno vođenje prekršajnog postupka.

(2) Tijela državne uprave mogu tražiti obavijesti od građana te poduzimati druge mjere sukladno propisima kojima je uređeno njihovo djelovanje, osim ako te mjere nisu u suprotnosti s ovim Zakonom. Ako postoji opasnost od narušavanja javnog reda ili opasnost po sigurnost osoba i imovine, tijela državne uprave mogu tražiti pomoć policije u obavljanju radnji iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Policija radi ispunjenja zadaće iz stavka 1. ovoga članka može:

1. tražiti potrebne obavijesti od građana,
2. obaviti potreban pregled prijevoznih sredstava, osoba i prtljage,
3. u najkraćem potrebnom vremenu a najdulje šest sati nadzirati i ograničiti kretanje određenih osoba na određenom prostoru,
4. poduzeti druge mjere za otkrivanje osoba i stvari (promatranje, pratnja, blokada, racija, zasjeda, klopka, i dr.),
5. poduzeti potrebne mjere u vezi s utvrđivanjem istovjetnosti osoba i predmeta,
6. u nazočnosti odgovorne osobe obaviti pregled određenih objekata i prostorija državnih tijela, pravnih osoba te drugih poslovnih prostora i ostvariti uvid u određenu njihovu dokumentaciju i podatke,
7. poduzeti i druge potrebne mjere i radnje.

(4) O činjenicama i okolnostima koje su utvrđene prilikom poduzimanja pojedinih radnji iz stavka 1. - 3. ovoga članka, a od interesa su za prekršajni postupak, sastavit će se službena bilješka, ako ovim Zakonom ili posebnim propisom nije određeno da se sastavlja zapisnik.

(5) Ako je ovlaštena službena osoba tijela državne uprave u okviru svoje nadležnosti za provođenje nadzora neposredno opažala radnju počinjenja prekršaja ili to neposredno utvrdila odgovarajućim tehničkim uređajima i o tome sačinila službenu bilješku ili tehničku snimku, službena bilješka i tehnička snimka dokazi su u prekršajnom postupku. Kao dokaz u prekršajnom postupku mogu se koristiti i zapisnici koje su tijela nadzora sačinila obavljajući nadzor prema

posebnim propisima, ako su ti zapisnici sačinjeni prema odredbama Zakona o općem upravnom postupku ili posebnim propisima kojima se uređuje nadzor.

(6) Prikupljajući obavijesti ovlaštena osoba tijela državne uprave, kada postupa u okviru svoje nadležnosti za provođenje nadzora, mogu osobu ispitati u svojstvu osumnjičenika, sukladno odredbama ovoga Zakona o ispitivanju okrivljenika u prekršajnom postupku. Pri tome ga moraju upozoriti da ima pravo uzeti branitelja koji može biti nazočan njegovu ispitivanju. Ako okrivljenik odmah ne uzme branitelja ili ako ne odluči iskazivati bez branitelja, tijela državne uprave će zastati s ispitivanjem do 2 sata da bi osumnjičenik mogao uzeti si branitelja kojeg sam odabere ili s liste dežurnih odvjetnika.

(7) Ovlaštena osoba tijela državne uprave kada postupa u okviru svoje nadležnosti za provođenje nadzora može ispitati i osobe u svojstvu svjedoka sukladno odredbama ovoga Zakona o ispitivanju svjedoka u prekršajnom postupku.

(8) Zapisnici o ispitivanju osumnjičenika i svjedoka iz stavaka 6. i 7. ovoga članka mogu se koristiti kao dokazi u prekršajnom postupku.

Hitno izvođenje dokaza

Članak 159.

(1) Ovlaštene osobe tijela državne uprave kada postupaju u okviru svoje nadležnosti nadzora ako postoje osnove sumnje da je počinjen prekršaj mogu od suda zatražiti da i prije pokretanja prekršajnog postupka prema odredbama ovoga Zakona naredi:

1. pretragu stana i drugih prostora, prijevoznih sredstava, prtljage i osoba,
2. privremeno oduzme predmete,
3. privremeno obustavi izvršenje financijske transakcije,
4. prepoznavanje,
5. očevid,
6. potrebna vještačenja.

(2) Ako postoji opasnost od odgode, nadležna tijela državne uprave mogu sama odrediti izvođenje radnji iz stavka 1. ovoga članka, osim pretrage stana i prepoznavanja. O poduzetim radnjama sastavljaju zapisnik a za oduzete predmete izdaju i potvrdu, koji se prilažu uz optužni prijedlog.

(3) Sud izvršenje radnji iz stavka 1. ovoga članka može povjeriti tijelima državne uprave.

(4) Zapisnici o radnjama iz stavka 1. i 2. ovoga članka dokaz su u prekršajnom postupku.

(5) Radnje iz stavka 1. ovoga članka provode se smislenom primjenom odredbi Zakona o kaznenom postupku koje se odnose na te radnje i njihovo poduzimanje prije započinjanja kaznenog postupka, osim ako je odredbom ovoga članka nešto drukčije određeno.

(6) Osoba koja ometa provođenje radnji iz stavka 1. ovoga članka ili ne preda predmet koji se traži prilikom pretrage, može se kazniti novčanom kaznom do 5.000,00 kuna.

(7) Ako je kod izvođenja radnji iz stavka 1. i 2. ovoga članka potrebna primjena prinude ili se očekuje fizički otpor provođenju radnji, a radnju provodi tijelo državne uprave različito od policije, policija će tome tijelu državne uprave pružiti pomoć pri njezinom provođenju.

2. POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA I PRIPREME ZA GLAVNU RASPRAVU

Sadržaj optužnog prijedloga

Članak 160.

(1) Ako ovim Zakonom nije drukčije određeno, prekršajni se postupak može voditi samo na temelju podnesenog optužnog prijedloga ovlaštenog tužitelja.

(2) Optužni prijedlog sadrži:

1. Podatke o tužitelju i to: naziv državnog tijela ili pravne osobe, odnosno ime i prezime tužitelja fizičke osobe te adresu tužitelja,

2. za počinitelja prekršaja fizičku osobu ime i prezime s osobnim podacima (članak 171. stavak 1. ovoga Zakona), je li u zadržavanju i točno od kada a ako je pušten na slobodu u kojem vremenu je bio lišen slobode, primjenjuje li se koja od mjera opreza i od kada,

3. za počinitelja prekršaja fizičku osobu obrtnika i osobu koja se bavi drugom samostalnom djelatnošću osim podataka iz stavka 2. točke 2. ovoga članka još točan naziv obrta ili djelatnosti, sjedište i mjesto upisa obrta ili druge samostalne djelatnosti,

4. za počinitelja prekršaja pravnu osobu i druge subjekte izjednačene s pravnim osobama njezin točan naziv, sjedište i matični broj, ime i prezime njezina predstavnika, vrijeme rođenja i adresu stanovanja, državljanstvo, državu izdavanja putovnice i broj putovnice ukoliko je stranac te primjenjuje li se koja od mjera opreza i od kada,

5. činjenični opis radnje prekršaja iz koje proistječe zakonsko obilježje prekršaja,

6. vrijeme i mjesto počinjenja prekršaja, sredstvo kojim je počinjen prekršaj te i ostale bitne okolnosti za točno određenje prekršaja,

7. zakonski naziv prekršaja i propis kojim je određen,

8. prijedlog o dokazima koje treba provesti na glavnoj raspravi, naznaku imena svjedoka i drugih čije se ispitivanje predlaže, spisa koje treba pročitati i predmeta koji služe za utvrđivanje činjenica, s kratkim obrazloženjem optužnog prijedloga. Tužitelj u optužnom prijedlogu može predložiti vrstu, visinu i trajanje sankcije. Takav prijedlog ne obvezuje sud.

(3) Jednim optužnim prijedlogom može se obuhvatiti više prekršaja ili više okrivljenika samo ako se prema odredbama članka 99. ovoga Zakona može provesti jedinstven postupak i donijeti jedna odluka o prekršaju.

(4) Optužni se prijedlog dostavlja nadležnom sudu u onoliko primjeraka koliko ima okrivljenika i jedan primjerak za sud.

Ispitivanje optužnog prijedloga

Članak 161.

(1) Sudac kojemu je predmet dodijeljen u rad, po najprije će ispitati je li nadležan i ako ustanovi da nije, rješenjem će se oglasiti nenadležnim i po pravomoćnosti rješenja predmet ustupti nadležnom sudu.

(2) Ako se nije oglasio nenadležnim, sud će ispitati je li optužni prijedlog sastavljen sukladno članku 160. ovoga Zakona i postoje li okolnosti zbog kojih nije moguće voditi prekršajni postupak.

(3) Ako u optužnom prijedlogu nedostaje koji od podataka iz članka 160. stavka 2. ovog Zakona jer ih tužitelj nije mogao pribaviti a podaci koji nedostaju nisu takvi da bez njih ne može započeti postupak, postupak će se nastaviti, a tužitelj ili sud po službenoj dužnosti pribaviti će nedostajuće podatke tijekom postupka.

(4) Ako u optužnom prijedlogu nedostaju podaci iz članka 160. stavka 2. bez kojih nije moguće voditi postupak ili su podaci pogrešni, sud će pozvati tužitelja da nadopuni ili ispravi optužni prijedlog u roku od 8 dana. Ako tužitelj to ne učini, sud će rješenjem odbaciti optužni prijedlog.

(5) Ispitujući optužni prijedlog, sud će donijeti presudu kojom se optužba odbija ako:

1. podnositelj optužnog prijedloga nije ovlašten tužitelj,
2. postoje okolnosti koje isključuju prekršajni progon,
3. je tužitelj odustao od optužnog prijedloga.

(6) Ako sud, ispitujući optužni prijedlog nađe da djelo koje se okrivljeniku stavlja na teret nije prekršaj, odmah će donijeti presudu kojom se okrivljenik oslobađa optužbe.

(7) Ako sud smatra da za to postoje uvjeti predviđeni ovim zakonom, odmah će izdati prekršajni nalog.

Pripreme za glavnu raspravu

Članak 162.

(1) Ako nije donio ni jednu od odluka iz članka 161. ovoga Zakona, sud će naredbom odrediti vrijeme i mjesto održavanja glavne rasprave te na glavnu raspravu pozvati osobe čija je nazočnost potrebna.

(2) Na glavnu raspravu će se pozvati:

1. tužitelj i njegov zakonski zastupnik ili opunomoćenik,
2. okrivljenik i njegov branitelj,
3. oštećenik i njegov zakonski zastupnik ili opunomoćenik,
4. svjedoci i vještaci za koje sud smatra da ih je potrebno pozvati
5. druge osobe čija je nazočnost na raspravi potrebna.

Pozivanje

Članak 163.

Pozivanje dostavom pisanog poziva obavlja se na adresu osobe koja se poziva, sukladno odredbama članka 145. stavka 6. točkama 1.do 5. ovoga Zakona.

Pozivanje na glavnu raspravu

Članak 164.

(1) Poziv okrivljeniku za glavnu raspravu odnosno ispitivanje ima sadržaj sukladno odredbi članka 128. ovoga Zakona. Ako nazočnost okrivljenika nije nužna, sud će okrivljeniku u pozivu naznačiti da svoju obranu može iznijeti pisanim podneskom.

(2) Između dostave poziva okrivljeniku i dana zakazane glavne rasprave odnosno ispitivanja mora se okrivljeniku ostaviti vrijeme od najmanje tri dana radi pripreme obrane, a na njegov zahtjev se može i skratiti to vrijeme.

(3) Tužitelj se poziva pisanim pozivom tako što će se navesti naziv suda, ime i prezime, odnosno naziv tužitelja, vrijeme i mjesto dolaska, prekršajni predmet u svezi kojeg se poziva, te službeni pečat suda i potpis suca.

(4) Sudionici u postupku (članak 108. stavak 2. točke 1.do 4. ovoga Zakona), svjedoci, vještaci i tumači pozivaju se pisanim pozivom tako što će se navesti njihovo ime i prezime, naziv suda, vrijeme i mjesto dolaska, u kojem svojstvu se poziva, prekršajni predmet u svezi kojeg se poziva te službeni pečat suda i potpis suca, a svjedoka, vještaka i tumača upozorit će se ako se ne odazove pozivu i ne opravda svoj nedolazak može se naložiti njegovo dovođenje.

3. GLAVNA RASPRAVA

Opće odredbe

Članak 165.

(1) Glavna rasprava počinje njezinim otvaranjem u vrijeme i na mjestu gdje je zakazana. Prije otvaranja glavne rasprave sud provjerava jesu li se stekli uvjeti za njezino održavanje. Sud nakon otvaranja rasprave objavljuje predmet postupka.

(2) Glavna je rasprava javna, ako ovim Zakonom nije određeno drukčije.

(3) Dužnost je suca da se brine o svestranom raspravljanju o predmetu, da sprječava svako odugovlačenje postupka i brine o održavanju reda u sudnici i dostojanstvu suda.

(4) Sudac upravlja glavnom raspravom, ispituje okrivljenika, svjedoke, vještake, daje riječ strankama i sudionicima u postupku.

(5) Na glavnoj raspravi se prvo ispituje okrivljenik a potom izvode dokazi redom koji određuje sudac. Ako ima više okrivljenika ispituju se odvojeno, jedan po jedan.

(6) U sudnici se ne smiju obavljati fotografska, filmska, televizijska i druga snimanja tehničkim uređajima. Iznimno, predsjednik suda rješenjem može dopustiti fotografsko, a predsjednik Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske, televizijsko i drugo snimanje na pojedinoj glavnoj raspravi. Stranke i oštećenik mogu za svoje potrebe zvučno snimati tijekom rasprave, osim ako je s rasprave isključena javnost ili ako time ometaju tijekom postupka.

(7) Ako je snimanje dopušteno sukladno stavku 6. ovoga članka, sudac na glavnoj raspravi može iz opravdanih razloga odlučiti rješenjem da se pojedini dijelovi glavne rasprave ne snimaju.

(8) Protiv rješenja iz stavaka 6. i 7. ovoga članka kojim se odbija ili dopušta snimanje nije dopuštena žalba.

(9) Stranke i sudionici u postupku (članak 108. stavak 1. i 2. ovoga Zakona) imaju pravo na glavnoj raspravi predlagati izvođenje dokaza, davati druge prijedloge i izjave i očitovanja o izvedenim dokazima, te uz dopuštenje suca postavljati pitanja drugima u postupku. Sudac rješenjem na zapisniku s kratkim obrazloženjem odlučuje o dokaznim prijedlozima stranaka i sudionika u postupku. Protiv rješenja nije dopuštena posebna žalba.

Stegovno kažnjavanje

Članak 166.

(1) Ako su postupci branitelja, oponomoćenika ili zakonskog zastupnika, koje poduzimaju tijekom vođenja postupka, očito upravljani na odugovlačenje postupka, sud ih može rješenjem kazniti novčanom kaznom do 5.000,00 kuna.

(2) Ako okrivljenik, branitelj, oštećenik, zakonski zastupnik, opunomoćenik, svjedok, vještak, tumač ili druga osoba nazočna zasjedanju ometa red ili se ne pokorava nalogima suca za održavanje reda, sudac će je opomenuti a ako i dalje nastavi ometati red može je novčano kazniti do 5.000,00 kuna. Ako je djelo ometanja reda ili neposlušna teška naravi, počinitelj će se kazniti i bez opomene. Za ponovljeno djelo, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom do 10.0000,00 kuna.

(3) O kažnjavanju odvjetnika ili odvjetničkog vježbenika sud će izvjesiti Hrvatsku odvjetničku komoru.

Pretpostavke za održavanje glavne rasprave

Članak 167.

(1) Ako sudac prije otvaranja glavne rasprave ustanovi da je tužitelj odustao od optužnog prijedloga, presudom će odbiti optužbu.

(2) Prije otvaranja rasprave sudac provjerava jesu li došle sve pozvane osobe i jesu li se ostvarili drugi uvjeti za održavanje rasprave.

(3) Ako na glavnu raspravu nisu došle uredno pozvane stranke i drugi uredno pozvani sudionici u postupku, glavna se rasprava može održati i donijeti presuda. Glavna se rasprava može održati bez nazočnosti okrivljenika ako njegovo ispitivanje nije potrebno i ako to nije od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

(4) Ako druge pozvane osobe nisu došle na glavnu raspravu, ona će se održati i bez njihove nazočnosti, a ako je njihova nazočnost nužna, rasprava će se odložiti i sud će ih nanovo pozvati ili, kada za to postoje uvjeti, narediti njihovo dovođenje.

(5) Ako tužitelj nije uredno pozvan, glavna rasprava se može iznimno održati i bez njegove nazočnosti samo ako to nije na štetu njegova pravnog interesa i ne ugrožava pravilno utvrđivanje činjenica u postupku.

(6) Ako postoje uvjeti za održavanje glavne rasprave bez nazočnosti pojedinih osoba, pročitat će se ranije iznesena ili pisano podnesena obrana okrivljenika, iskazi svjedoka i pribavljeni nalaz i mišljenje vještaka.

(7) Ako se nisu ostvarili uvjeti za održavanje glavne rasprave, sudac može izvan rasprave ispitati svjedoke i vještake koji su se odazvali pozivu za raspravu. Zapisnik o njihovom ispitivanju

pročitat će se na raspravi u kasnijem dokaznom postupku.

(8) Ako bi se prema stanju dokaza u spisu predmeta trebala donijeti presuda kojom se optužba odbija, glavna će se rasprava održati bez obzira na nazočnost stranaka i drugih pozvanih osoba i jesu li se stekli zakonski uvjeti za održavanje rasprave.

Odgoda i prekid glavne rasprave

Članak 168.

(1) Rješenjem se glavna rasprava koja nije započela može odgoditi, a ako je započela prekinuti će se i zakazati njezin nastavak:

1. ako se okrivljenik nije odazvao na raspravu a sud ocjenjuje nužnim njegovo ispitivanje prije presuđenja, a nije ga bilo moguće odmah dovesti;

2. ako nije nazočna koja druga osoba bez koje se po zakonu ne može održati glavna rasprava ili ako bez nazočnosti neke od pozvanih osoba ne bi bilo svrsishodno održati raspravu pa ih je zato potrebno ponovo pozvati,

3. ako okrivljenik ili njegov branitelj nisu uredno pozvani na raspravu,

4. ako treba izvesti nove dokaze ili postoje druge smetnje za završetak rasprave.

(2) U slučaju iz stavka 1. točke 1. i 2. ovoga članka, sud će narediti da se okrivljenik, svjedok i vještak koji su bili uredno pozvani dovedu na sljedeću raspravu. Ako te osobe u međuvremenu opravdaju svoj nedolazak na raspravu i obećaju da će doći na sljedeću, sud će povući nalog o dovođenju, osim ako iz okolnosti ne proizlazi da te osobe izbjegavaju dolazak na glavnu raspravu.

(3) Sudac može prekinuti glavnu raspravu radi odmora, protoka radnog vremena, radi pribavljanja određenih dokaza ili iz drugih opravdanih razloga. Sud će voditi brigu o tome da prekid traje što kraće.

(4) Protiv rješenja o odgodi i prekidu glavne rasprave nije dopuštena žalba.

Zapisnik o glavnoj raspravi

Članak 169.

(1) O radu na glavnoj raspravi mora se voditi zapisnik u koji se unosi u bitnom cijeli tijek glavne rasprave.

(2) Zapisnik se završava zaključenjem zasjedanja i potpisuju ga sudac i zapisničar i okrivljenik ako je nazočan. Ako okrivljenik odbije potpisati zapisnik, to će se u zapisniku naznačiti.

(3) Stranke i sudionici u postupku imaju pravo pregledati završeni zapisnik i njegove priloge, dati primjedbe u svezi sa sadržajem i tražiti ispravak zapisnika.

(4) Ispravak pogrešno upisanih imena, brojeva i drugih očitih pogrešaka u pisanju može narediti sudac na prijedlog stranaka ili ispitane osobe ili po službenoj dužnosti.

(5) Primjedbe i prijedlozi stranaka u svezi sa zapisnikom te ispravci i dopune obavljani u zapisniku moraju se zabilježiti u nastavku završenog zapisnika. U nastavku zapisnika zabilježiti će se i razlozi zbog kojih pojedini prijedlozi i primjedbe nisu prihvaćeni. Sudac i zapisničar potpisuju i nastavak zapisnika.

(6) U uvodu zapisnika naznačiti će se sud pred kojim se održava glavna rasprava, mjesto i vrijeme održavanja rasprave, ime i prezime suca i zapisničara, tužitelja odnosno njegova zastupnika, okrivljenika i branitelja, oštećenika i njegova zakonskog zastupnika ili opunomoćenika, tumača, prekršaj koji je predmet raspravljanja te je li glavna rasprava javna ili je javnost isključena.

(7) Zapisnik mora osobito sadržavati podatke o tome koji je optužni prijedlog na glavnoj raspravi pročitani ili usmeno izloženi, je li tijekom rasprave optužni prijedlog izmijenjen ili proširen, kakve su prijedloge podnijele stranke i kakve je odluke donosio sudac, koji su dokazi izvedeni, jesu li pročitani kakvi zapisnici i drugi podnesci, jesu li reproducirane zvučne ili druge snimke i kakve su primjedbe dale stranke u svezi s pročitanim zapisnicima, podnescima ili reproduciranim

snimkama. Ako je s glavne rasprave isključena javnost, u zapisniku će se naznačiti da je sudac upozorio nazočne na posljedice ako neovlašteno otkriju ono što su na toj glavnoj raspravi saznali kao tajnu.

(8) Ako je na glavnoj raspravi doneseno rješenje o zadržavanju, mjeri opreza ili jamstvu, to će se rješenje unijeti u zapisnik. Ako je na kakvo rješenje doneseno tijekom glavne rasprave dopuštena posebna žalba, takvo će se rješenje izraditi i zasebno, osim ako su se stranke odrekle prava na žalbu.

(9) U zapisnik o glavnoj raspravi unosi se potpuna izreka presude, uz naznaku je li javno objavljena. Izreka presude u zapisniku o glavnoj raspravi je izvornik presude.

Početak glavne rasprave

Članak 170.

(1) Glavna rasprava počinje njezinim otvaranjem, nakon čega se čita ili izlaže optužni prijedlog.

(2) Optužni prijedlog čita ili usmeno izlaže sudac, a ako je na raspravi nazočan tužitelj odnosno njegov zastupnik može to i on učiniti.

Ispitivanje okrivljenika

Članak 171.

(1) Kad se okrivljenik prvi put ispituje, pitat će se za ime i prezime, nadimak ako ga ima, ime i prezime roditelja, djevojačko obiteljsko ime majke, gdje je rođen, gdje stanuje, dan, mjesec i godinu rođenja, čiji je državljanin, koji mu je matični broj građana Republike Hrvatske, čime se zanima, kakve su mu obiteljske prilike, zna li pisati, kakve je škole završio, je li odlikovan, kakva je imovna stanja, je li kad i zašto prekršajno ili kazneno osuđivan, je li i kad izrečenu kaznu izdržao, vodi li se protiv njega postupak za koji drugi prekršaj ili kazneno djelo, a ako je maloljetan i tko mu je zakonski zastupnik. Okrivljenik će se pitati i za druge osobne podatke ako je to od važnosti za postupak. Okrivljenik će se poučiti da je dužan odazvati se pozivu i odmah priopćiti svaku promjenu adrese ili namjeru da promijeni boravište, a upozorit će se i na posljedice ako prema tome ne postupi.

(2) Kad se prvi put ispituje okrivljenik će se upozoriti da nije dužan iznijeti svoju obranu niti odgovarati na pitanja, što će se unijeti u zapisnik.

(3) Okrivljenik se ispituje usmeno. Pri ispitivanju okrivljeniku se može dopustiti da se služi svojim bilješkama.

(4) Pri ispitivanju treba okrivljeniku omogućiti da se u neometanom izlaganju očituje o svim okolnostima koje ga terete i da iznese sve činjenice koje mu služe za obranu.

(5) Kad okrivljenik završi iskaz, postavit će mu se pitanja ako je potrebno da se popune praznine ili otklone proturječnosti i nejasnoće u njegovu izlaganju.

(6) Ispitivanje treba obavljati tako da se u potpunosti poštuje osoba okrivljenika.

(7) Prema okrivljeniku se ne smije upotrijebiti sila, prijetnja ili druga slična sredstva da bi se došlo do njegove izjave ili priznanja.

(8) Ako je postupljeno suprotno odredbama stavka 2. i 7. ovoga članka, iskaz okrivljenika ne može se upotrijebiti kao dokaz u prekršajnom postupku.

(9) Ako okrivljenik ne boravi i nema prebivalište na području suda koji vodi prekršajni postupak, može ga se ispitati zamolbenim putem pred sudom gdje boravi ili ima prebivalište.

Okrivljenikovo pravo na branitelja

Članak 172.

(1) Okrivljenik može imati branitelja tijekom cijelog prekršajnog postupka, a i prije njegova pokretanja, kad je to ovim Zakonom propisano (članak 158. stavak 6. ovoga Zakona).

(2) Ako je okrivljenik uhićen i doveden pred sud, sudac ga je dužan upozoriti o pravu na branitelja. Ako se okrivljenik očituje da želi branitelja, zastat će se s ispitivanjem najviše do dva sata u kojem vremenu će se na odgovarajući način omogućiti okrivljeniku da si uzme branitelja ili da ga izabere s liste dežurnih odvjetnika. Ako u tom vremenu okrivljenik ne uzme branitelja ili branitelj kojeg je uzeo ili izabrao u tom vremenu ne dođe, sud može ispitati okrivljenika i bez nazočnosti branitelja. Očitovanje okrivljenika o branitelju unijeti će se u zapisnik.

(3) Ako sudac ustanovi da je okrivljenik nijem ili gluh dužan je, bez obzira u kojoj je fazi postupak, u svemu postupiti prema stavku 2. ovoga članka. Ako okrivljenik ne uzme si sam branitelja, na zahtjev suca predsjednik suda postaviti će mu branitelja po službenoj dužnosti u daljnjem tijeku do pravomoćnog dovršetka postupka. Žalba protiv rješenja o postavljanju branitelja po službenoj dužnosti ne odgađa izvršenje rješenja. U svakom slučaju, tijekom ispitivanja okrivljenika a i drugih radnji u postupku u kojima sudjeluje gluhi ili nijemi okrivljenik, mora biti nazočan tumač.

(4) Ako je postupljeno protivno stavcima 2. i 3. ovoga članka, na iskazu okrivljenika ne može se utemeljiti osuđujuća presuda.

Ispitivanje svjedoka i vještaka

Članak 173.

(1) Pri ispitivanju svjedoka i vještaka u prekršajnom postupku primjenjivat će se smisleno odredbe koje važe u Zakonu o kaznenom postupku za ispitivanje svjedoka i vještaka, osim ako ovim Zakonom nije što drukčije određeno (članak 166. stavak 2., članak 167. stavak 7. i članak 168. stavak 2. ovoga Zakona).

(2) Svjedoka i vještaka koji ne boravi i nema prebivalište na području suda koji vodi postupak može se i zamolbenim putem ispitati pred sudom gdje svjedok ili vještak boravi ili ima prebivalište.

Pretraga, privremeno oduzimanje predmeta, prepoznavanje, očevid i vještačenja

Članak 174.

Pri obavljanju pretrage stana i drugih prostora, prijevoznih sredstava, prtljage i osoba, privremenom oduzimanju predmeta, obustavi izvršenja financijske transakcije, prepoznavanju, očevidu i određivanju vještačenja u prekršajnom postupku pa i prije njegova pokretanja (članak 159. ovoga Zakona) primijenjivat će se, primjereno prekršajnom postupku, smisleno odredbe koje o tome važe u Zakonu o kaznenom postupku.

Isprave i tehničke snimke

Članak 175.

Zapisnici o pretrazi, privremenom oduzimanju predmeta, prepoznavanju, očevidu, vještačenju, isprave, knjige, spisi i druga pismena kao i tehničke snimke koje služe za utvrđivanje činjenica pročitati će se ili pregledati na glavnoj raspravi.

Izmjena, proširenje i podnošenje novog optužnog prijedloga

Članak 176.

(1) Ako u tijeku glavne rasprave izvedeni dokazi pokazuju drukčije činjenično stanje nego je izloženo u optužnom prijedlogu, nazočni tužitelj može do završetka dokaznog postupka usmeno izmijeniti (promijeniti, suziti ili proširiti) ili podnijeti novi optužni prijedlog. Novi ili izmijenjeni optužni prijedlog može se odnositi samo na događaj koji je predmet optužbe, odnosno na s njim usko povezani događaj. Ako je riječ o manjoj izmjeni u činjeničnom opisu djela ili njegovoj drukčijoj pravnoj kvalifikaciji, izmjena optužnog prijedloga može se učiniti usmeno na zapisnik.

(2) Sud može dopustiti prekid glavne rasprave radi pripremanja izmijenjenog ili novog optužnog prijedloga i za to odrediti će rok koji ne može biti dulji od osam dana. Tako izmijenjeni

optužni prijedlog dostavit će se okrivljeniku. Ako tužitelj ne izmijeni optužni prijedlog ili ne podnese novi u zadanom roku, postupak će se nastaviti prema postojećem optužnom prijedlogu.

(3) Okrivljeniku će se u svakom slučaju pružiti mogućnost usmenog ili pisanog očitovanja o izmijenjenom ili novom optužnom prijedlogu.

Završetak dokaznog postupka

Članak 177.

Nakon što stranke i sudionici u postupku (članak 108. stavak 1. i 2. ovoga Zakona), nazočni na glavnoj raspravi iscrpe dokazne prijedloge ili sudac odbije prijedloge za daljnjim izvođenjem dokaza i ustanovi da nema potrebe za izvođenjem još nekih dokaza, objavit će da je dokazni postupak završen.

Završni govor stranaka i završetak glavne rasprave

Članak 178.

(1) Nakon završenog dokaznog postupka sudac daje riječ strankama, oštećeniku i branitelju ako su nazočni na raspravi. Prvi govori tužitelj, zatim oštećenik, branitelj i potom okrivljenik. Sud može dopustiti da se tužitelj i oštećenik osvrnu na završni govor okrivljenika i/ili njegova branitelja, ali nakon toga mora omogućiti odgovor okrivljenika i/ili njegova branitelja.

(2) Ako sudac nakon završnih govora iz stavka 1. ovoga članka ne utvrdi da treba izvesti još neke dokaze objavit će da je glavna rasprava završena i povući se radi donošenja presude.

Glava dvadesetčetvrta (XXIV.)

PRESUDA

Donošenje i objava presude

Članak 179.

(1) Ako sudac utvrdi da ne treba nastaviti glavnu raspravu radi dopune postupka ili razjašnjenja pojedinih pitanja, odmah će donijeti presudu, koju će priopćiti nazočnim strankama i sudionicima u postupku. Ako u složenijim predmetima sud ne može nakon završetka glavne rasprave istog dana donijeti presudu, odgodit će njezino donošenje i objavu za tri dana. O mjestu i vremenu priopćavanja presude izvijestit će se nazočne stranke i sudionici. U svakom slučaju, izreka presude unosi se u zapisnik o glavnoj raspravi i izvornik je presude. Ako je doneseno i rješenje o zadržavanju i ono se unosi o zapisnik o glavnoj raspravi.

(2) Presuda se donosi i javno objavljuje u ime Republike Hrvatske.

(3) Presuda se može odnositi samo na osobu protiv koje je podnesen optužni prijedlog i proveden postupak i samo na djelo iz podnesenog ili na raspravi izmijenjenog ili proširenog optužnog prijedloga.

(4) Sud nije vezan za prijedlog tužitelja o pravnoj ocjeni djela.

(5) Sud temelji presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnoj raspravi, savjesno cijeneći svaki dokaz pojedinačno i u svezi s ostalim dokazima te će na temelju takve ocjene izvesti zaključak je li neka činjenica dokazana.

(6) Ako ovim Zakonom nije određeno drukčije, ovjerovljeni prijepis presude s obrazloženjem dostavlja se strankama i drugim osobama koje imaju pravo žalbe.

(7) Svatko tko, sukladno ovom Zakonu, ima pravo žalbe protiv presude može se odreći toga prava nakon što mu je usmeno priopćena odnosno dostavljena presuda protiv koje ima pravo na žalbu, a može i odustati od već podnesene žalbe. Okrivljenik može odustati od podnesene žalbe koju je u njegovu korist podnijela za to ovlaštena osoba (članak 192. stavak 2. ovoga Zakona). Ako

se okrivljenik odrekao prava na žalbu, žalbu ne mogu podnijeti osobe koje su ovlaštene žalbu podnijeti u njegovu korist.

(8) Odricanje od prava na podnošenje žalbe, odnosno odustajanje od već podnesene žalbe je neopozivo.

(9) Ako su se, sukladno stavku 7. ovoga članka, nakon objave presude tužitelj i okrivljenik odrekli prava na podnošenje žalbe, sud nije dužan pisati obrazloženje presude. Ovjerovljeni prijepis presude (izreka) dostavit će im se ako to posebno zahtijevaju.

Vrste presuda

Članak 180.

(1) Presudom se optužba odbija ili se okrivljenik oslobađa optužbe ili se proglašava krivim.

(2) Ako optužni prijedlog obuhvaća više prekršaja, u presudi će se izreći je li se i za koji prekršaj optužba odbija, ili se okrivljenik oslobađa optužbe ili se proglašava krivim.

Presuda kojom se optužba odbija

Članak 181.

Presudu kojom se optužba odbija sud će izreći:

1. ako za suđenje nije stvarno nadležan,
2. ako je postupak vođen bez optužnog prijedloga ovlaštenog tužitelja,
3. ako je tužitelj tijekom glavne rasprave odustao od optužnog prijedloga,
4. ako je okrivljenik za isti prekršaj već pravomoćno osuđen, oslobođen optužbe ili je postupak protiv njega pravomoćno obustavljen a ne radi se o rješenju o obustavi postupka iz članka 213. ovoga Zakona.

5. ako se prekršajni progon ne može poduzeti zbog zastare, ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju prekršajni progon,

Presuda kojom se okrivljenik oslobađa od optužbe

Članak 182.

Presudu kojom se okrivljenik oslobađa od optužbe sud će izreći:

1. ako djelo za koje se optužuje po propisu nije prekršaj,
2. ako ima okolnosti koje isključuju krivnju,
3. ako nije dokazano da je okrivljenik počinio djelo za koje se optužuje.

Presuda kojom se okrivljenik proglašava krivim

Članak 183.

(1) U presudi kojom se okrivljenik proglašava krivim sud će izreći:

1. za koje djelo se proglašava krivim, uz naznaku činjenica i okolnosti koje čine obilježje prekršaja te onih o kojima ovisi primjena ovoga Zakona i propisa kojim je prekršaj propisan,
2. naziv prekršaja prema propisu kojim je propisan,
3. koja se kazna izriče ili druga mjera primjenjuje ili se prema odredbama ovoga Zakona oslobađa od kazne,
4. koja se zaštitna mjera primjenjuje i oduzima li se imovinska korist,
5. odluku o uračunavanju zadržavanja i svakom lišenju slobode,
6. odluku o troškovima prekršajnog postupka te imovinskopravnom zahtjevu,

(2) Ako je okrivljeniku izrečena novčana kazna, u presudi će se odrediti rok njezina plaćanja.

Izrada i dostava pisane presude

Članak 184.

(1) Objavljena presuda mora se napisati i otpremiti u roku mjesec dana nakon objave.

(2) Presudu potpisuju sudac i zapisničar.

(3) Ovjerovljeni prijepis presude dostavlja se strankama i sudionicima u postupku, osim ako ovim Zakonom nije određeno drukčije (članak 146. stavak 3. i 179. stavak 9. ovoga Zakona), a okrivljeniku, oštećeniku tužitelju i oštećeniku ako ima pravo žalbe, dostavit će se i uputa o pravu na žalbu.

(4) Pravomoćna presuda oštećeniku će se dostaviti na njegov zahtjev. U postupku za prekršaj nasilja u obitelji, presuda će se uvijek dostaviti i oštećeniku.

Sadržaj presude

Članak 185.

(1) Pisana presuda mora u potpunosti odgovarati presudi koja je objavljena.

(2) Presuda mora imati uvod, izreku i obrazloženje, osim ako ovim Zakonom nije određeno drukčije.

(3) Uvod presude sadrži: naznaku da se presuda izriče u ime Republika Hrvatske, naziv suda, ime i prezime suca i zapisničara, ime i prezime okrivljenika odnosno naziv okr. pravne osobe i s njom izjednačenog subjekta, prekršaj za koji se tereti optužnim prijedlogom i je li bio nazočan glavnoj raspravi, dan glavne rasprave i je li bila javna, naznaku tužitelja, ime branitelja, zakonskog zastupnika i opunomoćenika koji su bili nazočni na glavnoj raspravi te dan objave presude.

(4) Izreka presude sadrži: osobne podatke okrivljenika, odluku kojom se okrivljenik proglašava krivim za prekršaj za koji je optužen ili kojom se oslobađa od optužbe za to djelo ili kojom se optužba odbija.

(5) Ako je okrivljenik proglašen krivim, izreka presude mora obuhvatiti potrebne podatke navedene u članku 183. ovoga Zakona, a ako je oslobođen optužbe ili je optužba odbijena, izreka presude mora obuhvatiti opis djela za koje je optužen i odluku o troškovima prekršajnog postupka te o imovinsko-pravnom zahtjevu ako je bio postavljen.

(6) U slučaju stjecaja prekršaja sud će u izreku presude unijeti kazne utvrđene za svaki pojedini prekršaj, a nakon toga kaznu koja je izrečena za sve prekršaje u stjecaju.

(7) U obrazloženju presude sud će iznijeti kratko razloge za svaku točku presude tako što će: izložiti nesporne činjenice, koje sporne činjenice i iz kojih razloga uzima dokazanim ili nedokazanim, ocjenu vjerodostojnosti proturječnih dokaza, zašto nije prihvatio pojedine prijedloge stranaka ili sudionika u postupku, zašto nije neposredno ispitan svjedok ili vještak, kojim se razlozima vodio pri rješavanju pravnih pitanja a posebice pri utvrđivanju postoji li prekršaj i krivnja okrivljenika, o primjeni određenih odredaba ovoga Zakona i posebnog propisa o prekršaju na okrivljenika i njegovo djelo.

(8) Ako je okrivljeniku izrečena kazna, u obrazloženju će se kratko navesti okolnosti koje je sud uzeo u obzir pri odmjeravanju kazne. Posebno će dati razloge za ublažavanje kazne, ili izricanje strože propisane kazne, ili oslobođenje od kazne, ili primijenu mjere upozorenja, za primijenu zaštitne mjere i oduzimanje imovinske koristi. Za izrečenu novčanu kaznu treba izložiti osobne i imovinske prilike okrivljenika.

(9) Ako se okrivljenik oslobađa optužbe, u obrazloženju će se navesti iz kojih se razloga navedenih u članku 183. stavka 2. ovoga Zakona to čini.

(10) U obrazloženju presude kojom se optužba odbija sud se neće upuštati u ocjenu glavne stvari, nego će se ograničiti samo na razloge za odbijanje optužbe.

Ispravak presude

Članak 186.

(1) Pogreške u imenima i brojevima te druge očite pogreške u pisanju i računanju, nedostatke u obliku i nesuglasnosti napisane presude i druge odluke s izvornikom ispraviti će, posebnim rješenjem, sudac na zahtjev stranaka ili po službenoj dužnosti.

(2) Ako postoji nesuglasje između napisane presude i druge odluke i njezina izvornika glede podataka iz članka 183. stavak 1. točke 1.do 4. i 6. ovoga Zakona, rješenje o ispravku dostavit će se onima kojima je prije toga dostavljena presuda ili druga odluka.

(3) Drugostupanjska presuda može se ispraviti samo zbog očitih pogrešaka u imenima i brojevima te drugih očitih pogrešaka u pisanju i računanju, a otpravljen presuda i njezin ispravak proizvodi pravni učinak prema strankama i trećim osobama.

(4) Ako se ispravkom mijenja pravni položaj okrivljenika, rješenje o ispravku presude ili druge odluke dostavit će se svim kojima je presuda ili druga odluka dostavljena i koji imaju pravo žalbe ili drugog pravnog sredstva. U tom slučaju ovlaštenicima prava na žalbu ili drugo pravno sredstvo teče novi rok za podnošenje žalbe ili drugog pravnog sredstva.

Glava dvadesetpeta (XXV.)

PREKRŠAJNI POSTUPAK PRED TIJELIMA DRŽAVNE UPRAVE

Primjena propisa o vođenju postupka

Članak 187.

Tijela državne uprave stvarno nadležna za vođenje prvostupanjskog prekršajnog postupka vode postupak prema postupovnim odredbama ovoga Zakona koje se odnose na prekršajne sudove, osim ako odredbama ove glave nije nešto drukčije propisano.

Pokretanje prekršajnog postupka

Članak 188.

Tijela državne uprave vode prekršajni postupak po službenoj dužnosti, ili na temelju optužnog prijedloga ovlaštenog tužitelja.

Vođenje postupka

Članak 189.

(1) U tijelu državne uprave prekršajni postupak provodi, odluku o prekršaju i druge odluke donosi voditelj postupka pojedinac, osim ako zakonom nije određeno da postupak provodi vijeće.

(2) Vijeće iz stavka 1. ovoga članka može ovlastiti člana vijeća za vođenje postupka i donošenje odluka tijekom postupka, osim donošenja odluke o prekršaju.

(3) Za voditelja postupka i predsjednika vijeća može se imenovati osoba koja je diplomirani pravnik s položenim pravosudnim ispitom.

(4) Imenovanje iz stavka 3. ovoga članka obavlja se prema ustrojstvenom zakonu za nadležno tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak.

(5) Odredbe stavka 1. do 4. ovoga članka ne odnose se na tijela državne uprave koja prilikom provođenja nadzora izdaju prekršajni nalog (ne vode prekršajni postupak).

(6) Kada je u ovom Zakonu određeno da odluku u tijeku postupka donosi predsjednik nadležnog prekršajnog suda, odnosno Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske ili Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske, u tijelu državne uprave koje vodi prekršajni postupak istu odluku donosi čelnik nadležnog tijela državne uprave, odnosno ministar nadležan za to tijelo državne uprave.

(7) Ako se u prekršajnom postupku pred tijelom državne uprave steknu uvjeti za određivanje, odnosno produljenje zadržavanja okrivljenika prema uvjetima članka 135. i 136. ovoga

Zakona, tijelo državne uprave će o tome zatražiti donošenje odluke od nadležnog prekršajnog suda. Tijelo državne uprave može radi donošenja odluke o tome narediti dovođenje okrivljenika tome sudu.

Odluka o prekršaju

Članak 190.

(1) Tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak, rješenjem o prekršaju obustavlja prekršajni postupak ili okrivljenika proglašava krivim.

(2) U slučajevima iz članka 181. i 182. ovoga Zakona, protiv okrivljenika se rješenjem o prekršaju obustavlja prekršajni postupak.

(3) Ako ovim Zakonom nije drukčije određeno, rješenje o prekršaju kojim se okrivljenik proglašava krivim ima odgovarajuće sadržaj prema članku 183. ovoga Zakona.

(4) U uvodu rješenja o prekršaju naznačuje se Republika Hrvatska.

(5) Ako je rješenjem o prekršaju okrivljeniku izrečena novčana kazna, u rješenju će se odrediti rok njezina plaćanja.

Glava dvadesetšesta (XXVI.) REDOVITI PRAVNI LIJEKOVI

1. ŽALBA PROTIV PRESUDE PRVOSTUPANJSKOG SUDA

Opće odredbe

Članak 191.

(1) Ako ovim Zakonom nije određeno drukčije, protiv presude prvostupanjskog suda ovlaštene osobe mogu podnijeti žalbu u roku od osam dana od dana dostave prijepisa presude.

(2) Ako je presuda dostavljena i okrivljeniku i njegovu branitelju ali u različite dane, žalbeni rok računat će se od kasnijeg dana.

(3) Pravodobno podnesena žalba ovlaštene osobe odgađa izvršenje presude.

(4) Odredbe o žalbi protiv presude prvostupanjskog suda smisleno će se primijeniti na žalbu protiv rješenja o prekršaju prvostupanjskog tijela državne uprave (članak 190. ovoga Zakona).

Ovlaštenici prava na žalbu

Članak 192.

(1) Žalbu protiv prvostupanjske presude mogu podnijeti stranke, branitelj i oštećenik.

(2) U korist okrivljenika žalbu mogu podnijeti i njegov bračni i izvanbračni drug, srodnik u uspravnoj liniji, zakonski zastupnik, posvojitelj, posvojenik, brat, sestra i udomljenik. Žalbeni rok i u tom slučaju teče prema stavku 1. članka 191. ovoga Zakona.

(3) Tužitelj može podnijeti žalbu i na štetu i u korist okrivljenika.

(4) Oštećenik može pobijati presudu samo zbog odluke o troškovima prekršajnog postupka.

(5) Žalbu može podnijeti i onaj kome je oduzeta imovinska korist pribavljena prekršajem.

(6) Branitelj okrivljenika i osobe iz stavka 2. ovoga članka mogu podnijeti žalbu i bez posebne ovlasti okrivljenika, ali ne i protiv njegove volje.

Sadržaj žalbe

Članak 193.

(1) Žalba treba sadržavati:

1. oznaku presude protiv koje se podnosi,
2. osnove za pobijanje presude,
3. obrazloženje žalbe,
4. prijedlog da se pobijana presuda potpuno ili djelomično ukine ili preinači,
5. Ime i prezime podnositelja žalbe i njegov potpis

(2) Sud će odbaciti žalbu za koju ne može utvrditi na koju se presudu odnosi ili tko je podnositelj.

(3) Ako žalba ne sadrži potpis podnositelja, pozvat će se podnositelj da je potpiše u roku od 8 dana, a ako to ne učini, žalba će se odbaciti.

(4) Žalbu koja ne sadrži druge podatke iz stavka 1. ovoga članka sud će uzeti u razmatranje.

(5) U žalbi se mogu iznositi nove činjenice i novi dokazi samo ako te činjenice i dokazi nisu postojali u vrijeme prvostupanjskog postupka ili ako podnositelj žalbe za njih nije znao.

Osnove zbog kojih se presuda može pobijati

Članak 194.

Presuda se može pobijati zbog:

1. bitne povrede odredaba prekršajnog postupka,
2. povrede materijalnog prekršajnog prava,
3. pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja,
4. odluke o prekršajnopравnim sankcijama, oduzimanju imovinske koristi, troškovima prekršajnog postupka i imovinskopravnom zahtjevu.

Bitne povrede odredaba prekršajnog postupka

Članak 195.

(1) Bitna povreda odredaba prekršajnog postupka postoji:

1. ako je sud bio nepropisno sastavljen ili ako je u izricanju presude sudjelovao sudac koji nije sudjelovao u vođenju postupka odnosno na glavnoj raspravi, osim ako je raspravu ili postupak sukladno zakonu vodio sudački savjetnik, ili koji je pravomoćnom odlukom izuzet od suđenja;

2. ako je na glavnoj raspravi odnosno u vođenju postupka sudjelovao sudac koji se morao izuzeti (članak 104. stavak 1. ovoga Zakona);

3. ako je održana glavna rasprava ili postupak proveden bez sudjelovanja stranaka i sudionika u postupku protivno odredbama ovoga Zakona;

4. ako je okrivljeniku, branitelju, oštećeniku tužitelju protivno njegovu zahtjevu uskraćeno da se na glavnoj raspravi služi svojim jezikom i da na svojem jeziku prati tijek rasprave;

5. ako je protivno Zakonu donesena odluka o isključenju javnosti s glavne rasprave,

6. ako je sud povrijedio propise prekršajnog postupka o pitanju postoji li optužni prijedlog ovlaštenog tužitelja ili je optužni prijedlog prekoračen,

7. ako je odluku donio sud koji zbog stvarne nenadležnosti nije mogao suditi u toj stvari ili ako je sud nepravilno presudom obustavio prekršajni postupak zbog stvarne nenadležnosti,

8. ako sud svojom presudom nije potpuno riješio predmet optužbe,

9. ako je presudom povrijeđena odredba članka 202. stavka 4. ovoga Zakona.

10. ako se presuda temelji na dokazu iz članka 90. ovoga Zakona.

11. ako je izreka presude nerazumljiva, proturječna sama sebi ili razlozima presude, ili ako presuda nema uopće razloga ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama ili su ti razlozi

potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri proturječni, ili ako o odlučnim činjenicama postoji znatna proturječnost između onoga što se navodi u razlozima presude o sadržaju tih isprava ili zapisnika o iskazima danim u postupku i samih tih isprava ili zapisnika.

(2) Bitna povreda odredaba prekršajnog postupka postoji i ako sud pri pripremanju glavne rasprave ili postupka ili u tijeku glavne rasprave odnosno tijekom postupka ili pri donošenju presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovoga Zakona ili je povrijedio na glavnoj raspravi odnosno u postupku pravo obrane, a to je utjecalo ili moglo utjecati na presudu.

Povrede odredaba materijalnog prekršajnog prava

Članak 196.

Povreda materijalnog prekršajnog prava postoji ako je zakon ili na njemu utemeljen propis povrijeđen u pitanju:

1. je li djelo za koje se protiv okrivljenika vodi postupak prekršaj,
2. ima li okolnosti koje isključuju krivnju,
3. ima li okolnosti koje isključuju prekršajni progon a osobito je li nastupila zastara prekršajnog progona ili je stvar već pravomoćno presuđena.
4. je li glede prekršaja koji je predmet optužbe primijenjen propis koji se ne može primijeniti,
5. je li odlukom o kazni, uvjetnoj osudi ili opomeni odnosno odlukom o zaštitnoj mjeri ili o oduzimanju imovinske koristi prekoračena ovlast koju sud ima po zakonu,
6. jesu li povrijeđene odredbe o uračunavanju uhićenja, zadržavanja i izdržane kazne.

Pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje

Članak 197.

- (1) Presuda se može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja.
- (2) Pogrešno utvrđeno činjenično stanje postoji ako je sud kakvu odlučnu činjenicu pogrešno utvrdio, odnosno kad sadržaj isprava, zapisnika o izvedenim dokazima ili tehničkih snimki ozbiljno dovodi u sumnju pravilnost ili pouzdanost utvrđenja odlučne činjenice.
- (3) Nepotpuno utvrđeno činjenično stanje postoji ako kakva odlučna činjenica nije utvrđena.

Odluka o prekršajnopравnim sankcijama i drugim pitanjima

Članak 198.

(1) Presuda se može pobijati zbog odluke o kazni, uvjetnoj osudi i opomeni kad tom odlukom nije prekoračena zakonska ovlast (članak 196. točka 5. ovoga Zakona) , ali sud nije pravilno odmjerio kaznu s obzirom na okolnosti koje utječu na to da kazna bude veća ili manja, i zbog toga što je sud primijenio ili nije primijenio odredbe o ublažavanju kazne, o oslobađanju od kazne, o uvjetnoj osudi ili opomeni iako su za to postojali zakonski uvjeti.

(2) Odluka o zaštitnoj mjeri ili o oduzimanju imovinske koristi može se pobijati ako ne postoji povreda zakona iz članka 196. točke 5. ovoga Zakona, ali je sud nepravilno donio tu odluku ili nije izrekao zaštitnu mjeru, odnosno oduzimanje imovinske koristi iako su za to postojali zakonski uvjeti. Zbog istih razloga može se pobijati odluka o troškovima prekršajnog postupka.

(3) Odluka o imovinskopravnom zahtjevu može se pobijati kad je sud o tom pitanju donio odluku protivno zakonu ili ako je ta odluka neosnovana.

Postupak o žalbi

Članak 199.

(1) Žalba se podnosi sudu koji je izrekao prvostupanjsku presudu u dovoljnom broju primjeraka za prvostupanjski i drugostupanjski sud.

- (2) Nepravodobnu i nedopuštenu žalbu odbacit će rješenjem sudac prvostupanjskog suda.
- (3) Pravo žalbe protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka ima onaj kome je žalba odbačena.

Dostava žalbe sa spisima drugostupanjskom sudu

Članak 200.

(1) Kad spisi povodom žalbe stignu drugostupanjskom sudu, ako se radi o prekršajnom postupku koji se vodi na zahtjev državnog odvjetnika, dostavit će se spis nadležnom državnom odvjetniku, koji ih je dužan razgledati i bez odgode vratiti sudu.

(2) Nakon što spis stigne u drugostupanjski sud, dodijelit će se sucu izvjestitelju. On može od prvostupanjskog suda pribaviti izvješće o povredama odredbi prekršajnog postupka i materijalnog prekršajnog prava, te na odgovarajući način provjeriti navode žalbe, pribaviti potrebna izvješća i spise.

(3) Ako sudac izvjestitelj utvrdi da se u spisima nalaze zapisnici ili dijelovi zapisnika predviđeni u članku 121. stavak 1. ovoga Zakona, donijet će rješenje o njihovu izdvajanju u poseban zatvoreni omot i ostavit u spisu.

Sjednica vijeća

Članak 201.

(1) Nakon što je sudac izvjestitelj postupio prema članku 200. ovoga Zakona i pripremio izvješće o predmetu, odredit će se vrijeme i mjesto održavanja sjednice vijeća.

(2) Ako se radi o žalbi na presudu kojom je okrivljeniku izrečena kazna zatvora, o sjednici vijeća izvijestit će se onaj okrivljenik i njegov branitelj (ako ga ima), koji je u roku predviđenom za žalbu zahtijevao da bude izviješten o sjednici, a ako se postupak vodi na zahtjev državnog odvjetnika o sjednici vijeća izvijestit će se i državni odvjetnik. Sudac izvjestitelj ili vijeće može, u ovom slučaju, odlučiti da se o sjednici vijeća izvijeste okrivljenik i njegov branitelj i kad nije zahtijevao da se izvijesti o sjednici vijeća, ako bi njihova nazočnost bila korisna za razjašnjenje stvari.

(3) Ako je u slučaju iz stavka 2. ovoga članka okrivljenik u zadržavanju, pritvoru ili na izdržavanju kazne, osigurat će se njegova nazočnost na sjednici vijeća samo ako sudac izvjestitelj ili vijeće smatraju to svrhovitim.

(4) Sjednica vijeća počinje izvješćem suca izvjestitelja o stanju stvari. Vijeće može od stranaka koje su nazočne na sjednici zatražiti potrebna objašnjenja u svezi sa žalbenim navodima. Stranke mogu predložiti da se radi dopune izvješća pročitaju pojedini spisi i mogu, uz dopuštenje predsjednika vijeća, dati potrebna objašnjenja za svoje stavove iz žalbe, ne ponavljajući ono što je sadržano u izvješću.

(5) Sjednica se može održati i u odsutnosti stranaka koje su o njoj bile uredno izviještene. Ako okrivljenik nije obaviješten za to što nije izvijestio sud o promjeni boravišta ili stana, može se održati sjednica vijeća iako on o sjednici nije bio izviješten.

(6) Zapisnik o sjednici vijeća održanoj prema stavku 2. ovoga članka, priključuje se spisima prvostupanjskog i drugostupanjskog suda.

Granice ispitivanja prvostupanjske presude i neka ograničenja

Članak 202.

(1) Drugostupanjski sud ispituje presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom i to iz osnova i razloga koje žalitelj navodi u žalbi. U dijelu u kojemu po žalbi ispituje presudu, sud po službenoj dužnosti ispituje i jesu li presudom na štetu okrivljenika povrijeđene odredbe prekršajnog materijalnog prava i je li u postupku nastupila zastara prekršajnog progona.

(2) U povodu žalbe tužitelja može se prvostupanjska presuda ukinuti ili preinačiti i u korist okrivljenika.

(3) Na povredu iz članka 195. stavak 1. točke 2. ovoga Zakona žalitelj se može pozvati u žalbi samo ako tu povredu nije mogao iznijeti u tijeku glavne rasprave ili postupka, ili je iznio, ali ju prvostupanjski sud nije uzeo u obzir.

(4) Ako je podnesena samo u korist okrivljenika žalba, presuda se ne smije izmijeniti na njegovu štetu.

(5) U korist okrivljenika podnesena žalba zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ili zbog povrede materijalnog prekršajnog prava sadrži u sebi i žalbu zbog odluke o prekršajnoj sankciji i oduzimanju imovinske koristi.

(6) Ako drugostupanjski sud u povodu bilo čije žalbe utvrdi da su razlozi zbog kojih je donio odluku u korist okrivljenika od koristi i za kojeg od suokrivljenika koji nije podnio žalbu ili je nije podnio u tom smislu, postupit će po službenoj dužnosti kao da takva žalba postoji, osim ako se protiv žalitelja presudom odbija optužba zbog nastupanja zastare prekršajnog progona.

Odluke drugostupanjskog suda o žalbi

Članak 203.

(1) Drugostupanjski sud može u sjednici vijeća rješenjem odbaciti žalbu kao nepravodobnu ili nedopuštenu, ili presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu, ili rješenjem ukinuti prvostupanjsku presudu i dostaviti predmet prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku, ili presudom preinačiti prvostupanjsku presudu.

(2) O svim žalbama protiv iste presude drugostupanjski sud odlučuje jednom odlukom.

Odbacivanje žalbe

Članak 204.

(1) Žalba će se odbaciti rješenjem kao nepravodobna ako se utvrdi da je podnesena nakon zakonskog roka.

(2) Žalba će se odbaciti rješenjem kao nedopuštena ako se:

1. utvrdi da je žalbu podnijela osoba koja nije ovlaštena na podnošenje žalbe,
2. utvrdi da je žalbu podnijela osoba koja se odrekla prava na podnošenje žalbe ili se prema ovome Zakonu smatra da se odrekla tog prava,
3. utvrdi da je podnositelj odustao od podnesene žalbe ili se prema ovome Zakonu smatra da je odustao od podnesene žalbe,
4. utvrdi da žalba po zakonu nije dopuštena.

Odbijanje žalbe

Članak 205.

Drugostupanjski će sud presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu kad utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih se presuda pobija.

Ukidanje prvostupanjske presude

Članak 206.

(1) Drugostupanjski će sud, prihvaćajući žalbu osnovanom, rješenjem ukinuti prvostupanjsku presudu i dostaviti predmet na ponovno suđenje ako utvrdi da postoji bitna povreda odredaba prekršajnog postupka, osim slučajeva iz članka 207. stavka 1. ovoga Zakona, ili ako smatra da zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja treba naložiti novu glavnu raspravu ili postupak pred prvostupanjskim sudom.

(2) Drugostupanjski sud može naložiti da se nova glavna rasprava odnosno postupak pred prvostupanjskim sudom održi pred drugim sucem.

(3) Drugostupanjski sud može i samo djelomično ukinuti prvostupanjsku presudu ako se pojedini dijelovi presude mogu izdvojiti bez štete za pravilno suđenje.

Preinačavanje prvostupanjske presude

Članak 207.

Drugostupanjski će sud, prihvaćajući žalbu presudom preinačiti prvostupanjsku presudu ako utvrđeno činjenično stanje iz izreke prvostupanjske presude prihvati pravilnim i potpuno utvrđenim i da se s obzirom na to utvrđeno činjenično stanje po pravilnoj primjeni zakona ima donijeti drukčija presuda, a prema stanju stvari i u slučaju povreda iz članka 195. stavka 1. točke 6. i 9. ovoga Zakona.

Obrazloženje drugostupanjske presude i rješenja

Članak 208.

(1) U obrazloženju presude, odnosno rješenja drugostupanjski sud treba u bitnome ocijeniti žalbene navode i iznijeti povrede zakona koje je uzeo u obzir.

(2) Kad se prvostupanjsko presuda ukida zbog bitnih povreda odredaba prekršajnog postupka, u obrazloženju treba navesti koje su odredbe povrijeđene i u čemu se povrede sastoje.

(3) Kad se prvostupanjsko presuda ukida zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja, navest će se u čemu su nedostaci u utvrđivanju činjeničnog stanja, posebice u odlučivanju o prijedlozima stranaka da se pribave i izvedu pojedini dokazi, odnosno zašto su novi dokazi i činjenice važni za donošenje pravilne odluke.

Dostavljanje spisa prvostupanjskom sudu

Članak 209.

(1) Drugostupanjski će sud vratiti sve spise prvostupanjskom sudu s dovoljnim brojem ovjerenih prijepisa svoje odluke radi predaje strankama i drugim zainteresiranim osobama.

(2) Ako je okrivljenik u zadržavanju, drugostupanjski je sud dužan svoju odluku sa spisima dostaviti prvostupanjskom sudu žurno.

Ponovno suđenje i odlučivanje prvostupanjskog suda

Članak 210.

(1) Prvostupanjski sud kojem je predmet dostavljen na ponovno suđenje uzet će za osnovu prijašnji optužni prijedlog. Ako je prvostupanjska presuda djelomično ukinuta, taj će sud za osnovu uzeti samo onaj dio optužnog prijedloga koji se odnosi na ukinuti dio presude.

(2) Na novoj glavnoj raspravi odnosno u postupku stranke mogu isticati nove činjenice i iznositi nove dokaze.

(3) Prvostupanjski je sud dužan izvesti sve postupovne radnje i raspraviti sva sporna pitanja na koja je upozorio drugostupanjski sud u svojoj odluci.

(4) Pri izricanju nove presude prvostupanjski je sud vezan zabranom iz članka 202. stavka 4. ovoga Zakona.

2. ŽALBA PROTIV RJEŠENJA I PRAVNO SREDSTVO PROTIV NAREDBE

Žalba protiv rješenja

Članak 211.

(1) Protiv rješenja prvostupanjskog suda donesenog prije, u tijeku i nakon provedenog postupka stranke i osobe čija su prava povrijeđena mogu uvijek podnijeti žalbu kad ovim Zakonom nije propisano da žalba nije dopuštena. Žalba se podnosi sudu koji je donio rješenje u roku tri dana

od dana dostave rješenja, osim ako ovim Zakonom nije određen drugi rok. Žalba odgađa izvršenje rješenja osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Rješavajući o žalbi, drugostupanjski sud može rješenjem odbaciti žalbu kao nepravodobnu ili kao nedopuštenu, odbiti žalbu kao neosnovanu ili prihvatiti žalbu i rješenje preinačiti ili ukinuti i prema potrebi predmet dostaviti prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

(3) Na postupak o žalbi protiv rješenja će se odgovarajuće primijenjivati odredbe članka 179. stavaka 7. i 8., 191., 193. do 199. i 202. stavka 6. ovoga Zakona.

Pravno sredstvo protiv naredbe

Članak 212.

Ako ovim Zakonom nije određeno drukčije, protiv naredbe nije dopuštena žalba ili drugo pravno sredstvo.

Glava dvadesetsedma (XXVII.) IZVANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

1. OBNOVA PREKRŠAJNOG POSTUPKA

Obnova prekršajnog postupka na štetu okrivljenika

Članak 213.

(1) Prekršajni se postupak može ponovno provesti na zahtjev ovlaštenog tužitelja ako je:

1. optužni prijedlog pravomoćno odbačen zato što nije bilo ovlaštenog tužitelja,
2. optužni prijedlog pravomoćno odbačen iz razloga predviđenog člankom 239. stavkom 6. ovoga Zakona.
3. prekršajni postupak pravomoćno obustavljen jer nije bilo ovlaštenog tužitelja,
4. optužba pravomoćno odbijena jer nije bilo ovlaštenog tužitelja.

(2) Prekršajni se postupak može ponovno provesti, na temelju ispravljenog ili dopunjenog optužnog prijedloga, ako je pravomoćnim rješenjem odbačen optužni prijedlog zbog neurednosti ili nepotpunosti.

(3) Ako je pravomoćnom presudom odbijena optužba zbog toga što je okrivljenik nakon počinjenog prekršaja obolio od kakve trajne duševne bolesti, postupak će se na zahtjev ovlaštenog tužitelja nastaviti čim prestanu uzroci zbog kojih je donesena navedena odluka.

(4) Ako ovlašteni tužitelj iz članka 109. stavka 1. točki 1. do 3. ovoga Zakona nije u propisanom roku pokrenuo prekršajni postupak ili je tijekom postupka odustao od optužnog prijedloga i stoga je pravomoćnom presudom odbijena optužba, a oštećenik nije pokrenuo postupak, prekršajni se postupak može obnoviti ako se dokaže da postupak nije pokrenut odnosno do odustanka od optužnog prijedloga je došlo zbog kaznenog djela zlouporabe službenog položaja odgovorne osobe za to u tijelu ovlaštenog tužitelja. Glede dokazivanja kaznenog djela primijenit će se odredba članka 214. stavka 2. ovoga Zakona.

(5) U slučaju iz stavka 4. ovoga članka, rokovi zastare teku od dana kada su se stekli uvjeti za ponovno pokretanje prekršajnog postupka

Obnova prekršajnog postupka u korist osuđenika

Članak 214.

(1) Prekršajni se postupak završen pravomoćnom presudom ili drugom odlukom o prekršaju može obnoviti u korist osuđenika:

1. ako se dokaže da je presuda ili druga odluka utemeljena na lažnoj ispravi ili na lažnom iskazu svjedoka, vještaka ili tumača,

2. ako se dokaže da je do presude ili druge odluke došlo zbog kaznenog djela odgovorne osobe tužitelja ili suca,

3. ako se iznesu nove činjenice ili se podnesu novi dokazi koji su sami za sebe ili u svezi s prijašnjim dokazima prikladni da prouzroče oslobođenje osuđenika koji je bio osuđen ili njegovu osudu po blažem propisu,

4. ako je osuđenik za isto djelo više puta osuđen ili ako je više osuđenika osuđeno zbog istog djela koje je mogao počiniti samo jedan osuđenik ili neki od njih.

(2) U slučajevima iz stavka 1. točke 1. i 2. ovoga članka mora se pravomoćnom presudom dokazati da su navedene osobe proglašene krivim za dotična kaznena djela. Ako se postupak protiv tih osoba ne može provesti zbog toga što su umrle ili što postoje okolnosti koje isključuju kazneni progon, činjenice iz stavka 1. točke 1. i 2. ovoga članka mogu se utvrditi i drugim dokazima.

Ovlaštenici za podnošenje zahtjeva, podnošenje i odlučivanje o zahtjevu

Članak 215.

(1) Zahtjev za obnovu prekršajnog postupka mogu podnijeti stranke, a nakon smrti osuđenika i osobe iz članka 192. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Zahtjev se može podnijeti i nakon što je prekršajnoppravna sankcija izvršena i bez obzira na zastaru.

(3) Zahtjev se podnosi prekršajnom sudu koji je sudio u prijašnjem postupku, koji i odlučuje o zahtjevu.

(4) U zahtjevu se mora navesti po kojoj zakonskoj osnovi se traži obnova i kojim se dokazima potkrepljuju činjenice na kojima se zahtjev temelji. Ako zahtjev ne sadrži te podatke, sud će postupiti sukladno članku 117. stavku 4. ovoga Zakona.

(5) U rješavanju o zahtjevu ne može sudjelovati sudac koji je sudjelovao u donošenju prijašnje odluke.

(6) Sud će rješenjem zahtjev odbaciti ako utvrdi:

1. da zahtjev ne sadrži podatke iz stavka 4. ovoga članka,

2. na temelju samog zahtjeva i spisa prijašnjeg postupka da je zahtjev podnijela neovlaštena osoba,

3. da nema zakonskih uvjeta za obnovu postupka,

4. da su činjenice i dokazi na kojima se zahtjev temelji već bili izneseni u prijašnjem zahtjevu za obnovu postupka koji je odbijen pravomoćnim rješenjem suda,

5. da činjenice i dokazi očito nisu prikladni da se na temelju njih dopusti obnova.

(7) Ako sud ne odbaci zahtjev prema stavku 6. ovoga članka, dostavit će prijepis zahtjeva protivnoj stranci, koja ima pravo u roku od osam dana odgovoriti na zahtjev. Kad sudu stigne odgovor na zahtjev ili kad protekne rok za davanje odgovora, sudac će izviditi činjenice i pribaviti dokaze na koje se poziva u zahtjevu i u odgovoru na zahtjev.

(8) Nakon provedenih izvida sud će rješenjem odmah odlučiti o zahtjevu za obnovu postupka tako što će zahtjev prihvatiti i dopustiti obnovu prekršajnog postupka ili će zahtjev odbiti ako novi dokazi nisu prikladni da dovedu do obnove prekršajnog postupka.

(9) Ako sud ustanovi da razlozi iz kojih je dopustio obnovu postoje i za kojeg suokrivljenika koji nije podnio zahtjev, postupit će po službenoj dužnosti kao da takav zahtjev postoji.

Novi postupak

Članak 216.

(1) Za novi postupak koji se vodi na temelju rješenja kojim je dopuštena obnova prekršajnog postupka važe iste odredbe kao i za prvi postupak. U novom postupku sud nije vezan za rješenja donesena u prijašnjem postupku.

(2) Ako se novi postupak obustavi do početka glavne rasprave, sud će rješenjem o obustavi postupka ukinuti i prijašnju presudu.

(3) Kad sud u novom postupku donese presudu, izreći će da se prijašnja presuda djelomično ili u cijelosti stavlja izvan snage ili da se ostavlja na snazi. U kaznu koju odredi novom presudom sud će okrivljeniku uračunati izdržanu kaznu, a ako je obnova određena samo za neko od djela za koja je osuđenik bio osuđen, sud će izreći novu jedinstvenu kaznu prema odredbama članka 39. ovoga Zakona.

(4) Sud je u novom postupku uvijek vezan zabranom propisanom u članku 202. stavku 4. ovoga Zakona.

2. ZAHTJEV ZA IZVANREDNO UBLAŽAVANJE KAZNE

Dopustivost zahtjeva za izvanredno ublažavanje kazne

Članak 217.

(1) Ublažavanje pravomoćno izrečene kazne dopušteno je kad se nakon pravomoćnosti odluke o prekršaju kojom je osuđeniku izrečena kazna zatvora ili novčana kazna u iznosu većem od deset tisuća kuna za fizičku osobu, iznosu većem od trideset tisuća kuna za okrivljenika fizičku osobu obrtnika i osobu koja se bavi drugom samostalnom djelatnošću i iznosu većem od pedeset tisuća kuna za pravnu osobu pojave okolnosti kojih nije bilo kad se izricala odluka o prekršaju ili sud za njih nije znao, i ako su postojale, a one bi očito dovele do blaže osude.

(2) Ne može se podnijeti zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne nakon što je kazna izvršena.

Podnošenje i ovlaštenici za podnošenje zahtjeva za izvanredno ublažavanje kazne

Članak 218.

(1) Zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne podnosi se prekršajnom sudu koji je donio u prvom stupnju odluku o prekršaju.

(2) Zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne mogu podnijeti osuđenik i njegovi srodnici koji su ovlašteni podnijeti žalbu protiv presude u njegovu korist.

(3) Zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne ne zadržava izvršenje kazne, osim ako u slučaju kazne zatvora sudac prvostupanjskog suda iz opravdanih razloga ne naloži drukčije.

(4) Podneseni zahtjev prvostupanjski sud bez odgode zajedno sa spisom predmeta dostavlja Visokom prekršajnom sudu Republike Hrvatske.

Odlučivanje o zahtjevu za izvanredno ublažavanje kazne

Članak 219.

(1) O zahtjevu za izvanredno ublažavanje kazne odlučuje Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske.

(2) Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske će zahtjev odbaciti ako je nedopušten, odnosno odbiti ako ustanovi da nije udovoljeno zakonskim uvjetima za izvanredno ublažavanje kazne. Ako zahtjev prihvati, sud će rješenjem preinačiti pravomoćnu odluku o prekršaju glede odluke o kazni.

(3) Rješenje kojim je prihvatio zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne, sud će opozvati ako se dokaže da se rješenje temelji na lažnoj ispravi ili na lažnom iskazu svjedoka ili vještaka

3. ZAHTJEV ZA ZAŠTITU ZAKONITOSTI

Zahtjev za zaštitu zakonitosti i primjena Zakona o kaznenom postupku

Članak 220.

(1) Protiv pravomoćnih sudskih odluka i protiv sudskog postupka koji je prethodio tim pravomoćnim odlukama državni odvjetnik Republike Hrvatske može podignuti zahtjev za zaštitu zakonitosti ako je povrijeđen zakon.

(2) Odredbe Zakona o kaznenom postupku koje se odnose na podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti i odlučivanje o njemu na odgovarajući će se način primijenjivati na zahtjev za zaštitu zakonitosti u prekršajnom postupku.

(3) Državni odvjetnik ne mora podići zahtjev za zaštitu zakonitosti ako smatra da je povrijeđen zakon, ali da povreda zakona nije utjecala na pravilnost odluke i da se ne radi o pravnom pitanju važnom za jedinstvenost sudske prakse ili zaštitu ljudskih prava.

TREĆI DIO

POSEBNI POSTUPCI I OSTALE ODREDBE

Glava dvadesetosma (XXVIII.) ŽURNI POSTUPAK

Uvjeti za vođenje žurnog postupka

Članak 221.

(1) Žurni se prekršajni postupak vodi:

1. za prekršaje za koje je kao jedina kazna propisana novčana kazna do 10.000,00 za fizičku osobu, novčana kazna do 30.000 za pravnu osobu i do 10.000 kuna za odgovornu osobu u pravnoj osobi.

2. protiv maloljetnog počinitelja prekršaja,

3. protiv uhićenika (članak 134. stavak 4. ovoga Zakona),

4. protiv okrivljenika kojem je određeno zadržavanje (članak 135. stavak 1. ovoga Zakona),

5. protiv okrivljenika koji nema stalno prebivalište ili boravak u Republici Hrvatskoj

6. po prigovoru protiv obaveznog prekršajnog naloga, zbog poricanja prekršaja.

(2) Žurni se postupak može na prijedlog tužitelja provesti i za prekršaje kod kojih je propisana kazna veća od one navedene u stavku 1. točki 1. ovoga članka, ali u tom slučaju prekršajni sud ne može izreći veću kaznu od one predviđene u stavku 1. točki 1. ovoga članka i

(3) Prekršajni postupak započet kao žurni provest će se i pravomoćno dovršit kao žurni postupak bez obzira da li i dalje postoje uvjeti za vođenje žurnog postupka iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Ako se istodobno vodi postupak protiv pravne osobe i odgovorne osobe u pravnoj osobi, žurni će se postupak provesti samo ako za vođenje žurnog postupka postoje uvjeti predviđeni stavkom 1. toč. 1. ovoga članka i za pravnu osobu i za odgovornu osobu u pravnoj osobi. Ako se protiv odgovorne osobe treba provesti žurni postupak temeljem stavka 1. točaka 3.-5. ovoga članka, žurni će se postupak provesti i protiv pravne i protiv odgovorne osobe.

(5) Ako se istodobno vodi postupak protiv više okrivljenika žurni će se postupak provesti ako u odnosu na sve okrivljenike, odnosno na sve prekršaje, postoje uvjeti za vođenje žurnog postupka prema stavku 1. toč. 1. ovoga članka. Ako se protiv nekog od okrivljenika treba provesti žurni postupak temeljem stavka 1. toč. 3-5. ovoga članka, žurni će se postupak provesti protiv svih okrivljenika.

(6) Ako se istodobno vodi postupak protiv punoljetnog i maloljetnog počinitelja prekršaja uvijek će se provesti žurni postupak.

(7) Ako se vodi postupak protiv okrivljenika koji je neki prekršaj počinio kao maloljetnik a neki kao punoljetna osoba provest će se žurni postupak.

Vođenje žurnog postupka i primjena ostalih odredbi ovoga Zakona

Članak 222.

(1) U vođenju žurnog prekršajnog postupka odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona, osim ako odredbama ove glave nije što drukčije određeno.

(2) U vođenju žurnog prekršajnog postupka provest će se pojedine radnje sukladno ovome Zakonu pri čemu se ne primjenjuju odredbe ovoga Zakona o glavnoj raspravi, njezinom zakazivanju i vođenju.

(3) Sud sukladno odredbama ovoga Zakona poziva okrivljenika, svjedoke, vještaka i ostale radi ispitivanja, te kada na temelju tih dokaza i drugih dokaza u spisu ocijeni da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno donosi odluku o prekršaju.

(4) Tijekom postupka tužitelj i drugi sudionici u postupku mogu sudjelovati u postupku na način predviđen ovim Zakonom.

Glava dvadesetdeveta (XXIX.)

POSTUPAK PREMA MALOLJETNIM POČINITELJIMA PREKRŠAJA

Opće odredbe

Članak 223.

(1) U postupku protiv maloljetnog počinitelja prekršaja primijenjuju se odredbe ovoga Zakona, osim ako odredbama ove glave nije što drukčije određeno.

(2) Ako ovim Zakonom nije drukčije određeno, maloljetnog počinitelja prekršaja mora se prije donošenja odluke o prekršaju ispitati.

(3) Pri ispitivanju maloljetnika i poduzimanju drugih radnji kojima je maloljetnik nazočan, postupat će se obzirivo, tako da, s obzirom na duševnu razvijenost i osobna svojstva maloljetnika, vođenje prekršajnog postupka ne šteti razvoju njegove ličnosti.

(4) Maloljetnika se poziva a i dostavljaju mu se druga pismena preko roditelja, odnosno zakonskog zastupnika, osim ako to nije moguće zbog potrebe hitnog postupanja ili drugih opravdanih okolnosti.

(5) Sud izvješćuje centar za socijalnu skrb kad su u prekršajnom postupku utvrđene činjenice i okolnosti koje upućuju na potrebu poduzimanja mjera radi zaštite prava i dobrobiti maloljetnika.

(6) U postupku prema maloljetnom počinitelju prekršaja, uz ovlasti predviđene ovim Zakonom, predstavnik centra za socijalnu skrb ima pravo upoznati se s tijekom postupka, u tijeku tog postupka stavljati prijedloge i upozoravati na činjenice i dokaze koji su važni za donošenje ispravne odluke.

(7) O svakom pokretanju postupka prema maloljetniku ovlaštenu tužitelj obavijestit će nadležni centar za socijalnu skrb. Ako je tužitelj oštećenik, obavezan je to učiniti sud koji vodi postupak protiv maloljetnika.

(8) Nitko ne može biti oslobođen dužnosti svjedočenja o okolnostima potrebnim za ocjenjivanje duševne razvijenosti maloljetnika, upoznavanje njegove ličnosti i prilika u kojima živi.

(9) Tijela koja sudjeluju u postupku prema maloljetniku i druga tijela i ustanove od kojih se traže obavijesti, izvješća ili mišljenja dužna su najhitnije postupiti kako bi se postupak što prije završio.

(10) Bez odobrenja suda ne smije se objaviti tijek prekršajnog postupka prema maloljetniku niti odluka donesena u tom postupku. Objaviti se može samo onaj dio postupka, odnosno samo onaj dio odluke za koji postoji odobrenje, ali se tada ne smije navesti ime maloljetnika i ostali podaci na temelju kojih bi se moglo zaključiti o kojem je maloljetniku riječ.

(11) U postupku protiv maloljetnika uvijek je isključena javnost, a sud može dopustiti nazočnost osoba koje se bave zaštitom i odgojem maloljetnika te znanstvenicima.

(12) U postupku protiv maloljetnog počinitelja prekršaja koji nema stalno prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj neće se primijeniti odredbe stavaka 5-7. ovoga članka.

Nadležni sud

Članak 224.

(1) Mjesno je nadležan za postupak prema maloljetnom počinitelju prekršaja sud njegova prebivališta, a ako maloljetnik nema prebivališta ili ono nije poznato - sud maloljetnikova boravišta. Postupak se može provesti pred sudom boravišta maloljetnika koji ima prebivalište ili pred sudom mjesta počinjenja prekršaja ako je očito da će se pred tim sudom lakše provesti postupak.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka se ne primijenjuje u slučaju iz članka 225. stavaka 1.(ako ne dođe do razdvajanja postupka) i 2. ovoga Zakona.

(3) U postupku protiv maloljetnog počinitelja prekršaja koji nema stalno prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj primijenit će se opće odredbe o nadležnosti u prekršajnom postupku.

Razdvojeni i jedinstveni postupak

Članak 225.

(1) Kad je maloljetnik sudjelovao u počinjenju prekršaja zajedno s punoljetnom osobom, postupak prema njemu razdvojiti će se i provesti samostalno, osim ako razdvajanje postupka nije nikako moguće bez štete za svestrano razjašnjenje stvari. Protiv rješenja o razdvajanju postupka i protiv rješenja o tome da se postupak neće razdvojiti nije dopuštena žalba.

(2) Kad je ista osoba počinila neki prekršaj kao maloljetnik a neki kao punoljetnik, provest će se jedinstveni postupak.

Načelo svrhovitosti

Članak 226.

(1) Ako sud ustanovi da započinjanje i vođenje postupka ne bi bilo opravdano s obzirom na osobne okolnosti maloljetnika i počinjeni prekršaj, odlučit će, bez obzira na dokaze koji stoje protiv maloljetnika, da postupak ne započne ili da se započeti postupak obustavi.

(2) Ako ovlaštenu tužitelj iz članka 109. stavka 1. točke 1. do 3. ovoga Zakona ustanovi da postoje okolnosti iz stavka 1. ovoga članka, ovlašten je odlučiti da ne pokrene prekršajni postupak, time da će upozoriti maloljetnika na njegovo djelo i o tome upoznati maloljetnikova roditelja, posvojitelja, skrbnika i druge osobe koje skrbe za njega.

Odluke u postupku protiv maloljetnih počinitelja prekršaja

Članak 227.

(1) Presudom se u obliku predviđenom za osuđujuću presudu maloljetnom počinitelju prekršaja izriče kazna.

(2) Rješenjem se obustavlja postupak protiv maloljetnog počinitelja prekršaja:

1. u slučajevima kada sud donosi presudu prema članku 181. i 182. ovoga Zakona,

2. kada sud ustanovi da nije svrhovito izreći maloljetnom počinitelju prekršaja ni kaznu ni primijeniti odgojnu mjeru (članak 226 stavak 1. ovoga Zakona),

(3) Rješenjem se maloljetnom počinitelju prekršaja primjenjuje odgojna mjera. U izreci tog rješenja se navodi samo koja se mjera primijenjuje, ali se maloljetni počinitelj ne proglašava krivim za prekršaj koji mu se stavlja na teret. U obrazloženju rješenja navest će se opis prekršaja i okolnosti koje opravdavaju primjenu odgojne mjere koja je primijenjena.

(4) Maloljetnog počinitelja prekršaja može se obvezati na plaćanje troškova prekršajnog postupka i ispunjenje imovinskopravnog zahtjeva samo ako ima vlastite prihode ili imovinu.

(5) Protiv rješenja iz stavaka 2. i 3. ovoga članka žalba se podnosi u roku od osam dana.

Glava trideseta (XXX.) PREKRŠAJNI NALOG

1. OPĆE ODREDBE

Opći uvjeti izdavanja prekršajnog naloga

Članak 228.

(1) Prekršajni nalog kao posebna odluka o prekršaju može se izdati:

1. prije pokretanja prekršajnog postupka,
2. nakon pokretanja prekršajnog postupka, bez provođenja glavne rasprave odnosno postupka.

(2) Prekršajni se nalog može izdati samo protiv punoljetnog počinitelja prekršaja.

(3) Ako ovim Zakonom nije određeno drukčije, prekršajnim se nalogom može, prema uvjetima ovoga Zakona, izreći odnosno primijeniti svaka od propisanih prekršajnopравnih sankcija za punoljetne počinitelje prekršaja, oduzimanje imovinske koristi, odrediti naknada paušalne svote troškova za izdavanje prekršajnog naloga i troškovi nastali utvrđivanjem prekršaja upotrebom tehničkih sredstava ili provođenjem potrebnih analiza i vještačenja.

(4) Prekršajnim se nalogom ne može izreći kazna zatvora ni zaštitne mjere, osim oduzimanje predmeta i zabrana upravljanja motornim vozilom.

(5) U postupku za izdavanje prekršajnog naloga na odgovarajući se način primijenjuju ostale odredbe ovoga Zakona ako odredbama o postupku za izdavanje prekršajnog naloga nije nešto drukčije određeno.

Ovlaštenici za izdavanje prekršajnog naloga

Članak 229.

(1) Prema uvjetima ovoga Zakona, prekršajni su nalog ovlašteni izdati:

1. sud,
2. tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak,
3. ovlašteni tužitelji iz članka 109. stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga Zakona te državne agencije osnivač kojih je Hrvatski sabor i Vlada Republike Hrvatske.

(2) Ako je optužni prijedlog podnio tužitelj oštećenik, sud i tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak mogu izdati prekršajni nalog samo na njegov prijedlog.

2. PREKRŠAJNI NALOG POJEDINIH OVLAŠTENIKA

Sud

Članak 230.

Sud može izdati prekršajni nalog ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. da je ovlašteni tužitelj iz članka 109. stavka 1. točki 1. , 2., 3. i 4. (u slučaju iz članka 229. stavka 2. ovoga Zakona) ovoga Zakona podnio optužni prijedlog,
2. da sud nije donio rješenje sukladno članku 161. stavci 1. i 4. ovoga Zakona,
3. da je prekršaj iz optužnog prijedloga utvrđen:
 - a) neposrednim opažanjem ili obavljenim nadzorom ovlaštene osobe tužitelja koja je o tome sačinila službenu bilješku ili zapisnik, ili

b) na temelju vjerodostojne dokumentacije, uključivši i zapisnik o očevidu nadležnog tijela;
ili

c) upotrebom propisanih tehničkih uređaja ili provođenjem odgovarajućih propisanih laboratorijskih analiza i vještačenja.

Tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak

Članak 231.

Tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak može izdati prekršajni nalog ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. da je ovlaštenu tužitelj iz članka 109. stavka 1. točaka 1. , 2., 3. i 4. (u slučaju iz članka 229. stavka 2. ovoga Zakona) ovoga Zakona podnio optužni prijedlog, ili je zaprimilo prijavu o počinjenju prekršaja,

2. da nije donijelo rješenje prema članku 161. stavcima 1. i 4. ovoga Zakona,

3. da je prekršaj iz optužnog prijedloga ili prijave utvrđen:

a) neposrednim opažanjem ili obavljenim nadzorom ovlaštene službene osobe tužitelja ili samoga tijela državne uprave koje vodi prekršajni postupak koja je o tome sačinila službenu bilješku ili zapisnik, ili

b) na temelju vjerodostojne dokumentacije, uključivši i zapisnik o očevidu nadležnog tijela; ili

c) upotrebom propisanih tehničkih uređaja ili provođenjem odgovarajućih propisanih laboratorijskih analiza i vještačenja.

Državni odvjetnik

Članak 232.

Državni odvjetnik može izdati prekršajni nalog ako je prekršaj iz prijave o prekršaju utvrđen:

1. neposrednim opažanjem ili obavljenim nadzorom ovlaštene osobe tijela koje je podnijelo prijavu o prekršaju i o tome sačinilo službenu bilješku ili zapisnik, ili

2. na temelju vjerodostojne dokumentacije, uključivši i zapisnik o očevidu nadležnog tijela; ili

3. upotrebom propisanih tehničkih uređaja ili provođenjem odgovarajućih propisanih laboratorijskih analiza i vještačenja.

Tijela državne uprave i državne agencije kao ovlaštenu tužitelji

Članak 233.

(1) Tijela državne uprave kao ovlaštenu tužitelji mogu izdati prekršajni nalog ako su utvrdili prekršaj:

1. neposrednim opažanjem ili obavljenim nadzorom njihovih ovlaštenih službenih osoba pri obavljanju inspeksijskog ili drugog nadzora iz njihove nadležnosti, koje su o tome sačinile službenu bilješku ili zapisnik, ili

2. na temelju vjerodostojne dokumentacije, uključivši i zapisnik o očevidu nadležnog tijela; ili

3. upotrebom propisanih tehničkih uređaja ili provođenjem odgovarajućih propisanih laboratorijskih analiza i vještačenja.

(2) Odredbe ovoga Zakona o tijelima državne uprave kao ovlaštenicima za izdavanje prekršajnog naloga u svemu se primjenjuju i na državne agencije iz članka 229. stavka 1. točke 3. ovoga Zakona.

3. SADRŽAJ I POSTUPAK IZDAVANJA I PRIGOVOR PROTIV PREKRŠAJNOG NALOGA

Sadržaj prekršajnog naloga i njegova dostava

Članak 234.

(1) Prekršajni se nalog u pisanom obliku izdaje sadržajno odgovarajućom primjenom odredbi članaka 183. i 185. ovoga Zakona, ako odredbama ovoga članka nije nešto drukčije određeno.

(2) U obrazloženju prekršajnog naloga će se ukratko navesti samo dokazi, i ovim Zakonom drugi uvjeti predviđeni, koji opravdavaju njegovo izdavanje.

(3) Prekršajni nalog sud dostavlja okrivljeniku, njegovu branitelju ako ga ima i tužitelju, a tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak okrivljeniku, njegovu branitelju ako ga ima i tužitelju ako se postupak vodi na zahtjev ovlaštenog tužitelja.

(4) Ostali ovlašteni izdavatelji prekršajnog naloga dostavljaju prekršajni nalog okrivljeniku.

Prigovor protiv prekršajnog naloga

Članak 235.

(1) Protiv prekršajnog naloga mogu u roku od osam dana izdavatelju podnijeti prigovor:

1. okrivljenik,
2. branitelj,
3. osobe iz članka 192. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Okrivljenik se može odreći prava na podnošenje prigovora protiv prekršajnog naloga, a od pravodobno podnesenog prigovora može odustati do započinjanja prekršajnog postupka i prije nego je prekršajni nalog stavljen izvan snage.

(3) Odricanje od prava na podnošenje prigovora i odustanak od već podnesenog su neopozivi.

(4) Okrivljeniku koji iz opravdanih razloga propusti rok za podnošenje prigovora dopustit će se povrat u prijašnje stanje. Na odlučivanje o molbi za povrat u prijašnje stanje primijenit će se o tome odredbe ovoga Zakona o molbi za povrat u prijašnje stanje zbog propuštanja roka za podnošenje žalbe protiv presude.

Sadržaj prigovora

Članak 236.

(1) Prigovor sadrži:

1. naznaku prekršajnog naloga protiv kojeg se podnosi i tijela kojem se podnosi,
2. ime i prezime podnosioca i njegov potpis,
3. osnov zbog kojeg se prigovor podnosi,
4. obrazloženje, ako se prigovor podnosi samo zbog izrečenih odnosno primijenjenih prekršajnopравnih sankcija.

(2) Prigovor koji je pravodobno podnijela ovlaštena osoba odgađa izvršenje prekršajnog naloga.

Osnove zbog kojih se prigovor može podnijeti

Članak 237.

(1) Prigovor se može podnijeti zbog:

1. poricanja prekršaja
2. izrečene odnosno primijenjene prekršajnopравne sankcije, oduzete imovinske koristi ili određenih troškova u povodu izdavanja prekršajnog naloga.

(2) Ako se prigovor podnosi iz osnova točke 2. stavka 1. ovoga članka, podnositelj treba obrazložiti prigovor i podnijeti dokaze o činjenicama na kojima temelji prigovor.

Postupak o prigovoru

Članak 238.

(1) Nepravodoban i nedopušten prigovor rješenjem će odbaciti izdavatelj prekršajnog naloga.

(2) Prigovor će se kao nepravodoban odbaciti ako je od ovlaštene osobe podnesen nakon isteka ovim Zakonom propisanog roka za podnošenje prigovora.

(3) Prigovor će se kao nedopušten odbaciti ako je podnesen od podnositelja koji nije na to ovlašten, sukladno članku 235. stavku 1. ovoga Zakona.

(4) Prigovor za koji se ne može utvrditi na koji se prekršajni nalog odnosi ili tko je podnositelj, rješenjem će se odbaciti.

(5) Ako prigovor ne sadrži potpis podnositelja, pozvat će se podnositelj da ga potpiše u roku od 8 dana, a ako to ne učini, prigovor će se odbaciti.

(6) Protiv rješenja o odbacivanju prigovora pravo na žalbu ima podnositelj prigovora.

(7) Prigovor koji ne sadrži druge podatke iz članka 236. uzeti će se u razmatranje. Ako prigovor ne sadrži osnovu iz članka 237. stavak 1., ili ona nije jasna, smatrat će se da je prigovor podnesen zbog poricanja prekršaja (članak 237. stavak 1. toč.1.).

(8) Rješavajući o žalbi protiv rješenja o odbačaju prigovora, Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske rješenjem može:

1. obaciti kao nepravodobnu ili nedopuštenu žalbu,

2. odbiti žalbu kao neosnovanu,

3. prihvatiti žalbu, ukinuti prvostupanjsko rješenje i predmet dostaviti izdavatelju prekršajnog naloga na ponovno odlučivanje,

4. prihvatiti žalbu, preinačiti prvostupanjsko rješenje i prigovor prihvatiti pravodobnim, dopuštenim odnosno potpunim, te ako se radi o prigovoru iz članka 237. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona podnesenom protiv prekršajnog naloga suda ili tijela državne uprave koje vodi prekršajni postupak dostaviti im spis radi provođenja prekršajnog postupka, a ako se radi o prigovoru podnesenom protiv prekršajnog naloga izdanom od drugog ovlaštenog izdavatelja dostaviti mu spis radi dostave spisa sudu ili tijelu državne uprave koje vodi prekršajni postupak radi provođenja prekršajnog postupka. Sud ili tijelo državne uprave će, u ovom slučaju, izdati prekršajni nalog prihvatiti kao optužni prijedlog tužitelja. Pri tom se neće primijeniti odredba članka 117. stavak 4. ako prekršajni nalog sadrži podatke o prekršaju i njegovu počinitelju. Ako se, u ovom slučaju, radi o prigovoru iz članka 237. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona, Visoki će prekršajni sud Republike Hrvatske postupiti prema stavku 11. ovoga članka.

(9) Ako je podnesen prigovor iz članka 237. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona protiv prekršajnog naloga suda ili tijela državne uprave koje vodi prekršajni postupak koji nisu donijeli rješenje sukladno stavcima 1., 4. i 5. ovoga članka, kao i u slučaju iz stavka 7. ovoga članka, provest će se prekršajni postupak Nakon otvaranja glavne rasprave odnosno prije ispitivanja okrivljenika izdani će se prekršajni nalog rješenjem staviti izvan snage. Protiv rješenja o stavljanju prekršajnog naloga izvan snage nije dopuštena žalba.

(10) Ako je podnesen prigovor iz članka 237. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona protiv prekršajnog naloga ovlaštenih tužitelja koji nisu donijeli rješenje sukladno stavcima 1., 4. i 5. ovoga članka, prekršajni će nalog skupa s prigovorom dostaviti nadležnom sudu radi postupanja sukladno stavku 9. ovoga članka.

(11) Ako je podnesen prigovor iz članka 237. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona a izdavatelj prekršajnog naloga ne donese rješenje sukladno stavcima 1., 4. i 5. ovoga članka, dostavit će prekršajni nalog skupa s prigovorom Visokom prekršajnom sudu Republike Hrvatske koji će

prigovor prihvatiti žalbom protiv prekršajnog naloga i odlučiti odgovarajućom primjenom odredbi ovoga Zakona o žalbenom postupku.

(12) U prekršajnom postupku koji se vodi sukladno stavku 8. točki 4., stavicima 9. i 10. ovoga članka sud nije vezan zabranom iz članka 202. stavka 4. ovoga Zakona.

Glava tridesetprva (XXXI.)

OBAVEZNI PREKRŠAJNI NALOG

I NAPLATA NOVČANE KAZNE NA MJESTU POČINJENJA PREKRŠAJA

1. OBAVEZNI PREKRŠAJNI NALOG

Opći uvjeti za izdavanje obaveznog prekršajnog naloga

Članak 239.

(1) Ovlašteni tužitelji iz članka 109. stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga Zakona prije pokretanja prekršajnog postupka protiv počinitelja prekršaja, uključivši i maloljetnika, obvezno će izdati prekršajni nalog (obavezni prekršajni nalog) za:

1. prekršaj propisan odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave,

2. prekršaj propisan zakonom za koji je kao kazna propisana samo novčana kazna do 2.000,00 kuna za fizičku osobu, do 5.000,00 kuna za počinitelja prekršaja fizičku osobu obrtnika i osobu koja obavlja drugu samostalnu djelatnost, do 10.000,00 kuna za pravnu osobu i do 5.000,00 kuna za odgovornu osobu u pravnoj osobi. Ako za prekršaj odgovaraju pravna i u njoj odgovorna osoba, a uvjeti za izdavanje obaveznog prekršajnog naloga postoje samo u odnosu na pravnu osobu, obavezni prekršajni nalog izdat će se i u odnosu na pravnu i u odnosu na odgovornu osobu. Ako uvjeti za izdavanje obaveznog prekršajnog naloga postoje samo u odnosu na odgovornu osobu, neće se izdavati obavezni prekršajni nalog.

(2) Ovlašteni tužitelji iz članka 109. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona mogu izdati prekršajni nalog sukladno odredbama o obaveznom prekršajnom nalogu i ako je zakonom za određeni prekršaj propisana novčana kazna veća od onih iz stavka 1. točke 2. ovoga članka, ako je prema odredbama ovoga Zakona za odnosni prekršaj moguće izreći opomenu ili novčanu kaznu do iznosa iz stavka 1. točke 2. ovoga članka. U tom će se slučaju primijeniti odredba stavka 4. ovoga članka.

(3) Ako u slučaju prekršaja u stjecaju za jedan ili više prekršaja ne postoje uvjeti za izdavanje obaveznog prekršajnog naloga, ili ako bi prekršajnim nalogom za više prekršaja trebalo obuhvatiti više okrivljenika a za neki od prekršaja ne postoje uvjeti iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, neće se primijeniti odredbe o obaveznom izdavanju prekršajnog naloga. Ovlašteni tužitelj iz stavka 1. ovoga članka može u takvom slučaju izdati prekršajni nalog prema propisima o obaveznom izdavanju prekršajnog naloga samo u pogledu onih prekršaja i njihovih počinitelja za koje postoje uvjeti iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

(4) Prekršajnim se nalogom iz stavaka 1. i 2. ovoga članka može osim kazne odrediti naknada paušalne svote troškova za izdavanje prekršajnog naloga do 100,00 kuna i troškovi nastali utvrđivanjem prekršaja upotrebom tehničkih sredstava ili provođenjem potrebnih analiza i vještačenja.

(5) U postupku za izdavanje obaveznog prekršajnog naloga iz stavaka 1. i 2. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i odredbe ovoga Zakona o izdavanju prekršajnog naloga, osim ako odredbama ovoga Zakona o izdavanju obaveznog prekršajnog naloga nije nešto drukčije određeno.

(6) Ako je ovlašteni tužitelj umjesto prekršajnog naloga iz stavka 1. ovoga članka podnio optužni prijedlog, sud taj će optužni prijedlog odbaciti.

(7) Na prekršajni nalog iz stavka 1. i 2. ovoga članka primijenit će se odredba članka 234. ovoga Zakona.

Obavezno izdavanje prekršajnog naloga kada je tužitelj pravna osoba s javnim ovlastima ili oštećenik

Članak 240.

(1) U slučaju kada je prekršaj propisan odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave a ovlaštenu tužitelj je osoba s javnim ovlastima ili oštećenik, ovlaštenu će tužitelj nadležnom tijelu lokalne i područne (regionalne) samouprave podnijeti zahtjev za izdavanjem obaveznog prekršajnog naloga.

(2) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka sadrži bitne podatke o podnositelju, okrivljeniku, samom prekršaju i dokaze kojima se utvrđuje prekršaj.

(3) U odnosu na prekršajni nalog iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajući način primijenit će se odredbe članka 239. stavaka 2. do 6. ovoga Zakona.

(4) Ako je prekršaj propisan zakonom, a ovlaštenu tužitelj je pravna osoba s javnim ovlastima ili oštećenik, ne primijenjuju se odredbe o obaveznom izdavanju prekršajnog naloga.

Prigovor protiv obaveznog prekršajnog naloga

Članak 241.

(1) Prigovor protiv obaveznog prekršajnog naloga mogu u roku od osam dana podnijeti:

1. okrivljenik,
2. branitelj,
3. osobe iz članka 192. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Prigovor se podnosi tijelu koje ga je izdalo i ima sadržaj sukladno članku 236. ovoga Zakona.

(3) Pravodoban i od ovlaštene osobe podnesen prigovor zadržava izvršenje prekršajnog naloga.

Osnove za prigovor

Članak 242.

(1) Prigovor se može podnijeti zbog:

1. poricanja prekršaja,
2. izrečene odnosno primijenjene prekršajne sankcije ili određenih troškova u povodu izdavanja prekršajnog naloga.

(2) U prigovoru zbog poricanja prekršaja podnositelj treba navesti razloge poricanja prekršaja (nije počinio prekršaj, djelo nije prekršaj, postoje okolnosti koje isključuju krivnju).

(3) Ako se prigovor podnosi iz osnova stavka 1. toč.2. ovoga članka, podnositelj treba obrazložiti prigovor i podnijeti dokaze o činjenicama na kojima temelji prigovor.

Prethodni postupak po prigovoru

Članak 243.

(1) Kada tijelo koje je izdalo prekršajni nalog primi prigovor protiv prekršajnog naloga bez odgode će ga zajedno sa spisom predmeta dostaviti prekršajnom sudu nadležnom prema mjestu počinjenja prekršaja.

(2) Sud će rješenjem odbaciti nepravodoban i nedopušten prigovor te prigovor kojemu se ne može ustanoviti podnositelj ili prekršajni nalog protiv kojeg se prigovor podnosi.

(3) Ako prigovor ne sadrži potpis podnositelja, sud će pozvati podnositelja da ga potpiše u roku od 8 dana, a ako to ne učini, prigovor će se odbaciti.

(4) Protiv rješenja o odbacivanju prigovora nije dopuštena žalba.

(5) Prigovor koji ne sadrži druge podatke iz članka 236. uzeti će se u razmatranje. Ako prigovor ne sadrži osnovu iz članka 237. stavak 1., ili ona nije jasna, smatrat će se da je prigovor podnesen zbog poricanja prekršaja (članak 237. stavak 1. toč.1.).

(6) U postupku izdavanja obaveznog prekršajnog naloga nije moguće podnositi molbu za povrat u prijašnje stanje.

Odlučivanje o prigovoru

Članak 244.

(1) Ako sud nije odbacio prigovor koji je podnesen zbog poricanja prekršaja, ili nije donio presudu zbog postojanja nekog od razloga iz članka 196. toč- 1-4., provest će žurni postupak (članak 221. ovoga Zakona) i donijeti presudu protiv koje nije dopuštena žalba.

(2) Ako je prigovor podnesen zbog izrečene kazne ili troškova postupka, sud će izvan rasprave ili žurnog postupka: presudom odbiti prigovor i potvrditi prekršajni nalog, ako nađe da prigovor nije osnovan ili presudom preinačiti prekršajni nalog u pogledu odluke o kazni ili troškovima postupka, ako nađe da je prigovor dijelom ili u cijelosti osnovan.

(3) Protiv presude iz stavka 2. ovoga članka nije dopuštena žalba.

2. NAPLATA NOVČANE KAZNE NA MJESTU POČINJENJA PREKRŠAJA

Ovlaštenici i uvjeti za naplatu novčane kazna na mjestu počinjenja prekršaja

Članak 245.

(1) Ako zakonom nije određeno drukčije, novčana se kazna može naplatiti na mjestu počinjenja prekršaja ako je riječ o prekršaju za koji je propisana novčana kazna do 1.000,00 za fizičku i odgovornu osobu u pravnoj osobi te do 10.000,00 kuna za pravnu osobu i s njom izjednačene subjekte, a službena je osoba ovlaštenog tužitelja, osim oštećenika, prekršaj utvrdila:

- a) obavljanjem nadzora u okviru svoje nadležnosti,
- b) neposrednim opažanjem,
- c) uporabom tehničkih uređaja,
- d) pregledom vjerodostojne dokumentacije.

(2) Ako se radi o prekršaju pravne osobe i njezine odgovorne osobe, za postupanje prema stavku 1. ovoga članka dovoljno je da postoji uvjet iz stavka 1. ovoga članka glede propisane novčane kazne samo za pravnu ili samo za odgovornu osobu.

(3) Usmeno izrečena novčana kazna prema uvjetima stavka 1. ovoga članka naplaćuje se od počinitelja prekršaja uz izdavanje potvrde o tome. Na isti se način može odmah naplatiti i trošak utvrđenja prekršaja putem tehničkih uređaja.

(4) Ako počinitelj prekršaja, sukladno stavcima 1. i 2. ovoga članka, plati izrečenu novčanu kaznu i trošak utvrđenja prekršaja, neće se voditi prekršajni postupak, izrečena kazna se ne unosi u prekršajnu evidenciju, a počinitelj prekršaja se ne smatra osobom osuđenom za prekršaj.

(5) Ako policijski službenik postupajući sukladno stavku 1. ovoga članka počinitelju prekršaja koji nema prebivalište ili stalno boravište u Republici Hrvatskoj izrekne novčanu kaznu i odredi troškove postupka a on odbije platiti kaznu i troškove, policijski službenik može počinitelja dovesti prekršajnom sucu uz podnošenje optužnog prijedloga. Prekršajni će sudac odmah ispitati privedenog počinitelja prekršaja. Ako pri tom nisu se stekli uvjeti za zadržavanje okrivljenika sukladno odredbi članka 135. stavak 3. ovoga Zakona, sudac može postupiti sukladno članku 136. ovoga Zakona.

(6) Kada policija tijekom obavljanja poslova nadzora utvrdi da je počinjen prekršaj, za koji je propisana samo novčana kazna do 1.000,00 kuna, osobito lake naravi i da počinitelj nije prije

činio slične prekršaje, može umjesto postupanja sukladno stavcima 1. i 2. ovoga članka izdati pisano ili izreći usmeno upozorenje počinitelju prekršaja.

(7) Postupanje policije prema stavku 6. ovoga članka potanko će se urediti pravilnikom ministra nadležnog za unutarnje poslove.

Glava tridesetdruga (XXXII.)

OSTALI POSEBNI POSTUPCI I RADNJE

Postupak za opoziv uvjetne osude

Članak 246.

(1) Kad je u uvjetnoj osudi određeno da će se kazna izvršiti ako osuđenik ne vrati imovinsku korist, ne naknadi štetu ili ne udovolji drugim obvezama, a osuđenik u određenom roku nije udovoljio tim obvezama, prvostupanjski sud provest će postupak za opoziv uvjetne osude na prijedlog ovlaštenog tužitelja ili oštećenika.

(2) U postupku za opoziv uvjetne osude iz stavka 1. ovoga članka, sud će ispitati osuđenika, ako je dostupan, i provesti potrebne izvide radi utvrđivanja činjenica i prikupljanja dokaza važnih za odluku o opozivu uvjetne osude.

(3) Ako sud utvrdi da osuđenik nije udovoljio obvezi koja mu je bila određena presudom, donijet će presudu kojom će opozvati uvjetnu osudu i odrediti izvršenje izrečene kazne, ili odrediti novi rok za udovoljenje obvezi, ili tu obvezu zamijeniti drugom ili osuđenika osloboditi obveze. Ako sud ustanovi da nema osnove za donošenje koje od tih odluka, rješenjem će obustaviti postupak za opoziv uvjetne osude

Potruga

Članak 247.

Ako se ne zna prebivalište ili boravište okrivljenika u tijeku trajanja postupka i postupka izvršenja odluke o prekršaju kao i u drugim slučajevima kad je to prema ovom Zakonu potrebno, sud će zatražiti od policije da nađe okrivljenika i sud obavijesti o njegovoj adresi. Sud istovremeno sa zahtjevom za potragu može od policije zatražiti da izvrši dovedbeni nalog.

Tjeralica

Članak 248.

(1) Protiv okrivljenika koji je u bijegu a pokrenut je protiv njega prekršajni postupak za prekršaj za koji mu se može izreći novčana kazna od dvije tisuće kuna i teža ili protiv njega treba izvršiti izrečenu prekršajnopravnu sankciju izrečenu za takav prekršaj, sud može narediti za njim raspisivanje tjeralice.

(2) Naredbu za raspisivanje tjeralice dostavlja sud tijelu unutarnjih poslova, nadležnom prema mjestu suda pred kojim se vodi prekršajni postupak, koje raspisuje tjeralicu.

(3) Sud koji je naredio raspisivanje tjeralice povući će naredbu o raspisivanju ili već raspisanu tjeralicu ako je:

- 1.pronađena tražena osoba,
- 2.nastupila zastara prekršajnog progona,
- 3.nastupila zastara izvršenja izrečene prekršajnopravne sankcije
4. nastupio kakav drugi razlog zbog kojeg tjeralica nije više potrebna.

Postupak za primjenu pravne posljedice negativnih prekršajnih bodova

Članak 249.

(1) Ako je osuđenik prikupio broj negativnih prekršajnih bodova za koje zakon predviđa nastup određene pravne posljedice, tijelo nadležno za evidenciju o negativnim prekršajnim bodovima rješenjem će utvrditi da je osuđenik prikupio taj broj negativnih prekršajnih bodova i rješenjem primijeniti pravnu posljedicu predviđenu posebnim zakonom.

(2) Osuđenik protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka ima pravo žalbe u roku od 8 dana. Žalba zadržava izvršenje rješenja. O žalbi odlučuje Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske.

Odredbe o drugim posebnim postupcima

Članak 250.

(1) Sud po službenoj dužnosti oduzima imovinsku korist ostvarenu prekršajem. Ako ovim Zakonom nije nešto drukčije određeno, u postupku za oduzimanje imovinske koristi i postupku za naknadu štete i ostvarivanje drugih prava neopravdano osuđenih ili neutemeljeno uhićenih osoba odgovarajuće se primjenjuju o tome odredbe Zakona o kaznenom postupku.

(2) Rehabilitacija osuđenih osoba prema uvjetima ovoga Zakona nastupa po sili zakona i o tome se ne donosi posebna odluka. O nastupu rehabilitacije sva državna tijela vode računa po službenoj dužnosti.

Glava tridesettreća (XXXIII.)

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Materijalno pravo i dovršenje postupaka u tijeku

Članak 251.

(1) Materijalnopravne odredbe ovoga Zakona se primjenjuju na prekršaj počinjen nakon stupanja na snagu ovoga Zakona, osim u slučaju primijene pravila o blažem propisu za počinitelja prekršaja te ako odredbama ove glave nije nešto drukčije određeno.

(2) Prekršajni postupak koji je pokrenut prije stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti će se i pravomoćno dovršiti po postupovnim odredbama Zakona o prekršajima ("Narodne novine", broj 88/02., 122/02., 187/03. 105/04. i 127/04.), osim ako odredbama ove glave nije nešto drukčije određeno.

(3) U pogledu izvanrednih pravnih lijekova u prekršajnim postupcima pravomoćno dovršenim prema Zakonu o prekršajima ("Narodne novine", broj 88/02., 122/02., 187/03. 105/04. i 127/04.), primijenjivati će se odredbe toga Zakona.

Izvršenje odluka

Članak 252.

Odluke donesene prema Zakonu o prekršajima ("Narodne novine", broj 88/02., 122/02., 187/03. 105/04. i 127/04.) izvršiti će se prema odredbama toga Zakona.

Negativni prekršajni bodovi

Članak 253.

(1) Negativni bodovi propisani posebnim zakonom smatraju se danom stupanja na snagu ovoga Zakona negativnim prekršajnim bodovima i pravnom posljedicom osude prema ovome Zakonu.

(2) Negativni bodovi koje je okrivljenik prikupio prema Zakonu o prekršajima ("Narodne novine", broj 88/02., 122/02., 187/03. 105/04. i 127/04.) uzet će se u obzir za primjenu pravne posljedice osude, sukladno ovome Zakonu.

Globa

Članak 254.

(1) Globa za prekršaj propisana zakonom ili drugim propisom, nakon stupanja na snagu ovoga Zakona smatra se propisanom novčanom kaznom za taj prekršaj u istom iznosu.

(2) Globa izrečena za prekršaj propisan zakonom ili drugim propisom prije stupanja na snagu ovoga Zakona, nakon stupanja na snagu ovoga Zakona smatra se novčanom kaznom u istom iznosu.

Zaštitne mjere

Članak 255.

Zaštitne mjere pravomoćno izrečene prema odredbama Zakona o prekršajima ("Narodne novine", br. 88/02., 122/02., 187/03. 105/04. i 127/04.) primijenit će se prema odredbama toga Zakona, osim u slučaju iz članka 253. stavak 2. ovog Zakona.

Provedbeni propisi

Članak 256.

Nadležni će ministri provedbene propise predviđene ovim Zakonom donijeti ili uskladiti s ovim Zakonom najkasnije u roku od mjesec dana od stupanja na snagu ovog Zakona.

Učinci stupanja zakona na snagu

Članak 257.

(1) Ako na dan stupanja na snagu ovoga Zakona drugi propis o prekršaju propisuje materijalnopravne i postupovne odredbe koje su protivne ovome Zakonu, primijenit će se odredbe ovoga Zakona.

(2) Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o prekršajima („Narodne novine“, br. 88/02., 122/02., 187/03., 105/04. i 127/04.).

Stupanje Zakona na snagu

Članak 258.

(1) Ovaj Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2008. godine.

OBRAZLOŽENJE

I.RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I PITANJA KOJA SE NJIME RJEŠAVAJU

Zakon o prekršajima („Narodne novine“, br. 88/02.- 127/04. -u nastavku ZOP/02) je u primjeni od 1. listopada 2002., a u međuvremenu donesene su, manjeg obima (ne i manjeg značenja), i njegove izmjene i dopune („Narodne novine“, br. 122/02., 187/03., 105/04. i 127/04.). Vrijeme njegove primjene u praksi nepunih pet godina dovoljno je vrijeme za ocjenu svih njegovih dobrih rješenja ali još više njegovih brojnih slabosti, nedorečenosti i praznina, konceptijskih slabosti, kao i normativno pogrešnih rješenja, te u kojoj mjeri su ostvareni najavljeni i očekivani ciljevi donošenjem tog Zakona.

Nema sumnje da je donošenje Zakona o prekršajima 2002. godine značilo zaokruženje reforme prekršajnog prava u Republici Hrvatskoj glede:

- a) usuglašavanja s Ustavom Republike Hrvatske,
- b) usuglašavanja s Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda,

- c) cjelovitog uređenja prekršajnog prava tj. općeg dijela materijalnog prekršajnog prava i prekršajnog postupka.

No, samo donošenje ZOP/02 je uveliko praćeno ukazivanjem struke na slabosti pojedinih koncepcijskih rješenja, pogreški normativne naravi što je sve dovelo do toga da je Zakon u Hrvatskom saboru donesen tek u trećem čitanju uz brojne amandmane na tekst prijedloga Zakona. Izmjenama i dopunama i ispravkom ZOP/02 („Narodne novine“, br. 105/04. i 127/04.) samo su još više povećane normativne pogreške, a dijelom i poništena neka dobra rješenja ZOP/02.

Primjena u praksi ZOP/02 pokazala je da reforma prekršajnog prava samo glede njegova usklađenja s Ustavom Republike Hrvatske, Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te cjelovitog uređenja prekršajnog prava nije sama po sebi dostatna da se poluće očekivani rezultati u sferi prekršajnog sudovanja.

Radna je skupina pri Ministarstvu pravosuđa RH izrađujući ovaj konačni prijedlog Prekršajnog zakona uzela u obzir inicijativu Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske za donošenje novog Prekršajnog zakona, zaključke Vlade Republike Hrvatske od 25. studenog 2004. o borbi protiv sive ekonomije, te sve izrečene usmeno ili pisane kritike stručne javnosti o ZOP/02 tijekom njegove dosadašnje primjene u praksi.

U nastavku slijedi općenito obrazlaganje pojedinih bitnih pitanja kako su sada uređena u ZOP/02 i kako se predlaže njihovo uređenje konačnim prijedlogom Prekršajnog zakona.

1. Prekršajnopravne sankcije, propisivanje i njihovo izvršavanje.

Člankom 25. stavkom 1. i 2. ZOP/02 se propisuje sustav prekršajnopравnih sankcija:“(1) Prekršajne sankcije za prekršaje propisane zakonom su kazne, globe, mjere upozorenja, zaštitne mjere i odgojne mjere.(2) Za prekršaje propisane drugim propisima kao prekršajne sankcije mogu se propisati samo globa i opomena“.

Prije svega treba istaknuti da je već prigodom donošenja ZOP/02, stručna javnost bila protiv (ili barem podijeljena) oko ustanovljenja >globe< kao prekršajnopравne sankcije. Praksa je pokazala da ustanovljenje globe kao prekršajnopравne sankcije nije imalo nikakav suštinski učinak ili značenje u postupku sankcioniranja počinitelja prekršaja. Kada se usporede odredbe članka 29. i 33. ZOP/02, lako je uočiti da sam Zakon nije odredio gotovo nikakvu suštinsku razliku glede svrhe izricanja novčane kazne i globe tako da se razlika očituje samo na razini simbolike i po nazivu. I ako se novčana kazna i globa glede općeg minimuma i maksimuma propisivanja bitno razlikuju, ZOP/02 predviđa mogućnost propisivanja globe kao prekršajnopравne sankcije i za prekršaje propisane zakonom i za prekršaje propisane drugim propisima o prekršaju, što je samo još jedna okolnost koja globu kao prekršajnopравnu sankciju čini upitnom. Pri tom treba istaknuti, i ako su nakon stupanja na snagu ZOP/02 (1. listopada 2002.) doneseni brojni zakoni koji propisuju prekršajne odredbe (primjerice: Zakon o strancima „Narodne novine“, br. 109/03., Zakon o nadzoru državne granice „Narodne novine“, br. 173/03.) , nije poznato da je bilo koji zakon konzumirao pravo da propisuje i globu kao prekršajnopравnu sankciju. Osim toga, pitanje izricanja ili izvršavanja globe nije ZOP/02 konzistentno uređio pa u praksi postoje brojni problemi. Primjerice nije u članku 49. jasno uređeno pitanje izricanja globe za prekršaje u stjecaju, člankom 45. stavkom 3. se propisuje zamjena neplaćene novčane kazne i globe s radom za opće dobro na slobodi ili zatvorom, a člankom 260. stavkom 2. protivno tome se ne predviđa za neplaćenu globu. U praksi je najteži problem da i nakon 1. listopada 2002., kada je stupio na snagu ZOP/02, brojnim propisima o prekršaju su i dalje propisane kao sankcije novčane kazne u iznosima koji bi prema propisanom

općem minimumu novčane kazne trebali biti globa, a to pitanje nije uređeno prijelaznim i završnim odredbama.

Osim istaknutog, ZOP/02 sadrži krupnu normativnu pogrešku u vezi s propisivanjem prekršajnopравnih sankcija. Naime, nerazumijevajući stvar, mehaničkim kopiranjem odredbe članka 5. Kaznenog zakona, člankom 25. stavcima 1. i 2. ZOP/02 se propisuje:“(1) Prekršajne sankcije za prekršaje propisane zakonom su kazne, globe, mjere upozorenja, zaštitne mjere i odgojne mjere.(2) Za prekršaje propisane drugim propisima kao prekršajne sankcije mogu se propisati samo globa i opomena“. Proizilazi da se propisom o prekršaju (zakonom i propisima jedinica lokalne i područne/regionalne/ samouprave) propisuju za pojedini prekršaj i mjere upozorenja (uvjetna osuda i opomena) te odgojne mjere (sudski ukor, posebne obveze i upućivanje u centar za odgoj) što je potpuno pogrešno jer su to instituti tj. prekršajnopравne sankcije koje propisuje isključivo ZOP/02 (članci 34. i 66. ZOP/02), a koje se primijenjuju samostalno ili umjesto propisane kazne.

Člankom 36. stavkom 1., te člancima 38., 39., 40., 41. i 42. ZOP/02 se propisuje katalog zaštitnih mjera za počinitelje prekršaja (1. zabrana obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti fizičkoj osobi, 2. zabrana obavljanja djelatnosti prtavnoj osobi, 3. protjerivanje stranca iz zemlje, 4. oduzimanje predmeta, 5. zabrana upravljanja motornim vozilom), određuje opći minimum i maksimum trajanja svake od tih zaštitnih mjera, a prepušta posebnim zakonima koji propisuju prekršaje da propisuju te zaštitne mjere, time da se stavkom 2. članka 36. dopušta posebnim zakonima da propisuju i druge zaštitne mjere pod uvjetima te odredbe. Ovakva odredba koja daje dosta velike ovlasti posebnim zakonima u praksi dovodi do toga da mnogi posebni zakoni na volontaristički način opredjeljuju se za koje prekršaje će predvidjeti ili ne zaštitnu mjeru pa do toga da sve više određuju uvjete primjene zaštitne mjere protivno duhu materijalnopravnih odredbi ZOP/02 a osobito i protivno normama tih odredbi (brojni su primjeri za to: Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, Zakon o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima, Zakon o zlouporabi opojnih droga, Zakon o sigurnosti prometa na cestama, ...). Pri tom pojedini zakoni a osobito Zakon o sigurnosti prometa na cestama propisuju obvezatnom primjenu zaštitne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom što je protivno početnoj koncepciji ZOP/02 koji je člankom 36. stavkom 4. to dopuštao samo u odnosu na zaštitnu mjeru oduzimanja predmeta. No stupanjem na snagu Zakona o sigurnosti prometa na cestama („Narodne novine“, br. 105/04.) s danom 20. kolovoza 2004., izmijenjen je i ZOP/02 kojim je, radi takvog opredjeljenja Zakona o sigurnosti prometa na cestama, promijenjena cijela koncepcija ZOP/02 o fakultativnoj primjeni zaštitnih mjera. Osim što je to pravno neprihvatljivo s razloga da se jedan temeljni zakon (ZOP/02) prekršajnog prava RH prilagođuje specijalnom zakonu, ovakva koncepcija dovodi u pitanje istinsko suđenje prekršajnih sudova i drugih prekršajnih tijela u segmentu primjene zaštitnih mjera kao jedne od prekršajnopравnih sankcija a osobito jedno od temeljnih načela suđenja i primjene sankcija a to je načelo o individualizaciji kazne i drugih sankcija primjereno svakom djelu prekršaja i osobi njegova počinitelja.

Stupanjem na snagu ZOP/02 je odredbom članka 42. stavka 4. ustanovio ekskluzivno samo za područje cestovnog prometa tzv. „negativne bodove“ i pravno ih pozicionirao zaštitnom mjerom, i ako to svojim sadržajem nisu. U času donošenja odluke o prekršaju i primjene negativnih bodova i kada odluka o prekršaju postane pravomoćna izvršenje primijenjenih negativnih bodova prema počinitelju prekršaja nije moguće već će se to možda dogoditi u „nekoj“ budućnosti (ako kažnjenik ne prikupi određenu kvotu negativnih bodova oni se neće ni primijeniti). Stoga je sasvim neuobičajeno da se odlukom o prekršaju kažnjeniku primijenjuje jedna od prekršajnopравnih sankcija (negativni bodovi) a pri tom nije uopće izvjesno hoće li se ona bilo kada protiv njega i izvršiti.

Također, stupanjem na snagu ZOP/02 je odredbom članka 45. stavcima 1. i 3. odredio da se pravomoćno izrečena novčana kazna odnosno globa do iznosa od 500,00 kuna, koje kažnjenik ne

plati u ostavljenom roku, izvršavaju tako da je sud obvezan ponuditi kažnjeniku njemu na izbor da se ta kazna odnosno globa zamijeni mu radom za opće dobro na slobodi (u razmjeru od 3 do 10 dana), ako on na to ne pristaje zamijenjuje mu se u tom slučaju zatvorom računajući svakih započelih 300,00 kuna neplaćene novčane kazne ili globe za jedan dan zatvora, time da zatvor se ne može odrediti u trajanju kraćem od 3 dana. Osim toga, odredbom članka 262. stavkom 1. je, uz ostalo, propisano da će se nadležnost i način izvršenja rada za opće dobro na slobodi urediti posebnim zakonom. Međutim posebni zakon o nadležnosti i izvršenju rada za opće dobro na slobodi određen u prekršajnim predmetima do današnjeg dana nije donesen i tako je značajan broj odluka o prekršaju, u slučaju kada se kažnjenik očitovao da hoće ići na rad za opće dobro na slobodi, postao neizvršiv i čekaju u pravilu zastaru izvršenja, a mnogi kažnjenici znajući za taj pravni problem i očitovali su se da žele da im se novčana kazna ili globa do iznosa od 500,00 kuna zamijene radom za opće dobro na slobodi. No nije s tim u vezi to jedini problem u praksi. Određujući obvezu sudu da u svakom slučaju mora nesumnjivo, nakon pravomoćnog okončanja postupka, utvrditi želi li kažnjenik da mu se umjesto neplaćene novčane kazne ili globe do 500,00 kuna odredi rad za opće dobro na slobodi, za kažnjenike je to izvršna prigoda da opstruiraju postupak izvršavanja takvih pravomoćnih odluka o prekršaju zbog znanih problema u dostavi, osobiti kod prekršajnih sudova, što u praksi kažnjenici itekako koriste i brojni predmeti izvršenja padaju stoga u zastaru. Pri tom ne mali je broj kažnjenika koji su ovako postavljenim sustavom izvršenja novčane kazne ili globe do 500,00 kuna pristajali ići i u zatvor 3 dana samo da ne plate novčanu kaznu ili globu (javnost je često putem elektroničkih i drugih medija svjedočila njihovoj izjavi da to čine i iz znatiželje), što je dovelo do blokade zatvorskog sustava zbog velikog broja kažnjenika koji su čekali red da pristupe u zatvor radi izvršenja tzv. supletornog zatvora, a što u praksi i opet pogoduje zastari izvršenja u ovakvim slučajevima.

Slijedom svih istaknutih razloga u vezi razmatranih pitanja, u cilju otklanjanja pogrešnih konceptijskih rješenja i normativnih pogrešaka a sve s ciljem pojednostavljenja sustava prekršajnog prava i ubrzanja postupka, Konačnim prijedlogom Prekršajnog zakona se predlaže:

- iz sustava prekršajnopравnih sankcija izostavlja se globa (članak 5. stavak 1.). Istom se odredbom jasno određuje da su prekršajnopравne sankcije koje se propisuju Prekršajnim zakonom i propisom kojim se propisuje prekršaj: kazne, mjere upozorenja, zaštitne mjere i odgojne mjere, što znači da se Prekršajnim zakonom propisuju prekršajnopравne sankcije mjere upozorenja (opomena i uvjetna osuda - čl. 41.), zaštitne mjere (1. Obvezno psihijatrijsko liječenje, 2. Obvezno liječenje od ovisnosti, 3. zabrana obavljanja zvanja, određenih djelatnosti, poslova ili dužnosti fizičkoj osobi, 4. zabrana obavljanja određenih djelatnosti ili poslova pravnoj osobi, 5. protjerivanje stranca iz zemlje, 6. oduzimanje predmeta, 7. zabrana upravljanja motornim vozilom-članak 50. stavak 1.), a stavkom 2. članka 50. se dopušta mogućnost posebnom zakonu kojim se propisuje prekršaj da propiše i neke druge zaštitne mjere, te odgojne mjere(1. sudski ukor, 2. posebne obveze, 3. upućivanje u centar za odgoj-članak 67. stavak 1.). Konceptijski se uređuje sustav zaštitnih mjera tako da se one propisane stavkom 1. članka 50., a i one propisane na temelju stavka 2. članka 50. primjenjuju fakultativno tj. sud i drugo prekršajno tijelo u svakom pojedinom slučaju utvrđuje osnovanost primjene odnosno zaštitne mjere te određuje vrijeme njezina trajanja unutar propisanog općeg minimuma i maksimuma trajanja svake od propisanih zaštitnih mjera, time da se iznimno dopušta posebnom zakonu da u određenom slučaju propiše obveznom primjenom zaštitnu mjeru oduzimanja predmeta. Izostavljanjem globe kao prekršajnopравne sankcije, člankom 33. se propisuje opći minimum i maksimum novčane kazne koja se može propisati posebnim zakonom koji propisuje prekršaj a isto to posebno za prekršaje koji se propisuju propisima jedinice lokalne i područne(regionalne) samouprave, time da se ti okviri određuju za svaku vrst okrivljenika kao počinitelja prekršaja.

- Odredbama članaka 79. do 81. ustanovljuje se i u prekršajnom pravu pravna posljedica osude u vidu gubitka ili zabrane stjecanja određenih prava, koja se propisuje posebnim zakonom, a

ostvaruje se prikupljanjem određenog broja negativnih prekršajnih bodova, a odredbom članka 249. se uređuje postupak primjene pravne posljedice osude. Ovime se stvara pravna pretpostavka da institutom pravne posljedice osude u svim područjima kršenja prekršajne discipline, ne ekskluzivno samo u području sigurnosti cestovnog prometa, primjenom sustava prikupljanja negativnih prekršajnih bodova dodatno sankcionira one osobe koje kroz određeno razdoblje opetovano čine teže prekršaje. Na ovaj se način mijenja pravna priroda sadašnjih negativnih bodova prema ZOP/02 koji se definiraju kao zaštitna mjera i predviđeni su ekskluzivno samo za područje sigurnosti cestovnog prometa. Nema za to opravdanja jer zašto ne bi se u vidu pravne posljedice osude primjerice i u području gospodarskih prekršaja, gdje se ostvaruju i iznimno teški prekršaji, sustavom prikupljanja negativnih prekršajnih bodova dodatno sankcioniralo osobu koja opetovano čini teže gospodarstvene prekršaje.

- Polazeći od shvaćanja da samo izvršavanjem tj. naplatom izrečene novčane kazne od osuđenika ostvaruje se svrha njezina izricanja, koncepcija je Prekršajnog zakona da pravomoćno izrečene novčane kazne prije svega treba naplatiti. Stoga se odredbom članka 34. stavka 1. određuje ako izrečena novčana kazna (dakle u bilo kojem iznosu, za razliku sada u iznosu preko 500,00 kn) nije dragovoljno plaćena u ostavljenom roku, prisilno će se naplatiti na način propisan Zakonom. S tim u vezi bitno se mijenja sadašnji institut rada za opće dobro na slobodi tako što se neplaćena i prisilno nenaplaćena novčana kazna zamijenjuje prije svega zatvorom a daje se sudu ovlaštenje da prosudi prema uvjetima ovog Zakona da umjesto kaznom zatvora zamjenu vrši određivanjem rada za opće dobro na slobodi, prema jednakim pravilima i u jednakom trajanju kada se zamjena vrši određivanjem zatvora. Ovime se bitno ubrzava postupak izvršavanja odluka o prekršaju i destimulira osuđenike da se opredjeljuju za rad za opće dobro na slobodi samo da bi opstruirali izvršavanje pravomoćne odluke.

2. Pooštrenje prekršajne represije

Člankom 30. stavcima 1. do 3. ZOP/02 je propisano:

"(1) Novčana kazna ne može biti propisana niti izrečena u iznosu manjem od 300,00 kuna niti većem od 15.000,00 kuna za fizičke osobe, odnosno u iznosu manjem od 5.000,00 kuna niti većem od 500.000,00 kuna za pravne osobe.«

(2) Za financijske prekršaje, te prekršaje u području zaštite okoliša, biološke raznolikosti, prekograničnog prijenosa, prijevoza, ograničene uporabe, unošenja u okoliš i stavljanje na tržište genetski modificiranih organizama ili proizvoda od genetski modificiranih organizama, ne može biti propisana niti izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 500,00 kuna niti većem od 1.000.000,00 kuna.

(3) Novčana kazna može iznimno biti propisana u postotku prema povrijeđenoj zaštićenoj vrijednosti, s naznakom posebne donje i gornje granice novčane kazne“.

Člankom 31. stavkom 1. ZOP/02 je propisano:

„Kazna zatvora može biti propisana u trajanju od najmanje tri dana do najdulje trideset dana, a iznimno za najteže oblike prekršaja u trajanju do šezdeset dana“.

Člankom 33. stavcima 1. do 9. Konačnog prijedloga Prekršajnog zakona se predlaže:

„(1) Za prekršaje propisane zakonom, za počinitelje prekršaja pravne osobe ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 2000,00 kuna ni većem od 1.000.000,00 kuna.

(2) Za prekršaj propisan zakonom, za počinitelja prekršaja fizičku osobu obrtnika i osobu koja obavlja drugu samostalnu djelatnost koji je počinila u vezi s obavljanjem njezina obrta ili

samostalne djelatnosti ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 1000,00 kuna ni većem od 500.000,00 kuna.

(3) Za prekršaje propisane zakonom, za počinitelje prekršaja fizičke osobe ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 100,00 kuna ni većem od 50.000,00 kuna.

(4) Za prekršaje propisane propisima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, za počinitelje prekršaja pravne osobe ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 500,00 kuna ni većem od 10.000,00 kuna.

(5) Za prekršaje propisane propisima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, za počinitelja prekršaja fizičku osobu obrtnika i osobu koja obavlja drugu samostalnu djelatnost koji je počinila u vezi obavljanja njezina obrta ili druge samostalne djelatnosti ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 300,00 kuna ni većem od 5.000,00 kuna.

(6) Za prekršaje propisane propisima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, za počinitelje prekršaja fizičke osobe ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 100,00 kuna ni većem od 2.000,00 kuna.

(7) Za najteže prekršaje propisane zakonom u području ugrožavanja prirodnih bogatstava, okoliša i očuvanja prirode, sigurnosti i zdravlja na radu, rada i zapošljavanja na crno, socijalne sigurnosti, poreza, carine i financija, telekomunikacija (elektroničkih komunikacija), ugrožavanja tržišnog natjecanja, državnih robnih pričuva, biološke raznolikosti te unošenja u okoliš i stavljanja na tržište genetski modificiranih organizama ili proizvoda od njih te u području graditeljstva njeispunjavanje bitnih zahtjeva za građevinu može se propisati i izreći novčana kazna u visini najviše do dvostrukih općih maksimuma propisanih stavcima 1. do 3. ovog članka, a za prekršaj u području ugrožavanja prirodnih bogatstava, okoliša i očuvanja prirode iznimno je moguće propisati i izreći novčanu kaznu do 1.000.000,00 kuna okrivljeniku fizičkoj osobi.

Stavkom 9. članka 33. Konačnog prijedloga se propisuje:

„(9) Propisom o prekršaju može se, za najteže prekršaje iz stavka 7. ovoga članka, propisati i izreći novčana kazna u postotku od 1% do 10% prema povrijeđenoj zaštićenoj vrijednosti, s naznakom posebnog minimuma i maksimuma postotka novčane kazne. U tom slučaju ne vrijede ograničenja o maksimumu novčane kazne iz stavaka 1. do 8. ovoga članka“.

Člankom 35. stavcima 1. i 2. Konačnog prijedloga Prekršajnog zakona se predlaže:

„(1) Kazna zatvora se može propisati i izreći u trajanju od najmanje tri dana do najdulje trideset dana a za najteže oblike prekršaja i do šezdeset dana.

(2) Za prekršaje nasilja u obitelji, druge prekršaje povezane s nasiljem, teške prekršaje protiv okoliša i teške prekršaje vezane za zlorabu opojnih droga zakonom se može propisati kazna zatvora do devedeset dana“.

Na temelju izloženog, nesumnjivo je da se Prekršajnim zakonom predlaže mogućnost bitnog pooštrenja zakonske prekršajnopravne represije tj. okvira novčane kazne i kazne zatvora unutar kojih okvira posebni propisi mogu propisivati te kazne za prekršaje. S tim u vezi potrebno je ukazati na nekoliko bitnih činjenica. Naime već je ukazano da se Prekršajnim zakonom bitno proširuje krug okrivljenika u prekršajnom postupku što nužno zahtjeva i veći broj okvira za propisivanje kazni za njih a to nužno dovodi do povećanja općeg maksimuma kazni. Pri tom postavlja se pitanje realnosti sadašnjeg okvira općeg maksimuma novčane kazne do 15.000,00 kuna za okrivljenika fizičku osobu a to osobito kada se zna da mnogi posebni zakoni probijaju taj okvir propisujući i za okrivljenika fizičku osobu novčanu kaznu u iznosu i od 500.000,00 kuna (primjerice Zakon o preuzimanju dioničkih društava „Narodne novine“, br. 84/02., Zakon o tržištu vrijednosnih papira „Narodne novine“, br. 84/02) što u praksi stvara problem u primjeni jer sudovi, primijenjujući ZOP/02 kao temeljni zakon prekršajnog prava, moraju i u tom slučaju kaznu odmjeravati unutar

okvira do 15.000,00 kuna. Stoga potrebno je u određenoj mjeri uvažiti i realnost kazni koje posebni zakoni propisuju vrednujući na taj način težinu prekršaja koje propisuju a to onda opravdava povećanje zakonske prekršajnopravne represije koja se predlaže ovim Zakonom. Nadalje, evidentan je porast nasilja u društvu u zoni prekršajne odgovornosti: nasilje u obitelji, nasilje na športskim natjecanjima, nasilje u području javnog reda i mira što onda svakako opravdava pooštrenje zakonske represije u smislu podizanja općeg maksimuma kazne zatvora kako se to ovim Zakonom prijedloga predlaže. Međutim, da bi se u praksi ostvarilo pooštrenje represije nije dostatno samo zakonsko pooštrenje represije već je nužna promjena i sudske prakse u primjeni propisanih prekršajnopравnih sankcija. Ako se glas javnosti u tom pravcu prihvati mjerodavnom ocjenom onda se može reći da i u okolnostima sada propisane zakonske represije sudska represija je blaga. U prilog toj ocjeni je i analiza izrečenih prekršajnih kazni na uzorku od oko 83.000 okrivljujućih rješenja o prekršaju koja su tijekom 2004. godine izrekli prekršajni sudovi. Prema tom uzorku u čak 23.000 rješenja o prekršaju počiniteljima prekršaja nije izrečena kazna (izrečene su opomene, uvjetne osude ili samo zaštitne mjere te odgojne mjere). Još je bitniji podatak da je u tih 83.000 rješenja o prekršaju samo u 400 rješenja izrečena okrivljenicima bezuvjetna kazna zatvora. Stoga u cilju pooštrenja i sudske prekršajne kaznene politike predlažu se značajne novosti u odredbi o ublažavanju kazne i primjeni opomene tako što se u članku 37. točki 3. uvodi dvostruko ograničenje pri ublažavanju kazne: ako je za određeni prekršaj propisan poseban minimum novčane kazne u iznosu većem od općeg minimuma novčane kazne, novčana se kazna može ublažiti najviše do jedne trećine propisanog posebnog minimuma novčane kazne, ali ne ispod općeg minimuma novčane kazne, za prekršaje iz koristoljublja kazna se može ublažiti do jedne polovine propisanog minimuma novčane kazne, ali ne ispod općeg minimuma novčane kazne. Člankom 43. stavkom 1. se propisuje da se, prema uvjetima te odredbe, opomena može primijeniti prema počinitelju prekršaja za koji je propisana kao jedina kazna novčana kazna do 5.000,00 kuna.

3. Zastara prekršajnog progona i izvršavanja odluke o prekršaju

Člancima 13. i 14. ovog Zakona se predlaže jedinstven rok zastare prekršajnog progona i izvršavanja odluke o prekršaju u trajanju od dvije godine (relativni rok zastare) od počinjenja prekršaja odnosno dana pravomoćnosti odluke o prekršaju, a zastara nastupa u svakom slučaju protekom četiri godine od počinjenja prekršaja odnosno zastara izvršenja u roku od tri godine od pravomoćnosti odluke o prekršaju (apsolutni rok zastare). Jednako tako se daje ovlast posebnom zakonu da za prekršaj propisan tim zakonom predvidi dulji rok zastare prekršajnog progona ali ne dulji od tri godine jer je uočeno da pojedini posebni zakoni možda nekritički se koriste tom ovlasti i određuju nerealno dugačak rok (do 5 godina) zastare prekršajnog progona i stoga se uvodi ograničenje na način da se rok zastare za prekršajni progon posebnim zakonom može odrediti najdulje do tri godine. U vezi zastare izvršavanja odluke o prekršaju bitno se predlaže drukčije uređenje tog pitanja. Naime, kada se donese pravomoćna odluka o prekršaju, društvo ima opravdan interes da se ona svakako i izvrši. Stoga se ovim Zakonom (članak 14. stavci 1. i 6.) predlaže opći zastarni rok za sve vrste prekršaja i to tako da se tzv. relativni rok zastare izvršenja određuje u trajanju od dvije godine a apsolutni zastarni rok zastare izvršenja određuje u trajanju od tri godine. Time u buduće posebnim zakonima nije moguće određivati rok zastare izvršenja odluke o prekršaju. Ocjena je da se radi o sasvim primjerenom roku u kojem je realno moguće izvršiti svaku odluku o prekršaju.

4. Stranke i drugi sudionici u postupku

a) Ovlašteni tužitelj

Odredbe članaka 105. do 113. ZOP/02, osim što su iznimno loše nomotehničke razine, neuspješan su pokušaj uređenja tako značajnog poglavlja prekršajnog postupka kao što su stranke i drugi sudionici u postupku. Pri tom prisutne su brojne normativne pogreške glede ovlaštenih

podnositelja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, osobito državnog odvjetnika. Naime, člankom 124. stavka 1. Ustava RH („Narodne novine“, br. 41/01.-počišćeni tekst, 55/01.-ispravak) je propisano: „Državno odvjetništvo je samostalno i neovisno pravosudno tijelo ovlašteno i dužno postupati protiv počinitelja kaznenih i drugih kažnjivih djela, poduzimati pravne radnje radi zaštite imovine Republike Hrvatske te podnositi pravna sredstva za zaštitu Ustava i zakona“. Odredbom članka 15. stavci 1. i 2. Zakona o državnom odvjetništvu („Narodne novine“, br. 51/01.) je propisano: „(1) Nadležno državno odvjetništvo u kaznenim predmetima poduzima progon i zastupa optužbu protiv počinitelja kaznenih djela za koja se progoni po službenoj dužnosti ili po prijedlogu, te obavlja druge radnje propisane zakonom. (2) Nadležno državno odvjetništvo poduzima progon i zastupa optužbu u prijestupovnom i prekršajnom postupku sukladno ovlastima određenim zakonom“. Dakle jeste prema odredbi čl.124. stavka 1. Ustava RH ustanovljena ovlast i obveza državnog odvjetnika poduzimati progon počinitelja kaznenih i drugih (pod čime se u širem smislu razumiju i prekršaji) kažnjivih djela. Prema citiranom članku 15. stavka 1. Zakona o državnom odvjetništvu, ustanovljuje se obveza državnog odvjetnika prije svega da vrši progon počinitelja kaznenih djela, a prema citiranom stavku 2. istog članka i Zakona pravo i obveza državnog odvjetništva s tim u vezi u odnosu na prekršajni postupak referira se na posebni zakon. Samo mehaničkim preslikavanjem citirane odredbe članka 124. stavka 1. Ustava RH, odredbom članka 109. stavak 1. ZOP/02. se propisuje: „Temeljno pravo i dužnost državnog odvjetnika jest progon prekršaja (nomotehnički ispravno: počinitelja prekršaja) kao kažnjivih djela“, čime ZOP/02. normativno ustanovljuje državnog odvjetnika kao glavnog ovlaštenika za podnošenje zahtjeva za prekršajni progon počinitelja prekršaja. No stvarnost je sasvim drukčija, u praksi se državni odvjetnik uopće ne pojavljuje pred sudom ili tijelom uprave koje vodi prekršajni postupak kao podnositelj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, osim iznimno gdje je imao podnesenu kaznenu prijavu a utvrdi da se radi o prekršaju. Nadalje, ustanovljen je, po uzoru na kazneni postupak, za prekršajni postupak neprimjeren institut >supsidijarnog tužitelja> (stavak 6. članka 109.) koji među inim nepotrebno doprinosi usporavanju postupka. Pri tom nedostaje jasno i potpuno pravilo o tzv. konkurenciji zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (u slučaju da protiv istog počinitelja prekršaja i za isti prekršaj zahtjev podnese više ovlaštenih podnositelja).

Stoga se prijedlogom ovog Zakona (Glava XIV, članci 108. do 116.) pod naslovom „Subjekti prekršajnog postupka“ uređuje pitanje stranaka i drugih sudionika prekršajnog postupka a pri uređenju sustava ovlaštenika za prekršajni progon vodilo se računa o nekoliko bitnih polazišta:

- jasno i normativno na pregledan način odrediti tko su stranke i drugi sudionici u postupku
- nužno odrediti zakonski novi primjereniji naziv ovlaštenika za prekršajni progon i novi primjereniji naziv optužnog akta kojim se pokreće prekršajni postupak, sve to primjereno sudskom postupku,
- sve ovlaštenike za prekršajni progon načelno staviti u jednak pravni položaj,
- odrediti pravila tzv. konkurencije ovlaštenika za prekršajni progon,
- redefinirati, prekršajnom postupku primjereno, institut tzv. supsidijarnog tužitelja,

Slijedom istaknutog, primjereno sudskom postupku, prekršajni postupak pokreće > ovlašteni tužitelj<(članak 83.), a čini to podnošenjem >optužnog prijedloga<(članak 160. stavak 1.). Stranke u prekršajnom postupku su ovlašteni tužitelj i okrivljenik, sudionici u prekršajnom postupku su branitelj okrivljenika, zakonski zastupnik ili opunomoćenik, oštećenik i druga osoba koje se tiče vođenje određenog prekršajnog postupka.

Ovlašteni tužitelji su državni odvjetnik, tijelo uprave, pravna osoba s javnim ovlastima, i oštećenik. Pri tom su značajna pravila postupka:

- točno je određeno vrijeme do kojeg časa je moguća konkurencija podnesenih optužnih prijedloga (do zakazivanja glavne rasprave u postupcima u kojima se postupak vodi po pravilima o glavnoj raspravi, odnosno do poziva za ispitivanje okrivljenika u postupcima u kojima se ne vodi glavna rasprava već tzv. >žurni postupak<(članak 221.)

-državni odvjetnik je ovlašten podnijeti optužni prijedlog za sve prekršaje, pri konkurenciji ovlaštenih tužitelja ako je jedan od njih državni odvjetnik, postupak se vodi na temelju njegova optužnog prijedloga, a kada je oštećenik tužitelj u konkurenciji ovlaštenih tužitelja, tijelo državne vlasti uvijek ima prednost pred oštećenikom tužiteljem. Kada su u konkurenciji više oštećenika tužitelja protiv istog počinitelja prekršaja i za isti prekršaj, vodi se jedinstveni postupak po svim optužnim prijedlozima.

Bitno je naglasiti da se ovime daje ovlast državnome odvjetniku za prekršajni progon, koja ovlast mu pripada prema Ustavu RH i Zakonu o državnom odvjetništvu, ali mu se ne određuje primarnom obvezom (iz razloga gore obrazloženih), a u slučaju konkurencije s drugim ovlaštenim tužiteljima, optužni prijedlog državnog odvjetnika uvijek ima prioritet na temelju kojeg se provodi postupak.

b) Okrivljenik

Prema odredbi članka 105. stavka 1. ZOP/02 okrivljenik u prekršajnom postupku je fizička osoba i pravna osoba, a sukladno tome odredbama članaka 30. i 32. ZOP/02 je i propisan okvir novčane kazne odnosno globe za počinitelja prekršaja fizičku osobu i počinitelja prekršaja pravnu osobu. Ovako pojednostavljeno razlikovanje okrivljenika u prekršajnom postupku je postalo ograničavajuće za: realnije propisivanje novčane kazne i pravilnu i pravičnu primjenu načela o individualiziranju kazne okrivljeniku, sukladno njegovu financijskom potencijalu, mogućnost prekršajnog progona svih onih koji su počinili prekršaj, te osobito njihovo učinkovito procesuiranje u postupku.

S ciljem otklanjanja tih slabosti, konačnim prijedlogom Prekršajnog zakona (članak 114. stavak 1.) se ustanovljuje širi krug okrivljenika u prekršajnom postupku:

1. fizička osoba,
2. fizička osoba obrtnik i osoba koja se bavi drugom samostalnom djelatnošću,
3. pravna osoba i s njom izjednačeni subjekti,
4. odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Zahvaljujući tome, člankom 33. Zakona se predviđa propisivanje posebnih okvira novčane kazne za svakog od tih okrivljenika i unutar tako propisanog okvira izricanje novčane kazne svakome od predviđenih okrivljenika. Nema opravdanja za jednak okvir novčane kazne za počinitelja prekršaja uvjetno rečeno „običnu“ fizičku osobu i počinitelja prekršaja fizičku osobu obrtnika i osobu koja se bavi drugom samostalnom djelatnošću kada je znano da mnoge od njih imaju finacijski potencijal gotovo kao i mnoge pravne osobe. Novčana kazna, osim što se odmjerava prema težini prekršaja, odmjerava se i prema imovinskim prilikama počinitelja prekršaja jer samo u tom slučaju ona primjereno pogađa počinitelja prekršaja na način da utječe na njega da više ne čini prekršaj.

U prilog ovakvog definiranja okrivljenika fizičke osobe primjerice su odredbe članka 3. točaka 31., 32., 33. i 33.a Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja („Narodne novine“, br. 147/02. i 177/04.) koje glase:

»31. *samostalna djelatnost obrta* registrirana je djelatnost prema propisima o obrtu te s obrtom izjednačena gospodarska djelatnost, upisana u registar poreznih obveznika prema propisima o porezu na dohodak,«.

»32. *samostalna djelatnost poljoprivrede* i šumarstva registrirana je djelatnost prema propisima o poljoprivredi i poticajima u poljoprivredi, upisana u registar poreznih obveznika prema

propisima o porezu na dohodak,«.

»33. *samostalna djelatnost slobodnog zanimanja* registrirana je (profesionalna) djelatnost doktora medicine i stomatologije, višeg zubara, magistra farmacije, diplomiranog inženjera medicinske biokemije, veterinar, odvjetnika, javnog bilježnika, revizora, inženjera, arhitekta, poreznog savjetnika, tumača, prevoditelja, znanstvenika, književnika, izumitelja, predavača, odgojna djelatnost te djelatnost turističkog vodiča, umjetnika, športaša i drugih sličnih djelatnosti čije je obavljanje uređeno posebnim propisom, upisana u registar poreznih obveznika prema propisima o porezu na dohodak,«.

»33.a *ostale samostalne djelatnosti* registrirane su (profesionalne) djelatnosti medicinske sestre, zubnog tehničara, fizioterapeuta, novinara i filmskoga radnika, čije je obavljanje uređeno posebnim propisom, upisane u registar poreznih obveznika prema propisima o porezu na dohodak,«.

I samo površan pogled na fizičke osobe obuhvaćene i definirane citiranim odredbama upućuju nesumnjivo na slabost sadašnjeg sustava jednakog pozicioniranja okrivljenika fizičke osobe u sustavu prekršajne odgovornosti i propisivanja jednakog okvira novčane kazne (općeg minimuma i maksimuma) primjerice za fizičku osobu koja čini prekršaj „pogrešnog parkiranja“ i za neku od ovih fizičkih osoba koje čine prekršaj u obavljanju naznačenih svojih djelatnosti.

Jednako tako pojedini posebni propisi prepoznali su postojanje pojedinih subjekata koji statusno nisu ni pravna osoba ni fizička osoba primjerice članak 3. točka 5.b Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja koja glasi: „*drugi subjekt* je osoba ili više osoba (udruga) koje nemaju svojstvo pravne ni fizičke osobe, a ovim im je Zakonom propisana jedna ili više od sljedećih obveza: obveza doprinosa, obveza obračunavanja, obveza plaćanja, obveza izvješćivanja“.

Stoga odredba članka 114. stavka 1. točke 3. prijedloga Prekršajnog zakona, kojom se definira kao okrivljenik „pravna osoba i s njom izjednačeni subjekt“, ima za cilj stvaranje pravnoga okvira za mogućnost prekršajnog procesuiranja i svih >drugih subjekata<.

c) Branitelj okrivljenika i njegovo sudjelovanje u postupku

Prijedlogom Prekršajnog zakona (članak 172. stavak 1.) okrivljeniku se garantira pravo da tijekom cijelog prekršajnog postupka pa i prije njegova pokretanja brani se uz pomoć branitelja, a iznimno ustanovljuje se obveza i upozoriti ga na to pravo prije njegova ispitivanja i omogućiti mu da si uzme branitelja ako se:

- ispituje kao osumnjičenik (članak 158. stavak 6.),
- ispituje kao uhićenik (članak 172. stavak 2.).
- utvrdi da je nijem ili gluh u bilo kojoj fazi postupka, time ako u tom slučaju ne uzme si branitelja, postavit će mu se branitelj po službenoj dužnosti u daljnjem tijeku do pravomoćnog dovršetka postupka (članak 172. stavak 3.).

Ovime se u svemu, primjereno prekršajnom postupku, štite ljudska prava i temeljne slobode okrivljenika u prekršajnom postupku, sukladno zahtjevu članka 6. stavka 3. alineje c/ Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Narodne novine“-Međunarodni ugovori, 18/1997., 6/1999., 8/1999., 14/02. i 13/03.) i zahtjevu članka 29. stavka 2. alineje 4. Ustava RH („Narodne novine“, 41/01.-pročišćeni tekst i 55/01.).

Temeljem ovako definiranog okrivljenikova prava na branitelja i braniteljevo sudjelovanje u postupku, uspostavljaju se pravila postupka:

- okrivljeniku se, bez iznimke, garantira pravo na obranu uz pomoć branitelja, a iznimno ako si ne uzme sam branitelja, postavit će se branitelj po službenoj dužnosti,
- u pravilu od okrivljenika ovisi hoće li se koristiti pravom na branitelja,
- hoće li branitelj i faktično sudjelovati u postupku protiv njegova branjenika ovisi, osim iznimno, isključivo o njegovoj procesnoj disciplini i odnosa s njegovim branjenikom,
- sud nije obvezan odgađati raspravu ili ispitivanje okrivljenika (članak 167. stavak 3.) zbog ne dolaska uredno pozvanog branitelja okrivljenika (osim u slučaju iz članka 172. stavka 3.).

Na istaknuti se način ostvaruje okrivljenikovo pravo obrane uz pomoć branitelja primjereno za prekršajni postupak, redefinira sadašnje rješenje tog prava koje je uređeno neprimjereno gotovo jednako kao u kaznenom postupku, te sprječava se svaka zlouporaba tog prava i time opstrukcija postupka. Time se ostvaruje nakana prijedloga Prekršajnog zakona održati za okrivljenika u bitnom već dostignutu razinu prava u prekršajnom postupku, primjerenu tom postupku a istodobno ostvariti učinkovitiji prekršajni postupak.

5. Mjere za osiguranje nazočnosti okrivljenika u postupku i uspješno provođenje prekršajnog postupka.

Prijedlogom Prekršajnog zakona u sustavu odredbi o mjerama za osiguranje nazočnosti okrivljenika u postupku i uspješno provođenje prekršajnog postupka (članci 127. do 137.), bitne su novosti u sustavu mjera opreza, te dijelom nova mjera u posebnim slučajevima (zadržavanje ili jamstvo u posebnim slučajevima i posebne mjere policije za neposredno sprječavanje počinitelja prekršaja pod utjecajem opojnih sredstava da nastavi s činjenjem prekršaja).

a) Mjere opreza

U sustavu mjera opreza (članci 130. do 132.) kao samostalnim mjerama za uspješno provođenje prekršajnog postupka, predlažu se bitne novosti:

-određuje se za koje prekršaje sud može primijeniti mjere opreza (za prekršaje propisane zakonom), u kojem času ih može odrediti (nakon podnošenja optužnog prijedloga), uvjeti za njihovu primjenu (osiguranje nazočnosti okrivljenika u postupku, sprječavanje da čini nove prekršaje ili da ga se spriječi u njegovu sprječavanju dokazivanja prekršaja),

-određuju se nove mjere (zabrana posjećivanja određenog mjesta ili područja, zabrana približavanja određenoj osobi ili zabrana uspostavljanja i održavanja veze s određenom osobom.)

-otklanja se pogreška u vezi određivanja mjere opreza privremenog oduzimanja vozačke dozvole za upravljanje vozilom, a proširuje se i na dozvolu za upravljanje zrakoplovom, plovilom i svakim drugim prijevoznim sredstvom,

-ustanovljuje se obveza njihova preispitivanja svaka dva mjeseca,

-tijela uprave koja vode prekršajni postupak samostalno primijenjuju mjere opreza pod jednakim uvjetima kao i sud, a sudski se nadzor osigurava žalbenim postupkom kod Visokog prekršajnog suda RH,

-predlaže se da policija i sva inspeksijska tijela uprave mogu odrediti privremeno sve predviđene mjere opreza, najdulje do osam dana i prije pokretanja prekršajnog postupka,

-jasno se određuje sadržaj svake od predviđenih mjera opreza i tko izvršava mjeru opreza.

Ovako uređenim sustavom mjera opreza očekuje se nesumnjiv doprinos učinkovitosti postupka, sprječavanja činjenja prekršaja, a precizno pravno uređen sustav garantira zaštitu okrivljenika da

mjere ne budu određene kada to nije nužno ili kada su određene da ne traju više negoli je to potrebno za uspješno provođenje konkretnoga postupka. Ustanovljavanjem mogućnosti da policija i sva inspekcijska tijela uprave mogu privremeno najdulje do osam dana odrediti primjenu svih propisanih mjera opreza i prije pokretanja prekršajnog postupka, ostvaruje se vrlo učinkovit način da se u samome začetku onemogućí počinitelja prekršaja u daljnjem činjenju nedopuštenih radnji prekršaja i zaštita oštećenika prekršajem. Pri tom se osigurava pravno uređeno postupanje policije i svih drugih inspekcijskih tijela uprave pri određivanju mjera opreza i prije pokretanja postupka uz skraćivanje roka (na osam dana, sada se to čini i do trideset dana) jer sada pojedini zakoni to sadržajno i vremenski različito čine a pri tom nije osigurana nikakva zaštita onih prema kojima se mjera opreza određuje.

b) Zadržavanje ili jamstvo u posebnim slučajevima

Specifičan je problem u prekršajnom postupku osigurati uspješno provođenje prekršajnog postupka i još više osigurati izvršenje pravomoćne odluke o prekršaju u predmetu postupka protiv osobe koja nema stalno prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj. Problem je tim veći kada se zna da ako takav počinitelj prekršaja napusti područje Republike Hrvatske prekršajni sud nema pravne mogućnosti osigurati njegovu nazočnost u postupku ni izvršenje odluke o prekršaju protiv takva počinitelja prekršaja. Naznačeni se problem do sada pravno različito rješavao. Zakon o prekršajima („Narodne novine“, br. 2/73., 5/73.-ispr., 21/74., 9/80., 25/84., 52/87,27/88., 43/89., 8/90., 41/90., 59/90., 91/92. i 33/95.) rješavao je to odredbom članka 144. stavka 3. koja, uz ostalo, glasi: „Ako bi kažnjeni zbog odlaska iz zemlje mogao osujetiti izvršenje rješenja, tijelo koje je u prvom stupnju donijelo rješenje o prekršaju može odrediti da se ono izvrši odmah bez obzira na žalbu“. Proglašavanjem rješenja o prekršaju izvršnim i prije negoli je postalo pravomoćno, pa i u slučaju podnesene žalbe kao redovitog pravnog lijeka protiv rješenja o prekršaju, narušava se ustavno načelo o suspenzivnom djelovanju podnesene žalbe, ZOP/02 je s pravom ovakvu odredbu izostavio. Međutim ZOP/02, izostavljajući citiranu odredbu, ne rješava taj problem na drugi primjeren način i stoga je sada u praksi velika praznina u tom pravcu radi čega su brojni postupci protiv okrivljenika koji nema stalno prebivalište ili boravak u Republici Hrvatskoj koji su napustili RH i nema mogućnosti dovršetka postupak prije njihove zastare, a jednako tako brojna su pravomoćna rješenja o prekršaju koja nije moguće izvršiti jer su takvi okrivljenici napustili područje RH.

Stoga se prijedlogom Prekršajnog zakona predlaže odredba članka 136. koja glasi: „(1) Kad je okrivljeniku koji nema stalno prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj nepravomoćnom presudom izrečena kazna, a nema zakonskih uvjeta da se protiv njega odredi ili produlji zadržavanje (članak 135. stavak 3. ovoga Zakona), ponudit će mu sud da položi jamstvo u visini iznosa izrečene novčane kazne, visine određenih troškova postupka i naknade štete koju je obvezan naknaditi. Ako je izrečena kazna zatvora dio jamstva kojim se osigurava izvršavanje kazne zatvora odredit će se srazmjerno visini izrečene kazne, pri čemu će se uzeti u obzir i vrijeme koje je proveo u zadržavanju. (2) Ako okrivljenik ne položi jamstvo prema stavku 1. ovoga članka, sud će, i mimo uvjeta iz članka 135. stavka 3. ovoga Zakona, produljiti ili odrediti njegovo zadržavanje koje može trajati do isteka izrečene kazne zatvora, odnosno onoliko koliko bi mu zamjenom umjesto neplaćene novčane kazne bio određen zatvor. (3) Ako okrivljenik položi jamstvo prema stavku 1. ovoga članka, o tome će se jamstvu odlučivati smislenom primjenom odredbe članka 133. ovoga Zakona. (4) Prigodom polaganja jamstva prema stavku 1. ovoga članka, okrivljenik je dužan sudu predati punomoć za osobu koju on izabere i ovlasti za primanje pismena i svih sudskih odluka u daljnjem tijeku postupka, za slučaj njegova napuštanja Republike Hrvatske prije pravomoćnosti i izvršenja odluke o prekršaju. Ako to ne učini, sud je ovlašten dostavu obavljati oglašavanjem na oglasnoj ploči suda“.

Predloženom se odredbom nesumnjivo sprječava opstrukcija postupka i njegovo dovršenje i protiv počinitelja prekršaja koji nemaju stalno prebivalište ili boravište u RH, te ostvaruju uvjeti za uspješno izvršenje pravomoćnih odluka o prekršaju protiv tih počinitelja prekršaja.

c) Posebne mjere policije za neposredno sprječavanje počinitelja prekršaja pod utjecajem opojnih sredstava da nastavi s činjenjem prekršaja

Člankom 137. Prijedloga Prekršajnog zakona ustanovljuje se nova mjera u posebnom slučaju koja glasi:“

(1) Prema osobi pod utjecajem opojnih sredstava koja je zatečena u počinjenju prekršaja, ako osobite okolnosti upućuju da će nastaviti s radnjom prekršaja, policija može naredbom radi neposrednog sprječavanja nastavka činjenja prekršaja odrediti mjeru: 1. smještanja u posebnu prostoriju do prestanka djelovanja opojnog sredstva ali ne u trajanju duljem od 12 sati, 2. premještanja motornog vozila na određeno mjesto do prestanka djelovanja opojnog sredstva ali ne dulje od 12 sati. O mjestu premještanja vozila, policija obavještava osobu prema kojoj je naređena ta mjera i vlasnika vozila, ako je riječ o osobi različitoj od vozača, čim je to moguće, a najkasnije do prestanka mjere. Nakon prestanka poduzete mjere vozač ili vlasnik mogu preuzeti vozilo. Ako policija smatra da to ne ugrožava ostvarivanje svrhe mjere, može vozilo i prije isteka roka na koji je mjera određena predati vlasniku ili od njega opunomoćenoj osobi. Troškove premještanja i čuvanja vozila snosi vozač. (2) Ministar nadležan za unutarnje poslove pravilnikom će urediti način provedbe i mjere iz stavka 1. točke 2. (3) Za neosnovanu ili nezakonitu primjenu mjere iz stavka 1. ovoga članka, osoba prema kojoj je mjera poduzeta ima pravo na naknadu štete“.

-odredba je modificirana i proširena odredba člankla 147. ZOP/02 kojom se ustanovljuje mogućnost da policija osobu koja je zatečena da čini radnju prekršaja na neposredan i učinkovit način spriječi u daljnjem nastavljanju ili ponavljanju radnje prekršaja. Praksa je pokazala potrebu za primjenom ovakve mjere osobito prema osobi zatečenoj u činjenju prekršaja ugrožavanja sigurnosti cestovnog prometa koja se ne pokorava naredbi policijskog službenika i jedini je način da ju se spriječi da i dalje sudjeluje kao vozač u prometu i time nastavlja s radnjom prekršaja. Zbog ograničenog vremena primjene mjere, ne predviđa se pravno sredstvo protiv određivanja primjene mjere ali se odredbom jasno deklarira pravo osobe na naknadu štete ukoliko je neka od predviđenih mjera protiv nje nezakonito primijenjena, što se utvrđuje u odgovarajućem posebnom postupku.

6. Sustav pravnih lijekova

a) redoviti pravni lijek

Sustav pravnih lijekova prema ZOP/02 je normativno najlošiji dio tog Zakona. Odredba članka 87. ZOP/02 je imala ambicija cijelovito urediti sustav redovitih pravnih lijekova a zapravo je unijela potpuni pravni nered i velike pogreške u tom sustavu.

- prije svega odredbom se odluke protiv kojih je dopuštena ili nije dopuštena žalba dijele na: 1. rješenje o prekršaju i 2. odluke koje se donose u prekršajnom postupku radi priprema ili vođenja postupka. Pritom se određuje da je protiv prvostupanjskog rješenja o prekršaju uvijek dopuštena žalba, a protiv odluke koja se donosi radi priprema ili vođenja postupka žalba nije dopuštena, osim ako je tim Zakonom određeno drukčije. Takvom podjelom izvan sustava su ostale sve odluke (rješenja) koja se donose prije pokretanja postupka, tijekom trajanja prekršajnog postupka ili nakon njegova dovršetka a u vezi su s prekršajnim postupkom, koje nisu ni rješenje o prekršaju ni rješenje radi priprema ili vođenja postupka, primjerice: rješenje o odbačaju žalbe protiv rješenja o prekršaju. Stoga se i dogodilo da ZOP/02 ne propisuje pravo žalbe protiv: rješenja kojim se odbacuje žalba protiv rješenja o prekršaju (članak 213.), rješenja kojim se odbacuje zahtjev za obnovu prekršajnog postupka (članak 229.), rješenja kojim se dopušta ili odbija zahtjev za obnovu prekršajnog postupka

(članak 230.), rješenja kojim se odbacuje zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne (članak 234.), rješenja iz članka 248., rješenja iz članka 255. , a evidentno je da se radi o odlukama protiv kojih bi svakako trebalo postojati pravo žalbe.

Nedosljednom primjenom pravila iz stavka 3. članka 87., dogodila se nedopustivo jedna od najvećih pogreški sustava pa tako nije dopuštena žalba protiv rješenja donesenog na temelju članka 115. stavka 3., tj. rješenja kojim se odbacuje neurednim zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

-stavkom 2. članka 87., nomotehnički se potpuno neprimjereno na mjestu gdje se govori o žalbi uređuje i pitanje podnošenja ili ne podnošenja prigovora protiv prekršajnog naloga a radi se o dva pravna lijeka sasvim različite pravne naravi.

-također jedna od najvećih pogreški sustava je odredba članka 244. prema kojoj žalbu protiv rješenja o prekršaju protiv maloljetnog počinitelja prekršaja na njegovu štetu može podnijeti samo državni odvjetnik, što znači neovisno je li i podnositelj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka a to u praksi znači da podnositelj zahtjeva na štetu mlt. počinitelja prekršaja ne može podnijeti žalbu.

-stavak 4. članka 87. ZOP/02 predviđa neprihvatljivu pravnu pretpostavku da okrivljenik koji je dragovoljno izvršio rješenje o prekršaju (platio novčanu kaznu i troškove postupka) odrekao se prava na žalbu protiv tog rješenja, pa u slučaju da podnese žalbu ista se rješenjem odbacuje kao nedopuštena. Naime, pretpostavljanje okrivljenikove volje izvodi se samo iz činjenice njegove neaktivnosti a ne iz njegove aktivnosti (ako je osoba podnijela žalbu protiv rješenja o prekršaju onda nije moguće i prihvatljivo iz te činjenice izvoditi pravnu pretpostavku da se ona odrekla prava na žalbu pa i uz činjenicu da je prethodno dragovoljno izvršila rješenje jer je i u tom slučaju legitiman njezin pravni interes da se nedvojbeno raspravi pitanje njezine krivnje).

b) izvanredni pravni lijek

-člankom 233. stavkom 1. ZOP/02 se propisuje izvanredni pravni lijek >zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne< bez uspostavljanja cenzusa visine izrečene kazne. S obzirom na nisko predviđene opće minimume kazni (novčane i kazne zatvora) u prekršajnom postupku sasvim je sadržajno upitan izvanredni pravni lijek izvanredno ublažavanje kazne bez određivanja cenzusa o visini izrečene kazne čije se izvanredno ublažavanje može zahtijevati.

-člankom 236. ZOP/02 propisuje se mogućnost podnošenja izvanrednog pravnog lijeka >zahtjev za izvanredno preispitivanje odluke u prekršajnom postupku< (pod uvjetima te odredbe), s bitnim uvjetom da je u postupku prethodno korišten redoviti pravni lijek žalba. Upravo stoga i zbog činjenice ustroja prekršajnih sudova a to da je Visoki prekršajni sud RH, sada a i ubuduće, žalbeni sud protiv svih prvostupanjskih odluka o prekršaju suda i tijela uprave koja vode prekršajni postupak, propušta se imati na umu da time Visoki prekršajni sud RH nepotrebno u kratkom vremenu dva puta preispituje istu prvostupanjsku odluku o prekršaju i ponovno svoju odluku o prekršaju, za razliku od kaznenog postupka u kojem >zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude< logično nije moguće podnijeti protiv presude Vrhovnog suda RH (članak 425. ZKP).

Polazeći od istaknutih razloga u vezi razmatranih pitanja, s ciljem otklanjanja normativnih pogrešaka i pojednostavljenja žalbenog sustava u funkciji ubrzanja postupka, ovim se Zakonom određuju pravila:

-ako ovim Zakonom nije određeno drukčije, protiv presude (rješenja o prekršaju) prvostupanjskog suda odnosno tijela uprave koje vodi prekršajni postupak ovlaštene osobe mogu podnijeti žalbu u

roku od osam dana od dana dostave prijepisa presude odnosno rješenja o prekršaju (članak 191. stavak 1. i 4.).

-protiv rješenja prvostupanjskog suda donesenog prije započinjanja postupka, u tijeku i nakon provedenog postupka stranke i osobe čija su prava povrijeđena mogu uvijek podnijeti žalbu kad ovim Zakonom nije propisano da žalba nije dopuštena. Žalba se podnosi sudu koji je donio rješenje u roku tri dana od dana dostave rješenja, osim ako ovim Zakonom nije određen drugi rok (članak 211. stavak 1.).

-ako ovim Zakonom nije određeno drukčije, protiv naredbe nije dopuštena žalba ili drugo pravno sredstvo (članak 212.).

Uspostavom istaknutih pravila o žalbi normativno ispravno i nomotehnički pojednostavljeno se uređuje:

-odluke protiv kojih je dopuštena žalba su: presuda, rješenje o prekršaju, rješenje i naredba,

-protiv prvostupanjske odluke o prekršaju (presude i rješenja o prekršaju) uvijek je dopuštena žalba, osim ako ovim Zakonom nije određeno drukčije (iznimka o nedopuštenosti žalbe protiv presude je članak 244. stavak 1. i 3.),

-na jednom se mjestu određuje rok za žalbu protiv odluke o prekršaju od osam dana i nomotehnički se ostale odredbe u Zakonu ne opterećuju ponavljanjem žalbenog roka,

-za prekršajni postupak u kojem nema prethodnog postupka neprimjerena je i nepotpuna podjela na >rješenje radi pripreme ili vođenja postupka< te se umjesto toga podjela vrši na rješenja donesena prije, u tijeku i nakon provedenog postupka uz određenje da stranke i osobe čija su prava tim rješenjem povrijeđena mogu uvijek podnijeti žalbu kad ovim Zakonom nije propisano da žalba nije dopuštena, u roku tri dana od dana dostave rješenja, osim ako ovim Zakonom nije određen drugi rok. Uspostavom ovakvog pravila svodi se na minimum mogućnost normativne pogreške o tome je li žalba dopuštena ili ne, kao i pitanje roka za njezino podnošenje (rok je uvijek tri dana, osim ako ovim Zakonom nije određen drugi rok). Ovime se nomotehnički zakonski tekst pojednostavljuje jer se samo u odredbama kojima se određuje donošenje odluka protiv kojih se ne predviđa pravo žalbe (svakako je tih odredbi značajno manje) to i naznačuje a u svim ostalim slučajevima pozivom na članak 211. žalba je dopuštena bez da se to u svakoj odredbi posebno naznačuje. Pri tom koncepcija je prijedloga da se isključuje pravo žalbe protiv rješenja u pravilu u onim slučajevima kada pravno pitanje koje se rješava tim rješenjem može biti i žalbeni prigovor protiv presude a da time osoba koja smatra da joj je rješenjem povrijeđeno neko njezino pravo, ne trpi štetu (primjerice nedopuštena je žalb protiv rješenja o izuzeću, članak 106. stavak 6., protiv rješenja o izdvajanjima iz spisa, članak 121. i dr., jer su to pitanja koja se s uspjehom mogu riješiti i žalbenim prigovorom protiv presude).

Treba naglasiti da se izostavlja odredba ako je okrivljenik dragovoljno izvršio presudu da se time odrekao prava na žalbu jer je njegovo pravo i obveza izvršiti presudu a pri tom pravno je neprihvatljivo na temelju njegova takvog postupka izvoditi zaključak da se time odrekao prava na žalbu.

-člankom 217. stavak 1. predviđa se izvanredni pravni lijek >zahjev za izvanredno ublažavanje kazne< kojim se određuje mogućnost njegova podnošenja za izrečenu kaznu zatvora bez ograničenja a za izrečenu novčanu kaznu određuje se imovinski cenzus visine izrečene novčane kazne za svaku vrst okrivljenika u odnosu na koju je moguće podnošenje zahtjeva. Naime, nije realno očekivati da se za novčanu kaznu izrečenu okrivljeniku fizičkoj osobi do 10.000,00 kuna, za okrivljenika fizičku osobu obrtnika i osobu koja se bavi drugom samostalnom djelatnošću do 30.000,00 kuna te za okrivljenika pravnu osobu do 50.000,00 kuna nakon izricanja tih kazni pojave okolnosti kojih nije bilo kad se izricala ta kazna ili sud za njih nije znao, i ako su postojale, a one bi očito dovele do blaže osude. Neodređivanjem ovakvog ograničenja, realna je opasnost da se zahtjev

za izvanredno ublažavanje kazne nekritički podnosi pa i za najniže izrečene novčane kazne što svakako nije svrha i cilj ovog izvanrednog pravnog lijeka.

Sukladno ranije istaknutom, ovim se Zakonom ne predviđa više izvanredni pravni lijek >zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude< jer zbog načina ustroja prekršajnih sudova Visoki prekršajni sud RH u tom slučaju bi u kratkom vremenu dva puta preispitivao istu prvostupanjsku odluku o prekršaju kao i svoju odluku donesenu u žalbenom postupku, a to ovaj izvanredni pravni lijek čini sasvim neracionalnim a time i nepotrebnim. Prema novom koceptu odlučivanja, sada bi se činilo logičnim predvidjeti ovaj izvanredni pravni lijek protiv presuda donesenih u postupku po prigovoru protiv obaveznog prekršajnog naloga. No i sadašnji ZOP/02 zbog kaznenog cenzusa za tu razinu prekršaja isključuje ga pa stoga ni u toj procesnoj situaciji ubuduće ne predviđa taj izvanredni pravni lijek.

7. Vođenje prekršajnog postupka

Odredbama članaka 189. do 193. i članka 200. do 203. ZOP/02 se uređuje vođenje prekršajnog postupka pred sudom i tijelom uprave koje vodi prekršajni postupak. Postupak je uređen tako da tijelo postupka se odlučuje na zakazivanje pripremnog ročišta (članak 189. stavak 1.) ili odmah u predmetu određuje glavnu raspravu. Odmah treba naglasiti da su odredbe o glavnoj raspravi štire i podnormirane jer se njima ne određuju bitna postupovna pravila o održavanju i vođenju rasprave, njezinom prekidu i nastavljanju vođenja prekinute rasprave već se propisuju samo pravila o pozivanju okrivljenika na raspravu, sadržaj poziva okrivljeniku, posljedice njegova nedolaska na raspravu (članak 189. stavak 2. do 7.), propisuje se javnost glavne rasprave (članak 190.), stegovno kažnjavanje stranaka i drugih sudionika u postupku (članak 191.), te provedba glavne rasprave (članci 192. i 193.). Ako se stoga ima u vidu odredba članka 78. stavak 2. ZOP/02 koja glasi: "Ako ovaj Zakon ne sadrži odredbe o pojedinim pitanjima postupka, na odgovarajući će se način primijeniti odredbe Zakona o kaznenom postupku", proizlazi da se u prekršajnom postupku glavna rasprava vodi uz primjenu bitnih postupovnih pravila o tome iz Zakona o kaznenom postupku, a to dalje znači provođenje glavne rasprave prema pravilima postupka iz Zakona o kaznenom postupku i za najlakše do najtežih prekršaja, što se svakako čini neprimjerenim s obzirom na razmjernost težine djela prekršaja i kaznenih djela. Kada se ima u vidu opće poznata nedisciplina stranaka u postupku a osobito u prekršajnom postupku, uspostavljanjem takve strukture glavne rasprave i u prekršajnom postupku, stvoreni su nedopustivi uvjeti za opstruiranje prekršajnog postupka i njegovu neučinkovitost, a to je praksa i pokazala. Naime, prema Izvješću o radu Visokog prekršajnog suda RH i prvostupanjskih prekršajnih sudova za 2003. godinu proizlazi da su prekršajni sudovi od ukupnog broja predmeta u radu u 2003. godini riješili 65,91% predmeta s radom 374 suca. Prema Izvješću o radu Visokog prekršajnog suda RH i prvostupanjskih prekršajnih sudova za 2004. godinu (kada se postupak provodio uglavnom prema ZOP/02) proizlazi da su prekršajni sudovi od ukupnog broja predmeta u radu u 2004. godini riješili 59,56% predmeta s radom 379 sudaca. Dakle, radom i nešto većeg broja sudaca riješeno je manje predmeta. Pri tom prema nadzoru Visokog prekršajnog suda RH nije to rezultat osobno manjeg truda u radu sudaca već upravo neučinkovitost postupka je rezultat povećane mogućnosti opstruiranja postupka od strane stranaka i drugih sudionika u postupku.

Stoga, imajući na umu istaknuto kao i jedno od najbitnijih načela prekršajnog postupka >načelo ekonomičnosti postupka< prema kojem se postupak vodi brzo i bez odugovlačenja, uz izbjegavanje nepotrebnih radnji i troškova i onemogućavanje svake zlouporabe prava sudionika u postupku, ovim se Zakonom vođenje postupka uređuje tako da se izostavlja odredba o >pripremnom ročištu< jer se u praksi nisu ostvarili očekivani učinci njegova uvođenja u postupak. Vođenje postupka u glavnoj raspravi uređuje se u potpunosti ovim Zakonom (članci 165. do 178.), s pravilima o glavnoj raspravi primjerenim prekršajnom postupku. No najbitnija je novost prijedlog da se vođenje prekršajnog postupka primjenom pravila o glavnoj raspravi bitno reducira na teže

prekršaje na način da se postupak za lakše prekršaje i postupak u posebnim slučajevima provodi prema pravilima o >žurnom postupku< (članak 221.) bit kojega je da se u tom postupku ne primijenjuju odredbe ovoga Zakona o glavnoj raspravi, njezinom zakazivanju i vođenju već sud sukladno odredbama ovoga Zakona poziva okrivljenika, svjedoke, vještaka i ostale radi ispitivanja, te kada na temelju tih dokaza i drugih dokaza u spisu ocijeni da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno donosi odluku o prekršaju (članak 222. stavci 2. i 3.). Žurni se prekršajni postupak, temeljem članka 221. stavci 1. i 2. vodi:

1. za prekršaje za koje je kao jedina kazna propisana novčana kazna do 10.000,00 za fizičku osobu, novčana kazna do 30.000 kuna za pravnu osobu i do 10.000 kuna za odgovornu osobu u pravnoj osobi.

2. protiv maloljetnog počinitelja prekršaja,

3. protiv uhićenika (članak 134. stavak 4. ovoga Zakona),

4. protiv okrivljenika kojem je određeno zadržavanje (članak 135. stavak 1. ovoga Zakona),

5. protiv okrivljenika koji nema stalno prebivalište ili boravak u Republici Hrvatskoj

6. po prigovoru protiv obaveznog prekršajnog naloga, zbog poricanja prekršaja.

Žurni se postupak može na prijedlog tužitelja provesti i za prekršaje kod kojih je propisana kazna veća od one navedene u stavku 1. točki 1. ovoga članka, ali u tom slučaju prekršajni sud ne može izreći veću kaznu od one predviđene u stavku 1. točki 1. ovoga članka

Na ovaj se način postiže učinkovitiji prekršajni postupak za lakše prekršaje (članak 221. stavak 1. točka 1.), te učinkovitiji postupak u za to posebno opravdanim slučajevima (članak 221. stavak 1. točke 2. do 6.), a stavkom 2. članka 221. se predviđa mogućnost provođenja žurnog prekršajnog postupka i u svim drugim slučajevima ako to predloži ovlaštenu tužitelj, time da u tom slučaju postoji ograničenje u visini izricanja sankcije.

8. Prekršajni nalog

U postupku izdavanja prekršajnog naloga predlažu se značajne novosti a otklanjaju se i brojni nedostaci u sadašnjem postupku izdavanja prekršajnog naloga. Općim uvjetima za izdavanje prekršajnog naloga (članak 228.) jasno se određuje:

- prekršajni se nalog može izdati prije i nakon pokretanja prekršajnog postupka,
- prekršajni se nalog može izdati samo protiv punoljetnog počinitelja prekršaja,
-otklanja se ograničavanje u izricanju odnosno primjeni prekršajnopравниh sankcija prekršajnim nalogom, tj. svaki ovlaštenu izdavatelj može izreći ili primijeniti prekršajnim nalogom svaku prekršajnopravnu sankciju i druge mjere propisane za punoljetne počinitelje prekršaja uz jasno naznačavanje da se prekršajnim nalogom ne može primijeniti kazna zatvora, čime se bitno proširuje mogućnost odlučivanja o prekršajnoj odgovornosti počinitelja prekršaja izdavanjem prekršajnog naloga, čime se svakako ubrzava rješavanje prekršajnih predmeta i pojeftinjuje prekršajno sudovanje.

Značajna je novost glede sadržaja obrazloženja prekršajnog naloga (članak 234. stavak 2.) i sadržaja prigovora protiv prekršajnog naloga (članak 237. stavak 2.). U obrazloženju prekršajnog naloga se ukratko navode samo dokazi, i ovim Zakonom drugi uvjeti predviđeni, koji opravdavaju njegovo izdavanje. Naime, prihvaćajući da je prekršajni nalog svojevrsna ponuda njegova izdavatelja počinitelju prekršaja da prihvati krivnju za prekršaj i sankciju za taj prekršaj bez provođenja postupka (što on ne mora prihvatiti), da se prekršajni nalog često izdaje i na mjestu počinjenja prekršaja, nije moguće obrazloženje prekršajnog naloga sačiniti kako se to propisuje za obrazloženje presude. Stoga se za obrazloženje prekršajnog naloga određuje minimum sadržaja tj. naznaka dokaza i drugih propisanih uvjeta koji opravdavaju izdavanje prekršajnog naloga. Bitna je

novost i u sadržaju prigovora protiv prekršajnog naloga. Naime okrivljenik se ne mora zadovoljiti s izdanim prekršajnim nalogom i prihvatiti sankciju već podnošenjem prigovora kojim poriče prekršaj ostvaruje pravo na provođenje postupka i raspravljanje o njegovoj krivnji. Ukoliko okrivljenik prihvati krivnju a prigovara samo na izrečenu odnosno primijenjenu prekršajnoppravnu sankciju od njega se traži i na njega se prenosi teret da u tom slučaju obrazloži prigovor i podnese dokaze o činjenicama na kojima temelji prigovor i time argumentira izricanje odnosno primjenu za njega povoljniju prekršajnoppravnu sankciju negoli je izrečena odnosno primijenjena mu izdanim prekršajnim nalogom (u protivnom ostaje prekršajnoppravna sankcija iz prekršajnog naloga).

9. Obavezni prekršajni nalog

Tijekom izrade prijedloga ovog Zakona postavilo se pitanje je li moguće >lakše prekršaje< (prekršaji manjeg značenja - prema visini propisane sankcije) izuzeti od sudske nadležnosti procesuiranja njihovih počinitelja i odrediti stvarnu nadležnost uprave. S tim u vezi opredjeljenje je:

- za sve propisane prekršaje, neovisno o njihovoj težini, u postupku njihova procesuiranja nužno je osigurati određeni oblik i sudske nadležnosti (zaštite),
- ne povećavati daljnji opseg prvostupanjskog vođenja prekršajnog postupka od strane tijela uprave,
- pojednostaviti način prekršajnog procesuiranja počinitelja lakših prekršaja.

Naime, za svaki oblik kažnjive radnje pa i za djelo prekršaja ustavna je obveza u postupku procesuiranja njegova počinitelja u nekom obliku osigurati sudsku zaštitu. Prema sadašnjem stanju, značajna je stvarna nadležnost tijela uprave u vođenju prekršajnog postupka u prvom stupnju (carinska uprava, porezna uprava, lučke kapetanije i devizni inspektorat), koja tijela u ovom času na zadovoljavajućoj razini su osposobljena za vođenje postupka. Ocjena je da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave prema sadašnjem ustroju (radi se o preko četiristotine jedinica lokalne samouprave) nisu u mogućnosti prihvatiti punu stvarnu nadležnost vođenja prvostupanjskog prekršajnog postupka. Pri tom na pitanje je li lakša djela prekršaja treba zadržati u stvarnoj sudskoj nadležnosti treba odgovoriti protupitanjem je li potrebno ta djela u opće propisivati prekršajno kažnjivim radnjama. No odgovor na to pitanje nadilazi ovlasti Zakona o prekršajima već se samo može uputiti sugestija da predlagatelji propisa kojima se propisuju prekršaji trebaju ozbiljno preispitati strukturu propisanih prekršaja i razmisliti o potrebi dekriminalizacije brojnih lakših djela prekršaja, a u buduće kada propisuju prekršaje također imati na umu je li baš nužno i najlakše oblike povrjeđivanja javnog poretka i društvene discipline propisivati prekršajno kažnjivim radnjama.

Slijedeći naznačena načelna stajališta, a prihvaćajući potrebu trenutačnog rješavanja problema lakših oblika prekršaja koji u svakom slučaju opterećuju sustav prekršajnog prava, predlaže se u sustav prekršajnog postupka uvođenje obaveznog prekršajnog naloga (članci 239. do 244.), kojim se, u bitnom, određuje:

Ovlašteni tužitelji državni odvjetnik i tijelo uprave obvezni su protiv svakog počinitelja prekršaja propisan propisima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te za prekršaj propisan zakonom za koji je propisana novčana kazna do iznosa prema stavku 1. točki 2. članka 239. , umjesto podnošenja optužnog prijedloga sudu, protiv počinitelja prekršaja izdati obavezni prekršajni nalog,

-isti tužitelji mogu, pod uvjetima stavka 2. članka 239., izdati prekršajni nalog i za prekršaj propisan zakonom za koji je propisana i stroža novčana kazna negoli stavkom 1. točkom 2. članka 239.

-ovlašteni tužitelji pravna osoba s javnim ovlastima i oštećenik u ovom slučaju, ako se radi o prekršaju propisanom odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne samouprave), podnose

nadležnom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave zahtjev za izdavanje obaveznog prekršajnog naloga (članak 240. stavak 1.).

O prigovoru protiv obaveznog prekršajnog naloga odlučuje nadležni prekršajni sud (članci 241. do 244.) i njegova je odluka donesena u povodu prigovora pravomoćna. Na ovaj se način prekršajni postupak za tzv. lakše prekršaje bitno pojednostavljuje i pred tijelom uprave i pred sudom, a osigurava se sudska zaštita u procesuiranju i ovih prekršaja.

10. O još nekim bitnijim novostima

Osim već istaknutih novosti, kratko se ukazuje na promjene u pojedinim odredbama:

-članak 2., kojim se definira načelo zakonitosti, je dopunjen tako što se prethodno određuje kojim se sve propisima može propisati prekršaj,

-članakom 5. se otklanjaju normativne pogreške u propisivanju prekršajnopравnih sankcija,

-člankom 8. se u materijalnopравnim odredbama ustanovljuje pretpostavka za pravo na rehabilitaciju i u prekršajnom pravu,

-člankom 9. stavkom 3. se predviđa mogućnost utvrđivanja prekršajne odgovornosti roditelja ili drugih koji su nadzirali dijete u vrijeme kada je ostvarilo bitna obilježja prekršaja,

-člankom 11. se određuje obvezatnost primjene materijalnopравnih odredbe Zakona o prekršajima u odnosu na sve propisane prekršaje,

-člankom 13. stavcima 2. i 7. se određuje ograničenje posebnim zakonima u određivanju roka zastare prekršajnog progona, odnosno određuje se da se odredbe o zastari prekršajnog progona odgovarajuće primijenjuju i u odnosu na tzv. stegovno kažnjavanje sudionika u prekršajnom postupku,

-člankom 14. stavcima 1. i 7. se mijenja rok relativne i apsolutne zastare izvršavanja odluka o prekršaju, te ne ostavlja se više ovlast posebnim zakonima da propisuju zastarni rok izvršavanja odluka o prekršaju,

-člankom 26. stavkom 3. se ograničava mogućnost ublažavanja kazne za smanjeno ubrojive osobe ako se radi o smanjenoj ubrojivosti u >znatnoj mjeri<

-člankom 40. se otklanjaju pogreške i praznine u vezi računanja,

-člankom 46. stavkom 5. se otklanja sadašnja praznina o roku za opoziv uvjetne osude,

-člancima 47. do 49. se regulira novost o zaštitnom nadzoru uz uvjetnu osudu,

-člankom 57. stavcima 3. do 5. se određuju bitne novosti u vezi oduzimanja predmeta prekršaja,

-člankom 58. stavkom 2. se određuje novost o mogućnosti primjene zaštitne mjere zabrana upravljanja i svim kategorijama odnosno svim kategorijama motornih vozila,

-člancima 59. do 62. se određuju bitne novosti u odredbama o prekršajnoj odgovornosti pravnih osoba i odgovornih osoba u pravnoj osobi,

-člankom 77. se određuju pravila o rehabilitaciji,

-člankom 90. se i u prekršajnom pravu definiraju nezakoniti dokazi,

-člancima 94. i 96. se više ne predviđa nadležnost prekršajnih sudova i tijela uprave koja vode prekršajni postupak za odlučivanje o žalbama protiv rješenja radi pripreme ili vođenja postupka,

-člancima 101. do 103. otklanjaju se sadašnje brojne normativne pogreške u vezi prenošenja mjesne nadležnosti i sukoba nadležnosti,

-u člancima 104. do 107. se otklanjaju brojne sadašnje pogreške i praznine u odredbama o izuzeću,

-člankom 125. se mijenja stvarna nadležnost za odlučivanje o molbi za povrat u prijašnje tj. odluku o tome donosi Visoki prekršajni sud RH,

-člankom 143. se jasno određuju vrste odluka u prekršajnom postupku i bitna je novost presuda kao odluka u prekršajnom postupku,

-odredbama članka 145. do 149. o dostavi odluka u prekršajnom postupku otklanjaju se pogreške i praznine u sadašnjim odredbama o tome, za stranke u postupku predviđaju se veće posljedice ako izbjegavaju dostavu, više se pod određenim uvjetima predviđa mogućnost isticanja odluka o prekršaju (osim kojom je izrečena kazna zatvora) na oglasnu ploču suda i tako postiže učinkovitija dostava a što ima za posljedicu i ubrzanje postupka,

-člancima 151. i 152. unose se brojne novosti u postupku izvršenja odluka o prekršaju, ispravlja se pogreška u poistovjećivanju pravomoćnosti i izvršnosti odluke,

-člankom 157. se sada točno definira pokretanje i započinjanje prekršajnog postupka i određuje kada se postupak pokreće a kada započinje,

-člankom 179. stavci 6. do 9. se na jednom mjestu jasno naznačuje kome se presuda dostavlja, pravo svakog ovlaštenika da se samostalno odredi prava na žalbu nakon što mu je presuda priopćena ili dostavljena, te kada sud nije dužan sačinjavati obrazloženje presude,

-člankom 213. se ustanovljuju brojne novosti u vezi obnove prekršajnog postupka na štetu okrivljenika,

-člankom 220. stavkom 3. se ustanovljuje značajna novost glede podnošenja izvanrednog pravnog lijeka zahtjeva za zaštitu zakonitosti.

Na temelju do sada istaknutog, evidentno je da se predlaže u gotovo 2/3 promjena sadašnjeg Zakona o prekršajima, radi čega se i predlaže, umjesto Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima, Prijedlog novog Prekršajnog zakona.

II. OBJAŠNJENJE POJEDINIH ODREDBI

MATERIJALNOPRAVNE ODREDBE

GLAVE I. DO X.

Uz članak 1:

Definira se prekršaj kao povrjeđivanje javnog poretka, društvene discipline ili drugih društvenih vrijednosti u onom dijelu u kojem ta zaštićena dobra se ne štite kao kazneno djelo.

Uz članak 2:

Prije svega se određuje kojim propisima se propisuju prekršaji (zakonom ili odlukama jedinica lokalne i područne/regionalne/samouprave, u kojem području pravne regulative jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu propisivati prekršaje, te da tu svoju ovlast ne mogu prenijeti na drugog. Potom se definira jedno od najbitnijih načela >načelo zakonitosti< a to da se nikoga ne može kazniti ili mu primijeniti drugu prekršajnopravnu sankciju za djelo koje prije toga nije bilo propisano propisom o prekršaju kao prekršaj i predviđena prekršajnopravna sankcija za taj prekršaj.

Uz članak 3:

Određuju se dva temeljna pravila: 1. Protiv počinitelja prekršaja primjenjuje se propis o prekršaju koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja prekršaja. 2. Ako se propis o prekršaju izmijeni jedanput ili više puta nakon počinjenja prekršaja, obveza je tijela prekršaja utvrditi je li koji od tih propisa povoljniji za počinitelja prekršaja i ako se to utvrdi, primijenit će se najpovoljniji propis na počinitelja prekršaja.

Uz članak 4:

Dosljedno se provodi načelo krivnje na način da se ne može bilo koja prekršajnopravna sankcija primijeniti protiv nekoga tko nije kriv za počinjeni prekršaj.

Uz članak 5:

Odredba jasno naznačuje jedinstvo materijalnog prekršajnog prava prema ovom Zakonu i onom prema posebnom propisu o prekršaju na način da se prekršajnepravne sankcije propisuju ovim Zakonom kao i posebnim propisom, pri tom se određuje koje prekršajnepravne sankcije se propisuju ovim Zakonom i posebnim zakonom(kazne, mjere upozorenja/opomena i uvjetna osuda/, zaštitne mjere i odgojne mjere), te koje se propisuju propisima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave(novčana kazna). Također se naznačuje pravilo o propisivanju prekršajnepravnih sankcija (određuje se visina odnosno trajanje, ne može se propisati ni izreći odnosno primijeniti u neodređenoj visini ili neodređenom trajanju, osim iznimno ako je to propisano ovim Zakonom (to se dopušta u odnosu na zaštitnu mjeru oduzimanja predmeta).

Uz članak 6:

Sadržajno se definira opća svrha izricanja odnosno primjene prekršajnepravnih sankcija na način da se upućuje zahtjev svim građanima da se suzdrže od činjenja prekršajno kažnjivih radnji i tako poštuju pravni poredak države, a kad je netko već počinio djelo prekršaja da se protiv njega primjenom sankcije i njezina izvršenja utječe na njega da ubuduće se ponaša tako da poštuje pravni poredak.

Uz članak 7:

Određuje se standard primjene prekršajnepravne sankcije prema osuđenoj osobi, sukladnost ograničenja koja iz tog proizlaze za nju i sankcije koja joj je izrečena, te se zabranjuje tom prigodom prouzročenje tjelesnih ili duševnih patnji toj osobi, uz obvezu poštivanja njezina dostojanstva i osobnosti.

Uz članak 8:

I u prekršajnom pravu se izrijekom ustanovljuje institut prava na rehabilitaciju tj. da osuđena osoba nakon proteka vremena određenog ovim Zakonom ima pravo smatrati se neosuđivanom osobom i da zbog tog ne može snašati nikakve posljedice.

Uz članak 9:

Izrijekom se određuje prekršajna neodgovornost djeteta (osoba koja nije navršila 14 godina života).

Ako se dijete učestalo ponaša na način kojim ostvaruje obilježja težih prekršaja, ustanovljuje se obveza za ovlaštenog tužitelja za taj prekršaj da obavijesti o takvom ponašanju djeteta roditelje ili skrbnike i Centar za socijalnu skrb prema prebivalištu ili boravištu djeteta i njegovih roditelja ili skrbnika. Iznimno se predviđa mogućnost utvrđivanja odgovornosti i primjene prekršajnepravne sankcije za ostvareni prekršaj djeteta prema roditelju ili drugom tko nadzire dijete ako je prekršaj u izravnoj vezi s propuštenim nadzorom roditelja ili drugog tko je nadzirao dijete.

Uz članak 10:

Zabranjuje se mogućnost dvostruke odgovornosti (kaznene i prekršajne) za iste radnje djela.

Uz članak 11:

Izrijekom se ovaj Zakon definira kao temeljni zakon prekršajnog prava u RH tj. da se njegove materijalnopravne odredbe primjenjuju u odnosu na sve prekršaje propisane zakonima i drugim propisima, što znači da posebni zakoni i drugi propisi u tom dijelu moraju u svemu biti s njim u suglasju. Također se jasno u sustavu odgovornosti za prekršaj izjednačavaju uvjetno rečeno

„obične fizičke osobe“, odgovorne osobe u pravnoj osobi, obrtnici i druge osobe koje se bave samostalnom djelatnošću.

Uz članak 12:

Određuje se jednakost u prekršajnoj odgovornosti hrvatskih državljana i stranih državljana za prekršaj propisan propisima RH a počinjen na teritoriju RH, uz određivanje kad je prekršaj počinjen na njezinu području. Područje RH se definira i određuje odredbama članka 2. stavka 2. i 3. Ustava RH („Narodne novine“, br. 41/01.-pročišćeni tekst i 55/01.-ispravak). Također se propisuje uvjet za odgovornost za prekršaj propisan propisom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (uvjet je da je počinjen na njezinu području).

Uz članak 13:

Opći zastarni rok za prekršajni progon prema ovom Zakonu je dvije godine od počinjenja prekršaja, uz davanje ovlasti posebnim zakonima ta taj rok odrede i u duljem trajanju ali uz ograničenje najviše do tri godine. Propisuju se u kom vremenu rok zastare ne teče, kada se prekida tijekom roka zastare prekršajnog progona, te određuje tzv. apsolutni rok zastare (dvostruki propisani rok zastare). Propisi o zastari prekršajnog progona se odgovarajuće primjenjuju i na tzv. stegovno kažnjavanje.

Uz članak 14:

Rok zastare izvršenja odluka o prekršaju uređuje se isključivo ovim Zakonom (dakle posebni zakoni ne mogu više određivati taj rok), tzv. rok relativne zastare izvršenja određuje se u trajanju od dvije godine, a tzv. apsolutni rok zastare izvršenja se određuje u trajanju od tri godine. Rok zastare izvršenja počinje teći od dana pravomoćnosti odluke koja se izvršava, uz reguliranje kada rok zastare ne teče, kada se prekida. Rok zastare izvršenja odluka o prekršaju odgovarajuće se primjenjuje i na izvršenje odluka o stegovnom kažnjavanju.

Uz članak 15:

Elementi djela prekršaja su: radnja izvršenja prekršaja, njegova protupravnost, krivnja za djelo prekršaja i kažnjivost za počinjeni prekršaj. Radnja prekršaja se ostvaruje činjenjem ili nečinjenjem, Odredba definira počinjenje prekršaja činjenjem ili nečinjenjem, a određuje i blaže kažnjavanje ako je prekršaj počinjen nečinjenjem, osim ako se prekršaj može počinuti jedino nečinjenjem.

Uz članak 16:

Vrijeme počinjenja prekršaja je, uz ostalo, bitno za određivanje početka tijeka roka zastare prekršajnog progona. Odredba stoga točno definira način određivanja vremena počinjenja prekršaja.

Uz članak 17:

Mjesto počinjenja prekršaja je, uz ostalo, bitno za određivanje mjesne nadležnosti suda i drugog prekršajnog tijela. Odredba stoga načelno definira način određivanja mjesta počinjenja prekršaja.

Uz članak 18:

Napad na svako zaštićeno dobro daje pravo na obranu tog dobra, ali sredstvom i u granicama koje određuje zakon. Stoga nema prekršaja ako je počinitelj postupao tako da od sebe ili drugog odbije istodoban ili izravno predstojeći protupravan napad. Ako je granica nužne obrane prekoračena, počinitelj djela prekršaja se može blaže kazniti.

Uz članak 19:

Institut kojim se, pod uvjetima koje odredba propisuje, daje pravo obrane u stanju opasnosti za neko dobro tako što se povrjeđuje drugo dobro, a pritom se određuje pravilo: ako se obranom od stanja opasnosti za neko dobro povrjeđuje drugo dobro i pritom se nanese manje zlo od onog koje je prijetilo, nema prekršaja. Ako je učinjeno zlo jednako onomu koje je prijetilo, postoji odgovornost za prekršaj ali će se počinitelj prekršaja osloboditi kazne.

Uz članak 20:

Odredba koja također uređuje slučaj kada nema prekršaja ako netko čini radnju prekršaja isključivo pod prisilom od strane nekog drugog i on ne želi djelo (stavak 1.), a ako se radilo o primjeni sile kojoj se moglo odoljeti ili se radilo samo o prijetnji, djelo prekršaja stoji ali se počinitelj oslobađa od kazne.

Uz članak 21:

Nije nužno da propis o prekršaju eksplicite posebnom odredbom propisuje kažnjivost pokušaja propisanih prekršaja već samom normom o prekršaju se može raditi o prekršaju u pokušaju koji je onda kažnjiv.

Uz članak 22:

Počinitelj prekršaja čini prekršaj sam ili posredovanjem neke druge osobe, a u počinjenju prekršaja može sudjelovati i više osoba u različitim ulogama tako da dvije ili više osoba zajednički vrše prekršaj ili potiču drugog na počinjenje prekršaja ili pomažu drugom u počinjenju prekršaja.

Uz članak 23:

Svaki sudionik u počinjenju prekršaja odgovara u granicama svoje namjere ili nehaja.

Uz članak 24:

Poticatelj i pomagatelj za prekršaj odgovaraju kao da su ga sami počinili, ali se pomagatelj može blaže kazniti. Ako se poticanje i pomaganje odnosilo na nekažnjiv pokušaj prekršaja, nema prekršajne odgovornosti poticatelja i pomagatelja.

Uz članak 25:

U prekršajnom pravu nehaj je redoviti oblik krivnje i uvijek kažnjiv, uz uvjet ubrojivosti počinitelja prekršaja i njegovu svijest o protupravnosti djela prekršaja. Pri tom se propisom o prekršaju može propisati odgovornost i samo za namjeru kao oblik krivnje.

Uz članak 26:

Ubrojivost kao pretpostavka za krivnju utvrđuje se u odnosu na vrijeme počinjenja djela prekršaja jer neubrojivost je osnova za isključenje krivnje i ne primjenu prekršajnopравnih sankcija, a ako je počinitelj prekršaja u vrijeme njegova počinjenja bio u znatnoj mjeri smanjeno ubrojiv, a u to stanje nije dospio samoskrivljeno, odgovara za prekršaj, time da se može blaže kazniti. Pojam >u znatnoj mjeri< je novost koja se preuzima iz najnovijeg Prijedloga izmjena i dopuna Kaznenog zakona, s ciljem da se izbjegne mogućnost oslobođenja od kazne i za najmanju smanjenu ubrojivost.

Uz članak 27:

Neubrojivost u koju se počinitelj prekršaja svojom krivnjom doveo uporabom alkohola, droge ili drugim sredstvima nije osnov za isključenje njegove prekršajne odgovornosti.

Uz članak 28:

Odredba precizno definira nehaj kao oblik krivnje (svjesni i nesvjesni) kojim se u pravilu čini prekršaj i namjeru kao oblik krivnje (izravna i neizravna).

Uz članak 29:

Zabluda o zabranjenosti djela prekršaja je osnov za isključenje prekršajne odgovornosti, a ako je ta zabluda bila otklonjiva postoji prekršajna odgovornost ali se počinitelj prekršaja može blaže kazniti.

Uz članak 30:

Stavak 1. i 2. reguliraju zabludu o biću djela tako što počinitelj u vrijeme počinjenja prekršaja nije bio svjestan nekog njegovog propisom određenog obilježja, time ako se radi o prekršaju iz nehaja počinitelj odgovara za prekršaj.

Stavak 3. i 4. regulira zabludu o okolnostima izvan propisom određenih obilježja prekršaja.

Uz članak 31:

Za prekršaj propisan zakonom, počinitelju se može izreći kazna: novčana kazna ili kazna zatvora, a za prekršaj propisan drugim propisom (odlukama jedinice lokalne i područne /regionalne/ samouprave) može se kao kazna izreći novčana kazna. Eksplicite se određuje da kazna zatvora se može propisati samostalno već samo kao stroža kazna uz propisanu novčanu kaznu.

Uz članak 32:

Opća odredba o svrsi izricanja kazni počiniteljima prekršaja, pored svrhe koja proizlazi iz same odredbe, ima za cilj i da propis kojim se propisuje prekršaj, uvažavajuće elemente ove odredbe, propiše visinu odnosno duljinu kazne, te da tijelo prekršajnog postupka pri individualizaciji kazne konkretnom počinitelju prekršaja, imajući na umu sve elemente ove odredbe, odmjeri kaznu.

Uz članak 33:

Odredbom se u velikoj mjeri ocrta koncepcija Konačnog prijedloga Prekršajnog zakona: Prekršajni zakon je temeljni zakon prekršajnog prava u RH, on određuje okvire unutar kojih posebni propisi mogu propisivati kazne, širi se krug okrivljenika u prekršajnom postupku i opći zakonski minimumi i maksimumi novčane kazne kako u odnosu na svakog od tih okrivljenika tako i

u odnosu na propis kojim se propisuje prekršaj i novčana kazna za njega. Slijedom izraženog, određuje se:

- opći zakonski minimum i maksimum novčane kazne za okrivljenika fizičku osobu, fizičku osobu obrtnika i fizičku osobu koja se bavi drugom samostalnom djelatnošću za prekršaj propisan zakonom i za prekršaj propisan odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave,

- opći zakonski minimum i maksimum novčane kazne za okrivljenika pravnu osobu (i s njom izjednačen subjekt) za prekršaj propisan zakonom i prekršaj propisan odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave,

Stavak 7. omogućuje za vrstu prekršaja prema tom stavku propisivanje i izricanje novčane kazne u visini do dvostrukih propisanih općih maksimuma iz prethodnih stavaka odredbe, a bitna je novost da se iznimno za prekršaje u području ugrožavanja prirodnih bogatstava, okoliša i očuvanja prirode okrivljeniku fizičkoj osobi može propisati i izreći novčana kazna i do 1.000,000,00 kuna, s obzirom na zaštićene vrijednosti koje se štite, naročito imajući na umu izraženu opasnost u izazivanju požara i drugih izrazitih načina ugrožavanja okoliša od strane pojedinaca.

Stavkom 8. se za svaki konkretni prekršaj počinjen iz koristoljublja omogućuje tijelu prekršajnog postupka da izreče pooštrenu novčanu kaznu u visini do dvostrukog iznosa propisane kazne za taj prekršaj.

Stavkom 9. se predviđa poseban način propisivanja novčane kazne a novost je da u tom slučaju nema ograničenja općeg zakonskog a time ni posebnog zakonskog maksimum novčane kazne, osim što se postotak maksimira do 10%.

Stavkom 10. se određuje rok plaćanja novčane kazne koji se određuje presudom.

Uz članak 34:

Svaka u ostavljenom roku neplaćena novčana kazna se naplaćuje prisilno (rok prisilne naplate traje do 1 godine). Ako novčana kazna nije ni dragovoljno plaćena ni prisilno naplaćena, isključivo sud je zamjenjuje, osim pravnoj osobi i maloljetnoj osobi, kaznom zatvora a sud može odlučiti i radom za opće dobro na slobodi tako da se svakih započelih 300,00 kn neplaćene novčane kazne zamjenjuje za jedan dan zatvora odnosno radom za opće dobro na slobodi uz ograničenje da tako određen zatvor odnosno rad za opće dobro na slobodi ne može se odrediti u trajanju kraćem od tri dana ni duljem od šezdeset dana.

Uz članak 35:

Kaznu zatvora može izreći samo sud. Opći zakonski minimum je tri dana a maksimum do trideset dana, a iznimnim se može izreći i do šezdeset odnosno devedeset dana.

Uz članak 36:

Određuje se sadržaj jednog od temeljnih načela o individualizaciji kazne svakom konkretnom počinitelju konkretnog prekršaja.

Uz članak 37:

Ublažavanje propisane kazne je zakonsko kada se ovim Zakonom izrijekom propisuje mogućnost njezina ublažavanja (primjerice: članak 15. stavak 3., članak 18. stavak 3.) i sudske kada sud u svakom konkretnom slučaju utvrđuje sve bitne okolnosti (olakotne i otegotne) koje utječu na to da kazna bude veća ili manja. Točkom 1. se određuju pravila i granice ublažavanja, a točkom 3. se uvodi bitno ograničenje u mogućnosti ublažavanja kazne.

Uz članak 38:

Oslobođenje od kazne je obvezno kad se to ovim Zakonom izrijeком propisuje (primjerice članak 19. stavak 2.) i fakultativno kada se ovim Zakonom određuje mogućnost oslobođenja od kazne o čemu odlučuje tijelo prekršajnog postupka (primjerice članak 38. stavak 4.).

Uz članak 39:

Kazna za prekršaje počinjene u stjecađu odmjerava se tako da se prethodno pojedinačno utvrđuje za svaki počinjeni prekršaj u okviru propisane kazne za taj prekršaj a potom izriče ukupna zbrajanjem pojedinačno utvrđenih kazni, time da se točkama 1. i 2. ograničava maksimum tako zbrojene ukupne kazne. Odredba o izricanju kazne za prekršaje u stjecađu ne primjenjuje se za produljeni prekršaj.

Uz članak 40:

Svako zadržavanje i oduzimanje slobode koje je u vezi s prekršajem uračunava se u izrečenu kaznu zatvora, maloljetničkog zatvora i novčanu kaznu, a prema pravilima stavka 3.

Uz članak 41:

Mjere upozorenja opomena i uvjetna osuda su prekršajnepravne sankcije koje propisuje ovaj Zakon.

Uz članak 42:

Primjenom pod uvjetima ovoga Zakona, opomenom se umjesto osude kažnjavanjem počinitelju prekršaja upućuje prijekor zbog počinjenog prekršaja. Primjenom pod uvjetima ovog Zakona uvjetnom se osudom upućuje počinitelju prekršaja također prijekor takav da se očekuje postizanje svrhe njegova kažnjavanja izricanjem kazne bez njezina izvršavanja (prijeti se njezinim izvršavanjem).

Uz članak 43:

Opomena se može primijeniti pod uvjetima ove odredbe samo za prekršaje za koje je propisana kao jedina kazna novčana kazna do 5.000,00 kn, čime se bitno sprječava njezina preširoka primjena i tako se pooštrava sudska kaznena politika.

Uz članak 44:

Uvjetna se osuda pod uvjetima ove odredbe može primijeniti samo umjesto kazne zatvora i maloljetničkog zatvora, čime se također onemogućuje njezina preširoka primjena i umjesto propisane novčane kazne koja je sama po sebi već blaža sankcija od kazne zatvora.

Uz članak 45:

Određivanjem dodatnih obveza (nadoknade prouzročene štete, vraćanje pribavljene koristi i ispunjavanje druge obveze predviđene zakonom) uz primijenjenu uvjetnu osudu nakana je što više otkloniti posljedicu proizašlu za drugog počinjenjem prekršaja, odnosno sprječavanja zadržavanja koristi koju je osuđenik ostvario prekršajem. One se ne izvršavaju prisilno već ih osuđenik

dragovoljno izvršava u određenom mu vremenu, a njihovim ne izvršavanjem riskira izvršavanje izrečene mu kazne.

Uz članak 46:

Opoziv uvjetne osude zbog počinjenog novog prekršaja nije u prekršajnom pravu obvezan već sud odlučuje hoće li ju opozvati pod uvjetima ovoga Zakona. Opoziv uvjetne osude zbog neispunjavanja određenih dodatnih obveza uz uvjetnu osudu je obvezan ako se utvrdi da je osuđenik mogao ih izvršiti a nije. Rok za opoziv uvjetne osude je godinu dana od isteka vremena provjeravanja.

Uz članak 47:

Radi se o posebnoj vrsti uvjetne osude kada se pod uvjetima ovog Zakona za primjenu uvjetne osude kada se primjenjuju posebne obveze propisane člankom 48.

Uz članak 48:

Nakana je da se podvrgavanjem osuđenika tretmanu posebnih obveza uz zaštitni nadzor utječe na otklanjanje uvjeta za ponavljanje prekršaja.

Uz članak 49:

Ako se utvrdi da se osuđenik nije povrgnuo posebnim obvezama sa zaštitnim nadzorom a mogao je, opozvat će se uvjetna osuda i odrediti izvršenje kazne.

Uz članak 50:

Zaštitne mjere iz ove odredbe (stavak 1.) isključivo se propisuju i uvjeti njihove primjene određuju ovim Zakonom, što znači da sud i drugo tijelo prekršajnog postupka u svakom konkretnom slučaju, prema uvjetima ovog Zakona, može na počinitelja prekršaja primijeniti odnosnu zaštitnu mjeru u trajanju unutar okvira kojeg za svaku zaštitnu mjeru propisuje ovaj Zakon. Stavkom 2. ovaj Zakon daje ovlasti posebnim zakonima da propišu i neke druge zaštitne mjere (osim iz stavka 1.), ali i za njihovu primjenu vrijede isti uvjeti kao i za primjenu zaštitnih mjera iz stavka 1.

Uz članak 51:

Kada sud ili drugo tijelo prekršajnog postupka s obzirom na konkretni slučaj ocijeni povećanu opasnost od ponavljanja prekršaja, primjenjuje jednu od odgovarajućih zaštitnih mjera i tako utječe na otklanjanje uvjeta koji omogućuju ili poticajno djeluju na ponovno počinjenje prekršaja.

Uz članak 52:

Ova zaštitna mjera se primjenjuje prema počinitelju prekršaja počinjenog u stanju smanjene ubrojivosti. Ograničene je primjene najdulje do godine dana. Primjenjuje se uz kaznu kada se u zatvoru ili u zatvorenoj ustanovi, uz zamjenu za kaznu zatvora, tada se provodi na slobodi ili uz uvjetnu osudu i tada se provodi na slobodi. Kada se odredi uz zamjenu za kaznu ili uz uvjetnu osudu na slobodi, a osuđenik se ne podvrgne izvršenju ove zaštitne mjere, može se odrediti izvršenje kazne.

Uz članak 53:

Razlika ove zaštitne mjere od prethodne je samo u tome što je uvjet njezine primjene da je prekršaj počinjen pod odlučujućim djelovanjem ovisnosti od alkohola ili opojnih droga, a sve ostalo se jednako primjenjuje i opoziva kao i zaštitne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja.

Uz članak 54:

Primijeniti se može prema svim počiniteljima prekršaja, pod uvjetima ove odredbe, koji su prekršaj počinili u obavljanju zvanja, određene djelatnosti, poslova ili dužnosti.

Uz članak 55:

Primijeniti se može prema počinitelju prekršaja pravnoj osobi ili s njom izjednačenim subjektom, pod uvjetima ove odredbe, uz zabranu njezine primjene jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i političkim strankama.

Uz članak 56:

Primijeniti se može na rok od tri mjeseca do tri godine prema stranom državljaninu.

Uz članak 57:

Jedina zaštitna mjera primjena koje se može propisati i obveznom. Moguće je, pod uvjetima stavka 3., primijeniti je i ako predmeti nisu vlasništvo počinitelja prekršaja, a pod uvjetima stavka 4. moguće je primijeniti je i kad postupak ne završi okrivljujućom odlukom o prekršaju, te pod uvjetima stavka 5. obvezno je primijeniti je u svakom slučaju.

Uz članak 58:

Može se primijeniti, pod uvjetima ove odredbe, za određenu vrstu ili kategoriju ili za sve vrste ili kategorije motornih vozila u trajanju od jednog mjeseca do dvije godine.

Glava osma (VIII.)

PRIMJENA PREKRŠAJNOG PRAVA REPUBLIKE HRVATSKE PREMA PRAVNIM OSOBAMA I S NJOM IZJEDNAČENIM SUBJEKTIMA

(članci 59. do 62.)

Glavom VIII. se uređuje prekršajna odgovornost pravnih osoba i s njom izjednačenih subjekata, te odgovornih osoba u njima, sudbina započetog a nedovršenog postupka u slučaju da pravna osoba i li s njom izjednačeni subjekt prestane postojati temeljem statusnih promjena, te u slučaju da stvarno prestane postojati, izvršenje odluke o prekršaju ako je do prestanka pravne osobe došlo nakon pravomoćnosti odluke o prekršaju (članak 59.). Temelj odgovornosti pravne osobe i odgovorne osobe u pravnoj osobi, mogućnost propisivanja prekršajne odgovornosti samo za pravnu osobu, mogućnost utvrđivanja prekršajne odgovornosti pravne osobe i bez utvrđivanja prekršajne odgovornosti odgovorne osobe u pravnoj osobi uređuju se člankom 60. Definicija odgovorne osobe u pravnoj osobi, mogućnost da se posebnim zakonom propiše koja odgovorna osoba u pravnoj osobi odgovara za prekršaj, te prekršajna odgovornost odgovorne osobe i nakon prestanka rada u pravnoj osobi i njezina odgovornost i nakon prestanka postojanja pravne osobe uređuje se člankom 61. Isključena je prekršajna odgovornost Republike Hrvatske, jedinice lokalne i područne

(regionalne) samouprave odgovaraju za prekršaj samo počinjen izvan izvršavanja njihovih javnih ovlasti, može se propisati prekršajna odgovornost odgovorne osobe u državnim tijelima i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i kada za prekršaj ne odgovara pravna osoba (članak 62.)

Glava deveta (IX.)

PRIMJENA MATERIJALNOPRAVNIH ODREDBI OVOGA ZAKONA PREMA MALOLJETNIM POČINITELJIMA PREKRŠAJA

(članci 63. do 75.)

Maloljetnik je osoba koja je navršila četrnaest a nije navršila osamnaest godina života. Prema maloljetnom počinitelju prekršaja primjenjuju se ostale materijalnopravne odredbe ovog Zakona, ako nisu u proturječju s odredbama ove glave. Protiv maloljetnog počinitelja prekršaja primjenjuju se prekršajnopravne sankcije: odgojne mjere (sudski ukor, posebne obveze i upućivanje u centar za odgoj), zaštitne mjere i kazne (novčana kazna i mlt. zatvor), a protiv mlađeg maloljetnika (osoba koja je navršila četrnaest ali nije navršila šesnaest godina života) mogu se primijeniti samo odgojne mjere. Svrha odgojnih mjera i maloljetničkog zatvora je propisana člankom 66. ove glave). Posebne obveze koje se mogu odrediti maloljetniku su: 1. da se ispriča oštećeniku, 2. da prema vlastitim mogućnostima popravi ili nadoknadi štetu nastalu prekršajem, 3. da se uzdrži od posjećivanja određenih mjesta i kloni društva određenih osoba koje na njega štetno utječu, 4. da se uz suglasnost maloljetnikovoga zakonskog zastupnika podvrgne odvikavanju i liječenju od droge ili drugih ovisnosti, 5. da se radi učenja ili provjere znanja prometnih propisa uputi u nadležnu ustanovu za osposobljavanje vozača, 6. da se uključi u rad humanitarnih organizacija ili na poslove komunalnog ili ekološkog značenja, 7. da se uključi u rad športskih i drugih sekcija uz pedagoški nadzor u školi. 8. da se uključi u pojedinačni ili skupni rad u savjetovalištu za mlade, a mogu trajati najdulje šest mjeseci. Sud će primijeniti mjeru upućivanja maloljetnika u centar za odgoj kada ocijeni da je za ostvarenje svrhe odgojnih mjera potrebno pojačanim mjerama utjecati na njegovu ličnost i ponašanje, a to prema odredbi čl. 70. Novčana se kazna može izreći samo starijem maloljetniku (koji je navršio šesnaest godina života) ako ostvaruje osobne prihode vlastitim radom ili imovinom, time da se neplaćena novčana kazna ne može zamijeniti mjerom zatvora, ali se može prisilno naplatiti na njegovoj imovini ili imovini njegova roditelja ili druge osobe koja se za njega skrbi. Kazna maloljetničkog zatvora može se izreći počinitelju prekršaja starijem maloljetniku za prekršaj za koji je zakonom propisana kao teža kazna zatvor, ako sud utvrdi da je s obzirom na narav i težinu prekršaja i visok stupanj krivnje potrebno izreći tu kaznu.

Glava deseta (X.)

ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI, REHABILITACIJA, PODACI IZ PREKRŠAJNE EVIDENCIJE I PRAVNA POSLJEDICA OSUDE

(članci 76. do 81.)

Zakon propisuje da nitko ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu počinjenim prekršajem, Kad se utvrdi nemogućnost oduzimanja imovinske koristi u cijelosti ili djelomično, obvezat će se počinitelja prekršaja na isplatu odgovarajuće protuvrijednosti u novčanom iznosu, a posebnim se zakonom može propisati što se smatra imovinskom koristi ostvarenom prekršajem.

Nakon izvršene ili zastarjele kazne zatvora ili maloljetničkog zatvora osuđenik ima sva prava građanina utvrđena Ustavom, zakonom ili drugim propisima i može stjecati sva prava osim onih koja su mu ograničena zaštitnom mjerom. Protekom tri godine od pravomoćnosti odluke o prekršaju počinitelj prekršaja smatra se neosuđivanim po toj odluci i svaka uporaba tih podataka o osuđeniku zabranjena je i nema nikakav pravni učinak. Rehabilitacija nastupa po sili zakona. Podaci iz prekršajne evidencije mogu se dati samo sudovima, tijelima uprave koja vode prekršajni postupak i državnim tijelima - ovlaštenim tužiteljima kad se radi o prekršajnom postupku protiv osobe za koju se traže podaci, a podaci iz prekršajne evidencije mogu se dati državnim tijelima na njihov obrazloženi zahtjev kad se radi o povjeravanju određenih poslova i zadataka u državnoj službi ili kada je to potrebno za ostvarivanje određenih prava osobe za koju se traže podaci kod tih tijela. Prekršajnom evidencijom mogu se u okviru svoje zakonske ovlasti koristiti i tijela unutarnjih poslova radi otkrivanja počinitelja prekršaja. Navedeni podaci smatraju se službenom tajnom. Pravne posljedice osude sastoje se u gubitku ili zabrani stjecanja određenih prava a propisuju se zakonom.

POSTUPOVNE ODREDBE

(glava XI. do XXXIII.)

Glava jedanaesta (XI.)

UVODNE ODREDBE

(članci 82. do 92.)

Postupovnim se odredbama utvrđuju pravila kojima se osigurava pravično vođenje prekršajnog postupka, zaštita ljudskih prava, pravilno utvrđivanje činjenica i zakonito odlučivanje o prekršajnoj odgovornosti tako da nitko nedužan ne bude osuđen, a da se počinitelju prekršaja izrekne kazna ili primijeni druga prekršajnoppravna sankcija, a uvodnim odredbama se određuju neka temeljna načela vođenja prekršajnog postupka. Postupovne odredbe o vođenju prekršajnog postupka propisane ovim Zakonom primjenjuju sudovi i druga tijela prekršajnog postupka (tijela uprave koja vode prekršajni postupak). Ako ovaj Zakon ne sadrži odredbe o pojedinim pitanjima postupka, na odgovarajući će se način, kada to bude primjereno svrsi prekršajnog postupka, primijeniti odredbe Zakona o kaznenom postupku. Prekršajni se postupak može pokrenuti i provesti samo na zahtjev ovlaštenog tužitelja, a tijela uprave koja vode prekršajni postupak vode postupak i po službenoj dužnosti. Svatko je nedužan i nitko ga ne može smatrati krivim za prekršaj dok mu se pravomoćnom odlukom o prekršaju ne utvrdi krivnja. Okrivljenik mora već na prvom ispitivanju biti obaviješten o prekršaju za koji se tereti i dokazima koji ga terete. Okrivljeniku se mora omogućiti da se očituje o svim činjenicama i dokazima koji ga terete i da iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist. Okrivljenik nije dužan iznijeti svoju obranu niti odgovarati na pitanja. Zabranjeno je i kažnjivo od okrivljenika ili druge osobe koja sudjeluje u postupku iznuđivati priznanja ili druge izjave. Osoba uhićena ili zadržana pod sumnjom da je počinila prekršaj mora biti odmah upoznata o razlozima uhićenja ili zadržavanja, na njezin će zahtjev nadležno tijelo o uhićenju ili zadržavanju izvijestiti njezinu obitelj ili drugu osobu koju ona odredi, a ako se ispituje kao osumnjičenik ili okrivljenik i poučiti da nije dužna iskazivati te da ima pravo na stručnu pomoć branitelja kojeg može sama izabrati. U prekršajnom postupku u uporabi je hrvatski jezik i latinično pismo, ako za uporabu u pojedinim područjima sudova nije zakonom uveden i drugi jezik ili pismo.

Odredbama ove glave točno se uređuje pravo stranaka i drugih sudionika u postupku da se koriste u postupku svojim jezikom, uređuje se pitanje jezika na kojem sud dostavlja strankama pismena i stranke sudu pismena.

Obveza je u postupku, radi donošenja pravilne i zakonite odluke o prekršaju, utvrđivati činjenice koje terete okrivljenika i one koje mu idu u korist. Prema načelu ekonomičnosti postupka Sud je dužan postupak provesti brzo i bez odugovlačenja, uz izbjegavanje svih nepotrebnih radnji i troškova te onemogućiti svaku zlouporabu prava što pripadaju strankama i sudionicima u postupku, a stranci i sudioniku u prekršajnom postupku koji očigledno odugovlači postupak ili na drugi način zlouporabljuje prava iz ovoga Zakona sud će rješenjem uskratiti pravo na tu radnju.

Sudske se odluke ne mogu utemeljiti na dokazima pribavljenim na nezakonit način (nezakoniti dokazi), a nezakoniti su oni dokazi koji su pribavljeni: 1. kršenjem Ustavom, zakonom ili međunarodnim pravom zajamčenih prava a) obrane, b) na dostojanstvo, c) na ugled i čast, d) na nepovredivost osobnog i obiteljskog života, 2. pribavljeni povredom odredaba prekršajnog postupka i koji su izričito predviđeni ovim Zakonom te drugi dokazi za koje se iz njih saznalo.

Ako primjena propisa o prekršaju ovisi o prethodnom rješenju kakvoga pravnog pitanja za čije je rješenje nadležan sud u kojem drugom postupku ili koje drugo državno tijelo, prekršajni sud ili tijelo uprave koje vodi prekršajni postupak može samo riješiti i to pitanje prema odredbama koje važe za dokazivanje u prekršajnom postupku. Rješenje toga pravnog pitanja ima učinak samo za prekršajni predmet o kojem se raspravlja.

Glava dvanaesta (XII.)

NADLEŽNOST SUDOVA I TIJELA DRŽAVNE UPRAVE

(članci 93. do 103.)

Odredbama ove glave se propisuje stvarna nadležnost za vođenje prekršajnog postupka tako što je određeno da u prekršajnim predmetima sude prekršajni sudovi i Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske, a posebnim se zakonom može propisati stvarna nadležnost tijela uprave za vođenje prekršajnog postupka u prvom stupnju. Maloljetnim počiniteljima prekršaja uvijek sude sudovi.

Nadležnost prekršajnih sudovi se precizira člankom 94., Visokog prekršajnog suda RH člankom 95. i tijela uprave člankom 96.

Odluke o prekršaju i druge odluke u prekršajnom sudu donosi sudac pojedinac, sve odluke u Visokom prekršajnom sudu RH donose se u vijeću od troje sudaca.

Mjesna nadležnost se u pravilu temelji prema mjestu počinjenja prekršaja ili gdje je pokušao, uz određivanje i posebnih slučajeva mjesne nadležnosti.

Posebno se predviđa mogućnost spajanja više postupaka u jedan postupak i obrnuto razdvajanje jednog postupka u više postupaka.

Predviđa se i mogućnost prenošenja mjesne nadležnosti s jednog na drugi sud iz razloga ekonomičnosti, ako je sud spriječen zbog pravnih ili stvarnih razloga postupati, te ako za prenošenje mjesne nadležnosti postoje drugi važni razlozi.

Sud je dužan paziti na svoju stvarnu i mjesnu nadležnost do započinjanja postupka.

Ako sud ili tijelo uprave kojemu je ustupljen predmet zbog nenadležnosti smatra da nije nadležan, pokreće postupak za rješavanje sukoba nadležnosti.

O sukobu nadležnosti između prekršajnih sudova odlučuje Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske, a o sukobu nadležnosti između tijela uprave koja vode prekršajni postupak odlučuje nadležno ministarstvo, a ako je riječ o sukobu nadležnosti između tijela uprave različitih ministarstava, Vlada Republike Hrvatske.

O sukobu nadležnosti sudova i tijela uprave koja vode prekršajni postupak odlučuje Ustavni sud Republike Hrvatske.

Glava trinaesta (XIII.)

IZUZEĆE

(članci 104. do 107.)

Izuzeće suca i drugih osoba obuhvaća isključenje i otklon i zahtjeva izuzimanje suca od obavljanja suđenja i drugih radnji u konkretnom predmetu jer se radi o odnosu suca i predmeta postupka u konkretnom slučaju.

U slučaju postojanja razloga za isključenje (stavak 1. čl. 104.) sudac je samim time isključen od suđenja u tome predmetu.

U slučaju otklona (stavak 2. članka 104.) razlozi su takvi da iz njih mora proizlaziti sumnja u objektivnost suca (što se mora učiniti vjerojatnim).

Zahtjev za izuzeće mogu podnijeti i stranke, za otklon isključivo do početka glavne rasprave odnosno postupka a kod isključenja ako su saznale za razlog isključenja kasnije odmah po saznanju.

Protiv rješenja o izuzeću isključeno je pravo na posebnu žalbu radi ubrzanja postupka a taj se prigovor može s uspjehom isticati i kao žalbeni prigovor u žalbi protiv presude, bez štete za tražitelja izuzeća.

Glava četrnaesta (XIV) **SUBJEKTI PREKRŠAJNOG POSTUPKA**

(članci 108. do 116.)

Odredbama ove glave se na razvidan način uređuje tko su stranke u postupku (ovlašteni tužitelj i okrivljenik) i sudionici u postupku (1. branitelj okrivljenika, 2. zakonski zastupnik ili opunomoćenik, 3. oštećenik, 4. druga osoba koje se tiče vođenje određenog prekršajnog postupka).

Ovlašteni tužitelji u prekršajnom postupku su: 1. državni odvjetnik, 2. tijelo državne uprave, 3. pravna osoba s javnim ovlastima i 4. oštećenik.

Odredbama se svi ovlašteni tužitelji stavljaju u jednakopravan položaj glede ovlaštenja pokretanja postupka, a u slučaju da su dva ili više ovlaštenih tužitelja pokrenuli postupak do određenog roka, optužni prijedlog državnog odvjetnika uvijek ima prioritet odnosno optužni prijedlog državnog tijela ima uvijek prioritet pred optužnim prijedlogom oštećenika.

Odredba članka 114. ustanovljuje prošireni krug okrivljenika u prekršajnom postupku, regulira način njihova davanja obrane u postupku, te tko može biti predstavnikom okrivljenika pravne osobe u postupku.

Člankom 115. se određuje tko može biti branitelj okrivljenika u postupku, obveze branitelja, prestanak važnosti punomoćja branitelja, te tko ne može biti branitelj u postupku.

Člankom 116. se definira pojam oštećenika prekršajem, način njegova sudjelovanja u postupku, te druge osobe koje se tiče vođenje prekršajnog postupka.

Glava petnaesta (XV.) **PODNESCI I ZAPISNICI**

(članci 117. do 121.)

Svi podnesci se, u potrebnom broju primjeraka, sudu podnose pisano ako ovim Zakonom nije određeno drukčije, moraju biti razumljivi da se na temelju njih može postupati u protivnom će se odbaciti. Za vrijeđanje u podnesku suda ili osobe koja sudjeluje u postupku podnositelj tog podneska se može kazniti do 5.000,00 kuna.

O svakoj radnji u postupku u času njezina poduzimanja sačinjava se zapisnik, a ako to nije moguće neposredno nakon poduzete radnje, način sačinjavanja i sadržaj zapisnika je točno određen, pri pojedinačnom poduzimanju radnje u postupku zapisnik potpisuje ispitana osoba, osoba koja je obvezno nazočna poduzimanju radnje, stranke i branitelj i oštećenik ako su nazočne, a zapisnik uvijek potpisuje osoba koja ga sačinjava i osoba koja je poduzela radnju.

Iz spisa predmeta se, na prijedlog stranaka u postupku ili po službenoj dužnosti, izdvaja zapisnik ili njegov dio, kada je u ovom Zakonu određeno da se ne može na njemu utemeljiti sudska odluka u postupku, osim u postupku izdavanja prekršajnog naloga. Isključeno je pravo na posebnu žalbu radi ubrzanja postupka jer se prigovor o tome može ostvariti i žalbom na presudu bez štete za stranku u postupku.

Glava šesnaesta (XVI.)

ROKOVI I POVRAT U PRIJAŠNJE STANJE

(članci 122. do 126.)

Rokovi se računaju na sate, dane, mjesec i godine, ne mogu se produljiti osim ako to ovaj Zakon izriječno dopušta, mogu se skratiti ako to zahtjeva stranka u čiju korist rok teče. Ako okrivljenik iz opravdanih razloga propusti rok za podnošenje žalbe protiv presude, sud može dopustiti mu povrat u prijašnje stanje uz uvjet da je zahtjev podnesen u propisanom roku i uz njega žalba čije podnošenje je propušteno, a o molbi odlučuje VPSRH kao isključivo žalbeni sud protiv presude. Molba u pravilu ne zadržava izvršenje presude, ali VPSRH u posebno opravdanom slučaju može odlučiti da se zastane s izvršenjem presude.

Glava sedamnaesta (XVII.)

MJERE ZA OSIGURANJE NAZOČNOSTI OKRIVLJENIKA I USPJEŠNO PROVOĐENJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA

(članci 127. do 137.)

Člankom 127. taksativno su određene mjere kojima se osigurava nazočnost okrivljenika u postupku i uspješno provođenje postupka, kao i sprječavanje daljnjeg činjenja prekršaja, uvijek se primjenjuje blaža mjera, određena mjera se ukida i po službenoj dužnosti čim je prestala potreba za njom.

U sustavu mjera osiguranja nazočnosti okrivljenika u postupku posebno mjesto imaju mjere opreza kao samostalna mjera. Člankom 130. se taksativno određuju mjere opreza. Mogu se, pod uvjetima odredbe članka 130., primijeniti prije pokretanja postupka i nakon pokretanja postupka, a mogu trajati tijekom cijelog postupka, najdulje do pravomoćnog dovršetka postupka. Policija i inspeksijska tijela uprave mogu prije pokretanja postupka odrediti mjeru opreza najdulje do osam dana. Nakon toga nadležnost je tijela prekršajnog postupka za njihovo produljenje, određivanje ili ukidanje.

Institut jamstva je ustanovljen kao zamjena za mjeru zadržavanja. Jamčevina se polaže uvijek u novcu, a može se položiti i u vrijednosnim papirima, dragocjenostima ili drugim pokretninama koje se mogu lako unovčiti.

Uhićenje počinitelja prekršaja je moguće za prekršaj propisan zakonom, ako je zatečen u počinjenju prekršaja i ako su se ostvarili uvjeti za njegovo zadržavanje (članak 135. stavak 1.), kao i radi izvršavanja dovedbenog naloga. Uhićenje može trajati do 12 sati a pod određenim uvjetima i dulje ali ne dulje od 24 sata.

U sustavu mjera osiguranja nazočnosti okrivljenika u postupku je najstroža mjera zadržavanja koju isključivo sud može odrediti za prekršaj propisan zakonom a nakon što je protiv počinitelja prekršaja podnesen optužni prijedlog za prekršaj protiv javnog reda i mira, protiv nasilja u obitelji ili za prekršaj za koji se može izreći kazna zatvora ili novčana kazna veća od 10.000 kuna. Prije određivanja zadržavanja obveza je ispitati okrivljenika i utvrditi da: 1. postoje okolnosti koje upućuju na opasnost da će pobjeći (krije se i dr.), ili 2. postoji opasnost da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili krivotvoriti dokaze ili tragove važne za prekršajni postupak ili da će ometati prekršajni postupak utjecajem na svjedoke ili sudionike, ili 3. osobite okolnosti opravdavaju bojazan da će ponoviti istovrsni prekršaj. Zadržavanje određeno može trajati dok za to postoje razlozi zbog kojih je određeno ali ne dulje od petnaest dana računajući u to i vrijeme uhićenja, a protiv maloljetnika zadržavanje može trajati 24 sata računajući od časa kada je zadržavanje odredio sud. Nakon

donesene nepravomoćne presude, protiv okrivljenika se može produljiti ili odrediti zadržavanje ako je izrečena kazna zatvora ili maloljetnički zatvor a osobite okolnosti opravdavaju bojazan da će počiniti istovrsni prekršaj, a može trajati petnaest dana ali ne dulje od izrečene kazne, a okrivljenika se na njegov zahtjev može uputiti na izdržavanje izrečene kazne i prije pravomoćnosti presude. Protiv rješenja kojim se određuje ili produljuje zadržavanje okrivljenik ima pravo žalbe u roku od 48 sati. Sud u predmetu u kojem je određeno zadržavanje postupa naročito žurno te pazi po službenoj dužnosti jesu li prestali razlozi i zakonski uvjeti za daljnje trajanje zadržavanja i u tom slučaju odmah ukida zadržavanje.

Jedna od mjera u posebnim slučajevima osiguranja nazočnosti okrivljenika u postupku je zadržavanje ili jamstvo koja se primjenjuje protiv počinitelja prekršaja koji nema stalno prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj, koje mu je nepravomoćnom presudom izrečena kazna, a nema zakonskih uvjeta da se protiv njega odredi ili produlji zadržavanje na temelju članka 135. stavak 3. ovoga Zakona. U tom slučaju ponudit će mu sud da položi jamstvo u visini iznosa izrečene novčane kazne, visine određenih troškova postupka i naknade štete koju je obvezan naknaditi. Ako okrivljenik ne položi jamstvo, sud će, i mimo uvjeta iz članka 135. stavka 3. ovoga Zakona, produljiti ili odrediti njegovo zadržavanje koje može trajati do isteka izrečene kazne zatvora, odnosno onoliko koliko bi mu zamjenom umjesto neplaćene novčane kazne bio određen zatvor.

Također mjera u posebnim slučajevima je mjera policije za neposredno sprječavanje počinitelja prekršaja pod utjecajem opojnih sredstava da nastavi s činjenjem prekršaja (članak 137.)

Glava osamnaesta (XVIII.) TROŠKOVI PREKRŠAJNOG POSTUPKA

(članci 138. do 140.)

Troškovi prekršajnog postupka su izdaci učinjeni u povodu prekršajnog postupka od njegova pokretanja, pa i prije, pa sve do njegova završetka. Odredbama ove glave se točno precizira koji su to troškovi postupka. Pri tom bitno je naglasiti:

-okrivljenik, oštećenik, oštećenik tužitelj, branitelj, zakonski zastupnik, opunomoćenik, predstavnik okrivljenika pravne osobe, svjedok, vještak, tumač i stručna osoba, bez obzira na ishod postupka, podmiruju troškove svog dovođenja, odgode ročišta ili glavne rasprave i druge troškove postupka koje su prouzročili svojom krivnjom.

-okrivljenik (ne i maloljetni počinitelj prekršaja) koji je u postupku proglašen krivim naknađuje troškove postupka koje je sud prethodno iz svoga proračuna unaprijed isplatio tijekom postupka, osim ako bi njihovim plaćanjem bilo dovedeno u pitanje njegovo uzdržavanje ili uzdržavanje osoba koje je dužan uzdržavati.

Glava devetnaesta (XIX.) IMOVINSKOPRAVNI ZAHTJEVI

(članci 141. i 142.)

Bitna načela:

-samo na zahtjev osobe oštećene prekršajem (oštećenik), koji zahtjev može podnijeti do kraja prvostupanjskog postupka, sud će raspraviti imovinskopravni zahtjev ako su u njemu navedene sve činjenice i dokazi na kojima se temelji zahtjev i ako se njegovim raspravljanjem ne bi

znatno odugovlačio prekršajni postupak.

-imovinskopravni zahtjev može se odnositi na naknadu štete, povrat stvari i poništenje pravnog posla.

-ako bi se raspravljajanjem imovinskopravnog zahtjeva znatno odugovlačio prekršajni postupak, sud će se ograničiti na prikupljanje onih podataka čije utvrđivanje kasnije ne bi bilo moguće ili bi bilo znatno otežano.

-presudom kojom se okrivljenika proglašava krivim sud može oštećeniku dosuditi imovinskopravni zahtjev u cijelosti ili djelomično, a za ostatak uputiti ga na parnicu. Ako podaci prekršajnog postupka ne daju pouzdanu osnovu ni za potpuno ni za djelomično presuđenje, sud će oštećenika uputiti da imovinskopravni zahtjev u cijelosti može ostvarivati u parnici, a jednako će odlučiti ako je oštećenik do završetka postupka odustao od imovinskopravnog zahtjeva, odnosno ako je donio presudu kojom se optužba odbija ili se okrivljenik oslobađa od optužbe ili rješenjem kojim se obustavlja prekršajni postupak.

Glava dvadeseta (XX.)

ODLUKE U PREKRŠAJNOM POSTUPKU I NJIHOVO DONOŠENJE

(članci 143. i 144.)

Primjereno sudskome postupku odluke u prekršajnom postupku su:

-1. presuda, 2. rješenje o prekršaju, 3. prekršajni nalog, 4. rješenje, 5. naredba.

-presudu donosi samo sud,

-rješenje o prekršaju donosi tijelo uprave koje vodi prekršajni postupak,

-prekršajni nalog, rješenje i naredbu donose i druga tijela koja sudjeluju u prekršajnom postupku.

-odluke u prekršajnom postupku donose sudac, vijeće, predsjednik vijeća i voditelj prekršajnog postupka u tijelima uprave koja vode prekršajni postupak,

-prekršajni nalog, rješenje i naredbu prije pokretanja odnosno započinjanja prekršajnog postupka a u vezi s njim donose zakonom ovlaštena tijela.

-odluke vijeća donose se nakon usmenog vijećanja i glasovanja. Odluka je donesena kad je za nju glasovala većina članova vijeća.

-članovi vijeća ne mogu odbiti glasovati o pitanjima koja postavi predsjednik vijeća.

-vijećanje i glasovanje obavlja se u nejavnom zasjedanju u nazočnosti članova vijeća i zapisničara o čemu se vodi poseban zapisnik koji potpisuju predsjednik vijeća, članovi vijeća i zapisničar i ostaje u spisu predmeta.

Glava dvadesetprva (XXI.)

DOSTAVA ODLUKA, PODNESAKA I DOPISA TE RAZGLEDANJE SPISA

(članci 145. do 150.)

Dostava je u svakom postupku, pa tako i prekršajnom postupku, iznimno težak problem za učinkovitost postupka. Odredbe ove glave pokušaj su da se taj problem učini koliko je moguće manjim. Praksa će pokazati je li se u tome uspjelo. S tim u vezi nekoliko je bitnih načela:

-ustanovljava se više oblika dostave: poštom, vlastitom dostavom tijela koje je odluku donijelo, neposrednim uručivanjem kod tijela koje je odluku donijelo ili na drugi način kojim se ostvaruje svrha dostave i ne dovodi u pitanje pravo na obranu,

-poziv za glavnu raspravu ili druge pozive sud može i usmeno priopćiti osobi koja se nalazi pred sudom, uz pouku o posljedicama nedolaska,

-sud može dostavu povjeriti javnoj ili privatnoj organizaciji koja za poslove dostave u prekršajnom postupku ima posebno dopuštenje ministra nadležnog za poslove pravosuđa.

-troškovi dostave sastavni su dio troškova prekršajnog postupka,

-zahtjeva se veća kooperativnost stranaka i sudionika u postupku glede omogućavanja sudu za lakšom dostavom pa stoga ako se poziv ili odluka ne može stranci ili sudioniku u postupku (članak 108. stavci 1. i 2. ovoga Zakona) dostaviti jer nije sudu prijavila promjenu adrese ili postoje okolnosti koje ukazuju da očito izbjegava primitak poziva ili odluke, sud će istaknuti poziv ili odluku, osim presude kojom je okrivljeniku izrečena kazna zatvora ili maloljetnički zatvor, na oglasnu ploču suda i protekom osmog dana od stavljanja na oglasnu ploču dostava se smatra uredno obavljenom. Na jednak način postupit će se i u svezi dostave pravomoćne odluke radi njezina izvršavanja.

-polazna adresa na koju sud vrši dostavu se točno određuje:

1. tužitelju na adresu koju je naznačio u optužnom prijedlogu, odnosno na adresu koju je prijavio sudu,

2. okrivljeniku fizičkoj osobi na adresu njegova stanovanja ili drugu adresu koju je prijavio sudu, radnom mjestu ili bilo koje drugo mjesto gdje je vjerojatno da će se zateći.

3. okrivljeniku fizičkoj osobi obrtniku i okrivljeniku koji se bavi drugom samostalnom djelatnošću na adresu sjedišta obrta ili samostalne djelatnosti, na adresu stanovanja ili na drugu adresu koju je prijavio sudu ili na bilo koje drugo mjesto gdje je vjerojatno da će se zateći.

4. okrivljeniku pravnoj osobi i drugom subjektu koji je s njom izjednačen na adresu sjedišta, odnosno na adresu koju je prijavila sudu ili na bilo koje drugo mjesto gdje je vjerojatno da će se zateći osoba koja je za nju ovlaštena primiti dopis.

5. sudionicima prekršajnog postupka iz članka 108. stavak 2. točke 1. do 4. ovoga Zakona na adresu sjedišta djelatnosti, adresu stanovanja, adresu naznačenu u punomoćju, odnosno na adresu koju su prijavili sudu ili na bilo koje drugo mjesto gdje je vjerojatno da će se zateći.

-ako okrivljenik ima branitelja, sve odluke od čije dostave teče rok za podnošenje pravnog lijeka, dostava nije nužno prema pravilima o osobnoj dostavi,

-ako okrivljeniku koji nema branitelja treba dostaviti presudu kojom mu je izrečena kazna zatvora, a presuda se ne može dostaviti, sud može okrivljeniku postaviti branitelja po službenoj dužnosti koji će razmotriti spis i po potrebi podnijeti žalbu.

Sve istaknuto je pokušaj da se dostava u postupku ostvaruje učinkovito, a pri tom ne ugroze, s tim u vezi, prava stranaka i sudionika u postupku, te tako bitno smanji mogućnost opstrukcije postupka zlouporabom dostave.

-stranke i sudionici u postupku, nakon pokretanja postupka, imaju pravo razgledati, prepisivati i preslikavati pojedine dijelove spisa,

-ist se može dopustiti i svakomu drugom u čijem je to opravdanom interesu.

-dopuštenje za razgledanje, prepisivanje i preslikavanje može se djelomično ili u cjelini uskratiti:

1. ako je potrebno time zaštititi osobu okrivljenika ili drugog sudionika u postupku,

2. ako je to protivno interesima obrane okrivljenika ili oštećenika.

Neovisno je li stranka u postupku, sud će državnom odvjetniku, na njegov zahtjev, dostaviti prekršajni spis na razgledavanje.

Glava dvadesetdruga (XXII.) **IZVRŠENJE ODLUKA I OSTALE ODREDBE**

(članci 151. do 157.)

U vezi izvršavanja odluka u prekršajnom postupku bitno je naznačiti:

-prekršajni sudovi nemaju posebno tijelo za ovrhu svojih odluka pa odluke, u pravilu, izvršavaju za to nadležna tijela na zahtjev suda ili drugog nadležnog tijela koje je donijelo odluku,

-osuđenika kojem je pravomoćnom presudom izrečena kazna zatvora, prekršajni sud na području kojeg ima prebivalište ili boravište rješenjem upućuje u ustanovu za izdržavanje kazne zatvora, nadležnoj za to prema Zakonu o izvršavanju kazne zatvora.

-ako osuđenik prema pravomoćnoj odluci o prekršaju nije u određenom roku platio u cijelosti ili djelomično novčanu kaznu, troškove prekršajnog postupka ili oduzetu imovinsku korist, sud ili drugo tijelo koji su u prvom stupnju donijeli o tome pravomoćnu odluku postaviti će nadležnoj poreznoj upravi-odjelu za ovrhu prema mjestu prebivališta ili boravišta odnosno sjedišta osuđenika pisani zahtjev za ovrhu koja će se provesti prema pravilima ovršnog prava, a prvostupanjsko prekršajno tijelo može odlučiti i samo provesti ovrhu prema propisima ovršnog prava.

- Osuđeniku koji nije u određenom roku platio novčanu kaznu, zakonom se može propisati uskrata izdavanja ili produljenja pojedine dozvole, registracije, ili potvrde iz službene evidencije iz onog upravnog područja u kojem je bio počinjen prekršaj za koji nije plaćena novčana kazna. Ovu uskratu nije moguće primijeniti u području službenih evidencija koje se tiču osobnih (statusnih) prava, ili onih koje služe slobodi kretanja, ostvarivanju prava iz rada, mirovinskog i socijalnog osiguranja ili čijim bi se neizdavanjem ugrozilo zdravlje ili sigurnost građana. Uskrata može trajati sve do plaćanja novčane kazne, ali ne nakon što je nastupila zastara izvršenja novčane kazne ili dok osuđenik nije stupio na izvršavanje zatvora ili rada za opće dobro na slobodi.

-nadležnost i način izvršavanja rada za opće dobro na slobodi, zaštitnih mjera, odgojnih mjera, ml. zatvora i zaštitnog nadzora uz uvjetnu osudu uređuje se posebnim zakonom.

-raspolaganje pravomoćno oduzetim predmetima u prekršajnim postupcima uređuje se pravilnikom kojeg donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa uz suglasnost ministra nadležnog za financije.

-presude i rješenja izvršavaju se nakon što su postala pravomoćna i izvršna, ako ovim Zakonom nije određeno drukčije.

-prekršajnu evidenciju ustrojava i vodi ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa prema pravilniku kojeg donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

-propise o evidenciji izrečenih odgojnih mjera donosi ministar nadležan za poslove socijalne skrbi.

-sudovi međusobno, a sva državna tijela sudovima i drugim tijelima koja sudjeluju u prekršajnom postupku dužni su pružiti potrebnu pravnu pomoć.

-sudovi će, u okviru svoje nadležnosti, pružiti pravnu pomoć drugim državnim tijelima.

- imunitet od prekršajnog progona

Ovim se Zakonom određuje da nitko tko u Republici Hrvatskoj počini prekršaj ne uživa imunitet od prekršajnog progona, osim osoba koje po međunarodnom pravu u Republici Hrvatskoj uživaju imunitet od prekršajnog progona i o tome se primjenjuju pravila međunarodnog prava. U sumnji jesu li u pitanju osobe koje uživaju pravo imuniteta po pravilima međunarodnog prava sud će se obratiti za objašnjenje ministarstvu nadležnom za poslove vanjskih poslova (članak 156.).

U svakom je postupku, zbog pravilne primjene materijalno-pravnih i postupovnih odredbi, bitno odrediti kada je postupak pokrenut a kada započet.

Ako ovim Zakonom nije drukčije određeno, prekršajni se postupak pokreće: 1. izdavanjem prekršajnog naloga, 2. podnošenjem optužnog prijedloga ovlaštenog tužitelja.

Prekršajni postupak započinje: 1. otvaranjem glavne rasprave, 2. u postupku bez glavne rasprave, ispitivanjem okrivljenika ili izvođenjem drugog dokaza.

Glava dvadesetteća (XXIII.) TIJEK POSTUPKA DO DONOŠENJA PRESUDE

(članci 158. do 178.)

1. IZVIDI I HITNO IZVOĐENJE DOKAZA

Izvidi prekršaja i prikupljanje dokaza u provođenju nadzora

Odredbe o izvidima uređuju djelovanje policije i upravnih tijela, posebice inspekcijskih prije započinjanja prekršajnog postupka. Cilje je izvida da se otkrije prekršaj i počinjatelj te osiguraju dokazi. Izvidi su načelno neformalne naravi i njihovi rezultati se ne mogu koristiti u prekršajnom postupku. Međutim, i zbog načela razmjernosti i zbog praktičnih razloga, djelovanje tijela koja otkrivaju prekršaje u prekršajnom postupku ima nešto drukčiju poziciju nego što je to slučaj u kaznenom postupku. Upravo zato, uz klasične neformalne mjere (razgovor s građanima, prikupljanje podataka, pregled vozila, i sl.), dio mjera ima dokaznu snagu u prekršajnom postupku. Riječ je o slučajevima kada se o provedenim radnjama sačinjava zapisnik prema posebnim propisima kojima se uređuje djelovanje određenih tijela (različite inspekcije) o čemu se prema pravilima upravnog postupka sačinjava zapisnik. Policija ima specifične ovlasti u odnosu na druga upravna tijela i prema članku 158. ona može

1. tražiti potrebne obavijesti od građana,
2. obaviti potreban pregled prijevoznih sredstava, osoba i prtljage,
3. u najkraćem potrebnom vremenu a najdulje šest sati nadzirati i ograničiti kretanje određenih osoba na određenom prostoru,
4. poduzeti druge mjere za otkrivanje osoba i stvari (promatranje, pratnja, blokada, racija, zasjeda, klopka, i dr.),
5. poduzeti potrebne mjere u vezi s utvrđivanjem istovjetnosti osoba i predmeta,
6. u nazočnosti odgovorne osobe obaviti pregled određenih objekata i prostorija državnih tijela, pravnih osoba te drugih poslovnih prostora i ostvariti uvid u određenu njihovu dokumentaciju i podatke,
7. poduzeti i druge potrebne mjere i radnje.

Specifično je da policija i druga tijela uprave, kada postupa u okviru svoje nadležnosti za provođenje nadzora, mogu osobu ispitati u svojstvu osumnjičenika, sukladno odredbama ovoga Zakona o ispitivanju okrivljenika u prekršajnom postupku. Pri tome ga moraju upozoriti da ima pravo uzeti branitelja koji može biti nazočan njegovu ispitivanju. Ako okrivljenik odmah ne uzme branitelja ili ako ne odluči iskazivati bez branitelja, upravna će tijela zastati s ispitivanjem do 2 sata da bi osumnjičenik mogao uzeti si branitelja kojeg sam odabere ili s liste dežurnih odvjetnika. Zapisnici o takvom ispitivanju mogu se koristiti kao dokaz u postupku. Isto tako, nadležna tijela prije započinjanja postupka mogu poduzeti hitno izvođenje dokaza i to:

1. pretragu stana i drugih prostora, prijevoznih sredstava, prtljage i osoba,
2. privremeno oduzme predmete,
3. privremeno obustavi izvršenje financijske transakcije,
4. prepoznavanje,
5. očevid,
6. potrebna vještačenja.

S obzirom na osjetljivost tih radnji, one se obavljaju po nalogu suda. Ako postoji opasnost od odgode mogu ih nadležna upravna tijela mogu sama odrediti, osim pretrage stana i prepoznavanja. Ako je kod hitnog izvođenja dokaza potrebna primjena prinude ili se očekuje fizički otpor provođenju radnji, a radnju provodi tijelo uprave različito od policije, policija će tome tijelu uprave

pružiti pomoć pri njenom provođenju.

U odnosu na dosadašnje propise, novopredložene odredbe predstavljaju cjelovitije i dosljednije rješenje koje, uvažavajući specifične potrebe prekršajnog postupka, vodi računa o primjerenom zaštiti ljudskih prava.

2. POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA I PRIPREME ZA GLAVNU RASPRAVU

Prekršajni se postupak pred sudom može voditi samo na temelju podnesenog optužnog prijedloga ovlaštenog tužitelja.

Sudac po najprije ispituje je li nadležan i ako ustanovi da nije, rješenjem će se oglasiti nenadležnim i po pravomoćnosti rješenja predmet ustupiti nadležnom sudu.

Ako se nije oglasio nenadležnim, sud će ispitati je li optužni prijedlog sastavljen sukladno članku 160. ovoga Zakona i postoje li okolnosti zbog kojih nije moguće voditi prekršajni postupak.

Ispitujući optužni prijedlog, sud će donijeti presudu kojom se optužba odbija ako:

1. podnositelj optužnog prijedloga nije ovlašten tužitelj,
2. postoje okolnosti koje isključuju prekršajni progon,
3. je tužitelj odustao od optužbe.

Ako sud, ispitujući optužni prijedlog nađe da djelo koje se okrivljeniku stavlja na teret nije prekršaj, odmah će donijeti presudu kojom se okrivljenik oslobađa optužbe.

Ako sud smatra da za to postoje uvjeti predviđeni ovim zakonom, odmah će izdati prekršajni nalog.

Ako nije donio ni jednu odluku sukladno gore istaknutom, sud naredbom određuje vrijeme i mjesto održavanja glavne rasprave te na glavnu raspravu poziva osobe čija je nazočnost potrebna.

Glavna rasprava počinje njezinim otvaranjem u vrijeme i na mjestu gdje je zakazana.

U cilju učinkovita vođenja rasprave i dovršetka postupka, predviđa se stegovno kažnjavanje od 5.000,00 kuna branitelja, oponomoćenika ili zakonskog zastupnika, ako postupcima koje poduzimaju tijekom vođenja postupka, očito odugovlače postupak, a te i svaku drugu osobu nazočnu raspravi ako ometa red ili se ne pokorava nalogu suca za održavanje reda, sudac će opomenuti a ako i dalje nastavi ometati red može je novčano kazniti do 5.000,00 kuna.

Praksa je pokazala da se zlouporabom pravila o održavanju glavne rasprave najviše opstruira postupak i njegov brz završetak. Stoga se predlaže bitno pojednostavljenje uvjeta za održavanje glavne rasprave:

glavna se rasprava može održati bez bilo koje stranke ili sudionika uredno pozvanog na raspravu, uvjet za održavanje rasprave bez uredno pozvanog okrivljenika je još da njegovo ispitivanje nije potrebno i da to nije od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje odluke.

Glavna se rasprava može održati i bez uredno pozvanog tužitelja ako to nije na štetu njegova pravnog interesa i ne ugrožava pravilno utvrđivanje činjenica u postupku.

-u naznačenim okolnostima pročitati će se ranije iznesena ili pisano podnesena obrana okrivljenika, iskazi svjedoka i pribavljeni nalaz i mišljenje vještaka, ako se rasprava održava bez njihove nazočnosti.

-ako se nisu ostvarili uvjeti za održavanje glavne rasprave, sudac može izvan rasprave ispitati svjedoke i vještake koji su se odazvali pozivu za raspravu. Zapisnik o njihovom ispitivanju pročitati će se na raspravi u kasnijem dokaznom postupku.

-ako bi se prema stanju dokaza u spisu predmeta trebala donijeti presuda kojom se optužba odbija, glavna će se rasprava održati bez obzira na nazočnost stranaka i drugih pozvanih osoba i jesu li se stekli zakonski uvjeti za održavanje rasprave.

-glavna rasprava počinje njezinim otvaranjem, nakon čega se čita ili izlaže optužni prijedlog.

-odredbom članka 171. se regulira ispitivanje okrivljenika u postupku,

-odredbom članka 172. se uređuje okrivljenikovo pravo na branitelja u postupku,

-budući nema gotovo nikakvih razlika između kaznenog i prekršajnog postupka u poduzimanju postupovnih radnji glede ispitivanja svjedoka, vještaka, pretrage, privremenog oduzimanja predmeta, prepoznavanja, očevida i vještačenja primjenjivat će se smisleno odredbe koje o tome važe u Zakonu o kaznenom postupku, osim u dijelu ako je u vezi s tim nešto drukčije određeno ovim Zakonom.

Glava dvadesetčetvrta (XXIV.)

PRESUDA

Donošenje i objava presude

(članci 179. do 186.)

-presuda se donosi i javno objavljuje U ime Republike Hrvatske,
-izreka presude unosi se u zapisnik o glavnoj raspravi i izvornik je presude. Ako je doneseno i rješenje o zadržavanju i ono se unosi o zapisnik o glavnoj raspravi.

-presuda se može odnositi samo na osobu protiv koje je podnesen optužni prijedlog i proveden postupak i samo na djelo iz podnesenog ili na raspravi izmijenjenog ili proširenog optužnog prijedloga.

-sud nije vezan za prijedlog tužitelja o pravnoj ocjeni djela.

-sud temelji presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnoj raspravi, savjesno cijeneći svaki dokaz pojedinačno i u svezi s ostalim dokazima te će na temelju takve ocjene izvesti zaključak je li neka činjenica dokazana.

-ako ovim Zakonom nije određeno drukčije, ovjerovljeni prijepis presude s obrazloženjem dostavlja se strankama i drugim osobama koje imaju pravo žalbe.

-svatko tko, sukladno ovom Zakonu, ima pravo žalbe protiv presude može se odreći toga prava nakon što mu je usmeno priopćena odnosno dostavljena presuda protiv koje ima pravo na žalbu, a može i odustati od već podnesene žalbe,

-odricanje od prava na podnošenje žalbe, odnosno odustajanje od već podnesene žalbe je neopozivo.

-ako su se nakon objave presude tužitelj i okrivljenik odrekli prava na podnošenje žalbe, sud nije dužan pisati obrazloženje presude. Ovjerovljeni prijepis presude (izreka) dostavit će im se ako to posebno zahtijevaju.

-presudom se optužba odbija ili se okrivljenik oslobađa optužbe ili se proglašava krivim.

-objavljena presuda mora se napisati i otpremiti u roku mjesec dana nakon objave.

Glava dvadesetpeta (XXV.)

PREKRŠAJNI POSTUPAK PRED TIJELIMA DRŽAVNE UPRAVE

Primjena propisa o vođenju postupka

(članci 187. do 190.)

I ako tijela državne uprave (carinska uprava, porezna uprava, Devizni inspektorat i lučke kapetanije), iz svoje nadležnosti, vode prekršajni postupak u prvom stupnju, obvezni su u svemu postupak voditi prema postupovnim pravilima ovog Zakona, uz određene iznimke predviđene ovom glavom.

Nomotehnički pristup da se u ovoj glavi na jednom mjestu predvide posebnosti o vođenju postupka pred tijelima uprave, u bitnom se nomotehnički rasterećuju ostale odredbe ovoga Zakona nepotrebnog dvostrukog ponavljanja tijela postupka (sud i tijelo uprave koje vodi prekršajni postupak), osim u dijelu gdje je to nužno.

Bitne iznimke predviđene ovom glavom jesu:

Tijela državne uprave vode prekršajni postupak po službenoj dužnosti, ili na temelju optužnog prijedloga ovlaštenog tužitelja.

U tijelu državne uprave prekršajni postupak provodi, odluku o prekršaju i druge odluke donosi voditelj postupka pojedinac, osim ako zakonom nije određeno da postupak provodi vijeće.

Kada je u ovom Zakonu određeno da odluku u tijeku postupka donosi predsjednik nadležnog prekršajnog suda, odnosno Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske ili Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske, u tijelu uprave koje vodi prekršajni postupak istu odluku donosi čelnik nadležnog tijela uprave, odnosno ministar nadležan za to tijelo uprave.

Ako se u prekršajnom postupku pred tijelom uprave steknu uvjeti za određivanje, odnosno produljenje zadržavanja okrivljenika prema uvjetima članka 135. i 136. ovoga Zakona, tijelo uprave će o tome zatražiti donošenje odluke od nadležnog prekršajnog suda. Tijelo uprave može radi donošenja odluke o tome narediti dovođenje okrivljenika tome sudu.

Tijelo uprave koje vodi prekršajni postupak, rješenjem o prekršaju obustavlja prekršajni postupak ili okrivljenika proglašava krivim.

U uvodu rješenja o prekršaju naznačuje se Republika Hrvatska.

Glava dvadesetšesta (XXVI.) REDOVITI PRAVNI LIJEKOVI

(članci 191. do 212.)

1. ŽALBA PROTIV PRESUDE PRVOSTUPANJSKOG SUDA

Bitne značajke žalbenog sustava su:

-protiv prvostupanjske odluke o prekršaju (presuda odnosno rješenje o prekršaju) uvijek je dopuštena žalba, ako ovim Zakonom nije određeno drukčije (iznimka je članak 244. stavak 3.)

-rok za žalbu je osam dana,

-protiv rješenja donesenih prije, u tijeku i nakon provedenog postupka stranke i osobe čija su prava povrijeđena mogu uvijek podnijeti žalbu kad ovim Zakonom nije propisano da žalba nije dopuštena. Rok za žalbu je tri dana, osim ako ovim Zakonom nije određen drugi rok.

-protiv naredbe nije dopuštena žalba ili drugo pravno sredstvo, ako ovim Zakonom nije određeno drukčije.

-pravodobno podnesena žalba ovlaštene osobe odgađa izvršenje presude i rješenja, ako u odnosu na rješenje zakonom nije određeno drukčije,

-žalbu protiv prvostupanjske presude mogu podnijeti stranke, branitelj i oštećenik, a u korist okrivljenika žalbu mogu podnijeti i njegov bračni i izvanbračni drug, srodnik u uspravnoj liniji, zakonski zastupnik, posvojitelj, posvojenik, brat, sestra i hranitelj,

-ovlašteni tužitelj žalbu može podnijeti i na štetu i u korist okrivljenika,

-oštećenik može pobijati presudu samo zbog odluke o troškovima prekršajnog postupka,

-žalbu može podnijeti i onaj kome je oduzeta imovinska korist pribavljena prekršajem (a nije stranka u postupku).

-o žalbi protiv prvostupanjske odluke o prekršaju i rješenja uvijek odlučuje Visoki prekršajni sud RH,

-ako je žalba podnesena protiv presude kojom je okrivljeniku izrečena kazna zatvora, Visoki prekršajni sud RH o sjednici vijeća, u kojoj odlučuje o toj žalbi, izvjestit će se onog okrivljenika i njegova branitelja (ako ga ima), koji je u roku predviđenom za žalbu zahtijevao da bude izviješten o sjednici, a ako se postupak vodi na zahtjev državnog odvjetnika o sjednici vijeća izvjestit će se i državni odvjetnik. Sudac izvjestitelj ili vijeće može, u ovom slučaju, odlučiti da se o sjednici vijeća izvijeste okrivljenik i njegov branitelj i kad nije zahtijevao da se izvijesti o sjednici vijeća, ako bi njihova nazočnost bila korisna za razjašnjenje stvari.

-ako drugostupanjski sud u povodu bilo čije žalbe utvrdi da su razlozi zbog kojih je donio odluku u korist okrivljenika od koristi i za kojeg od suokrivljenika koji nije podnio žalbu ili je nije podnio u tom smislu, postupit će po službenoj dužnosti kao da takva žalba postoji, osim ako se protiv žalitelja presudom odbija optužba zbog nastupanja zastare prekršajnog progona.

-drugostupanjski sud u sjednici vijeća rješenjem odbacuje žalbu kao nepravodobnu ili nedopuštenu, ili presudom odbija žalbu kao neosnovanu i potvrđuje prvostupanjsku presudu, ili rješenjem ukida prvostupanjsku presudu i dostavlja predmet prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku, ili presudom preinačuje prvostupanjsku presudu.

-kada je sudu prvog stupnja predmet dostavljen na ponovno suđenje, uzet će za osnovu prijašnji optužni prijedlog. Ako je prvostupanjska presuda ukinuta, taj će sud za osnovu uzeti samo onaj dio optužnog prijedloga koji se odnosi na ukinuti dio presude.

-prvostupanjski sud dužan je izvesti sve postupovne radnje i raspraviti sva sporna pitanja na koja je upozorio drugostupanjski sud u svojoj odluci.

-pri izricanju nove presude prvostupanjski sud vezan je zabranom preinačenja na gore.

Za novo uređenje žalbe kao redovitog pravnog lijeka karakteristično je novo postavljanje granica ispitivanja prvostupanjske presude. Osnovno je načelo da se presuda ispituje samo u opsegu u kojemu to traže stranke u svojim žalbenim navodima. Iznimka su povrede materijalnog prekršajnog prava na štetu okrivljenika i nastup zastare, na što drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti. Ovakvo je rješenje sukladno načelu razmjernosti i u znantnoj će mjeri ubrzati odlučivanje drugostupanjskog suda koji će se koncentrirati na žalbene navode, ne ulazeći u sve druge moguće povrede iz prvostupanjskog postupka. Uz to, ovakvo je načelo sukladno tendenciji širenja akuzatornosti i jačanja odgovornosti stranaka za rezultat postupka.

Glava dvadesetsedma (XXVII.) IZVANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

1. OBNOVA PREKRŠAJNOG POSTUPKA

(članci 213. do 220.)

Bitne značajke su:

-prekršajni se postupak može obnoviti na štetu okrivljenika (članak 213.) i u korist okrivljenika (članak 214.),

-zahtjev za obnovu prekršajnog postupka mogu podnijeti stranke, a nakon smrti osuđenika i osobe iz članka 192. stavka 2. ovoga Zakona.

-zahtjev se može podnijeti i nakon što je prekršajnoppravna sankcija izvršena i bez obzira na zastaru.

-zahtjev se podnosi prekršajnom sudu koji je sudio u prijašnjem postupku, koji i odlučuje o zahtjevu.

-u zahtjevu se mora navesti po kojoj zakonskoj osnovi se traži obnova i kojim se dokazima potkrepljuju činjenice na kojima se zahtjev temelji. Ako zahtjev ne sadrži te podatke, sud će postupiti sukladno članku 117. stavak 4. ovoga Zakona.

-u rješavanju o zahtjevu ne može sudjelovati sudac koji je sudjelovao u donošenju prijašnje odluke.

-ako sud ustanovi da razlozi iz kojih je dopustio obnovu postoje i za kojeg suokrivljenika koji nije podnio zahtjev, postupit će po službenoj dužnosti kao da takav zahtjev postoji.

-sud je u novom postupku uvijek vezan zabranom propisanom u članku 202. stavku 4. ovoga Zakona.

2. ZAHTJEV ZA IZVANREDNO UBLAŽAVANJE KAZNE

-ublažavanje pravomoćno izrečene kazne dopušteno je kad se nakon pravomoćnosti odluke o prekršaju pojave okolnosti kojih nije bilo kad se izričala odluka o prekršaju ili sud za njih nije znao, i ako su postojale, a one bi očito dovele do blaže osude.

-zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne može podnijeti:

-osuđenik kojemu je odlukom o prekršaju izrečena kazna zatvora,

-osuđenik fizička osoba kojem je izrečena novčana kazna u iznosu većem od deset tisuća kuna,

-osuđenik fizička osoba obrtnik i osoba koja se bavi drugom samostalnom djelatnošću kojem je izrečena novčana kazna u iznosu većem od trideset tisuća kuna,

-osuđenik pravna osoba kojoj je izrečena novčana kazna u iznosu većem od pedeset tisuća kuna,

-ne može se podnijeti zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne nakon što je kazna izvršena.

Zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne mogu podnijeti osuđenik i njegovi srodnici koji su ovlašteni podnijeti žalbu protiv presude u njegovu korist.

O zahtjevu za izvanredno ublažavanje kazne odlučuje Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske.

VPSRH zahtjev odbacuje ako je nedopušten ili odbija ako ustanovi da nije udovoljeno zakonskim uvjetima za izvanredno ublažavanje kazne.

Ako zahtjev prihvati rješenjem preinačuje pravomoćnu odluku o prekršaju glede odluke o kazni.

Rješenje kojim je prihvatio zahtjev za izvanredno ublažavanje kazne, sud će opozvati ako se dokaže da se rješenje temelji na lažnoj ispravi ili na lažnom iskazu svjedoka ili vještaka

3. ZAHTJEV ZA ZAŠTITU ZAKONITOSTI

3. Zahtjev za zaštitu zakonitosti i primjena Zakona o kaznenom postupku

Zahtjev za zaštitu zakonitosti podnosi državni odvjetnik RH (pod uvjetima članka 220. stavka 1.),

Državni odvjetnik ne mora podići zahtjev za zaštitu zakonitosti ako smatra da je povrijeđen zakon, ali da povreda zakona nije utjecala na pravilnost odluke i da se ne radi o pravnom pitanju važnom za jedinstvenost sudske prakse ili zaštitu ljudskih prava.

O zahtjevu za zaštitu zakonitosti odlučuje Vrhovni sud RH prema propisima Zakona o kaznenom postupku.

Glava dvadesetosma (XXVIII.)

ŽURNI POSTUPAK

(članci 221. do 222.)

Žurni postupak (221. stavak 1.), jedan od načina provođenja prekršajnog postupka, je u biti reduciranje glavne rasprave, pravila koje se primjenjuju u vođenju postupka za teže prekršaje.

Bit žurnog postupka je da se u tom postupku ne primjenjuju odredbe ovoga Zakona o glavnoj raspravi, njezinom zakazivanju i vođenju (članak 222. stavak 2.).

Osim za prekršaje iz članka 221. stavka 1. točka 1., žurni je postupak na prijedlog ovlaštenog tužitelja moguće provesti i za prekršaje za koje je propisana teža kazna, ali u tom slučaju nije moguće odlukom o prekršaju okrivljeniku izreći težu kaznu od iznosa iz članka 221. stavka 1. točke 1.

Bitno je za žurni postupak da postupak započet kao žurni ima se dovršiti do pravomoćnosti kao žurni postupak, neovisno je li nakon započinjanja u međuvremenu prestao osnov za provođenje žurnog postupka.

Glava dvadesetdeveta (XXIX.)

POSTUPAK PREMA MALOLJETNIM POČINITELJIMA PREKRŠAJA

(članci 223. do 227.)

I protiv maloljetnih počinitelja prekršaja, prekršajni se postupak provodi prema postupovnim odredbama ovog Zakona, uz iznimke koje se predviđaju odredbama ove glave.

Prije donošenja odluke o prekršaju, obvezno se mora ispitati maloljetni počinitelj prekršaja, a obveza je svih tijela koja sudjeluju u postupku da prema takvom počinitelju prekršaja postupaju posebice obazrivo, te obveza je suda i drugih tijela na žurno postupanje.

U tijeku postupka posebno se predviđaju prava ali i obveze centra za socijalnu skrb.

Tijekom postupka uvijek je isključena javnost prema odredbama ovog Zakona.

Određene posebnosti u postupku protiv maloljetnog počinitelja prekršaja koji nema stalno prebivalište ili boravište u RH predviđaju se člankom 223. stavak 12. i 224. stavak 3.

Za provođenje postupka protiv maloljetnika u pravilu je nadležan sud njegova prebivališta ili boravišta.

Prema načelu svrhovitosti (članak 226.), sud u slučaju da je postupak pokrenut ne mora započinjati postupak a započeti postupak može obustaviti. Ovlašteni tužitelji (članak 109. stavak 1. točke 1. do 3., državni odvjetnik, tijelo uprave i pravna osoba s javnim ovlastima) prema istom načelu nisu obvezni ni pokrenuti prekršajni postupak.

Presudom se maloljetnom počinitelju prekršaja samo izriče kazna, a u ostalim slučajevima se odlučuje rješenjem.

Maloljetnog počinitelja prekršaja može se obvezati na plaćanje troškova prekršajnog postupka i ispunjenje imovinskopravnog zahtjeva samo ako ima vlastite prihode ili imovinu (članak 227. stavak 4.).

Glava trideseta (XXX.) PREKRŠAJNI NALOG

(članci 228. do 238.)

Posebnosti postupka s izdavanjem prekršajnog naloga:

-svojevrсна je to ponuda ovlaštenog izdavatelja prekršajnog naloga počinitelju prekršaja da prihvati krivnju i ponudenu prekršajnopravnu sankciju za taj prekršaj, bez provođenja odgovarajućeg prekršajnog postupka,

-isključivo je na okrivljeniku hoće li takvu ponudu prihvatiti ili će zahtijevati odgovarajući postupak,

-Osnova za izdavanje prekršajnog naloga je, u pravilu, neposredno opažanje počinjenja prekršaja od ovlaštene osobe ovlaštenog tužitelja, tehničke snimke kojima je zabilježen prekršaj ili vjerodostojna dokumentacija,

-Pravni lijek protiv prekršajnog naloga je isključivo okrivljenikov prigovor protiv prekršajnog naloga (ili onih koji su za njega ovlašteni na podnošenje prigovora), koji pod uvjetima članka 238. stavka 11. izjednačava se s žalbom i rješava se o njemu primjenom žalbenog postupka,

-Nema ograničenja u težini prekršaja za koji je moguće izdati prekršajni nalog ni u vrsti prekršajnopravne sankcije koja se može izreći ili primijeniti prekršajnim nalogom, pod uvjetima ovoga Zakona, osim ograničenja da se prekršajnim nalogom ne može izreći kazna zatvora a kao zaštitne mjere samo oduzimanje predmeta i zabrana upravljanja motornim vozilom, te prekršajni nalog nije moguće izdati protiv maloljetnog počinitelja prekršaja.

-Prekršajni su nalog, prema uvjetima ovog Zakona, ovlašteni izdati: sud, tijelo uprave koje vodi prekršajni postupak i ovlašteni tužitelji iz članka 109. stavka 1. točki 1. i 2. (državni odvjetnik i tijelo uprave), jednako ovlaštenje s tim u vezi kao i tijelima državne uprave koja ne vode prekršajni postupak dano je i državnim agencijama osnivač kojih je Hrvatski sabor i Vlada RH, ali ne i drugim pravnim osobama s javnim ovlastima.

-prigovorom se prekršajni nalog može pobijati na način da se poriče prekršaj ili se prigovara samo na prekršajnopravnu sankciju i druge mjere.

-u postupku koji se vodi na temelju podnesenog prigovora protiv prekršajnog naloga kojim se poriče prekršaj, ne primjenjuje se načelo o zabrani preinačenja na gore.

Glava tridesetprva (XXXI.) OBAVEZNI PREKRŠAJNI NALOG I NAPLATA NOVČANE KAZNE NA MJESTU DOGAĐAJA

1. OBAVEZNI PREKRŠAJNI NALOG

(članci 239. do 245.)

Svojevrсна novost prekršajnog postupka je >Obavezni prekršajni nalog<.

Obaveznost je u tome da su ovlašteni tužitelji iz članka 109. stavka 1. točki 1. i 2. (državni odvjetnik i tijelo uprave) obavezni prethodno izdati prekršajni nalog za prekršaje manjeg značenja i težine: 1. prekršaj propisan odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, 2. prekršaj propisan zakonom za koji je propisana samo novčana kazna do 2000,00 kuna za okrivljenika fizičku osobu, 5.000,00 kuna za okrivljenike fizičku osobu obrtnika i osobu koja se

bavi drugom samostalnom djelatnošću i odgovornu osobu u pravnoj osobi, te 10.000,00 kuna za okrivljenika pravnu osobu.

Ne postupanje na ovaj način, ima za posljedicu da će sud podneseni optužni prijedlog ovlaštenog tužitelja za naznačene prekršaje, ako prije tog tužitelj nije izdao obavezni prekršajni nalog, odbaciti (članak 239. stavak 6.)

Osim toga, ovlaštenu tužitelj je ovlašten (dakle može ali ne mora) izdati obavezni prekršajni nalog za prekršaj propisan zakonom i s propisanim težim kaznama uz uvjet da se za taj prekršaj, pod uvjetima ovoga Zakona, okrivljeniku može primijeniti opomena odnosno izreći novčana kazna do naznačenog iznosa.

Pravna osoba s javnim ovlastima i oštećen, kao ovlaštenu tužitelji za prekršaj propisan propisom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezno nadležnome tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave podnose zahtjev za izdavanjem obaveznog prekršajnog naloga, koji zahtjev sadrži bitne podatke o podnositelju, okrivljeniku, samom prekršaju i dokaze kojima se utvrđuje prekršaj.

U postupku izdavanja obaveznog prekršajnog naloga, sudska je zaštita osigurana pred prekršajnim sudom gdje postupak pravomoćno završava.

2. NAPLATA NOVČANE KAZNE NA MJESTU DOGAĐAJA

Glede naplate novčane kazne na mjestu događaja, Prijedlog zakona ostavlja slobodu propisima o prekršaju da svaki prosudi i odredi najbolje uvjete za koji prekršaj ima interesa, umjesto vođenja prekršajnog postupka, ponuditi počinitelju prekršaja da novčanu kaznu plati odmah na mjestu događaja i time izbjegne veće troškove vođenja postupka.

Pri tom, za lakše prekršaje, policiji se daje ovlast umjesto naplate novčane kazne na mjestu događaja, izricanje usmenog ili pisanog upozorenja.

Glava tridesetdruga (XXXII.) OSTALI POSEBNI POSTUPCI I RADNJE

(članci 246. do 250.)

Odredbama ove glave uređuju se posebni postupci: opoziv uvjetne osude za slučaj da osuđenik ne izvrši, uz primijenjenu uvjetnu osudu, određene mu dodatne obveze, zahtjev za potragu ako se u tijeku vođenja postupka ne zna prebivalište ili boravište okrivljenika ili zbog drugog razloga je potrebno utvrditi njegovu adresu, naredba za izdavanje tjeralice za okrivljenikom koji je u bijegu, postupak za primjenu negativnih prekršajnih bodova kao pravne posljedice osude za prekršaje za koje zakon predviđa negativne prekršajne bodove.

Glede postupaka za oduzimanje imovinske koristi pribavljene počinjenim prekršajem, za naknadu štete i ostvarivanje drugih prava neopravdano osuđenih ili neutemeljeno uhićenih osoba odgovarajuće se primjenjuju o tome odredbe Zakona o kaznenom postupku.

Rehabilitacija osuđenih osoba prema uvjetima ovoga Zakona nastupa po sili zakona i o tome se ne donosi posebna odluka. O nastupu rehabilitacije sva državna tijela vode računa po službenoj dužnosti.

Glava tridesettreća (XXXIII.)

Prijelazne i završne odredbe (članci 251-258)

U prijelaznim i završnim odredbama uređuje se primjena ovoga Zakona, dovršenje pokrenutih prekršajnih postupaka po sada važećem Zakonu kao i primjena izvanrednih pravnih lijekova (čl. 251.), izvršenje pravomoćnih odluka o prekršajima donesenih po sada važećem Zakonu (čl. 252.). Članak 253. je oživotvorenje odredbi članka 79. do 81. ovog Zakona glede novoustanovljenog instituta pravne posljedice osude za prekršaj i rješavanje pitanja prikupljenih negativnih bodova po sada važećem Zakonu. Člankom 254. se rješava opredjeljenje o ukidanju globe kao prekršajnopravne sankcije, a članak 255. određuje da zaštitne mjere pravomoćno primijenjene po sada važećem Zakonu će se i primijeniti sukladno tome Zakonu, uz iznimku predviđenu člankom 253. stavkom 2. Članak 256. propisuje obvezu da nadležni ministri u roku od mjesec dana od stupanja na snagu ovog Zakona imaju obvezu donijeti nove ili već postojeće provedbene propise uskladiti s ovim Zakonom, a u odgovarajućim odredbama ovog Zakona je naznačeno koji se to provedbeni propis treba donijeti ili uskladiti i koji nadležni ministar to ima donijeti. Članci 257. i 258. određuju vrijeme stupanja na snagu Zakona (imajući na umu vrijeme potrebno za donošenje Zakona u proceduri od dva čitanja u Hrvatskom saboru i potrebno vrijeme od donošenja Zakona za pripremu njegove primjene), rješavaju situaciju kada posebni propis o prekršaju propisuje materijalnopravne i postupovne odredbe koje su u proturječju s ovim Zakonom kao temeljnim Zakonom prekršajnog prava u Republici hrvatskoj, te određuju vrijeme prestanka važenja sada važećeg Zakona o prekršajima.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovog Zakona neće biti potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu.

IV. RAZLIKE U TEKSTU ZAKONA NAKON I. ČITANJA ZAKONA U HRVATSKOM SABORU I RAZLOZI.

Umjesto naziva Zakon o prekršajima novi je naziv „PREKRŠAJNI ZAKON“.

Više je razloga za predloženu izmjenu:

1. Ovaj Zakon u širem smislu spada u kaznenopravnu legislativu pa je i usporediv po nazivu s Kaznenim zakonom, a to onda jasno upućuje na opravdanost naziva >Prekršajni zakon<.
2. Naziv Zakon o prekršajima ni jezično nije korektan naziv i u tom smislu je prevaziđen, što također upućuje na utemeljenost prijedloga za novi naziv Prekršajni zakon.
3. Napokon i razlozi praktične naravi opravdavaju naziv Prekršajni zakon. Naime, Zakon o prekršajima („N.N.“, br. 88/02., 122/02., 187/03. 105/04 i 127/04.) je na snazi od 1. listopada 2002. godine. Mnogi posebni zakoni propisuju apsolutnu zastaru prekršajnog progona od šest godina i stoga će još određeno vrijeme u prekršajnim postupcima pokrenutim prije 1. listopada 2002. godine primijenjivati se Zakon o prekršajima („N.N.“, br. 2/73.-33/95.), a nakon donošenja ovoga Zakona još dulje vrijeme će biti u primijeni i Zakon o prekršajima („N.N.“, br. 88/02., 122/02., 187/03. 105/04 i 127/04.) u postupcima pokrenutim do stupanja na snagu novog Zakona. Stoga je i razlog praktične naravi za naziv Prekršajni zakon (koji će se primijenjivati u postupcima za prekršaje počinjene nakon njegova stupanja na snagu) radi lakšeg snalaženja u tijeku postupka o kojem se Zakonu radi.

Članak 33. stavak 7., umjesto izričaja „ugrožavanja konkurencije“, novi je tekst „ugrožavanja tržišnog natjecanja“. Radi se o usklađivanja u tom području s važećom pozitivnom legislativom.

Članak 93. stavak 1. rečenica 2., na kraju rečenice briše se točka i dodaje novi tekst: „osim u postupku po prigovoru protiv obaveznog prekršajnog naloga (članak 239. do 244. ovoga Zakona)“
Ako bi tijela državne uprave koja vode prekršajni postupak u prvom stupnju vodila i postupak po prigovoru protiv obaveznog prekršajnog naloga, u tom slučaju ne bi bila osigurana sudska zaštita protiv odluka u tom postupku jer prema Prijedlogu Zakona protiv tih odluka nije dopuštena žalba, a ustavna je obveza protiv svih odluka u prekršajnom postupku osigurati sudsku zaštitu. Iako iz odredbi članka 239. do 244. Prijedloga Zakona proizlazi da postupak provodi nadležni prekršajni sud, radi izbjegavanja svakog mogućeg s tim u vezi nesporazuma učinjena je naznačena dopuna u članku 93. stavku 1. rečenici 2.

Članak 94. točka 2. je preformulirana i glasi:

2. odlučivati o zahtjevu za obnovu prekršajnog postupka:

- a) u predmetima u kojima su sudili,
- b) protiv pravomoćnih prekršajnih naloga ovlaštenih tužitelja ako je riječ o prekršajima iz stvarne nadležnosti suda; te
- c) protiv svih pravomoćnih obaveznih prekršajnih naloga.”

Ovo se čini kao posljedica dopune članka 93. stavka 1. rečenice 2.

Članak 96. točka 2. je preformulirana i glasi:

Tijela državne uprave nadležna su:

2. odlučivati o zahtjevima za obnovu postupka:

- a) u predmetima iz svoje nadležnosti, te
- b) protiv pravomoćnih prekršajnih naloga u predmetima za koje je za vođenje postupka predviđeno prvostupanjsko odlučivanje toga tijela državne uprave

U članku 109. dodaje se novi stavak 8. koji glasi:

„(8) Prema ovome Zakonu, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju iste ovlasti, prava i obveze kada je riječ o prekršajima iz njihove nadležnosti. Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na tijela državne uprave, na odgovarajući se način primjenjuju i na tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kada je riječ o prekršajima iz njihove nadležnosti.“

Postojeći tekst Prijedloga Zakona rabi pojam „tijelo državne uprave“ sukladno Zakonu o sustavu državne uprave a koji pojam prema tom Zakonu ne obuhvaća i pojam >jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave<, pa je stoga nužna ova dopuna jer je evidentno da u primjeni ovoga Zakona imaju prava i obveze tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u okviru šireg pojma >tijela uprave<. Predloženom dopunom se izbjegava pojedinačno u odredbama Zakona nepotrebno normativno dvostruko opterećivanje s ovim pojmovima.

U članku 113. se novi stavak 6. koji glasi:

„(6) Ako oštećenik tužitelj umre u tijeku roka za podnošenje optužnog prijedloga ili u tijeku postupka koji se vodi po njegovu optužnom prijedlogu, njegov bračni drug (alternativa: i izvanbračni drug), djeca, roditelji, braća i sestre, posvojitelj i posvojenik mogu u roku od mjesec dana poslije njegove smrti podnijeti optužni prijedlog ili dati izjavu da postupak nastavljaaju“.

Radi se o uočenoj praznini u tekstu Zakona i stoga se čini ova dopuna.

U članku 151. dodaju se novi stavci 8. i 9. koji glase:

„(8) Ako se pojavi sumnja u dopuštenost izvršenja sudske odluke ili odluke drugog tijela prekršajnog postupka (odluka je proglašena pravomoćnom a za to se nisu ostvarili zakonski uvjeti i dr.) ili u računanje kazne, ili u pravomoćnoj odluci nije odlučeno o uračunavanju uhićenja, zadržavanja ili pritvora, ili prije izdržane kazne, ili ta uračunavanja nisu pravilno obavljena, odlučit će o tome posebnim rješenjem prvostupanjski sudac odnosno voditelj postupka. Žalba protiv tog rješenja ne odgađa njegovo izvršenje, osim ako sudac odnosno voditelj postupka nije drukčije odredio“.

„(9) Ako se pojavi sumnja u tumačenje sudske odluke ili odluke drugog tijela prekršajnog postupka, o tome na način iz stavka 8. ovoga članka odlučuje sud odnosno drugo tijelo prekršajnog postupka koje je donijelo pravomoćnu odluku“.

Radi se također o uočenoj praznini u tekstu Zakona i stoga je učinjena ova dopuna.

Članak 184. stavak 4., dodana je nova rečenica koja glasi:

“U postupku za prekršaj nasilja u obitelji, presuda će se uvijek dostaviti i oštećeniku”.

Doprinos je zaštiti oštenika prekršajem nasilja u obitelji.

Članak 228. stavak 5., riječ „postupovne“ se briše.

Primijenjuje se sve odredbe Zakona a ne samo postupovne.

U članku 230. stavku 3. točki b., članku 231. stavku 3. točki b., članku 232. točki 2. i članku 233. točki 2. nakon zareza umeće se tekst:“uključivši i zapisnik o očevidu nadležnoga tijela“.

Nema razloga da primjerice, kao sada, ne može se izdati prekršajni nalog za prekršaj s prometnom nesrećom a o tome postoji vjerodostojna dokumentacija i zapisnik o očevidu. Ovo tim prije kada je u kaznenom postupku to moguće gdje se može izreći i mnogo stroža sankcija negoli u prekršajnom postupku.

Članak 239. stavak 1. točka 2., umjesto iznosa od >1.000,00 kuna< sada je iznos od >2.000,00 kuna< te dodane nove 2. i 3. rečenica koje glase:“ Ako za prekršaj odgovaraju pravna i u njoj odgovorna osoba, a uvjeti za izdavanje obaveznog prekršajnog naloga postoje samo u odnosu na pravnu osobu, obavezni prekršajni nalog izdat će se i u odnosu na pravnu i u odnosu na odgovornu osobu. Ako uvjeti za izdavanje obaveznog prekršajnog naloga postoje samo u odnosu na odgovornu osobu, neće se izdavati obavezni prekršajni nalog.”.

Izmjenom umjesto 1.000,00 kuna 2.000,00 kuna otklanja se nelogičnost prema članku 33. stavku 6. i članku 239. Prijedloga Zakona jer se za prekršaj propisan odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave može izreći n.k. do 2.000,00 kuna i obvezno se izdaje prekršajni nalog, pa je nelogično da za prekršaj propisan zakonom fizičkoj osobi ne bi se morao izdati obavezni prekršajni nalog i za N. K. Do 2.000,00 kuna. Drugom i tećom novom rečenicom otklanja se propust neregulacije te procesne situacije a to je nužno, time da se prednost daje ostvarenju uvjeta za pravnu osobu.

Članak 239. stavak 5. se mijenja i glasi:

“(5) U postupku za izdavanje obaveznog prekršajnog naloga iz stavaka 1. i 2. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i odredbe ovoga Zakona o izdavanju prekršajnog naloga, osim ako odredbama ovoga Zakona o izdavanju obaveznog prekršajnog naloga nije nešto drukčije određeno”.

Nema potrebe naznačivati „odredbe ovoga Zkona“ jer je materija „obvavezni prekršajni nalog“ bliska materiji o izdavanju prekršajnog naloga pa se treba pozvati na taj dio Zakona a ako treba nešto primijeniti i iz ostalog dijela Zakona onda se to primijenjuje opet pozivom na te odredbe jer onda te odredbu upućuju i na primijenu odredbi iz ostalog dijela Zakona.

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJA NISU PRIHVAĆENA I RAZLOZI

Odbor za ravnopravnost spolova:

Primjedbe:

Čl. 33. st. 7., predloženo je da se i prekršaji nasilja u obitelji uvrste u najteže prekršaje radi mogućnosti propisivanja dvostrukih visina novčanih kazni.

Ne prihvaća se jer se odredba odnosi samo za prekršaje za koje je predviđena kao kazna samo n. k., a za prekršaj nasilja u obitelji uvijek se alternativno propisuje kao teža kazna zatvora i time on dobiva značenje na težini. Pri tom treba kazati da se Zakonom (čl. 35. st. 2.) otvara mogućnost propisivanja kazne zatvora i do 90 dana za prekršaj nasilja u obitelji što je značajno pooštavanje kazne i Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji treba i može tu mogućnost iskoristiti.

Čl. 130. st. 3. predloženo je proširiti krug ukućana, primjerice bivši bračni drug i djeca svakog od njih.

Ne prihvaća se jer tko su članovi zajedničkog kućanstva faktično je pitanje tj. u svakom konkretnom slučaju svi oni koji u tom času žive u zajedničkom kućanstvu su članovi zajedničkog kućanstva i to nije moguće unaprijed po nazivu odrediti krug osoba u zajedničkom kućanstvu.

Čl. 130. st. 8. predloženo je davanje ovlasti na žalbu svim strankama a ne samo okrivljeniku.

Ne prihvaća se jer je cilj ubrzati postupak, prije svega zbog prirode prekršaja a mora se osigurati pravo žalbe okrivljeniku ako se protiv njega određuje mjera opreza.

Čl. 134. st. 2. toč. 3. predloženo je da se centar za socijalnu skrb uvijek obavijesti o uhićenju osobe počinitelja nasila u obitelji.

Ne prihvaća se jer je postojeća odredba dostatna zaštita uhićenikove obitelji, a pri tom treba imati u vidu i odredbu članka 135. st. 9. Prijedloga zakona.

Čl. 135. st. 1. toč. 3. predloženo je izričaj „osobite okolnosti“, zamijeniti izričajem „osnovana bojazan“.

Prijedlog se ne prihvaća jer izričaj „osobite okolnosti“, jednak je izričaju iz čl. 102. st. 1. toč. 3. Zakona o kaznenom postupku pa polazeći od načela razmjernosti ako je za određivanje pritvora protiv počinitelja kaznenog djela nužno postojanje „osobitih okolnosti“, onda tim prije je nužno imati barem isti osnov i za prekršajni postupak.

Čl. 135. st. 7. , predloženo je pravo žalbe i drugoj strani u postupku.

Prijedlog se ne prihvaća jer je cilj ubrzavanja rješavanja postupka, a okrivljeniku se mora osigurati pravo žalbe protiv kojeg je određeno zadržavanje, time da se napominje da je druga strana u postupku tj. ovlaštenu tužitelj u pravilu policija, a ne oštećenik. Pri tom i kratak rok zadržavanja čini bespredmetnom žalbu podnositelja zahtjeva.

Članak 221. st., predloženo je da se i za prekršaje nasilja u obitelji vodi žurni postupak.

Ne prihvaća se, ako se misli na vođenje postupka za prekršaje nasilja u obitelji prema pravilima žurnog postupka treba istaknuti, u načelu je žurni postupak predviđen za prekršaje manje težine (prije svega za one za koje je kao kazna propisana samo n. k.), a to nikako nisu prekršaji nasilja u obitelji tim prije jer je za te prekršaje alternativno uvijek propisana kao stroža sankcija zatvor. No treba naglasiti da će dobar dio tih prekršaja ipak biti obuhvaćen pravilima žurnog postupkom primjenom st. 1. čl. 221. (toč. 2., 3. i 4., maloljetnici, uhićenici i zadržane osobe). Ako se misli na prioritetno rješavanje tih predmeta onda se ukazuje da sudovi tim predmetima daju apsolutni prioritet u rješavanju.

U saborskoj raspravi je načelno više klubova stranaka stavilo prijedlog da se ne produljuju opći zastarni rokovi prekršajnog progona. Međutim ostaje se kod prijedloga iz članka 13. Zakona jer je mišljenje da će se i produljenjem općeg zastarnog roka za prekršajni progon utjecati na smanjenje broja predmeta koji odlaze u zastaru.

U saborskoj raspravi je postavljeno i pitanje ustavnosti instituta prekršajnog naloga jer da okrivljenik nema prigodu očitovati se o krivnji. Ostaje se kod prijedloga instituta prekršajnog naloga, kao i kod instituta obaveznog prekršajnog naloga jer je prekršajni nalog oblik konsenzualnog rješavanja spora tj. On je samo ponuda izdavatelja prekršajnog naloga okrivljeniku da prihvati krivnju i sankciju bez vođenja prekršajnog postupka. Isključivo je na volju okrivljenika hoće li tu ponudu prihvatiti ili zahtijevati postupak, u kojem slučaju sud mora provesti postupak i okrivljeniku dati mogućnost očitovanja o onomu zašto se okrivljuje.